

АБДУЛ БАХА

**Отговори
на някои
Въпроси**

ИЗДАТЕЛСТВО "КАРМЕЛ"

*Отговори
на някои
Въпроси*

АБДУЛ БАХА

Отговори на някои Въпроси

Подбрани и преведени
от персийски на английски език
от Лора Клифърд Барни

ИЗДАТЕЛСТВО „КАРМЕЛ“

SOME ANSWERED QUESTIONS

‘Abdu’l-Bahá

Copyright 1930, 1954, © 1964, 1981 by the
National Spiritual Assembly of the
Bahá’ís of the United States

All Rights Reserved
Bahá’í Publishing Trust
Wilmette, Illinois 60091
ISBN 0-87743-190-6

ОТГОВОРИ НА НЯКОИ ВЪПРОСИ

Абдул Баха

© 1999 Национален духовен съвет
на бахаите в България

Издателство “Кармел”
ISBN 954-9542-06-8

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор на издателя към изданието от 1981 г.	ix
Предговор на издателя към изданието от 1964 г.	xv
Предговор на авторката към първото издание	xvii

Първа част

ЗА ВЛИЯНИЕТО НА ПРОРОЦИТЕ В ЕВОЛЮЦИЯТА НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

1. Над природата властва един всемирен закон	3
2. Доказателства и свидетелства за съществуването на Бог	5
3. Нуждата от Възпитател	8
4. Авраам	14
5. Моисей	16
6. Христос	18
7. Мохамед	20
8. Баб	27
9. Бахаулла	29
10. Традиционни доказателства, илюстрирани чрез Книгата на пророк Даниила . . .	39
11. Коментар върху единадесета глава от Откровението на Св. Йоана	49
12. Коментар върху единадесета глава от Книгата на пророк Исаия	66
13. Коментар върху дванадесета глава от Откровението на Св. Йоана	71
14. Духовни доказателства	77
15. Истинското богатство	82

Втора част
НЯКОИ ХРИСТИЯНСКИ ВЪПРОСИ

16. Явните форми и символи трябва да бъдат използвани за представянето на мисловни понятия.	87
17. Христовото рождество.	91
18. Величието на Христос се дължи на Неговите съвършенства	94
19. Христовото кръщение	96
20. Нуждата от кръщаване.	99
21. Символиката на хляба и виното	103
22. Чудотворствата.	106
23. Възкресението на Христос	110
24. Спускането на Светия дух при апостолите	113
25. Светият дух	115
26. Второто пришествие на Христос и Денят на страшния съд.	117
27. Триединството	120
28. Обяснение на стих пети, глава седемнадесета, от Евангелието на Св. Йоана	123
29. Обяснение на стих двадесет и втори, глава петнадесета, от Първото послание на Св. Павел към коринтяните.	125
30. Адам и Ева	130
31. Обяснение на хулата срещу Светия дух	136
32. Обяснение на стиха “Защото мнозина са поканени, а малцина избрани.”	138
33. “Връщането”, за което говорят Пророците.	141
34. Изповяданата от Петър вяра	144
35. Предопределението	148

Трета част
**ЗА СПОСОБНОСТИТЕ И ПОЛОЖЕНИЕТО
 НА БОЖИИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ**

36. Петте аспекта на духа	153
37. Божията същност може да бъде разбрана единствено чрез божествените Проявления	157

38. Трите състояния на божествените Проявления. . .	163
39. Човешкото състояние и духовното състояние на божествените Проявления.	167
40. Познанието на божествените Проявления	170
41. Всеобщите цикли	173
42. Силата и влиянието на божествените Проявления.	175
43. Двата вида Пророци.	178
44. Обяснение на укорите, отправени от Бога към Пророците	181
45. Обяснение на стиха от Кетаб-е-Акдас: “Този, който е Местоизгревът на Божието Дело, няма равноподобен в Най-голямата непогрешимост.”	185

Четвърта част

**ЗА ПРОИЗХОДА, СПОСОБНОСТИТЕ
И ПОЛОЖЕНИЕТО НА ЧОВЕКА**

46. Изменението на видовете	193
47. Вселената няма начало. Произходът на човека. . .	197
48. Съществуващата разлика между човека и животното	203
49. Растежът и развитието на човешкия род.	209
50. Духовни доказателства за произхода на човека . .	213
51. Човешкият дух и разум са съществували от самото начало	216
52. Появата на духа в тялото	219
53. Връзката между Бога и творението	222
54. За началото на човешкия дух от Бога	225
55. Душа, дух и разум	229
56. Физическите и интелектуалните сили.	231
57. Причините за разликите в характера на хората . .	233
58. Ниво на притежаваните знания от човека и божествените Проявления	238
59. Човешкото познание за Бога	241
60. Безсмъртието на духа (1).	245
61. Безсмъртието на духа (2).	249
62. Съвършенствата са без край	253

63. Човешкият прогрес в другия свят	256
64. Състоянието на човека и неговият прогрес след смъртта.	258
65. Разяснение на един от стиховете в “Кетаб-е-Акдас”	261
66. Съществуването на разумната душа след смъртта на тялото	263
67. Вечният живот и влизането в Божието царство . .	265
68. Съдбата.	268
69. Влиянието на звездите.	270
70. Свободната воля.	273
71. Видения и общуване с душите на покойните	276
72. Лечение с духовни средства	279
73. Лечение с материални средства.	282

Пета част

РАЗЛИЧНИ ВЪПРОСИ

74. Несъществуването на злото.	287
75. Двата вида мъчение	289
76. Божията справедливост и милосърдие	290
77. Правилният метод за постъпване с престъпниците.	293
78. Стачките	299
79. Реалността на външния свят	304
80. Истинското предсъществуване	306
81. Прераждането.	309
82. Пантеизмът.	317
83. Четирите метода за придобиване на познания . . .	324
84. Необходимостта от следване ученията на божествените Проявления.	327

ПРЕДГОВОР НА ИЗДАТЕЛЯ КЪМ ИЗДАНИЕТО ОТ 1981 г.

Можем ли да познаваме Бога? Съществува ли Бог? Могат ли религиозните учения да намерят съответствие с научното познание? Какво означава да бъдеш човек? Това са все въпроси, за които някога се е смятало, че се отнасят изключително до компетентността на философите и теолозите. Вече обаче не е така. В наши дни те представляват обществен интерес. Злочестата ни и объркана цивилизация, откъсната от вярата и ценностите, поддържали я в продължение на векове, залита на ръба на самоунищожението. Ние, отделните хора в нея, изпитваме загубата на цел и смисъл в живота, които дедите ни са приемали за даденост. Днес тези въпроси плачат да намерят своя отговор.

По един пленяващ, стегнат и логичен начин “Отговори на някои въпроси” отделя внимание не само на въпросите за Бога и връзката между науката и религията, но и на един широк кръг от теми, които несъмнено представляват интерес за душите, търсещи религиозната истина, както и за любознателния научен ум. Отговорите идват от Абдул Баха, сина на Пророка-основател на бахайската Вяра – една нова и независима световна религия, която има последователи в практически всяка страна на света. Тези отговори са подбрани от поредица беседи, които Той изнася край трапезата през 1904, 1905 и 1906 г. Във всеки от петте раздела на книгата Абдул Баха разяснява въпроси, вариращи от метафизичното до практическото. От

една страна, Той навлиза в областта на философията, за да дискутира теми като безсмъртието, предопределението, свободната воля и погрешната доктрина за прераждането, като винаги върви по мистичната пътека с практични нозе. От друга страна, Той засяга организацията на човешкото общество, като например проблема за стачките, за отношението към престъпниците и правилните взаимоотношения между труда и капитала, като насища тези ежедневни материални въпроси с духовен смисъл.

В началния раздел на “Отговори на някои въпроси” Абдул Баха използва както логически, така и традиционни доказателства, за да докаже съществуването на Бога и нуждата от Божествени Възпитатели или Божи Проявления. Той посвещава няколко беседи на живота и достиженията на някои от тези Божествени Проявления, включително Авраам, Моисей, Христос, Мохамед, Баб и Бахаулла, като ги разглежда като последователни звена в разгръщания се Божии план за образованието на човечеството. По този начин Той хвърля нова светлина върху религиозната история и същността на самата религия. Абдул Баха се връща на темата за Божиите Проявления в третия раздел на книгата, в който разяснява по-подробно характера, положението и способностите на неповторимите Създания, избрани да служат като Божи говорители.

Във втория раздел на “Отговори на някои въпроси” Абдул Баха представя бахайското гледище по редица сложни въпроси от християнството. Той отделя особено внимание на въпроса за “връщането” или Второто пришествие на Христос. Също така разглежда рождеството Христово, Възкресението, кръщението, смисъла на причастието, Христовите чудотворства и Триединството по начин, който читателите, добре запознати с традиционните християнски доктрини, несъмнено ще намерят за учудващо оригинален и просвещаващ.

В четвъртия раздел на книгата Абдул Баха се спира на произхода, способностите и положението на човека. В Неговото обяснение за произхода и развитието на човешкия род оживява бахайското твърдение за присъщото съзвучие и разбирателство между наука и религия. Петият и последен раздел на книгата е посветен на различни въпроси, включително обсъждане основите на човешкото познание и пантеизма.

По своя стил и структура, “Отговори на някои въпроси” се различава от останалите произведения на Абдул Баха. Неговото “Завещание”, написано в три раздела, дава ръководството за Административния ред на бахайската Вяра и осигурява нейната цялост и единство. “Тайната на божествената цивилизация” представлява трактат върху общото състояние на съвременната цивилизация. “Разказът на един пътешественик” е хроника на ранната история на бабистката и бахайската Вяра. “В памет на вярващите” съдържа спомени на Абдул Баха за седемдесет и девет сред първите бахаи, свързани помежду си с обичта към Бахаулла. Единствено “Отговори на някои въпроси” по начина, по който е съставена под формата на въпроси, зададени му край трапезата, предоставя на читателя есета на различни теми, всяко от които може да бъде прочетено само по себе си като отделен въпрос за изучаване и размисъл или като част от цялото, което се получава от сбора от беседи. Повечето от тези беседи са кратки. Всички носят белега на разговор. Всички използват ясни, конкретни илюстрации за изясняването на трудни въпроси. Хуморът разкрива сериозното. На всяка крачка “великолепна простота”, “убедителност” и “сила” разкриват основата и тънките моменти в бахайското гледище.

Бахайската Вяра е основана от Мирза Хусейн Али (1817-1892 г.), известен като Бахаулла – “Славата на Бога”. Произходът на бахайската Вяра е тясно свързан с бабистката Вяра, основана в Персия (Иран) през 1844 г.

от Мирза Али Мохамад (1819-1850 г.), известен като Баб или “Вратата”. Баб обявил, че Той е не само основател на независима религия, но и предвестник на един далеч по-велик пророк или Божи пратеник, Който щял да сложи началото на една епоха на мир за цялото човечество. През 1863 г. Бахаулла обявил, че Той е Предреченият от Баб.

Ученията на Бахаулла бързо създали конфликт между Него и персийското правителство и мюсюлманското духовенство и Той бил заточен от Иран на различни места в границите на Отоманската империя. През 1868 г. Той бил изпратен като затворник в града-крепост Акка, в Светата земя, в чийто покрайнини починал през 1892 г. В Своето завещание Той определил Своя най-голям син Абдул Баха (1844-1921 г.) да наследи от Него ръководството на бахайската общност и тълкуването на бахайските писания. На Свой ред Абдул Баха определил Своя най-голям внук Шоги Ефенди (1897-1957 г.) за Свой наследник, Пазител на Делото и пълномощен тълкувател на бахайските учения. Днес делата на световната бахайска общност се управляват от Световния дом на справедливостта – върховния избран съвет в бахайската Вяра.

Главните учения на бахайската Вяра са за единството на Бога, единството на религията и единството на човешкия род. Основните принципи, провъзгласени от Бахаулла са, че религиозната истина е относителна, а не абсолютна; че Божественото Откровение е непрекъснат и последователно разгръщащ се процес; че всички големи религии по света са божествени по своя произход и че тяхната мисия представлява последователни етапи в духовната еволюция на човешкото общество. Тъй като Бахаулла учи, че целта на религията е да насърчава разбирателството и единството и че тя представлява най-доброто средство за постигането на мир и прогрес в обществото, бахайските писания предоставят и общите рамки на институциите, необходими за установяването

на мир и ред в света. Сред тях се нареждат една световна федерация или общност на народите с изпълнителна, законодателна и съдебна власт; един спомагателен международен език; световна икономика; механизъм за световни комуникации и световна система за парична единица, мерки и теглилки.

Бахайските писания осигуряват също така конкретни напътствия, които помагат на бахаите (последователите на Бахаулла) да осъществяват основната цел на човешкия живот – познаването и почитането на Бога и “да продължават вечно развиващата се цивилизация”, като в същото време се стремят да осъществят единството на човечеството, световен мир и световен ред. Например в бахайските писания се призовава за насърчаване добрия характер и за развитието на такива духовни качества като честност, благонадеждност, състрадание и справедливост. Тези качества се постигат чрез молитва, размисъл и работа, извършена в дух на служба на човечеството, като за бахаите всички те са израз на преклонението пред Бога. В стремежа към осъществяване на бахайския принцип за единство на човечеството в бахайските писания се призовава към заличаване на предубежденията, свързани с цвят на кожата, вероизповедание, класова принадлежност, народност или пол. В тях се призовава за последователното премахване на всякакви форми на суеверие, спъващо човешкия прогрес и постигането на равновесие между материалния и духовния аспект в живота, които еднакво зависят от разбирането на принципите за свободно търсене на истината и за съзвучието между наука и религия, като две страни на истината. Тези писания насърчават пълноправното участие на мъжете и жените във всички аспекти на обществения живот, включително и в изборните и административните процеси и във вземането на решения за прилагането на бахайския принцип за равните възможности, права и придобивки за двата пола.

В тях се призовава за разпространение на принципа за задължителното всеобщо образование.

От първото ѝ публикуване в Лондон през 1908 г. “Отговори на някои въпроси” претърпя редица издания. Тя продължава да бъде сред най-популярните и много търсени произведения в растящата литература на бахайската Вярa. Още по-важно – книгата си спечели основно място сред свещените писания на Вярата, като един от малкото сборници с речи на Абдул Баха, които Той лично е удостоверил. Това ново издание още веднъж осигурява лесен достъп до един безценен източник за изучаващия бахайските учения и за всяка търсеца душа.

ПРЕДГОВОР НА ИЗДАТЕЛЯ КЪМ ИЗДАНИЕТО ОТ 1964 г.

Предвид въпросите, които възникваха понякога във връзка с “Отговори на някои въпроси” и за това, как е била написана книгата, Лора Клифърд Барни – събеседничката, получила отговорите от Абдул Баха, сподели с издателите следните факти:

Разговорите между Абдул Баха и Лора Клифърд Барни са проведени през трудните години – 1904-1906 г., когато Той е бил въдворен в гр. Акка от турското правителство и Му е било позволено да приеме едва неколцина посетители. По онова време Абдул Баха се намирал под постоянната заплаха да бъде преместен на заточение в далечната пустиня.

Събеседничката г-ца Барни направила така, че или един от зетъвете на Абдул Баха, или един от тримата изтъкнати персийци секретари по онова време да присъстват по време на беседите, за да бъде осигурена точност в записването на Неговите отговори по зададените Му въпроси. По-късно Абдул Баха прочел записките, като тук-там променял по някоя дума или ред със Своео тръстиково перо. По-късно записките били преведени на английски език от г-ца Барни. Днес оригиналният текст на персийски език е част от бахайския архив в Хайфа. Допълнителен коментар върху това произведение може да се намери в казаното от Шоги Ефенди в книгата му “Бог минава”¹, на стр. 107, 260, 268, 305 и 383.

¹ Shoghi Effendi, “God Passes By”, Bahá'í Publishing Trust, Wilmette, Illinois, Revised edition, 1974.

През 1908 г., след революцията в Отоманската империя и свалянето на султана, Абдул Баха най-сетне бил освободен. Няколко години по-късно Той предприел пътувания до Египет, Европа и Северна Америка, където давал приеми за хора от различни религиозни вероизповедания и класова принадлежност, срещал се с изтъкнати личности и говорел пред събралите се в храмове, университети, религиозни центрове и мисии, както и по време на приятелски срещи в частни домове.

ПРЕДГОВОР НА АВТОРКАТА КЪМ ПЪРВОТО ИЗДАНИЕ

“Дадох ти от своите мигове на умора”, бяха думите на Абдул Баха, когато Той стана от масата, след като беше отговорил на един от моите въпроси.

Както беше през онзи ден, тъй и продължи – между часовете работа, умората Му се облекчаваше чрез нова дейност; понякога имаше възможност да говори надълго и широко, но често, макар и темата да изискваше още време, само след няколко мига нещо налагаше Неговото внимание; и пак се занизваха дни и дори седмици, през които Той нямаше възможност да ме обучава. Но аз знаех как да бъда търпелива, защото винаги пред очите ми беше по-важният урок – урокът на Неговия личен живот.

По време на неколкократните ми посещения в Акка, тези отговори бяха записани на персийски език, докато Абдул Баха говореше, без да се има предвид, че те ще бъдат публикувани, а просто, за да разполагам с тях за по-нататъшно изучаване. В началото те трябваше да бъдат съобразени с устния превод, а по-късно, когато бях понаучила малко персийски – с ограничения ми словесен речник. Това обяснява повторението на сравнения и фрази, защото никой не владее по-добре от Абдул Баха уменията да използва сполучливо подобрени изрази. В тези уроци Той е учителят, който се приспособява към Своя ученик, а не ораторът или поетът.

Настоящата книга представя само определени аспекти на бахайската Вяра, която е всеобхватна по свое-

то послание и която има за всеки питащ отговора, съответстващ на негово специално развитие и нужди.

В моя случай ученията бяха представени по един прост начин, за да съответстват на елементарните ми познания и затова съвсем не са пълни и изчерпателни, както може би създава впечатление съдържанието на книгата – това съдържание беше добавено просто, за да бележи разглежданите въпроси. В същото време обаче аз вярвам, че онова, което се оказва толкова ценно за мен, би могло да послужи и на други, тъй като всички хора, колкото и различни да са помежду си, са единни в търсенето на истината и затова потърсих разрешението на Абдул Баха за публикуването на тези беседи.

Първоначално те не бяха подредени по някакъв специален начин, но сега са групирани в общи линии за удобство на читателя. В превода строго бе следван персийският текст, понякога дори и за сметка на английския език, като бяха направени някои промени единствено там, където буквалното предаване на думите изглеждаше твърде сложно и непонятно, а вмъкнатите думи, необходими за изясняване на смисъла, не са отбелязани по никакъв начин, за да се избегне твърде честото прекъсване на мисълта чрез технически и обяснителни бележки. Също така, голяма част от персийските и арабските имена са записани по най-простия начин, без да съществува строго придържане към научна система, което би объркало обикновения читател.

Лора Клифърд Барни

Първа част

ЗА ВЛИЯНИЕТО НА ПРОРОЦИТЕ
В ЕВОЛЮЦИЯТА НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

1

НАД ПРИРОДАТА ВЛАСТВА ЕДИН ВСЕМИРЕН ЗАКОН

Природата е онова състояние, онази реалност, която на вид се състои от живота и смъртта, или с други думи от съставянето и разпадането на всички неща.

Тази Природа е подчинена на една абсолютна организация, на определени закони, на пълен порядък и завършен модел, от които няма никога да се отклони – наистина до такава степен, че ако човек се вгледа внимателно и с прозрение, от най-малкия невидим атом, та до най-големите тела в материалния свят, като слънцето или другите големи звезди и небесни светила, без значение дали става въпрос за тяхното разположение, техния състав, форма или движение, той ще види, че те всички се намират в една висша степен на организация и се подчиняват на един и същи закон, от който няма никога да се отклонят.

Но когато погледнем самата Природа, виждаме, че тя не притежава разум, нито воля. Например природата на огъня е да гори; той гори без воля или разум. Природата на водата е нейното течено състояние; тя тече без воля или разум. Природата на слънцето е блясъкът; то блести без воля или разум. Природата на парата е да се издига във въздуха, тя се издига без воля или разум. Следователно, ясно е, че естествените движения на всички неща са

принудени; те не представляват волеви движения, освен движенията на животните, и над всичко — на човека. Човекът е в състояние да се противопостави на Природата, тъй като той открива устройството на нещата и по този начин контролира силите на Природата; всички направени от човека изобретения се дължат на това, че той е открил устройството на нещата. Например, човек е изобретил телеграфа, който представлява средство за комуникация между Изтока и Запада. От това става ясно, че човекът господства над Природата.

Сега, когато човек види, че съществува подобна организация, подредба и закони, може ли той да каже, че всички те са продукт на Природата, макар тази Природа да няма нито разум, нито възприятие? Ако не може, става очевидно, че тази Природа, която няма нито възприятие, нито разум, е подвластна на един Всемогъщ Бог, Който е Господар на материалната Природа и каквото пожелае, Той кара да бъде проявено от Природата.

Едно от нещата, които са се появили в света на съществуването и което е едно от изискванията на Природата, е човешкият живот. Разглеждан от тази гледна точка, човекът представлява клон, а природата е коренът. Тогава, може ли волята, разумът и съвършенствата, които съществуват в клона, да липсват в корена?

Казва се, че Природата по своята същност е подвластна на силата на Бог, Който е Вечният Всемогъщ: Той е подчинил Природата на точни правила и закони и властва над нея.¹

¹ По идеята за Бога, вж. “Божията същност може да бъде разбрана единствено чрез божествените Проявления”, стр. 157, както и “Човешкото познание за Бога”, стр. 241.

Там читателят ще види, че бахайската Вяра няма антропоморфична представа за Бога и дори и да се използва традиционната терминология, винаги се обръща внимание на това, да се разясни символичният ѝ смисъл.

ДОКАЗАТЕЛСТВА И СВИДЕТЕЛСТВА ЗА СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА БОГ

Едно от доказателствата и проявите на съществуването на Бог е фактът, че човек не се е самосъздал – негов творец и създател е някой друг извън самия него.

Сигурно и неоспоримо е, че създателят на човека не е като него, тъй като едно безпомощно същество не може да създаде друго същество. Създателят, творецът трябва да притежава всички съвършенства, за да може да твори.

Може ли творението да е съвършено, а създателят несъвършен? Може ли една картина да бъде шедьовър, а художникът да не владее в съвършенство своето изкуство? Защото това е неговото изкуство и неговото творение. Освен това картината не може да бъде като художника; иначе тя щеше да се създаде сама. Колкото и съвършена да бъде тази картина, в сравнение с художника тя се намира на най-ниското ниво на несъвършенство.

Обусловеният свят е източник на несъвършенства, а от Бог произтичат всички съвършенства. Несъвършенствата на обусловения свят сами по себе си представляват доказателства за Божиите съвършенства.

Например когато се вгледате в човека, ще видите, че той е слаб. Самата тази слабост на творението е доказа-

телство за силата на Вечния Всемогъщ Творец, тъй като ако не съществуваше сила, човек нямаше да има представа за слабост. Следователно слабостта на творението е доказателство за силата на Бога, тъй като ако не съществуваше сила, нямаше да бъде възможно да има и слабост, от тази слабост става очевидно, че съществува сила в света. Също така в обусловения свят съществува бедност —следователно тогава съществува и богатство, тъй като бедността е видна във света. В обусловения свят съществува невежество; по необходимост съществува и познание, след като се среща невежество, тъй като ако не съществуваше познание, нямаше да съществува и невежество. Невежеството е несъществуването на познание, а ако нямаше съществуване, нямаше да е възможно да се възприеме несъществуването.

Сигурно е, че целият обусловен свят е подложен на един закон и управление, на които той не може да не се подчинява; дори човекът е принуден да прекланя глава пред смъртта, да спи, както и да изпада в други състояния — тоест при определени обстоятелства човек е подвластен, а състоянието на подвластност непременно предполага съществуването на властващ. Тъй като характерна черта на обусловените създания е зависимостта, а тази зависимост е съществена необходимост, следователно би трябвало да има и независимо същество, чиято независимост е негова съществена черта.

По същия начин от болния човек се разбира, че би трябвало да съществува и някой, който е здрав, тъй като ако не съществуваше здраве, нямаше да може да се докаже болестта му.

Следователно става очевидно, че съществува един Вечен Всемогъщ Творец, Който е притежателят на всички съвършенства, тъй като, ако не притежаваше всички съвършенства, Той би бил като Своето творение.

Същото е навсякъде в света на сътворението – и най-малкото нещо доказва съществуването на творец. Например, това парче хляб доказва, че то има своя създател.

Хвала на Бога! И най-малката промяна, направена под формата на най-дребното нещо доказва съществуването на творец – тогава може ли тази огромна вселена, която няма край, да се е самосъздала и да е възникнала от действията на материята и елементите? Колко грешно само по себе си е подобно предположение!

Тези очевидни доводи са дадени за слабите души, но ако бъдат отворени вътрешните възприятия, наяве излизат сто хиляди ясни доказателства. Така, когато човек чувства вътрешния дух, той няма нужда от доводи за неговото съществуване; но за онези, които са лишени от благодатта на духа, е нужно да бъдат приведени материални доводи.

3

НУЖДАТА ОТ ВЪЗПИТАТЕЛ

Когато размислим над съществуването, виждаме, че и минералното, и растителното, и животинското, и човешкото царство се нуждаят от възпитател.

Ако земята не бъде култивирана, тя се превръща в храсталак, където растат безполезни бурени, но ако се появи земеделец и обработи почвата, тя започва да ражда култури, които служат за храна на живите същества. Следователно ясно е, че почвата има нужда от обработката на фермера. Помислете за дръвчетата – ако останат без земеделец, те няма да родят плод, а без плод те са безполезни; но ако за тях се погрижи градинар, същите ялови дръвчета започват да раждат, а чрез окопаване, наторяване и присаждане дръвчетата, които са имали горчиви плодове, вече раждат сладки плодове. Това са логически доказателства; в тези дни хората по света се нуждаят от разумни доводи.

Същото се отнася и за животните: забележете, че когато животното бъде обучено, то става домашно, а също и това, че ако човек бъде оставен без възпитание, той оскотява, а и нещо повече – ако се остави да го управлява природата, той пада по-ниско и от животното, докато, ако бъде възпитан, се превръща в ангел. Защото повечето животни не се ядат едни други, а хората в

Судан, в централните райони на Африка, се убиват и се самоизяждат.

Сега, помислете, че именно образованието е довело до властването на човека и на Изток, и на Запад; именно образованието създава чудни производства; образованието разпространява велики науки и изкуства; образованието изявява нови открития и институции. Ако не съществуваше възпитател, нямаше да съществуват и удобствата, и цивилизацията, и човечеството. Ако човек бъде оставен сам в пустинята, където да не среща себеподобно същество, той несъмнено ще се превърне в същински звяр; тогава става ясно, че има нужда от възпитател.

Но образованието е три вида: материално, хуманитарно и духовно. Материалното образование е свързано с растежа и развитието на тялото, чрез осигуряването на храна, материалното удобство и спокойствие. Това образование е характерно за животните и човека.

Човешкото образование означава цивилизация и прогрес, тоест управление, администрация, благотворителност, търговия, изкуства и занаяти, науки, големи изобретения и открития, както и комплексни институции, които представляват дейности, съществено отличаващи човека от животното.

Божественото образование е образованието от Божието царство – то се състои в придобиване на божествени съвършенства и то е истинското образование, тъй като в това състояние човек става притегателен център за божествена благодат и проявление на словата: “Да създадем човека по Нашия образ и по Наше подобие.”¹ Това е целта на света на хората.

Сега, на нас ни е нужен възпитател, който да е едновременно и материален, и човешки, и духовен възпитател и чието правомощие да бъде в сила при всякакви обстоя-

¹ Вж. Битие, 1:26

телства. И ако някой каже: “Аз притежавам съвършен ум и разум и нямам нужда от такъв възпитател”, той би отрекъл това, което е ясно и очевидно, тъй както дете би казало: “Не ми трябва възпитание – ще постъпвам съобразно ума и разума си и така ще придобия всички земни съвършенства”, или както слепец би казал: “Не ми трябва зрение, тъй като много други слепи хора живеят без проблемно.”

Затова е ясно и очевидно, че човек има нужда от възпитател и този възпитател трябва безспорно и несъмнено да бъде съвършен във всяко едно отношение и да се отличава над всички хора. Иначе, ако е като останалите хора, той не би могъл да бъде техен възпитател, особено защото трябва да бъде едновременно техен материален и хуманитарен, както и духовен възпитател – тоест той трябва да учи хората да организират и да провеждат своята материална дейност, както и да създават социален порядък, за да установят сътрудничество и взаимопомощ в живота си, така че материалните дела да бъдат организирани и регулирани за всякакви обстоятелства, които биха могли да възникнат. По същия начин, той трябва да установи човешкото образование – тоест трябва да възпитава интелекта и мисълта така, че те да бъдат напълно развити, като по този начин бъдат издигнати знанието и науката и да бъдат разкрити свойствата на съществуването; та ден след ден наставленията, изобретенията и институциите да стават все по-добри и от доловимите за осезанието неща да се правят заключения по интелектуални въпроси.

Той трябва също така да възпитава духовно, тъй че интелектът и разумът да проникват в света на метафизичното, да получават благодат от пречистващия повей на Светия дух и да общуват с Върховното множество. Той трябва така да облагороди човешката същност, че тя да се превърне в средоточие на божествения облик до такава

степен, че Божиите качества и имена да бъдат лъчезарно отразени в самата същност на човека и свещеният стих “Да създадем човека по Нашия образ и по Наше подобие” бъде осъществен.¹

Ясно е, че не е по силите на човек да заеме такава голяма длъжност и че единствено разумът не е в състояние да поеме отговорността на подобна грандиозна мисия. Как би могъл сам човек без чужда помощ и подкрепа да положи основите на подобен благороден градеж? За да се заеме с такава мисия, той трябва да разчита на помощ от духовните и божествените сили. Една Свята душа вдъхва живот на цялото човечество, променя облика на земното кълбо, развива интелекта, съживява душите, полага основата на един нов живот, внася порядък в света, обединява под сянката на един и същи флаг народите и религиите, избавя човека от владенията на несъвършенствата и пороците и вдъхва у него желание и нужда от естествени и развивани съвършенства. Несъмнено нищо друго освен една божествена сила не би могла да извърши подобно велико дело. Това би трябвало да обмислим справедливо, тъй като става въпрос за едно справедливо задължение.

Може ли подобно Дело, което правителствата и народите по света с всичките си сили и войски не могат да установят и да разпространят, да бъде издигнато от една Свята душа без чужда помощ и подкрепа! Може ли това да бъде извършено с човешка сила? Не, за Бога! Например Христос сам самичък издигна флага на мира и праведността – дело, което никоя победоносна власт с всичките ѝ войски не бе в състояние да извърши. Помислете за съдбата на толкова много и различни империи и народи – Римската империя, Франция, Германия, Русия, Англия и т.н.; всички те бяха събрани под един и същи покров – тоест появата на Христос доведе до един съюз

¹ Вж. Битие, 1:26

между тези различни народи, някои от които под влиянието на християнството станаха толкова единни, че жертваха живот и състояние един за друг. След епохата на Константин, който бе главният поддръжник на християнството, сред тях избухна разкол. Става въпрос за това, че Христос обедини тези народи, но не след дълго управниците станаха причина за раздори. Искам да кажа, че Христос поддържаше едно Дело, което царете по света не бяха в състояние да установят! Той обедини различните религии и промени древните порядки. Помислете за това, какви огромни различия са съществували между римляни, гърци, сирийци, египтяни, финикийци, израилтяни и другите европейски народи. Христос премахна всички тези различия и стана първопричина за обич между тези народности. Въпреки че след време човешкото управление разруши този съюз, Христовото дело бе изпълнено.

Следователно Всемирният възпитател трябва да бъде едновременно материален, човешки и духовен възпитател и Той трябва да притежава неземна сила, за да може да заема мястото на божествен учител. Ако не проявява подобна свята сила, Той няма да бъде в състояние да възпитава, тъй като ако Той е несвършен, как би могъл да дава свършено възпитание? Ако Той е невеж, как би могъл да направи другите мъдри? Ако беше несправедлив, как би могъл да направи другите справедливи? Ако беше привързан към материалните неща, как би могъл да направи другите духовни?

Затова трябва да преценим справедливо – тези Божествени Проявления, Които са идвали на този свят, притежавали ли са тези необходими качества или не?¹ Ако са нямали тези необходими качества и тези свършенства, Те не са били истински Възпитатели.

¹ Божествените Проявления са основателите на религии. Вж. “Двата вида Пророци”, стр. 178.

Следователно наша задача трябва да бъде да приведем на мислещите логични доводи за пророческата същност на Моисей, на Христос и на останалите Божествени Проявления. А доказателствата и свидетелствата, които привеждаме, не са основани на традиционни, а на логически доводи.

И така, сега бе доказано с логически доводи, че светът на съществуването изпитва най-голяма нужда от възпитател и че неговото възпитание трябва да бъде постигнато от божествена сила. Няма съмнение, че тази свята сила е откровение и че светът трябва да бъде възпитаван от тази сила, която е извън човешките възможности.

4

АВРААМ

Един от онези, Които са притежавали тази сила и Които са били подкрепяни от нея, е Авраам. И доказателството за това е, че Той е роден в Месопотамия и то в семейство, което си е нямало понятие от Единството на Бога. Той се възправил срещу своя собствен народ и племе, та дори и срещу собственото си семейство, като отрекъл всички техни богове. Сам и без чужда помощ Той устоял на това могъщо племе – една съвсем нелесна и проста задача. Било е същото сякаш сега някой да отиде сред хора християни, които се придържат към Библията и да отрече Христос; или пък – не дай си Боже! – да се появи в двореца на папата и най-яростно да светотатства срещу Христос и да се възправи срещу народа.

Хората по онова време вярвали не в един, а в много богове, на които приписвали чудотворства; затова всички се надигнали срещу Него и никой не Го подкрепил освен Лот, синът на брат Му, както и един-двама нищожни люде. Накрая, измъчен до краен предел от противопоставянето на Своите врагове, Той трябвало да напусне родната Си страна. Всъщност изгонили Го, за да бъде смазан и унищожен и след Него да не остане ни следа.

И тогава Авраам дошъл в района на Светата земя. Враговете Му смятали, че изгнанието Му ще доведе до

Неговото унищожение и разруха, тъй като изглеждало невъзможно човек, прокуден от родната Му страна, лишен от всякакви права и потискан от всички страни – пък бил Той и цар – да не бъде напълно сломен. Но Авраам устоял и показал изключителна твърдост – а Бог превърнал това изгнание в Негова вечна слава – докато не установил Единството на Бога сред почитащото много богове покровление. Това изгнание станало причина за прогреса на Авраамовото потомство и на тях била дадена Светата земя. В резултат на това, ученията на Авраам се разпространили навред, сред челядта му бил и Яков, и Йосиф, който станал управник в Египет. Вследствие Неговото изгнание сред покровлението Му били изявени и Моисей, и създание като Христос; и имало една жена Агар, която родила Исмаил, от чийто род бил и Мохамед. Вследствие Неговото изгнание сред поколението Му се появил Баб¹, а и израилските пророци се нареждат сред потомците на Авраам. И така ще продължава во веки веков. Накрая, вследствие Неговото изгнание, цяла Европа и по-голямата част от Азия влезли под закрилящата сянка на Израилевия Бог. Вижте що за сила е дала възможност на Човек, Който бил беглец от собствената Си страна, да създаде такъв род, да установи такава вяра и да разпространи такива учения. Може ли някой да каже, че всичко това е станало по някаква случайност? Трябва да отсъдим справедливо – бил ли е този Човек Възпитател или не?

След като заточението на Авраам от Ур в Алепо, в Сирия, е дало такъв резултат, трябва да се замислим и над това, какво ще бъде въздействието на заточението на Бахаулла в няколкото Негови премествания от Техеран в Багдад, оттам в Константинопол, в Румелия и в Светата земя.

Виждате ли какъв съвършен Възпитател е бил Авраам!

¹ Родословието на Баб е от Мохамед.

5

МОИСЕЙ

Дълго време Моисей бил пастир в степта. На външен вид бил Човек, израсъл в сурово семейство и бил известен сред хората като Онзи, Който бил извършил убийство и станал пастир. Управниците и народът на фараона Го мразели и презирали жестоко.

И именно такъв бил Човекът, Който освободил великия народ от оковите на робството, обединил ги в съгласие, извел ги от Египет и ги отвел в Светата земя.

Този народ бил издигнат от бездната на унижението до висотите на славата. Били роби, а станали свободни. Били сред най-невежите народи – станали най-мъдри. Благодарение на институциите, дадени им от Моисей, достигнали състояние, което им спечелило уважението на всички народи и славата им се разнесла по света, наистина до такава степен, че сред съседните народи, когато искали да похвалят някого, казвали: “Цял израилтянин.” Моисей създал закони и наредби, които дали живот на народа на Израел и го отвели до възможно най-високото ниво на цивилизацията по онова време.

Постигнали такова развитие, че гръцките философи идвали и придобивали познание от мъдреците на Израел. Такъв човек бил и Сократ, който посетил Сирия и заимствал от чедата на Израел ученията за Божието единство

и безсмъртието на душата. Сетне се върнал в Гърция и започнал да разпространява тези учения. По-късно гръцкият народ се надигнал срещу него, обвинил го в безбожие, изправил го пред ареопага и го осъдил на смърт чрез отравяне.

И как би могъл човек, Който заеквал, Който бил отгледан в дома на фараона, Когато хората познавали като убиец, Който от страх дълго време се криел и Който бил станал пастир, да установи такова велико Дело, когато и най-мъдрите философи по света не са показвали и една хилядна част от подобно влияние? Това наистина представява същинско чудо.

Човек със заекващ език, Който дори не можел да говори правилно, съумял да увековечи това велико Дело! Ако не е бил подпомогнат от божествена сила, Той никога не би могъл да извърши туй велико дело. Фактите са неоспорими. Материалистическите философи, гръцките мислители, великите римски мъже, са станали известни по света, като всеки от тях бил специализиран в една единствена област на познанието. Така например, Гален и Хипократ се прочули в медицината, Аристотел – в логиката и съжденията, а Платон – в етиката и теологията. А как е възможно един пастир да овладее цялото това познание? Извън всяко съмнение е, че Той трябва да е бил подпомогнат от всемогъща сила.

Помислете също и за това, пред какви изпитания и трудности се изправят хората. За да предотврати жестокост, Моисей повалил с удар египтянин, след което станал известен сред хората като убиец, още повече че човекът, когото убил, принадлежал към управляващия народ. След туй забягнал и едва тогава бил издигнат в ранг на Пророк!

Въпреки лошата Си репутация, колко удивително Той бил напътстван от една неземна сила в създаването на великите Си институции и закони!

6

ХРИСТОС

После дошъл Христос с думите: “Роден съм от Светия дух.” Въпреки че сега за християните е лесно да повярват в подобно твърдение, навремето това било много трудно. Според текста на Евангелието, фарисеите казвали: “Не е ли това синът на Йосиф Назарянина, Когото познаваме? Как тогава може да казва: Аз съм слязъл от небето?”¹

Накратко, този Човек, Който очевидно и за всички бил със скромен произход, се вдигнал с такава огромна сила, че отменил една религия, просъществувала хиляда и петстотин години и то във време, когато и най-малкото отклонение от нея, изправяло нарушителя пред опасността от смъртно наказание. Освен това, по времето на Христос моралът из целия свят и състоянието на израилтяните били достигнали цялостна обърканост и поквара, а Израел бил изпаднал в пълно унижение, нищета и робска зависимост. Веднъж се превръщали в пленници на халдейците и персийците; друг път изпадали в робство на асирийците; после се превърнали в поданици и васали на гърците, а накрая ги управлявали и презирали римляните.

¹ Вж. Св. Йоана 6:42

Този млад Човек, Христос, с помощта на неземна сила, отменил древния Моисеев закон, преобразил общия морал и още веднъж положил основите на вечна слава за израилтяните. Освен това, Той донесъл на хората радостната вест за световен мир и разпространил навред учения, които били не само за Израел, но и за всеобщото щастие на целия човешки род.

Тези, които първи се постарали да се разправят с Него, били израилтяните – собственият Му народ. Всичко на пръв поглед говорело, че са Го надмогнали и най-жестокото озлочестили. Накрая Му поставили корона от тръни и Го разпънали. Но въпреки и наглед изпаднал в най-дълбока нищета и беда, Той провъзгласил: “Това Слънце ще засияе, тази Светлина ще огрее, благодатта Ми ще обгърне света и всичките Ми врагове ще бъдат унижени.” И както казал, тъй и станало, защото всички царе по света не са били в състояние да Му се противопоставят. Напротив – всичките им знамена били свалени, докато флагът на този Онеправдан се издигнал до връхната си точка.

Но всичко това противоречи на нормите на здравия разум. Затова става ясно и очевидно, че това Сияйно създание е бил истински Възпитател на цялото човечество и Той е бил подпомаган и подкрепян от божествена сила.

МОХАМЕД

Сега стигаме до Мохамед. Американци и европейци са чували редица разкази за Пророка, които приемали за верни, въпреки че разказвачите са били или невежи, или злонамерени – повечето от тях са били свещеници; други пък – невежи мюсюлмани, преповтарящи неоснователни предания за Мохамед, които в заблудата си мислели, че Го прославят.

Така някои безпросветни мюсюлмани издигнали многоженството Му в центъра на своите хвалебствия и му се дивели, като го смятали за чудотворство; а европейските историци, в по-голямата си част, се осланят на разказите на тези невежи люде.

Например един глупец казал на свещеник, че истинското доказателство за величие е храбростта и проливането на кръв и че в един ден на бойното поле последовател на Мохамед отсякъл главите на сто човека! Това подвело свещеника да заключи, че убийството се смята за начин, по който се доказва вярата в Мохамед, докато това е просто измислица. Напротив – военните експедиции на Мохамед винаги били защитни действия и доказателство за това е, че в продължение на тринадесет години в Мека Той и последователите Му търпели най-жестоки гонения. През този период те били прицел за стрелите на омразата

– някои от сподвижниците Му били убити, а имуществото им – конфискувано; други забягнали в чужди земи. Самият Мохамед, след най-тежък гнет от страна на корейшите, които накрая се решили да Го убият, забягнал посред нощ в Медина. Дори и тогава враговете Му не престанали да Го тормозят, а Го преследвали чак до Медина, а учениците Му дори и до Абисиния.

Тези арабски племена се намирали на най-ниското стъпало на диващината и варварството и в сравнение с тях диваците от Африка и дивите индианци от Америка са като Платон в своето развитие. Диваците в Америка не погребват живи своите деца, както вършели тези араби със своите дъщери, хвалейки се с това като с похвално дело.¹ И много мъже плашели жените си, като им казвали: “Ако ми родиш момиче, ще те убия.” Дори и до днес арабите се ужасяват от това, да им се роди момиче. Освен това, на всеки мъж било позволено да си взима до хиляда жени и повечето имали над десет съпруги в къщи. Когато тези племена воювали, победителите взимали жените и децата на победените и се отнасяли с тях като с роби.

Когато мъж с десет съпруги умира, синовете на тези жени се втурвали един друг към майките си и ако някой от тях хвърлел наметалото си върху главата на бащината си съпруга и извикал: “Тази жена е мое законно имущество”, незабавно нещастницата се превръщала в негов затворник и робиня. Той можел да върши с нея каквото си пожелае. Можел да я убие, да я затвори в кладенец, или пък да я бие, малтретира и измъчва, докато смъртта я избави от това. Според арабските навици и обичаи, той бил господарят. Очевидно е каква злоба, ревност, омраза и враждебност трябва да са съществували между съпруги и деца в семейството и затова е безсмислено да

¹ Този отвратителен обичай бил практика сред едно от най-варварските арабски племена – бану тамим.

се спираме повече на въпроса. Само си помислете отново какво е било състоянието и животът на тези потиснати жени! Освен това тези арабски племена се препитавали с грабеж и разбойничество и по този начин постоянно се биели и воювали, убивали се един друг, ограбвали и опустошавали имущество и пленявали жени и деца, които продавали на чужденците. Колко често се случвало синовете и дъщерите на принцове, които прекарвали дните си в охолство и разкош, за една нощ да изпаднат в унижение, бедност и пленничество. Вчера били принцове, а днес – пленници; вчера били велики дами, а днес – робини.

Мохамед получил Божественото Откровение сред тези племена и след като изтърпял тринадесет години гонения от тяхна страна, Той забягнал.¹ Но тези хора не престанали със своя тормоз; съюзили се, за да унищожат и Него, и последователите Му. Ето при такива обстоятелства Мохамед бил принуден да вдигне оръжие. Това е истината – не че сме фанатични и искаме да Го защитим, а защото сме справедливи и казваме това, което е правдата. Отсъдете безпристрастно. Ако самият Христос беше поставен при подобни обстоятелства сред такива тиранични и варварски племена, и ако в продължение на тринадесет години Той и учениците Му бяха понасяли търпеливо всички тези изпитания, достигнали върхната си точка в бягството от родната Му страна – ако въпреки това тези безчестни племена бяха продължили да Го преследват, да посичат мъжете, да разграбват имуществото им и да пленяват техните жени и деца – как щеше да постъпи Христос с тях? Ако това потисничество се бе стоварило единствено върху Него, Той щеше да им прости и подобна прошка би била най-похвална; но ако беше видял, че тези жестоки и кръвожадни душегубци възнамеряват да убиват, да грабят и да нараняват тези потискани люде и да

¹ В Медина

пленияват техните жени и деца, сигурно е, че Той щеше да ги защити и да се възправи срещу тираните. Какво против тогава може да има човек срещу действията на Мохамед? Да не би това да е, че Той заедно със Своите последователи и техните жени и деца е трябвало да се предаде на тези дивашки племена? Да бъдат избавени тези племена от тяхната кръвожадност е било най-голяма добрина, а да бъдат обуздани и възпрени – истинско милосърдие. Те били като човек, който държи в ръката си чаша с отрова и тъкмо преди да я изпие, приятел я чупи и по този начин спасява живота му. Ако Христос беше поставен при подобни обстоятелства, сигурно е, че с всепобедна сила Той щеше да избави мъжете, жените и децата от лапите на тези кръвожадни вълци.

Мохамед никога не се е бил срещу християните; напротив – Той се отнасял към тях с добрина и им предоставял пълна свобода. Цяла християнска общност живеела в Нажран и се намирала под грижите и закрилата Му. Мохамед казал: “Ако някой наруши правата им, Аз сам ще се превърна в негов враг и ще го държа отговорен пред Бога.” В указите, които издал, Той ясно заявил, че животът, имуществото и честта на християните и евреите се намират под закрилата на Бога и че ако мохамеданин се ожени за християнка, съпругът не трябва да я спира да ходи на църква, нито пък да я задължава да се забулва; а пък ако тя почине, той трябва да повери тленните ѝ останки на християнски свещеник. Ако християните искали да построят църква, ислямът трябвало да им окаже съдействие. В случай на война между исляма и неговите врагове, християните били освободени от задължението да се бият, освен ако сами не пожелали да сторят това в защита на исляма, тъй като се намирали под негова закрила. Но като компенсация за този имунитет, те трябвало да плащат годишно малка сума пари. Накратко, съществуват седем подробни указа по тези въпроси и ня-

кои копия от тях все още се пазят в Йерусалим. Това е неоспорим факт и не се налага да го доказвам. Указът на втория халиф¹ все още се намира на съхранение при православния Йерусалимски патриарх и за него няма никакво съмнение.²

Въпреки всичко, след известно време и чрез нарушения от страна и на мохамеданите, и на християните, между тях възникнала омраза и враждебност. Извън контекста на тези факти, всички разкази на мюсюлмани, християни и други са просто измислици, породени от фанатизма, невежеството или произлизат от силната нетърпимост.

Например, мюсюлманите казват, че Мохамед разцепил луната на две и тя паднала в планината край Мека – мислят си, че луната е някакво малко тяло, което Мохамед разделил на две части и хвърлил едната част връз тази планина, а другата част – връз друга планина.

Подобни разкази са чист фанатизъм. Също и преданията, привеждани от свещениците, както и случките, които те съдят като погрешни – всички те са преувеличени, ако не и напълно неоснователни.

Накратко, Мохамед се появил в пустинята на Хеджаз в Арабския полуостров, която била дива, безплодна пустош, песъчлива и необитаема. Някои части, като Мека и Медина, са изключително горещи; хората са номади с навици и обичаи на пустинни обитатели, нямащи и понятие от образование и наука. Самият Мохамед бил неук, а Коранът първоначално бил записан върху овнешки плешки и върху палмови листа. Тези подробности говорят за състоянието на хората, при които бил изпратен Мохамед. Първият въпрос, който им задал, бил: “Защо не приемате Петокнижието и Евангелието и защо не вярвате

¹ Омар

² Вж. книгата на Jurj Zaydán “Umayyads and Abbasids”, преведена на английски език от D. S. Margoliouth.

в Христос и Моисей?” Изреченото ги затруднило и те възразили: “Дедите ни не са вярвали в Петокнижието и в Евангелието, кажи ни ти защо е било така?” Той им отвърнал: “Били са заблудени; вие трябва да се отричате от онези, които не вярват в Петокнижието и в Евангелието, дори и да са ви били бащи и предци.”

В такава страна и сред подобни варварски племена, един неук Човек създал книга, в която съвършено и красноречиво Той обяснява божествените качества и съвършенства, пророческия ранг на Божиите Пратеници, божествените закони и някои научни факти.

Сигурно ви е известно, че преди съвременните констатации – тоест през първите векове, та чак до петнадесетото столетие от християнската ера – всички математици по света са се съгласявали, че земята е центърът на вселената и че слънцето се движи. Прочутият астроном, който бил първият поддръжник на новата теория, открил движението на земята и неподвижността на слънцето.¹ Дотогава всички астрономи и философи по света следвали Птолomeевата система и всеки, който казвал нещо против нея, бил смятан за невежа. Въпреки че Питагор, както и Платон в края на своя живот, възприели теорията, че годишното движение на слънцето около зодиака не произтича от самото слънце, а по-скоро от движението на земята около слънцето, тази теория била напълно забравена и Птолomeевата система била приета от всички математици. Но в Корана има някои стихове, които противоречат на теорията на Птолomeевата система. Един от тях е: “Слънцето се движи в неподвижно място”, което показва неподвижността на слънцето и неговото движение около една ос.² Отново в друг един стих: “И всяка звезда се движи в

¹ Коперник

² Вж. Коран 36:37

собствено небе.”¹ По този начин се обяснява движението на слънцето, на луната, на земята и на другите небесни тела. Когато се появил Коранът, всички математици осмелили тези изявления и отдали тази теория на невежеството. Дори ислямските учени, когато видели, че тези стихове противоречат на приетата Птолемеева система, трябвало да търсят спасителен изход.

Едва след края на петнадесетото столетие от християнската ера и почти деветстотин години след Мохамед, един прочут астроном извършил нови наблюдения и важни открития с помощта на телескоп, който бил изобретил.² Били открити въртенето на земята, неподвижността на слънцето, както и неговото движение около оста. Станало очевидно, че стиховете от Корана са в съгласие със съществуващите факти и че Птолемеевата система е въображаема.

Накратко, много източни народи в продължение на тринадесет века се развиваха под сянката на мохамеданската религия. По време на Средновековието, докато Европа се намирала на най-ниското стъпало на варварството, арабските народи стояли над всички нации по света в учението, изкуствата, математиката, цивилизацията, управлението и другите науки. Просветителят и Възпитателят на тези арабски племена, както и Основател на цивилизацията и човешките съвършенства сред тези различни раси, бил един неук Човек – Мохамед. Бил ли е този славен Човек Възпитател или не? Трябва да отсъдим справедливо.

¹ Вж. Коран 36:38

² Галилео

Що се отнася до Баб – нека душата ми Му бъде принесена в жертва – на младини, тоест когато достигнал двадесет и петата година от благословения Си живот, Той се вдигнал да провъзгласи Своето Дело.¹ Всеобщо признато от шиитите било, че Той никога не бил посещавал училище и не е получавал знание от учител; затова свидетелстват всички в Шираз. При все това, Той внезапно се появил пред хората, надарен с най-пълна ерудиция. Въпреки че бил просто търговец, Той слисвал всички персийски улеми.² Сам самичък, по невъобразим начин, Той издигнал Делото сред персийците, които се славят със своя религиозен фанатизъм. Тази славна Душа се вдигнала с такава сила, че разтърсила из основи религията и морала, условията, навиците и обичаите в Персия, като създала нови порядки, нови закони и една нова религия. Въпреки че всички държавни големци, почти цялото духовенство, както и обществениците се надигнали, за да

¹ Тук Баб е наречен с Неговата титла Хазрат-е-Ала – Негово върховно височество, но за удобство на читателя ще продължим да Го наричаме с името, с което е известен в Европа, т.е. Баб.

² Учените духовници в исляма.

Го унищожат и заличат, Той сам им устоял и разбудил цяла Персия.

Много духовници и общественици, както и други хора, с радост пожертвали живота си за Неговото Дело и се завтекли към долината на мъченичеството.

Правителството, държавата, висшите духовници и видни личности желяели да потушат светлината Му, но не били в състояние да сторят това. Накрая луната Му изгряла, заблестяла звездата Му, основите Му били твърдо установени и зората Му засияла. Той давал божествено образование на една непросветена тълпа и оказвал чудотворно въздействие върху мислите, морала, обичаите и състоянието на персийците. Обявил на Своите последователи радостната вест за проявлението на Слънцето на Баха и ги подготвил да повярват.

Появата на подобни чудни знамения и велики последици; ефектът, оказан върху умовете на хората и разпространените идеи; поставянето на основите на напредъка и организацията на принципите за успех и благоденствие от младия търговец, представляват най-голямото доказателство, че Той е бил един съвършен Възпитател. И справедливият човек никога не би се поколебал да повярва в това.

БАХАУЛЛА

Бахаулла¹ се появил по време, когато Персийската империя била потънала в дълбока безпросветност и невежество и била изпаднала в най-сляп фанатизъм.

В европейските истории несъмнено сте чела подробно описание на морала, обичаите и идеите на персийците през последните столетия. Безполезно е да ги преповтарям. Накратко само ще кажем, че Персия била паднала толкова ниско, че чуждите пътешественици изразявали дълбоко съжаление за това, че тази страна, която преди била толкова славна и високо цивилизована, сега била загнила, разрушена и разстроена, а населението ѝ било изгубило своето достойнство.

И именно в това време се появил Бахаулла. Баща Му бил сред везирите, а не сред учените духовници. Както всички в Персия знаят, Той никога не е учил в каквото и да е училище, нито пък е имал контакти с духовници или учени. Ранните години от Своя живот прекарал най-шас-

¹ Джамал-е-Мобарак (Благословената красота) – наименованието, дадено тук на Бахаулла. Той също е наричан Джамал-е-Кедам – Предсъществуващият или Предвечната красота. Ние обаче ще Го наричаме Бахаулла, както Той е известен на Запад.

тливо. Другари и познати Му били най-знатни персийци, но не и учени хора.

Веднага щом се появил Баб, Бахаулла казал: “Този велик Човек е Господарят на праведните и дълг на всички е да вярват в Него.” И Той се вдигнал да помага на Баб, като изтъквал много доказателства и положителни свидетелства за Неговата истина, въпреки факта, че учените духовници на държавната религия принудили персийското правителство да Му се противопостави и възпротиви, а освен това издали укази, с които нареждали избиването, ограбването, гоненията и заточването на Неговите последователи. Във всички провинции започнали да избиват, да изгарят и да ограбват приелите новата вяра и дори се нахвърляли върху жените и децата. Независимо от всичко това, Бахаулла се вдигнал да провъзгласява словото на Баб с най-голяма твърдост и решителност. И за миг не се криел, а открито отивал сред Своите врагове. Заел бил с излагането на свидетелства и доказателства и станал известен като Вестителя на Божието слово. Сред несигурност и превратности Той изтърпял най-големи злощастия и във всеки миг бил изложен на риска да срещне мъченическа гибел.

Бахаулла бил окован и хвърлен в подземна тъмница. Огромното Му имущество и наследство било разграбено и конфискувано. Четири пъти бил прокуждан от страна в страна и намерил покой едва в “Най-големия затвор”.¹

Въпреки всичко това Той не престанал и за миг да провъзгласява величието на Божието Дело. Проявявал такива добродетели, знания и съвършенства, че се превърнал в чудо за целия персийски народ. Дотолкова, че в Техеран, Багдад, Константинопол, Румелия и дори в Акка,

¹ Бахаулла бил изпратен в изгнание първо в Багдад, после в Константинопол, след това в Адрианопол, а през 1868 г. бил затворен в гр. Акка (Акра) – “Най-големият затвор”.

всеки един мъдър и учен човек, който се срещал с Него, бил той приятел или враг, несъмнено получавал най-задоволителен и убедителен отговор на всеки поставен въпрос. Всички често признавали, че Той е един и единствен във всички съвършенства.

В Багдад често се случвало мюсюлмански духовници, еврейски равини и християни да се събират заедно с някои европейски учени на благословени сбирки – всеки имал да постави някакъв въпрос и въпреки че се намирали на различно културно ниво, всеки от тях чувал задоволителен и убедителен отговор и си тръгвал доволен. Дори персийските учени духовници от Карбела и Наджаф избрали един мъдър човек и го изпратили с мисия при Него – казвал се Молла Хасан Аму. Той влязъл в Святото Присъствие и поставил редица въпроси от името на учените духовници, на които Бахаулла отговорил. Тогава Хасан Аму рекъл: “Учените духовници без колебание признават и потвърждават знанията и добродетелите на Бахаулла и са единодушно убедени, че във всяко познание той няма равен или себеподобен; а също така е очевидно, че той никога не е учил или придобивал това познание; при все това учените духовници казват: “Това не ни задоволява; не признаваме реалността на неговата мисия на основата на мъдростта и праведността му. Затова искаме от него да ни покаже някое чудотворство, за да задоволи и успокои сърцата ни.”

Бахаулла отвърнал: “Въпреки че нямате право да искате това, тъй като Бог е Този, Който трябва да изпитва Своите създания, а те не трябва да изпитват Бога, все пак позволявам и приемам тази молба. Но Божието Дело не е театрален спектакъл, който да се показва на всеки час, и от който всеки ден да се иска ново развлечение. Ако беше така, Божието Дело щеше да се превърне просто в детска играчка.

Затова учените духовници трябва да се съберат и в съгласие да изберат едно чудо, след което да запишат, че след извършването на това чудо, вече няма да изпитват съмнения към Мен и че всички ще приемат и ще изповядват истината на Моето Дело. Нека запечатат този лист хартия и да Ми го донесат. Това трябва да бъде установеният критерий – ако чудото бъде извършено, у тях няма да остане никакво съмнение; а ако ли не – Ние ще бъдем осъдени за лъжепророчество.” Ученият Хасан Аму се изправил и отговорил: “Няма какво повече да се каже”, след което целунал коляното на Благословения, въпреки че не бил вярващ и си тръгнал. Събрал той учените духовници и им предал свещеното послание. Те се посъветвали и рекли: “Този човек е магьосник; сигурно ще стори някоя магия и тогава няма да можем да кажем нищо.” Като били убедени в това, те не посмели да придвижат въпроса по-нататък.¹

Този човек, Хасан Аму, споменава факта по време на много събирания. След като напуснал Карбела, той отишъл в Керманхаш и в Техеран и навсякъде разказвал подробно за това, като подчертавал страха и отдръпването на учените духовници.

Накратко, всичките Му противници на Изток признавали Неговата слава, величие, знание и добродетел и въпреки че Му били врагове, винаги говорили за Него като за “имения Бахаулла”.

По времето, когато тази велика Светлина внезапно изгряла на небосклона на Персия, всички хора, министри, учени духовници и представители на други съсловия се вдигнали срещу Него, като Го преследвали с най-голя-

¹ Проникновеното отсъждане на Бахаулла в този случай превзмогнало злобата на Неговите врагове, които със сигурност никога нямало да постигнат съгласие в избора за това, какво чудо да поискат.

ма враждебност и разгласявали навсякъде, че “този човек иска да унижи и да унищожи религията, законността, държавата и империята”. Същото казвали и за Христос. Но сам и без чужда помощ Бахаулла се противопоставил на всички тях, без да показва и най-малка слабост. Накрая рекли: “Докато този човек се намира в Персия, няма да има мир и спокойствие; трябва да го прокудим, та Персия отново да се успокои.”

Продължили да използват насилие срещу Него, за да Го принудят да поиска разрешение да напусне Персия, като си мислели, че по този начин ще бъде угасена светлината на Неговата истина, но се случило точно обратното. Делото се разраснало и пламъкът му се засилил. Първо тръгнало само из Персия, но изгнанието на Бахаулла довело до разпространението му и в други страни. Впоследствие враговете Му казали: “Ирак-е-араб¹ не е достатъчно далеч от Персия; трябва да го прогоним в по-далечно царство.” Затова персийското правителство решило да изпрати Бахаулла от Ирак в Константинопол. Отново случаят доказал, че Делото никак не било отслабнало. И пак казали: “Константинопол е кръстопът и средище на най-различни раси и народи; сред тях има и доста персийци.” Затова персийците направили така, че Бахаулла да бъде заточен още по-надалеч – в Румелия, но пък там пламъкът още повече се засилил и Делото още повече се издигнало. Накрая персийците рекли: “Нито едно от тези места не е безопасно за неговото влияние; трябва да го изпратим някъде, където да бъде обезсилен и където семейството и последователите му да бъдат подложени на най-жестоки страдания.” Така че избрали затвора Акка, който бил запазен специално за убийци, крадци и разбойници и наистина Го причислили сред такива хора.

¹ Ирак – за разлика от иранската провинция, която по онова време била известна като Ирак-е-азам, а сега се нарича Арак.

Но Божието могъщество се проявило – Словото Му било провъзгласено и тогава величието на Бахаулла станало очевидно, тъй като именно от този затвор и при такива унизителни обстоятелства Той накарал Персия да премине от едно състояние в друго. Той надделял над всички Свои врагове и им доказал, че не могат да се противопоставят на Делото. Свещените Му учения проникнали навсякъде и Делото Му се установило.

Наистина по всички краища на Персия враговете Му се изправили срещу Него с най-голяма злоба, като хвърляли в затвора, убивали и пребивали новите Му последователи и сивали из основи хиляди къщи в старанието си с всякакви средства да заличат и да смажат Делото. Въпреки всичко това, от затвора за убийци, разбойници и крадци, то се издигнало. Ученията Му се разпространили навред и призивите Му оказали влияние върху много от онези, които най-силно били изпълнени с омраза, като ги превърнало в предани вярващи. Дори самото персийско правителство се осъзнало и съжалило за това, което станало по вина на учените духовници.

Когато Бахаулла пристигнал в този затвор в Светата земя, мъдрите хора разбрали, че радостната вест, дадена им от Бога чрез езика на Пророците преди две или три хиляди години е отново изявена, и че Бог е изпълнил обещанието Си, тъй като на някои от Пророците Той бил разкрил и дал добрата новина, че “Господ на силите ще бъде изявен в Светата земя.” Всички тези обещания били изпълнени и е трудно да бъде разбрано как Бахаулла би могъл да бъде принуден да напусне Персия и да опъне шатрата Си в тази Света земя, ако не бяха гоненията на враговете и Неговото заточение и изгнание. Враговете Му възнамерявали затворничеството Му напълно да унищожи и да заличи благословеното Дело, но този затвор всъщност оказал огромна помощ и се превърнал в средство за неговото развие. Божествената слава на Бахаулла се разпространила

на Изток и на Запад, а лъчите на Слънцето на истината озарили целия свят. Хвала на Бога! Въпреки че бил затворник, шатрата Му била опъната на планината Кармел и Той се движел наоколо с най-голямо достолепие. Всеки човек, бил той приятел или непознат, който идвал в Негово присъствие, казвал: “Това е княз, а не затворник.”

При пристигането Си в затвора,¹ Той отправил послание до Наполеон², което изпратил по френския посланик. В него се казвало по същество: “Попитай какво е Нашето престъпление и защо сме хвърлени в този затвор и тази тъмница.” Наполеон не отговорил. Второ послание било изпратено, което се съдържа в Сурей-е-Хейкал.³ Накратко пишело: “О, Наполеон, тъй като не се вслуша в провъзгласеното от Мен и тъй като не отвърна, не след дълго властта ти ще ти бъде отнета и ще бъдеш напълно унищожен.” Това послание било изпратено на Наполеон по пощата чрез Сезар Кетафаку,⁴ и това било известно за всички другари в Неговото изгнание. Текстът на това предупреждение достигна всички краища на Персия, тъй като по онова време в страната бе разпространена Кетаб-е-Хейкал, а посланието бе част от тази книга. Всичко това се случи през 1869 г. и тъй като това Сурей-е-Хейкал се предаваше от ръка на ръка из Персия и Индия и го имаша всички вярващи, те чакаха да видят какво ще се случи. Не след дълго, през 1870 г., избухна войната между Германия и Франция, и макар никой по онова време да не очакваше победа за Германия, Наполеон беше разгромен

¹ Адрианопол

² Наполеон III

³ Едно от произведенията на Бахаулла, написано след обявяването на Неговата мисия.

⁴ Синът на френския консул в Сирия, с когото Бахаулла поддържал приятелска връзка.

и опозорен, предаде се на своите врагове и славата му премина в дълбоко унижение.

Послания¹ бяха изпратени и на други царе, а сред тях бе и писмо до Н. В. Насеред-Дин Шах. В това послание Бахаулла казва: “Накарай да ме призоват, събери учените духовници и поискай доказателства и доводи, та истината и лъжата да се разберат.” Н. В. Насеред-Дин Шах изпратил благословеното писмо на учените духовници и им предложил да се заемат с тази мисия, но те не посмели да сторят това. След туй той помолил седмина сред най-изтъкнатите от тях да напишат отговор на това предизвикателство. След известно време те върнали благословеното писмо с думите: “Този човек се изправя срещу религията и е враг на шаха.” Негово превъзходителство шахът на Персия бил доста раздразнен и отвърнал: “Става въпрос за доказателства и доводи, за истината и за лъжата – какво общо има тук враждебността към правителството? Жалко, че толкова уважавахме тези учени духовници, които не могат дори да отговорят на това писмо.”

Накратко, всичко, което е записано в Посланията до царете се е изпълнило – ако сравним събитията, станали от 1870 г. насам, ще видим, че всичко, което се е случило, се е сбъднало както е предсказано, остават само някои неща, които предстои да се случат.

Също така и хора чужденци и от различни секти, които не бяха вярващи, приписваха редица чудотворни неща на Бахаулла. Някои вярваха, че Той е светец,² а други написаха цели трактати за Него. Един от тях, Сейед Даводи – учен сунит от Багдад, написа кратък трактат, в който говори за някои свръхестествени прояви на Бахаулла. Дори и сега, във всички части на Изтока има хора,

¹ Така се наричат писмата на Бахаулла, съдържащи Негови напътствия.

² Валия

които макар и да не вярват в Неговото проявление, вярват, че Той е светец и разказват за чудотворствата, които Му се приписват.

С една дума, и противниците Му, и Неговите привърженици, както и онези, които бяха приети в това свято място, потвърждаваха и свидетелстваха за величието на Бахаулла. Въпреки че не вярваха в Него, те все пак признаваха Неговата именитост и веднага щом влезеха в свящото място, присъствието на Бахаулла оказваше такова въздействие върху повечето от тях, че те не можеха и дума да продумат. Колко много пъти се случваше някой сред най-непримиримите Му врагове да се решаваше в себе си: “Когато вляза при Него, ще му кажа такива и такива неща, така и така ще споря и ще се карам с Него”, но когато влезеше в Свящото присъствие, поразен и смаян, оставаше безмълвен.

Бахаулла никога не е изучавал арабски език; не е имал наставник или учител, нито пък е ходил на училище. Въпреки това красноречието и изяществото на благословените Му изложения на арабски, както и арабските Му писания, поразяваха и изумяваха и най-образованите арабски литератори, и всички признаваха и заявяваха, че Той няма равен и себеподобен.

Ако изучим внимателно текста на Тората, ще видим, че Божественото Проявление никога не е казвал на онези, които Го отричат: “Каквото чудо пожелаете, Аз съм готов да го изпълня и ще се подложа на всяко предложено от вас изпитание.” Но в Посланието до шаха, Бахаулла ясно казва: “Събери учените духовници и Ме призови, та да бъдат установени свидетелствата и доказателствата.”¹

¹ Вж. стр. 32, бел. 1. Придавайки подобно значение на този пример за добрия усет на Бахаулла, Абдул Баха иска да подчертае безполезността на чудотворствата като доказателство за истинността на Божиите Проявления. Вж. “Чудотворства”, стр. 106.

В продължение на петдесет години Бахаулла посрещаше Своите врагове като планина – всички искаха да Го заличат и се стремяха да Го унищожат. Хиляди пъти те крояха планове да Го разпънат и да го довършат и през тези петдесет години Той постоянно бе изложен на опасност.

Днес Персия се намира в такова състояние на упадък и разруха, че всеки интелигентен човек, бил той персиец или чужденец, който вижда как наистина стоят нещата, разбира, че нейният напредък, цивилизацията ѝ и нейното обновление зависят от разпространението на ученията и приложението на принципите на тази велика Личност.

Христос, в Своите благословени дни, всъщност е образувал само единадесет човека – най-великият от тях бил Петър, който въпреки това, когато бил подложен на изпитание, три пъти се отрекъл от Него. При все това впоследствие Христовото дело се разпространило по света. Днес Бахаулла е образувал хиляди души, които под угрозата на меча, издигнаха високо в небесата възклицанието: “Я, Бахаул Абха”¹ и сред огън от изпитания, лицата им заблестяха като злато. Та помислете тогава какво ще се случи в бъдеще.

И накрая, трябва да бъдем справедливи и да признаем какъв Възпитател е бил този славен Човек, какви чудни знамения е изявил и какво могъщество и сила са били осъществени чрез Него на този свят.

¹ Възклицание, чрез което бахаите изразяват своята вяра – букв. “О, Ти, Най-славен сред славните!”.

**ТРАДИЦИОННИ ДОКАЗАТЕЛСТВА,
ИЛЮСТРИРАНИ ЧРЕЗ
КНИГАТА НА ПРОРОК ДАНИИЛА**

Нека днес, край тази маса, поговорим малко за доказателствата. Ако бяхте дошла на това благословено място в дните на проявлението на явната Светлина,¹ ако бяхте влязла в двора на Неговото присъствие и бяхте зърнала светлата Му красота, щяхте да разберете, че Неговите учения и съвършенство не се нуждаят от по-нататъшни доказателства.

Единствено чрез честта да влязат в Негово присъствие мнозина станаха предани вярващи и не им трябваха други доказателства. Дори онези, които Го отричаха и мразеха жестоко, след като се срещнеха с Него, свидетелстваха за величието на Бахаулла с думите: “Това е един великолепен човек, но колко жалко, че предявява подобни претенции! Иначе, всичко, което казва, е приемливо.”

Сега обаче, когато тази Светлина на действителността е угаснала, всички имат нужда от доказателства, тъй че сме решили да изтъкнем разумните доказателства за истинността на Неговите твърдения. Ще цитираме и нещо друго, което само по себе си е достатъчно за онези, които

¹ Бахаулла

са непредубедени и което никой не може да отрече. Това е фактът, че този прославен Човек въздигна Делото Си в “Най-големия затвор”¹; от този Затвор светлината Му се разпространи навред, славата Му завладя света и възхвалата на Неговото величие тръгна на Изток и на Запад. До наши дни никога не се бе случвало подобно нещо.

Ако има справедливост, това трябва да бъде признато, но има някои хора, които макар и всички доказателства на този свят да бъдат приведени пред тях, пак не биха отсъдили справедливо!

Та цели народи и държави с цялото си могъщество не можаха да Му устоят. Наистина, сам самичък, затворен и потискан, Той постигна всичко, което пожела.

Не искам да споменавам чудесата, извършени от Бахаулла, защото някой може да каже, че това са предания, в които има и истина, и заблуда, както е с разказите в Евангелието за чудесата, извършени от Христос, които идват до нас чрез апостолите, а не чрез някой друг и са отричани от евреите. Макар че, ако река да спомена свръхестествените прояви на Бахаулла, те не са една и две; всички те са приети на Изток дори и от хора, които не са бахаи. Но тези разкази не са решителни доказателства и свидетелства за всеки; слушателят може да каже, че описаното не отговаря на действително случилото се, тъй като е известно, че и други секти описват чудеса, извършени от техните основатели. Например, последователите на брахманизма разказват чудеса. Какво може да ни накара да повярваме, че техните разкази са лъжа, а тези са истина? Ако тези са измислени, и другите са измислени; ако тези са общоприети, и другите са общоприети. Затова тези разкази не са задоволителни доказателства. Да, чудесата са доказателства единствено за преките очевидци, че и те могат да ги сметнат не за чу-

¹ Акка

деса, а за магия. За някои фокусници разказват изключителни неща.

Накратко, искам да кажа, че много чудни неща са били извършени от Бахаулла, но не ги разказваме, тъй като те не представляват доказателства и свидетелства за хората по света и не са решителни доводи, дори за онези, които са техни свидетели – те могат да си помислят, че това е просто магия.

Също така, повечето от чудесата на Пророците, които са споменати, имат свой скрит смисъл. Например в Евангелието е написано, че след смъртта на Христос на кръста е настъпил мрак, земята се е разтресла и завесата в Храма се е разцепила отгоре до долу надве, а мъртвите наизлезли от своите гробове. Ако тези събития са се били случили, те наистина биха били поразителни и със сигурност щяха да бъдат записани в световната история. Щяха да разтревожат много сърца. Войниците или щяха да свалят Христос от кръста, или щяха да побягнат. Тези събития не се разказват в ничия история, следователно очевидно е, че те не трябва да се приемат буквално, а в тях да се търси скрит смисъл.

Нямаме намерение да отричаме подобни чудеса; искаме само да кажем, че те не представляват убедителни доказателства и че имат скрит смисъл.¹

Затова днес, край тази маса, ще говорим за обяснението на традиционните доказателства, които се намират в Свещените книги. Досега всичко, за което говорихме, бяха логически доказателства.

Състоянието, в което трябва да се намира човек, когато търси сериозно истината, е състоянието на жадуващата, изгарящата за животворната вода душа; на рибата, бореща се да се добере до морето; на страдащия, търсещ истинския лекар, от когото да получи божественото ле-

¹ Вж. “Чудотворствата”, стр. 106.

карство; на изгубения керван, опитващ се да открие верния път; на блуждаещия и лутащ се кораб, стремящ се да стигне до спасителен бряг.

Затова търсещият трябва да бъде надарен с определени качества. На първо място, той трябва да бъде справедлив и откъснат от всичко освен от Бога; сърцето му трябва да бъде изцяло обърнато към върховния небосклон; той трябва да се е освободил от оковите на себичността и страстта, тъй като всички тези неща представляват препятствия. Освен това, той трябва да бъде в състояние да търпи трудности. Трябва да бъде абсолютно пречистен и пресвят, както и освободен от обичта и омразата на земните обитатели. Защо? Защото обичта му към някой или нещо може да му попречи да види истината у друго, и по същия начин омразата към нещо може да се окаже пречка към съзирането на истината. Това е състоянието на търсене и търсещият трябва да притежава тези качества и характеристики. Докато не достигне това състояние, той няма да може да достигне Слънцето на действителността.

Но нека се върнем към темата си.

Всички народи по света очакват две Проявления, Които трябва да станат по едно и също време; всички очакват изпълнението на това обещание. В Библията евреите имат обещанието за Господа на силите и Месията; в Евангелието е обещано връщането на Христос и Илия.

В мохамеданската религия съществува обещанието за Мехди и Месията, а същото е и със зороастрийската и с другите религии, но ако се спрем подробно на този въпрос, ще ни отнеме твърде много време. Същественият факт е, че на всички са обещани две Проявления, Които ще дойдат един след друг. Предсказано е, че по времето на тези две Проявления земята ще бъде преобразена, материалният свят ще бъде обновен и всички същества ще бъдат облечени в нови одежди. Справедливостта и исти-

ната ще обгърнат света; враждебността и омразата ще изчезнат; всички причини за разделение сред народите, расите и държавите ще бъдат заличени и ще се появи източникът на единство, разбирателство и съгласие. Невежите ще бъдат разбудени, слепците ще прогледнат, глухите ще започнат да чуват, немите ще проговорят, болните ще бъдат изцелени и мъртвите ще възкръснат. Войната ще отстъпи място на мира, враждебността ще бъде завладяна от обичта, източниците на спорове и препирни ще бъдат изцяло премахнати и ще се постигне истинско щастие. Светът ще се превърне в огледален образ на Небесното царство; човечеството ще бъде Престолът на божествеността. Всички народи ще станат едно; всички религии ще се обединят; всички хора ще принадлежат на един род и на едно семейство. Всички страни по света ще се слепят в едно; суеверията, причинени от раси, страни, хора, езици и политика ще изчезнат и всички хора ще достигнат вечния живот под сянката на Господа на силите.

Сега трябва да докажем от Светите книги, че тези две Проявления вече са дошли и трябва да догадим словата на Пророците, тъй като са ни необходими доказателства, извлечени от Светите книги.

Преди няколко дни, край масата, ние изложихме логически доказателства, установяващи истинността на тези две Проявления.

В заключение: в книгата на пророк Даниила, от новото съграждане на Йерусалим до мъченическата смърт на Христос са определени седемдесет седмици; тъй като чрез мъченическата смърт на Христос жертвата е дадена и светилището е разрушено.¹ Това е пророчество за проявлението на Христос. Седемдесетте седмици започват с възстановяването и новото съграждане на Йерусалим, за което трима царе издават четири указа.

¹ Вж. Книгата на пророк Даниила, 9:24

Първият указ е издаден от Кир през 536 г. пр.н.е.; това е записано в първата глава от Книгата на Ездра. Вторият указ, отнасящ се до новото изграждане на Йерусалим, е на Дарий Персийски през 519 г. пр.н.е.; това е записано в шеста глава на Книгата на Ездра. Третият е на Антаксеркс през седмата година от неговото царуване – тоест през 457 г. пр.н.е.; това е записано в седма глава на Книгата на Ездра. Четвъртият е на Антаксеркс през 444 г. пр.н.е.; това е записано във втората глава на Книгата на Неемия.

Но Даниил говори специално за третия указ, който е издаден през 457 г. пр.н.е. Седемдесет седмици правят четиристотин и деветдесет дни. Всеки ден, според текста на Светата книга, е една година, тъй като в Библията е казано: “Всеки ден за една година.”¹ Следователно четиристотин и деветдесет дни са четиристотин и деветдесет години. Третият указ на Антаксеркс бил издаден четиристотин петдесет и седем години преди раждането на Христос, а когато бил разпнат и се възнесъл, Христос бил на тридесет и три години. Когато прибавите тридесет и три към четиристотин петдесет и седем, резултатът е четиристотин и деветдесет, което е времето, обявено от Даниил за появата на Христос.

Но в двадесет и петия стих от деветата глава на Книгата на пророк Даниила това е изразено по друг начин – като седем седмици и шестдесет и две седмици; и това очевидно се различава от казаното преди това. Мнозина са останали озадачени от тези различия в опита си да открият съзвучие в двете изявления. Как би могло седемдесет седмици да бъдат правилни на едно място, а шестдесет и две и седем седмици на друго? Двете изявления не съвпадат.

¹ Вж. Числа, 14:34

Но Даниил споменава две дати. Една от тези дати започва със заповедта на Антаксеркс към Ездра да съгради наново Йерусалим – това е седемдесет седмици, които свършили с възнесението на Христос, когато чрез мъченическата Му смърт престанали жертвата и приносът.

Вторият период, който може да бъде намерен в двадесет и шести стих, означава, че след завършването на новото съграждане на Йерусалим до възнесението на Христос ще има шестдесет и две седмици – седемте седмици са продължителността на новото съграждане на Йерусалим, което отнело четиридесет и девет години. Когато прибавите тези седем седмици към шестдесет и двете седмици, стават шестдесет и девет, а в последната седмица (69-70) станало възнесението на Христос. По този начин се изпълват тези седемдесет седмици и няма никакво противоречие.

Сега, след като чрез пророчествата на Даниил е доказана появата на Христос, нека докажем появата на Бахаулла и на Баб. Досега говорихме единствено за логически доказателства; сега ще поговорим за традиционни доказателства.

В осмата глава на Книгата на пророк Даниила, тринадесети стих, се казва: “Тогава чух един свят да говори; и друг свят рече на този, който говореше: “Докога се простира видението за всегашната жертва и за престъплението, което докара запустение, когато светилището и множеството ще бъдат потъпквани?” Тогава той отвърнал: (стих 14): “До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти.”; (стих 17) “Но той ми рече: ... видението се отнася до последните времена.” Или с други думи, колко дълго ще бъде това нещастие, тази разруха, това унижение и поквара?, тоест кога ще бъде изгревът на Проявлението? Тогава той отвърнал: “До две хиляди и триста денонощия; тогава светилището ще се очисти.” Накратко, смисълът на този откъс е, че

той определя две хиляди и триста години, тъй като в текста на Библията всеки ден е една година. Тогава от датата на издаване указа на Антаксеркс за новото съграждане на Йерусалим до деня на раждането на Христос има 456 години, а от раждането на Христос до деня на проявлението на Баб има 1844 години. Когато прибавите 456 години към това число, става 2300 години. Тоест изпълнението на видението на Даниил е станало през 1844 г.н.е., а това е годината на проявлението на Баб според действителния текст на Книгата на пророк Даниила. Помислете колко ясно той определя годината на проявлението – не може да съществува по-ясно пророчество за проявление от това.

В Евангелието по Матей, глава 24, стих 3, Христос ясно казва, че с това пророчество Даниил има предвид датата на проявлението, а ето и самия стих: “И когато седеше на Елеонския хълм, учениците дойдоха при Него насаме и рекоха: “Кажни ни, кога ще бъде това и какъв ще бъде белегът на Твоеото пришествие и за свършека на света?” Едно от обясненията, които Той им дал в отговор на това, било следното (стих 15): “Затова, когато видите мерзостта, която докарва запустение, за която говори пророк Даниил, стояща на свящото място, (който чете, нека разбира).” В този отговор Той ги отправя към осма глава от Книгата на пророк Даниила, казвайки, че който я прочете, ще разбере, че това е времето, за което се говори. Помислете колко ясно се говори за проявлението на Баб в Стария завет и в Евангелието.

И за да завършим, нека обясним от Библията датата на проявлението на Бахаулла. Датата на Бахаулла се изчислява според лунните години от мисията и хеджрата на Мохамед; тъй като в мохамеданската религия се използва лунния календар, както и лунната година е тази, която се използва за всички религиозни годишнини.

В Даниила, глава 12, стих 6, се казва: “И единият рече на облечения в ленени дрехи човек, който бе над водата на реката: Докога ще се чака за края на тези чудеса? И чух облечения в ленени дрехи човек, който бе над водата на реката, когато издигна десницата си и левицата си към небето и се закле в Оня, Който живееше до века, че това ще бъде след време, времена и половина време и че всичко това ще се изпълни, когато ще са свършили да смажат силата на светите люде.”¹

Тъй като вече обясних значението на един ден, не е необходимо да се дават по-нататъшни обяснения, но ще кажем накратко, че всеки ден на Отца се брои за една година и че всяка година има дванадесет месеца. По този начин три години и половина правят четиридесет и два месеца, а четиридесет и два месеца са хиляда двеста и шестдесет дни. Баб, предтечата на Бахаулла, се е появил в годината 1260 а от хеджрата на Мохамед, според мюсюлманското летоброене.

По-нататък, в стих 11, се казва: “И от времето, когато се премахне всегашната жертва и се постави мерзостта, която докарва запустение, ще има хиляда и двеста и деветдесет дни. Блажен, който изтърпи и стигне до хиляда триста и тридесет и петте дни.”²

Началото на това лунно летоброене е от деня на обявяване пророческата мисия на Мохамед в страната на Хеджаз, а това станало три години след Неговата мисия, тъй като в началото пророчеството на Мохамед било държано в тайна и никой не знаел за него освен Хатидже и Ибн Нофал.³ След три години то било обявено. А Баха-

¹ Вж. Даниил, 12:6-7

² Отправката се явява в стихове 11 и 12.

³ Верекят-ибн-Нофал, братовчедът на Хатидже.

улла направил публично достойание Своего проявление в годината 1290-а от мисията на Мохамед.¹

¹ Годината 1290-а от обявяването на мисията на Мохамед е годината 1280-а от хеджрата или 1863-64 г. от нашата ера. Именно по онова време (през април 1863 г.), напускайки Багдад за Константинопол, Бахаулла обявил на Своите сподвижници, че Той е обявено от Баб Проявление. Именно това е обявяването, което бахаите честват като празника Резван, чието име идва от наименованието на градината в началото на града, където Бахаулла останал в продължение на дванадесет дни и където Той обявил Своята мисия.

11

КОМЕНТАР ВЪРХУ ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА ОТ ОТКРОВЕНИЕТО НА СВ. ЙОАНА

В началото на единадесетата глава от Откровението на Св. Йоана се казва:

“И даде ми се тръстика като тояга; и ангелът се изправи и рече: Стани, та измери Божия храм и олтара, и ония, които се кланят в него;

Но двора, който е извън храма, остави и недей го измерва, защото той е даден на езичниците и те ще тъпчат светия град четиридесет и два месеца.”

Тази тръстика е един Съвършен човек, Който е оприличен на тръстика и това оприличаване е по следния начин: когато вътрешността на тръстиката е празна и освободена от всякаква материя, от нея ще излизат красиви мелодии, а звукът и мелодиите идват не от тръстиката, а от флейтиста, който свири на нея, така че и пречистеното сърце на това благословено Същество е освободено и изпразнено от всякаква привързаност към всяко човешко състояние и се е превърнало в другар на Светия дух. Всичко, което Той казва, не е от самия Него, а от истинския флейтист, а това е божествено вдъхновение. Затова Той е оприличен на тръстика, а тази тръстика е като тояга – тоест тя е помощник на всеки изнемогнал и подкрепя за човешките същества. Тя е тоягата на Божествения

пастир, чрез която Той пази стадото Си и го води из ливадите на Царството.

След това се казва: “и ангелът се изправи и рече: Стани, та измери Божия храм и олтара, и ония, които се кланят в него” – тоест сравни и измери: измерването е откриване на съразмерност. По този начин ангелът е казал: сравни Божия храм и олтара, както и онези, които се кланят в него – тоест открий какво е истинското им положение и виж в каква степен и на какво ниво се намират те, а също и какво състояние, съвършенства, поведение и качества притежават; и се осведоми за тайните на онези свети души, които пречистени и набожни обитават Светая светих.

“Но двора, който е извън храма, остави и недей го измерва, защото той е даден на езичниците.”

В началото на VII в. след Христа, когато бил завладян Йерусалим, Светая светих била на пръв поглед запазена – тоест построеният от Соломон дом; но извън Светая светих, външният двор бил отнет и даден на езичниците. “И те ще тъпчат светия град четиридесет и два месеца” – тоест езичниците ще управляват и ще владеят Йерусалим четиридесет и два месеца, което прави хиляда двеста и шестдесет дни, а тъй като всеки ден означава година, по този начин стават хиляда двеста и шестдесет години, което представлява продължителността на цикъла на Корана. Това е така, защото в текста на Светата книга всеки ден е година, както се казва в четвърта глава на Езекиила, стих 6: “И носи беззаконието на Юдовия дом четиридесет дни; по един ден ти определих за всяка година.”

Тук е предсказана продължителността на ислямското изповедание, когато Йерусалим бил потъпкан, което означава, че той изгубил славата си – но Светая светих била съхранена, пазена и уважавана – до годината 1260-а. Тези хиляда двеста и шестдесет години представляват

пророчество за появата на Баб – “Вратата” към Бахаулла, която настъпила в годината 1260-а от хеджрата на Мохамед, и с изтичането на периода от хиляда двеста и шестдесет години Светият град Йерусалим сега отново започва да благоденства, населението му се увеличава и той процъфтява. Всеки, който е виждал Йерусалим преди шестдесет години, ще признае колко нараснал и процъфтяващ е станал той и как отново е на почит.

Това е явният смисъл на тези стихове от Откровението на Св. Йоана; но те имат и друго обяснение и символичен смисъл, който е както следва: Божият закон е разделен на две части. Едната част е фундаменталната основа, която съставлява всички духовни неща, тоест тя се отнася до духовните ценности и божествени качества; те не се променят или видоизменят – те са Светая светих, която представлява същността на закона на Адам, Ной, Авраам, Моисей, Христос, Мохамед, Баб и Бахаулла и който е траен и е установен във всички пророчески цикли. Той няма никога да бъде отменен, тъй като представлява духовна, а не материална истина; той е вяра, знание, увереност, справедливост, набожност, праведност, благонадеждност, обич към Бога, благодетелност, непорочност, откъснатост, скромност, доброта, търпение и постоянство. Той показва милосърдие към бедните, защитава угнетените, дава на нещастните и вдига падналите.

Тези божествени качества, тези вечни заповеди, няма никога да бъдат отменени; напротив – те ще пребъдат и ще останат валидни во веки веков. Тези човешки добродетели ще бъдат обновявани през всеки от различните цикли; тъй като в края на всеки цикъл духовният Божи закон, тоест човешките добродетели, изчезват и остава единствено формата.

Така в края на Моисеевия цикъл Божият закон изчезнал сред евреите, като останала единствено формата без духа. Светая светих ги напуснала, а външният двор на

Йерусалим, който е израз, използван за формата на религията, паднал в ръцете на езичниците. По същия начин изчезнали основните принципи на Христовата религия, които представляват най-великите човешки добродетели, а нейната форма останала в ръцете на духовниците и свещениците. Така изчезнала и основата на религията на Мохамед, а формата останала в ръцете на официалните учени духовници.

Онези основи на Божията религия, които са духовни и които представляват човешки добродетели, не могат да бъдат отменени; те са непоклатими и вечни и се обновяват в цикъла на всеки Пророк.

Втората част от Божията религия, която се отнася до материалния свят и която включва постенето, молитвата, формите на богослужение, брака и развода, премахването на робството, съдебните процеси, сделките, обезщетенията за убийство, насилие, кражба и телесни повреди – тази част от Божия закон, която се отнася до материалните неща, се променя и видоизменя във всеки пророчески цикъл в съответствие с потребностите на времето.

Накратко, чрез понятието Светая светих се има предвид духовния Закон, който няма никога да бъде променен, видоизменен или отменен; а Светият град означава материалния закон, който може да бъде отменян, и този материален Закон, който се описва като Светия град, е трябвало да бъде потъпкван в продължение на хиляда двеста и шестдесет години.

“А на двамата си свидетели ще дам да пророкуват хиляда двеста и шестдесет дни, облечени във вретина.”¹ Тези двама свидетели са Мохамед, Божият пратеник и Али, синът на Абу Талиб.

В Корана се казва, че Бог се обърнал към Мохамед, Божия Пратеник, с думите: “Направихме Те Свидетел,

¹ Откровение, 11:3

Благ вестител и Предупредител” – тоест направихме Те свидетел, носител на добри вести и такъв, който носи Божия гняв.¹ Значението на “свидетел” е човек, чрез чиито показания се установява истинността на нещата. Заповедите на тези двама свидетели е трябвало да бъдат изпълнявани в продължение на хиляда двеста и шестдесет дни, като всеки ден означавал година. Значи, Мохамед бил коренът, а Али – клонът, тъй както Моисей и Иисус Навиев. Казва се, че те са “облечени във вретища”, което означава, че те очевидно е трябвало да бъдат облечени във вехти одежди, а не в нови; с други думи, в началото те нямало да притежават блясък в очите на хората, нито пък Делото им щяло да изглежда ново; тъй като Мохамедовият духовен закон съответства на този на Христос в Евангелието, а повечето от законите Му, отнасящи се до материалните неща, съответстват на тези в Петокнижието. Това е смисълът на вехтата одежда.

После се казва: “Те са двете маслини и двата светилника, които стоят пред Господаря на земята.”² Тези две души са оприличени на маслинови дръвчета, тъй като по онова време всички лампи били палени със зехтин. Смисълът е две личности, изявяващи онзи дух на Божията мъдрост, който е източник на просветление за света. Тези Божии светлини щели да греят и да блестят, затова били оприличени на два светилника – светилникът е обителта на светлината, откъдето тя грее. По същия начин ръководната светлина щяла да блести и да грее от тези просветлени души.

После се казва: “Те стоят пред Господаря на земята”, което означава, че те стоят, готови да служат на Бога и да образуват Божиите създания, като например варварските

¹ Изречението е превод на персийски на арабския текст от Корана, който е цитиран преди това.

² Откровение, 11:4

номадски племена на Арабския полуостров, които те образували така, че в онези дни те достигнали най-висша степен на цивилизованост и славата и известността им се разнесли из света.

“И ако някой поиска да им навреди, огън излиза от устата им, та изяжда неприятелите им.”¹ Тоест, че никой няма да може да им устои; че ако някой пожелае да омаловажи техните учения и закон, той ще бъде обграден и унищожен от същия този закон, който излиза от устата им; а всеки, който се опита да им навреди, да им се противопостави и да ги намрази, ще бъде унищожен от заповед, излязла от устата им. Така и станало – всички техни врагове били победени, обърнати в бяг и унищожени. Бог им помогнал по този най-явен начин.

По-нататък се казва: “Те имат власт да заключат небето, та да не вали дъжд през времето, за което те пророкуваха”,² което означава, че през този цикъл те ще бъдат като царе. Законът и ученията на Мохамед, както и обясненията и коментарите на Али, представляват небесна благодат; ако пожелаят да дадат тази благодат, те имат сила да сторят това. Ако не желаят, дъждът няма да падне – в този случай дъждът означава благодат.

После се казва: “И имат власт над водите да ги превръщат на кръв”,³ което означава, че пророческият ранг на Мохамед е същият като този на Моисей, а могъществото на Али е било същото като това на Исус Навиев – ако са пожелали, те са могли да превърнат водите на Нил в кръв, доколкото това се отнася до египтяните и онези, които ги отричали – тоест, че това, което било източник на техния живот, се превърнало поради невежест-

¹ Вж. Откровение, 11:5

² Откровение, 11:6

³ Вж. Откровение, 11:6

вото и горделивостта в източник на тяхната смърт. Така царството, богатството и могъществото на Фараона и неговия народ, които били източник на живот за народа, се превърнали поради тяхното противопоставяне, отрицание и горделивост, в източник на смърт, разруха, разпиляване, упадък и бедност. Затова тези двама свидетели имат сила да унищожават народите.

После се казва: “И да поразяват земята с всяка язва, колкото пъти биха поискали”, което означава, че те също така ще имат могъществото и материалната сила, необходими да бъдат възпитани грешните, както и потисниците и тираните, тъй като Бог е дал на тези двама свидетели и явна, и скрита сила, та те да могат да образуват и да поправят свирепите, кръвожадни и тиранични номади араби, които били като хищни животни.

“И когато свършат свидетелствуването си”¹ означава когато са извършили онова, което им е наредено и когато са предали божественото послание, издигнали са Божия закон и са разпространили божествените учения, в смисъл признаците на духовния живот да могат да се изявят в душите на хората и да изгрее светлината на добродетелите на човечеството, докато бъде осъществен пълен напредък сред номадските племена.

“Звярът, който възлиза от бездната, ще воюва против тях, ще ги победи и ще ги убие”² – този звяр означава омеядите,³ които ги нападнали от бездната на заблудата и които се вдигнали срещу религията на Мохамед и срещу същността на Али – с други думи срещу обичта към Бога.

¹ Вж. Откровение, 11:6

² Откровение, 11:7

³ Династия, управлявала гр. Дамаск (661-750 г.н.е.), потомци на Омея – братовчед на дядото на Пророка Мохамед (бел. пр.)

Казва се: “Звярът воюва срещу тези двама свидетели”¹, тоест една духовна война, което означава, че звярът напълно ще се противопостави на ученията, обичаите и институциите на тези двама свидетели, до такава степен, че добродетелите и съвършенствата, които се разпространяват чрез силата на тези двама свидетели сред народите и племената, ще бъдат напълно разпилени и ще надвие животинската същност и плътските желания. Затова този воюващ срещу тях звяр щял да спечели победата, което означава, че тъматата на заблудата, идеща от този звяр, щяла да надвисне на небосклона на света и да убие тези двама свидетели – с други думи, че щяла да унищожи духовния живот, който те разпространили сред народа и напълно да премахне божествените закони и учения, потъпквайки Божията религия. След това нямало да остане нищо, освен едно безжизнено тяло без дух.

“И телата им ще лежат по улиците на големия град, който духовно се нарича Содом и Египет, гдето и нашият Господ биде разпнат.”² “Телата им” означават Божията религия, а “улиците” означава в очите на хората. Значението на “Содом и Египет”, мястото “гдето и нашият Господ биде разпнат” е районът на Сирия и по-специално Йерусалим, където впоследствие властваха омеядите; и именно тук първо изчезнаха Божията религия и божествените учения и остана тяло без дух. “Телата им” представляват Божията религия, която останала като мъртво тяло без дух.

“И мнозина измежду людете, племената, езиците и народите ще гледат телата им три дни и половина и не ще позволят да бъдат положени телата им в гроб.”³

¹ Вж. Откровение, 11:7

² Откровение, 11:8

³ Откровение, 11:9

Както бе обяснено преди това, според терминологията на Светите книги, три и половина дни означават три и половина години; три и половина години са четиридесет и два месеца, четиридесет и два месеца – хиляда двеста и шестдесет дни, а тъй като всеки ден от текста на Светата книга означава една година, смисълът е, че в продължение на хиляда двеста и шестдесет години, което е цикълът на Корана, държавите, племената и народите ще обърнат поглед към телата си – тоест ще превърнат Божията религия в зрелище: макар и да не живеят според нея, те няма да позволят телата им – които означават Божията религия – да бъдат положени в гроба. Тоест, привидно те ще се придържат към Божията религия и няма да ѝ позволяват напълно да изчезне сред тях, нито нейното тяло да бъде напълно унищожено и заличено. Напротив, те щели всъщност да я изоставят, макар и привидно да запазвали нейното име и споменаване.

Тези “държави, племена и народи” означават онези, които са събрани под крилото на Корана и не позволяват Делото и Божият закон да бъдат привидно напълно унищожени и заличени – тъй като те съблюдават молитвата и постите – но основните принципи на Божията религия, които са моралът и личното поведение, заедно с познанието за божествените тайни, са изчезнали; светлината на човешките добродетели, която е резултат от обичта и знанието за Бога, е угасена и тъматата на тиранията, потисничеството, сатанинските страсти и желания са надделели. Тялото на Божия закон, подобно на труп е било изложено на публичен показ в продължение на хиляда двеста и шестдесет дни, като всеки ден се брои за година, и този период представлява цикълът на Мохамед.

Хората загубиха всичко онова, създадено от тези две личности, което представлява основата на Божия закон и погубиха човешките добродетели, които са божествените дарове, и духът на религията до такава степен, че правди-

ността, справедливостта, обичта, единението, непорочността, светостта, безпристрастността и всички божествени качества са ги напуснали. В религията останали единствено молитвата и постите; това състояние продължило хиляда двеста и шестдесет години, което е продължителността на цикъла на Фуркан.¹ Сякаш тези две личности били мъртви и телата им останали без дух.

“И земните жители ще се зарадват за тях, ще се развеселят и един на друг ще си правят подаръци, защото тия два пророка са мъчили жителите на земята.”² “Земните жители” означава другите народи и раси, като например народите в Европа и Далечния изток, които като видели, че характерът на исляма бил изцяло променен, а Божият закон изоставен – че добродетелите, религиозният плам и почитеността са изчезнали сред тях и качества им са се променили – се ощастливили и възтържествували, че морална поквара е обхванала хората на исляма и че те впоследствие ще бъдат надмогнати от други народи. Това вече се е случило. Вижте тези хора, които били достигнали върха на могъществото, колко унижени и потъпкани са сега.

Другите народи “ще си правят подаръци” означава, че те трябва да си помагат едни други, тъй като “тия два пророка са мъчили жителите на земята” – тоест те са надмогнали другите държави и народи по света и са ги завладели.

“А след три и половина дни влезе в тях жизнено дишане от Бога и те се изправиха на нозете си, и голям страх обзе ония, които ги гледаха.”³ Както обяснихме по-рано, три и половина дни са хиляда двеста и шестдесет

¹ Друго наименование на Корана, означаващо “Отличие”.

² Вж. Откровение, 11:10

³ Вж. Откровение, 11:11

години. Тези две личности, чиито тела са лежали бездиханни, са ученията и законът, създадени от Мохамед и разпространявани от Али, които обаче са били напуснати от своята реалност и е останала единствено формата. “Влезе отново в тях жизнено дишане” означава, че тези основи и учения са били наново установени. С други думи, духовността на Божията религия се е превърнала в материалност, а добродетелите – в пороци; обичта към Бога е преминала в омраза, просветата – в тъма, божествените качества – в сатанински, справедливостта – в тирания, милосърдието – в ненавист, искреността – в лицемерие, напътствието – в заблуда и непорочността – в сладострастие. После, след три дни и половина, което според терминологията на Светите книги е хиляда двестата и шестдесет години, тези божествени учения, райски добродетели, съвършенства и духовна благодат, са били обновени чрез появата на Баб и всеотдайността на Дженаб-е-Кудус.¹

Свещеният полъх отново появил, светлината на истината изгряла, настъпил сезонът на животворната пролет и пукнала зората на напътствието. Тези две безжизнени тела отново се съживили и тези велики личности – единият Основател, а другият разпространител – се вдигнали и били като два свещника, тъй като озарили света със светлината на истината.

“А те чуха силен глас от небето, който има казваше: “Възлезте тука. И възлязоха на небето”,² което означава, че от незримото небе, те са чули Божия глас да им казва: “Вие извършихте всичко, което бе уместно и подобаващо в предаване на ученията и добрите вести; вие предадохте

¹ Хаджи Молла Мохамад Алий-е-Барфоруши – един от главните ученици на Баб и един сред деветнадесетте Букви на Живия.

² Откровение, 11:12

посланието Ми на хората, издигнахте призива на Бога и изпълнихте задължението си. Сега, като Христос, трябва да пожертвате живота си за Превъзлюбения и да се превърнете в мъченици. И това Слънце на действителността, и тази Луна на напътствието,¹ и двамата като Христос залезли на небосклона на най-великото мъченичество и се възнесли в Божието царство.

“И неприятелите им ги видяха”,² което означава, че много от враговете им, след като станали свидетели на тяхната мъченическа смърт, осъзнали величавата им мисия и възвишения характер на техните добродетели и потвърдили тяхното величие и съвършенство.

“И на часа стана голям тръс и десетата част от града падна, та измряха в тръса седем хиляди човека.”³

Този земетръс станал в Шираз след мъченическата смърт на Баб. Градът изпаднал в объркване и били погубени много хора. Настанал смут в резултат от появилите се болести, холера, смърт, недоимък, глад и беди, подобни на които не били познати дотогава.

“И останалите се уплашиха, та отдадоха слава на небесния Бог.”⁴

Когато станало земетресение във Фарс, всички оцелели ридали и плакали ден и нощ, прославяли и се молили на Бога. Били толкова разтревожени и уплашени, че нощем не ги хващал ни сън, ни покой.

“Второто горко премина; ето, иде скоро третото горко.”⁵ Първото горко е появата на Пророка Мохамед, синът на Абдулла – мир Нему! Второто горко е това на Баб –

¹ Баб и Дженаб-е-Кудус

² Откровение, 11:12

³ Вж. Откровение, 11:13

⁴ Вж. Откровение, 11:13

⁵ Откровение, 11:14

слава и хвала Нему! Третото горко е великият ден на проявлението на Господа на силите и сиянието на Красотата на Обещания. Обяснението на това понятие – горко, се споменава в тридесета глава на Езекииля, където се казва: “Пак Господното слово дойде към мене и рече: “Сине човешки, пророкувай и речи: “Така казва Господ Иеова: Лелекайте – Горко на деня! Защото е близо денят на Господа.”¹

Следователно, сигурно е, че денят на горкото е Господният ден; тъй като в този ден горко на нехаещите, горко на грешниците, горко на невежите. Затова е казано: “Второто горко премина; ето, иде скоро третото горко!” Това трето горко е денят на проявлението на Бахаулла, Божият ден; и той е близо до деня на появата на Баб.

“И като затръбни седмият ангел, станаха силни гласове на небесата, които казваха: “Световното царство стана царство на нашия Господ и на Неговия Христос; и той ще царува до вечни векове.”²

Седмият ангел е човек, притежаващ божествени черти, който ще се прояви с божествени качества и характер. Ще се издигнат гласове, та появата на Божественото Проявление ще бъде разгласена и разнесена навред. В деня на проявлението на Господа на силите и епохата на божествения цикъл на Всемогъщия, които са обещани и споменати във всички книги и писания на Пророците – в този Божи ден ще бъде установено Небесното царство и светът ще бъде обновен; един нов дух ще бъде вдъхнат в тялото на сътворението; ще настъпи сезонът на божествената пролет; облаците на милосърдието ще се изсипят; ще изгрее слънцето на действителността; ще повее животворният зефир; светът на хората ще облече нова

¹ Езекиил, 30:1-3

² Откровение, 11:15

одежда; земята ще бъде възвишен рай; човечеството ще бъде образовано; ще изчезнат войните, разприте, кавгите и злобата и ще се появят правдивост, благочестивост, мир и богопочитание; светът ще бъде обгърнат от единение, обич и братство и Бог ще царува во веки веков – което означава, че ще бъде установено Духовното и Вечно царство. Такъв е Божият ден. Защото всички дошли и отминали дни са били дните на Авраам, на Моисей и на Христос, или пък на другите Пророци, но това е Божият ден, защото Слънцето на действителността ще изгрее в пълната си топлина и блясък.

“И двадесетте и четири старци, седящи пред Бога на престолите си, паднаха на лицата си и се поклониха Богу, казвайки:

Благодарим Ти, Господи Всемогъщи, Който си и Който си бил, загдето си взел голямата Си сила и царуващ.”¹

Във всеки цикъл пазителите и светите души са били дванадесет. Така например Яков е имал дванадесет синове; по времето на Моисей е имало дванадесет главатари или племенни старейшини; по времето на Христос е имало дванадесет апостоли; а по времето на Мохамед е имало дванадесет имами. Но в това славно проявление има двадесет и четири – два пъти повече от всички други, тъй като величието на проявлението го изисква. Тези свети души седят на своите престоли в Божието присъствие, което означава, че царуват вечно.

Тези двадесет и четири велики личности, макар и да седят на престолите на вечното господство, са поклонници на появата на всеобщото Проявление и смирено и покорно заявяват: “Благодарим Ти, о, Господи Боже Всемогъщи, Който си, бил си и ще дойдеш, защото си взел за Себе Си огромна сила и си се възцарил” – тоест ще дадеш

¹ Откровение, 11:16-17

всичките Си учения, ще събереш всички народи по света под Своята сянка и ще прислониш всички хора в една шатра. Въпреки че това е Вечното Божие царство и Той винаги е имал и има Царство, Царство тук означава Неговото собствено Проявление;¹ и Той ще даде всички закони и учения, които са духът на света на хората и вечният живот. И това всеобщо Проявление ще покори света чрез духовна сила, а не чрез война или битка; Той ще стори това мирно и спокойно, а не чрез меч и оръжие; Той ще установи Божественото Си царство чрез истинска обич, а не чрез силата на войната. Той ще разпространи тези божествени учения чрез доброта и праведност, а не с оръжия и грубост. Той така ще образува държавите и народите, че въпреки и различното им състояние, характерните им обичаи и традиции и разнородните им религии и раси, те както е казано в Библията подобно на вълка и агнето, риса и ярето, сукалчето и змията, ще станат другари, приятели и побратими. Споровете между расите, различията между религиите и преградите между народите ще бъдат напълно премахнати и всички ще постигнат пълно единение и помирение под сянката на Благословеното дърво.

“Народите се разгневиха”, защото ученията Ти бяха противни на пристрастията на другите народи; “но дойде Твоят гняв”,² тоест всички ще бъдат постигнати от явна загуба; и тъй като не следват Твоите наставления, съвети и учения, те ще бъдат лишени от вечната Ти благодат и ще бъдат забулени за светлината на Слънцето на действителността.

“И времето да се съдят мъртвите” означава, че е настъпило времето, когато мъртвите³ – тоест онези, които

¹ Тоест Неговото най-пълно проявление.

² Откровение, 11:18

³ Откровение, 11:18

са лишени от духа на обичта към Бога и нямат дял от вечния свят дух – ще бъдат съдени справедливо, което означава, че те ще бъдат вдигнати, за да получат онова, което заслужават. Той ще направи очевидна същността на техните тайни, ще покаже какво ниско ниво заемат те на този свят и че всъщност са подвластни на смъртта.

“И да дадеш награда на слугите Си пророците и на светиите, и на ония, които се боят от Твоето Име, малки и големи”,¹ тоест Той ще отличи праведните с вечна благодат и ще ги накара да заблестят на небосклона на вечната почест, като небесни звезди. Той ще им помогне като ги дари с характер и постъпки, които са светлината на човешкия свят, източник на напътствие и средство към вечен живот в Божественото царство.

“И да погубиш губителите на земята” означава, че Той ще лиши нехаещите; тъй като слепотата на слепците ще стане явна и зрението на зрящите ще стане очевидно; ще се види невежеството и липсата на знание на заблудените и ще е ясно знанието и мъдростта на напътстваните; следователно губителите ще бъдат погубени.

“И отвори се Божият храм, който е на небето”² означава, че е открит божественият Йерусалим и се е проявила Светая светих. Светая светих, според терминологията на мъдрите хора, е същността на Божествения закон, както и небесните и истински Господни учения, които не са били променени през цикъла на който и да е Пророк, както бе обяснено по-рано. Светилището в Йерусалим е сравнено със същността на Божия закон, който е Светая светих; а всички закони, правила, обреди и материални наредби са градът Йерусалим – затова той е наречен небесният Йерусалим. Накратко, тъй като в този цикъл

¹ Вж. Откровение, 11:18

² Откровение, 11:19

Слънцето на действителността ще накара Божията светлина да засияе в пълния си блясък, следователно същината на Божиите учения ще бъде осъществена на този свят и ще бъде разпръсната тъматa на невежеството и липсата на знание. Светът ще стане един нов свят и ще се възцари просветата. Така ще се появи Светая светих.

“И отвори се Божият храм, който е на небето”¹ означава също, че чрез разпространението на божествените учения, чрез появата на тези небесни тайни и чрез изгряването на Слънцето на действителността, навсякъде ще бъдат отворени вратите на успеха и благоденствието и ще бъдат направени ясни знаците на добротата и небесните благословии.

“И видя се в храма ковчегът на Божия завет”¹, тоест Книгата на Завета Му ще се появи в Неговия Йерусалим, ще бъде създадено Посланието на Споразумението и смисълът на Завета и Споразумението ще станат очевидни. Божията слава ще се разпрости на Изток и на Запад и Божието Дело ще бъде разгласено из целия свят. Нарушителите на Завета ще бъдат унижени и разпръснати, а вярващите – обичани и прославяни, тъй като се придържат към Книгата на Завета и са твърди и постоянни в Споразумението.

“И настанаха светкавици и гласове, гръмове и тръс, и силен град”¹, което означава, че след появата на Книгата на Завета² ще има голяма буря и ще засвяткат светкавиците на Божия яд и гняв, ще прокънти гръмотевичният шум на нарушаването на Завета, ще станат земетресенията на съмненията, градушката на мъченията ще се изсипе върху нарушителите на Завета и дори онези, които изповядват веруюто, ще бъдат подложени на изпитания и съблазни.

¹ Откровение, 11:19

² Едно от произведенията на Бахаулла, в което Той изрично сочи Абдул Баха за Този, към Когото всички трябва да се обръщат след Неговата собствена смърт.

12

КОМЕНТАР ВЪРХУ ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА ОТ КНИГАТА НА ПРОРОК ИСАИЯ

В Исаия, глава 11, стихове 1 до 10 се казва: “И ще израсне пръчка от Есеевия пън и отрасъл из корените му ще носи плод; И духът Господен ще почива на него, дух на мъдрост и разум, дух на съвет и на сила, дух на знание и на страх от Господа; И той ще се наслаждава в страха от Господа; Тъй щото няма да съди според каквото гледа с очите си, нито ще решава според каквото слуша с ушите си; но с правда ще съди сиромасите и с правота ще решава за смирените на страната; ще порази страната с жезъла на устата си и с дишането на устните си ще умъртви нечестивия. Правдата ще бъде пояс на кръста му и верността пояс на хълбоците му. Вълкът ще живее с агнето, рисът ще почива с ярето, телето, лъвчето и угоените ще бъдат заедно и малко дете ще ги води. Кравата и мечката ще пасат заедно; малките им ще почиват задружно; и лъвът ще яде слама както вола. Сучещо дете ще играе над дупката на аспида и отбито дете ще туря ръката си в гнездото на ехидна. Те не ще повреждат, нито погубват в цялата Ми света планина; защото земята ще се изпълни със знание за Господа както водите покриват дъното на морето.”

Пръчката от Есеевия пън може правилно да се идентифицира с Христос, тъй като Йосиф е бил потомък на

Есей, бащата на Давид; но тъй като Христос е съществувал чрез Божия дух, Той наричал Себе Си Божи син. Ако не беше направил така, това описание би се отнасяло до Него. Освен това, събитията, за които той говори, че се случват в дните на тази пръчка, ако бъдат изтълкувани символично, частично се изпълнили по времето на Христос, макар и не всички; а ако не бъдат изтълкувани, тогава определено нито едно от тези знамения не се е случило. Например, рисът и агнето, лъвът и телето, детето и аспидът, са метафори и символи на различни държави, народи, антагонистични секти и неприятелски раси, които са толкова противоположни и враждебни, колкото и вълкът и агнето. Казваме, че чрез диханието на Христовия дух те постигнали съгласие и разбирателство, били са поживени и заживели заедно.

Но “Те не ще повреждат, нито погубват в цялата Ми света планина; защото земята ще се изпълни със знание за Господа както водите покриват дъното на морето.” Тези условия не били изпълнени по времето на появата на Христос, тъй като и до ден днешен в света съществуват различни и антагонистични народи – много малко сред тях приемат Бога на Израел, а по-голямата част дори не познават Бога. По същия начин, по времето на Христос не настъпил световен мир – тоест между антагонистичните и неприятелски народи нямало нито мир, нито разбирателство; не били престанали враждите и разногласията, нито пък в отношенията им настъпило помирение и искреност. Така дори и днес сред самите християнски секти и държави се среща враждебност, омраза и най-насилствена неприязън.

Тези стихове обаче се отнасят дума по дума за Бахаулла. По същия начин, в този чуден цикъл, земята ще бъде преобразена и светът на човечеството ще се украси със спокойствие и красота. Споровете, кавгите и убийствата ще бъдат заменени от мир, истина и съгласие; сред дър-

жавите, народите, расите и страните ще се появят обич и дружелюбие. Ще възникне сътрудничество и единение и най-сетне войните ще престанат напълно. Когато бъдат приложени законите на Най-святата книга, споровете и кавгите ще намерят окончателна и абсолютно справедлива присъда пред един общ трибунал на държавите и царствата и възникналите трудности ще бъдат решени. Петте континента на света ще се слейт в един, многобройните народи ще станат един народ, държавите по света ще станат една страна и човечеството ще бъде една неделима общност. Взаимоотношенията между страните – общуването, единството и приятелството между народите и обществата ще достигнат такова ниво, че човешкият род ще стане като едно семейство и един род. Светлината на божествената обич ще изгрее и ще бъде разпръсната тъматата на враждебността и омразата по света. Световният мир ще вдигне шатрата си в центъра на планетата и благословеното Дърво на живота ще израсне и ще се простре така, че ще хвърли сянката си над Изтока и Запада. Силните и слабите, богатите и бедните, антагонистичните секти и неприятелски народи – които са като вълка и агнето, като риса и ярето, лъва и телето – ще се отнасят един към друг с най-пълна обич, дружелюбие, справедливост и безпристрастие. Светът ще се изпълни с наука, с познанието за същността на тайните на битието и с познанието за Бога.

Помислете сега – в този велик век, който е цикълът на Бахаулла, какъв прогрес са постигнали науката и познанието, колко много големи открития са били направени и се умножават ден след ден. Не след дълго материалната наука и познание, както и знанието за Бога, ще направят такъв прогрес и ще покажат такива чудеса, че всички техни свидетели ще бъдат поразени. Тогава ще стане напълно ясна тайната на този стих в Исаия: “Защото земята ще се изпълни със знание за Господа”.

Помислете също и за това, че в краткото време от появата на Бахаулла, хора от всички страни, народи и раси навлязоха под сянката на Неговото Дело. Християни, евреи, зороастрийци, будисти, хиндуси и персийци общуват помежду си с огромно дружелюбие и обич, сякаш наистина тези хора са били близки и свързани помежду си, те и всичко тяхно, в продължение на хиляда години; защото сега те са като баща и син, майка и дъщеря, брат и сестра. Това е едно от значенията на дружбата между вълка и агнето, риса и ярето, и лъва и телето.

Едно от големите събития, което трябва да се случи в Деня на проявлението на този Несравним клон (Бахаулла) е побиването на Божието знаме сред народите. Чрез това се има предвид, че всички народи и племена по света ще бъдат събрани под сянката на този Божествен флаг, който е самият Господен клон и ще се слеят в една нация. Религиозният и сектантски антагонизъм, неприязънта между раси и народи, както и различията между държавите ще бъдат премахнати. Всички хора ще се придържат към една религия, ще имат една обща вяра, ще се слеят в една раса и ще станат един народ. Всички ще живеят в едно общо отечество, което е самата планета. Между всички народи ще бъде установен всеобщ мир и разбирателство и този Несравним клон ще слее в едно цял Израел, което означава, че в този цикъл Израел ще бъде в Светата земя и еврейският народ, пръснат на изток и на запад, на север и на юг, ще се събере заедно.

Помислете сега – тези събития не се случиха по време на християнския цикъл, тъй като народите не се сбраха под едно Знаме, което е Божественият клон. Но в този цикъл на Господа на силите всички държави и народи ще влязат под сянката на този Флаг. По същия начин Израел, пръснат по целия свят, не намери своето единение в Светата земя по време на християнския цикъл; но в началото на цикъла на Бахаулла това божествено обещание, както

е ясно заявено във всички книги на Пророците, започна да намира своето проявление. Можете да видите как от всички кътчета на света евреите пристигат в Светата земя; те живеят в села и земи, които стават техни и се увеличават ден след ден до такава степен, че цяла Палестина ще стане техен дом.

КОМЕНТАР ВЪРХУ ДВНАДЕСЕТА ГЛАВА ОТ ОТКРОВЕНИЕТО НА СВ. ЙОАНА

Вече обяснихме, че това, което най-често се има предвид под Светия град, Божия Йерусалим, споменаван в Светите книги, е Божият закон. Понякога той се сравнява с невеста, понякога с Йерусалим, а и с новото небе и земя. Така например в глава 21, стихове 1, 2 и 3 на Откровението от Йоана се казва: “И видях ново небе и нова земя; защото първото небе и първата земя преминаха; и море нямаше вече. Видях и Светия град, новия Йерусалим, да слиза из небето от Бога, приготвен като невеста, украсена за мъжа си. И чух силен глас от престола, който казваше: Ето скинията на Бога е с човеците; Той ще обитава с тях; те ще бъдат Негови люде; и сам Бог, техен Бог, ще бъде с тях.”

Обърнете внимание колко ясно и очевидно е, че първото небе и земя означават предишния Закон. Това е така, защото се казва, че първото небе и първата земя са преминали и е нямало повече море – тоест, че земята е мястото на правосъдие и в тази земя на правосъдие няма никакво море, което означава, че Божиите учения и Закон ще се разпрострат из целия свят и всички хора ще влязат в Божието Дело, а земята ще бъде изцяло населена с вярващи; следователно няма да има повече море, тъй като жилище

и обител на човека е сухата земя. С други думи, в тази епоха полето на този Закон ще се превърне в райска градина за хората. Такава земя е твърда – нозете няма да се подхлъзнат на нея.

Божият закон се описва също като Светия град, Новия Йерусалим. Очевидно е, че Новият Йерусалим, който слиза от небето не е град от камък, хоросан, тухли, пръст и дърво. Той е Божият закон, който се спуска от небето и се нарича нов, тъй като е ясно, че Йерусалим, който е от камък и пръст не слиза от небето и не е обновен; а това, което е обновено, е Божият закон.

Божият закон също се сравнява и с нагиздена невяста, която се появява с най-красива украса, както се казва в глава 21 на Откровението от Йоана: “Видях и Светия град, новия Йерусалим, да слиза из небето от Бога, приготвен като невяста, украсена за мъжа си.”¹ А в глава 12, стих 1, се казва: “И голямо знамение се яви на небето – жена, облечена със слънцето, с луната под нозете ѝ и на главата ѝ корона от дванадесет звезди.” Тази жена е невестата, Божият закон, който се спуснал над Мохамед. Слънцето, с което тя била облечена и луната, която била под нозете ѝ, са двете държави, които са под сянката на този Закон – Отоманското и Персийското царство, защото символът на Персия е слънцето, а на Отоманската империя – полумесецът. Така слънцето и луната са символите на две царства, които са подвластни на Божия закон. После се казва: “а на главата ѝ корона от дванадесет звезди”. Тези дванадесет звезди са дванадесетте имама, които били крепители на Закона на Мохамед и възпитатели на хората, греещи като звезди в небето на напътствието.

След това, във втория стих се казва: “и викаше от родилни болки, като се мъчеше да роди”, което означава, че този Божи закон изпаднал в голямо затруднение и изпитал

¹ Откровение, 21:2

големи мъки и болки, докато се родила една съвършена рожба – тоест появата на Проявлението, Обещания, Който е съвършената рожба и Който бил отгледан в скута на този Закон, сякаш той бил Негова майка. Детето, за Което се говори, е Баб – Първичната точка, Който наистина бил роден от Закона на Мохамед; тоест Светата реалност, Която е детето и рожба на Божия закон – Неговата майка, и Която е обещана от тази религия, намира проявление в царството на този Закон; но поради деспотизма на змея, детето било занесено при Бога. След хиляда двеста и шестдесет дни, змеят бил унищожен и детето на Божия закон – Обещаният, се появил.

Стихове 3 и 4. “И яви се друго знамение на небето, и ето голям червен змей, който имаше седем глави и десет рога, и на главите му седем корони. И опашката му като завлече третата част от небесните звезди, хвърли ги на земята.”¹ Тези знаци загатват за династията на омеядите, които властвали в мохамеданската религия. Седем глави и седем корони означават седем държави и царства, над които властвали омеядите – това били римските владения около Дамаск, както и персийските, арабските и египетските владения, заедно с африканските владения – тоест Тунис, Мароко и Алжир, територията на Андалусия, което днес е Испания и владенията на турците в Трансоксания. Омеядите имали власт над тези страни. Десетте рога означават имената на владетелите омеяди – тоест без да бъдат повтаряни, има десет имена на владетели, което означава десет имена на военачалници и водачи – първият е Абу Суфейн, а последният Марван – като няколко от тях носят едно и също име. Например има двама Моавия, трима Язид, двама Валид и двама Марван; но ако имената се преброят без повтарящите се, тогава ще бъдат десет. Омеядите, първият от които бил Абу Суфейн, емирът на Мека и глава на ди-

¹ Вж. Откровение, 12:3-4

настията на омеядите, а последният бил Марван, унищожили една трета от светите и непорочни люде от потомството на Мохамед, които били като звезди в небето.

Стих 4. “И змеят застана пред жената, която щеше да роди, за да изяде чедото ѝ щом роди.”¹ Както обяснихме, тази жена е Божият закон. Змеят стоял близо до жената, за да погълне детето ѝ, а това дете било обещаното Проявление – рожбата на Закона на Мохамед. Омеядите постоянно дебнели за Обещания, Който щял да се появи от родословието на Мохамед, за да го унищожат и заличат, тъй като много се страхували от появата на обещаното Проявление и търсели начини да убият всеки потомък на Мохамед, който можел да се издигне на почит.

Стих 5. “И тя роди мъжко дете, което има да управлява всичките народи с желязна тояга.” Този велик син е обещаното Проявление, Който се родил от Божия закон и бил отгледан в скута на божествените учения. Желязната тояга е символ на силата и могъществото – тя не е меч, и означава, че с божествената сила и могъщество Той ще се превърне в пастир за народите по света. Този син е Баб.

Стих 5. “И нейното чедо бе грабнато и занесено при Бога, дори при Неговия престол.” Това е пророчество за Баб, Който се възнесъл в божественото царство при Божия престол и в центъра на Неговото царство. Помислете как всичко това съответства на случилото се.

Стих 6. “И жената побягна в пустинята” – тоест Божият закон побягна в пустинята, което означава Хеджазката пустиня и Арабският полуостров.

Стих 6. “Гдето имаше място, приготвено от Бога.”² Арабският полуостров станал обител, средище и център на Божия закон.

¹ Вж. Откровение, 12:4

² Вж. Откровение, 12:6

Стих 6. “За да я хранят там хиляда двеста и шестдесет дни.” Според терминологията на Святата книга тези хиляда двеста и шестдесет дни означават хиляда двеста и шестдесет години, през които Божият закон бил установен в пустошта на Арабия, голямата пустиня – от нея дошъл Обещаният. След хиляда двеста и шестдесет години този закон нямало да има повече влияние, тъй като плодът на това дърво щял да се роди и то щяло да даде своите резултати.

Помислете как пророчествата съответстват едно на друго. В Апокалипсиса появата на Обещания е определена за след четиридесет и два месеца, а Даниил я изразява като три времена и половина, също равняващо се на четиридесет и два месеца, които са хиляда двеста и шестдесет дни. В друг един откъс от Откровението на Йоана ясно се говори за хиляда двеста и шестдесет дни, а в Святата книга е казано, че всеки ден означава година. Нищо не може да бъде по-ясно от това съответствие между пророчествата. Баб се появил в годината 1260-а от жеджрата на Мохамед, което е началото на всеобщо приетото летоброене в целия ислям. В Светите книги няма поясни доказателства от това за което и да е Проявление. За всеки, който е безпристрастен, съответствието на времената, посочени чрез устата на Великите представлява най-убедително доказателство. Няма друго възможно обяснение на тези пророчества. Благословени са непредубедените души, които търсят истината. Когато им липсва безпристрастие обаче, хората отправят нападки, оспорват или открито отричат свидетелствата, като фарисеите, които при появата на Христос най-упорито отричали обясненията на Христос и Неговите ученици. Те поставяли под съмнение Христовото Дело пред непросветените, като казвали: “Тези пророчества не се отнасят до Иисус, а за Обещания, Който ще дойде по-късно според условията, споменати в Библията.” Някои от тези ус-

ловия били например, че Той трябва да притежава царство, да седи на престола на Давид, да прилага Закона на Библията и да проявява такава справедливост, че вълкът и агнето да се сбират при един и същ извор.

И така те попречили на хората да познаят Христос.

Бележка: В последните беседи Абдул Баха желае по-скоро чрез едно ново тълкуване да изглади противоречията между апокалиптичните пророчества на евреи, християни и мюсюлмани, а не да демонстрира техния свръхестествен характер. За силата на Пророците, вж. напр. “Познанието на Божествените Проявления”, стр. 170; и “Видения и общуване с душите на покойните”, стр. 276.

ДУХОВНИ ДОКАЗАТЕЛСТВА

В този материален свят времето има своите цикли; земята се променя чрез редуващите се сезони, а за човешките души съществува прогрес, регрес и образование.

Понякога е сезонът на пролетта, друг път – сезонът на есента, а има и сезон на лятото и сезон на зимата.

През пролетта има облаци, които изпращат на земята скъпоценен дъжд, благоуханен бриз и животворен зефир; въздухът е съвършено умерен, дъждът пада, слънцето грее, плодотворният вятър носи облаците, светът се възражда и животворният дух се появява в растенията, в животните и в хората. Земните твари преминават от едно състояние в друго. Всички неща обличат нова премяна и черната земя се покрива с паша, планините и равнините се украсяват със зеленина, дръвчетата покарват своите листа и цветове, градините раждат цветя и ароматни билки. Светът се превръща в друг свят и стига до животворния дух. Земята е била безжизнено тяло – сега намира нов дух и ражда безкрайна красота, изящество и свежест. По този начин пролетта е източник на нов живот и вдъхва един нов дух.

След това настъпва лятото, когато топлината се засилва и растежът и развитието достигат пълната си сила. Енергията на живота в растителното царство достига ни-

вото на съвършенство, появяват се плодове и назрява времето за жътва; семенцето се е превърнало в сноп и храната се прибира за зимата. След това настъпва буйната есен, когато веят тежки и безплодни ветрове; плодовитите зелени дръвчета са увехнали и нямат плод; цветята и уханните билки посърват; красивата градина се превръща в купчина пръст. След туй идва сезонът на зимата със студ и бури. Вали сняг, дъжд, виелици и бури, гръмотевици и светкавици, мраз и сковаващ студ; всички растения умират, а животните чезнат и страдат.

Когато бъде достигнато това състояние, отново се връща нова животворна пролет и цикълът се подновява. Сезонът на пролетта със своето изобилие от свежест и красота разпъва с огромна пищност и великолепие шатрата си по равнините и планините. За втори път обликът на всички твари се претворява и сътворението на всички същества започва наново; телата растат и се развиват, равнините и степта се раззеленяват и стават плодородни, дърветата разцъфтяват и пролетта от предходната година се връща в своята най-голяма пълнота и слава. Такъв е и такъв трябва да бъде цикълът и последователността на битието. Такъв е цикълът и кръговратът в материалния свят.

Същото е и с духовните цикли на Пророците, тоест денят на появата на Светите Проявления е духовна пролет – тя е божествен блясък, тя е небесна благодат, животворен повей, изгряването на Слънцето на действителността. Духовете възкръсват, сърцата са ободрени и изпълнени с енергия, душите стават добри, цялото съществуване се раздвижва, човешката същност се възрадва, расте и развива у себе си добри качества и съвършенства. Общият прогрес е постигнат и настъпва пробуждане, тъй като това е денят на възкресението, времето на възбуда и вълнение, сезонът на блаженството, радостта и пълния възторг.

После животворната пролет свършва с плодовитото лято. Словото Божие е въздигнато, Божият закон е провъзгласен, всички неща достигат съвършенство. Божествената трапеза е разпъната, свещени повеи носят благоухание над Изтока и Запада, Божиите учения завладяват света, хората стават образовани, постигнати са похвални резултати, всеобщ напредък се забелязва в живота на хората и небесната благодат обгражда всички неща. Слънцето на действителността изгрява на небосклона на Царството с най-голяма сила и топлина. Когато достигне своя апогей, то ще започне да слиза надолу и да залязва и духовното лято ще бъде последвано от есен, когато растежът и развитието спират. Нежният полъх преминава в брулещ вятър и тежкия сезон погубва красотата и свежестта на градините, равнините и сенчестите беседки – тоест изчезват привличането и добрата воля, променят се божествените качества, сърцата помръкват, изменя се духовността на хората, добродетелите отстъпват място на пороци и светостта и непорочността изчезват. Остава единствено името на Божията религия и външните форми на божествените учения. Основите на Божията религия са разрушени и заличени и вече не съществува нищо освен формата и обичаите. Появява се разделение, твърдостта се променя в колебливост, духът умира; сърцата вехнат, душите стават равнодушни и настъпва зимата – тоест студът на невежеството обгръща света и настъпва мракът на човешката заблуда. След туй идва равнодушието, неподчинението, нехайството, леността, низостта, животинските инстинкти и студенината и безчувствеността на камъка. Също като сезона на зимата, когато земното кълбо, лишено от въздействието на топлината на слънцето, става пусто и мрачно. Когато светът на разума и мисълта достигне това състояние, остава единствено непрестанната смърт и вечното несъществуване.

Когато сезонът на зимата е оказал своето въздействие, отново се връща духовната пролет и започва нов цикъл. Заявяват нежните духовни ветрове, проблясва светлата зора, божествените облаци изливат дъжд, изгряват лъчите на Слънцето на действителността, обусловеният свят получава нов живот и се облича в чудна одежда. Всички признаци и дарове от предходната пролет се появяват отново, може би дори с по-силен блясък през този нов сезон.

Духовните цикли на Слънцето на действителността са като циклите на материалното слънце – те винаги следват своя кръговрат и се възобновяват. Слънцето на действителността, подобно на материалното слънце, има своите многобройни положения на изгрев и залез – един ден то изгрява от зодиакалния знак на Рака, друг ден – от знака на Везните или Водолея; а друг път то пръска лъчите си от знака на Овена. Но слънцето е едно и също слънце и една реалност; хората на знанието обичат слънцето, а не се захласват по местата на неговия изгрев и залез. Проникновените люде са търсачи на истината, а не на местата на неговата поява, нито пък на точките на неговия залез; следователно те ще се прекланят пред Слънцето от която и точка на Зодиака то да се появи и ще търсят Реалността във всяка Пресвята Душа, Която я проявява. Такива хора винаги стигат до истината и не са забулени за Слънцето на Божествения свят. По този начин обичащите слънцето и търсачът на светлината винаги ще се обръщат към слънцето, независимо дали то изгрява от знака на Овена, изпраща своята благодат от знака на Рака или грее от Близнаци; докато невежите и непросветените са почитатели на знаците на зодиака, заплениени са и са очаровани от местоизгревите, а не от слънцето. Когато то било в знака на Рака, те се обърнали към него, макар впоследствие слънцето да преминало в знака на Везните; тъй като били почитатели на знака, те се обърнали и привър-

зали към него и били лишени от въздействието на слънцето просто защото то било променило своето място. Например, веднъж Слънцето на действителността изляло лъчите си от знака на Авраама, а после изгряло от знака на Моисей и озарило целия небосклон. После то изгряло с още по-голяма сила и блясък от знака на Христос. Тези, които били търсачи на Реалността, почитали тази Реалност където и да я видели, но онези, които били привързани към Авраам, били лишени от нейното въздействие, когато тя изгряла на Синайската планина и озарила същността на Моисей. Когато Слънцето на действителността изгряло от Христос, онези, които се придържали към Моисей, също били забулени, и така нататък.

Следователно, човек трябва да бъде търсач на Реалността и той ще открие тази Реалност във всяка от Пресветите души. Той трябва да бъде заплениван, да изпада в захлас и да бъде привличан от божествената благодат; трябва да бъде като пеперудата, която е влюбена в светлината независимо от каква лампа грее тя и като славея, който е влюбен в розата независимо в коя градина расте тя.

Ако ще и слънцето да изгрее от запад, то пак ще си бъде слънцето; човек не може да се отдръпва от него единствено поради неговия местоизгрев, нито пък да смята, че западът винаги е мястото за залез. По същия начин, човек трябва да търси небесната благодат и да дири Божествената зора. Където и да се появи тя, човек трябва безумно да се влюбва в нея. Помислете само ако евреите не бяха продължили да се обръщат към небосклона на Моисей и бяха обръщали внимание единствено на Слънцето на действителността – без всякакво съмнение те щяха да приемат Слънцето в местоизгрева на същността на Христос, изгряло в пълния си божествен блясък. Но, уви, хиляди пъти уви! Като се привързали към буквалните слова на Моисей, те били лишени от божествената благодат и от господния блясък!

ИСТИНСКОТО БОГАТСТВО

Честта и издигането на всяко живо същество зависи от причини и обстоятелства.

Отличието, украсата и съвършенството на земята е тя да зеленее и да дава плод чрез благодатта на пролетните облаци. Растенията покарват, никнат цветя и благоуханни билки; плодоносни дръвчета се разцъфтяват и раждат нови и сочни плодове. Градините се разхубавяват и ливадите се разкрасяват; планините и равнините са облечени в зелена одежда, а паркове, поля, села и градове са с нова украса. Това е благоденствието на минералния свят.

Висотата на издигането и съвършенството на растителния свят е в това, дървото да расте на брега на сладководен поток, нежен ветрец да появява над него, топлината на слънцето да му грее, градинарят да се грижи за неговото отглеждане и от ден на ден то да се развива и да ражда плод. Но истинското му благоденствие е да направи прогрес в животинския и човешкия свят и да замени онова, което е било изразходвано в телата на животните и човека.

Издигането на животинския свят е притежаването на съвършени телесни членове, органи и способности, както и задоволяването на всичките му нужди. Това е неговата върховна слава, чест и издигане. Така че върховното

щастие на едно животно е да притежава зелена и тучна ливада, кристално чиста течаща вода и прекрасна буйна гора. Ако му бъдат осигурени тези неща, не може да се мисли за по-голямо благоденствие. Например, ако една птица изгради гнездото си в зелена и плодородна гора, на високо красиво място, върху здраво дърво, на върха на извисил се клон, и ако намира зрънцата и водата, от които се нуждае, това е нейното съвършено благоденствие.

Но истинското благоденствие за животното се състои в преминаването от животинския в човешкия свят, също като микроскопичните частици, които чрез водата и въздуха, влизат в човешкото тяло, асимилират се от него и заменят онова, което е било вече изразходвано. Това е голямата чест и благоденствие за животинския свят; за по-голяма чест за него не може и да се мисли.

Следователно, очевидно и ясно е, че това богатство, това удобство и материално изобилие съставляват пълното благоденствие на минералите, растенията и животните. Никакви богатства, удобства или улеснения на материалния свят не могат да се сравняват с богатството на птицата – всички краища на тези равнини и планини са неин дом; всички зрънца и реколти са нейна храна и богатство, и нейни са всички страни, селца, поляни, ливади, гори и пустини. Та тогава, кой е по-богат – тази птица или най-заможният човек? Защото колкото и много зрънца тя да вземе или да раздаде, богатството ѝ не намалява.

Тогава става ясно, че честта и издигането на човека трябва да бъде нещо повече от материални богатства. Материалните удобства са само клон, но коренът на човешкото издигане са добрите качества и добродетели, които представляват украса за неговата същност. Това са божествените проявления, небесната благодат, върховните чувства, обичта към Бога и Неговото познаване; всеобща мъдрост, интелектуално прозрение, научни открития, справедливост, безпристрастност, правдивост, благоде-

телност, естествено безстрашие и вродена сила; уважение към правата, както и спазване на съглашения и споразумения; непорочност при всякакви обстоятелства; служба на истината във всякакви условия; жертването на собствения живот за доброто на всички хора; добронамереност и уважение към всички народи; подчинение на Божиите учения; служба в Божественото царство; напътствие за хората и образование за всички народи и раси. Това е благоденствието на човешкия свят! Това е издигането на човека в този свят! Това е вечен живот и божествена почит!

Тези добродетели се изявяват от човешката същност единствено чрез Божията сила и божествените учения, тъй като за тяхното проявление е необходима неземна сила. Възможно е в природата да се появи следа от тези съвършенства, но те са нетрайни и мимолетни; те са като лъчите на слънцето върху стена.

И тъй като състрадателният Бог е поставил такава прекрасна корона на главата на човека, той трябва да се постарее нейните блестящи скъпоценни камъни да бъдат изявени на този свят.

Втора част

НЯКОИ ХРИСТИЯНСКИ ВЪПРОСИ

**ЯВНИТЕ ФОРМИ И СИМВОЛИ ТРЯБВА
ДА БЪДАТ ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ПРЕДСТАВЯНЕТО
НА МИСЛОВНИ ПОНЯТИЯ**

Централната тема¹ за разбирането на въпросите, които споменахме, както и на други, за които ще говорим с цел изясняване същността на проблемите, е следната – че човешкото познание е два вида. Единият вид е познанието за сетивно осезаемите неща – тоест нещата, които могат да доловят очите, ушите, обонянието, вкусът или допирът, и които се наричат обективни или осезаеми. По този начин, тъй като може да бъде видяно, за слънцето се казва, че е обективно; а по същия начин звуците са осезаеми, тъй като ушите ги чуват; благоуханията са осезаеми, тъй като небцето долавя тяхната сладост, горчивина или соленост; топлината и студът са осезаеми, тъй като чувствата ги възприемат. За тези неща се казва, че представляват осезаема реалност.

Другият вид човешко познание е мисловното познание – тоест то е мисловна реалност; тя няма явна форма и място и не е осезаема за сетивата. Например, силата на мисълта не е осезаема; нито едно от присъщите на човека качества не е осезаемо; напротив – те представляват

¹ Букв. “оста”.

мисловна реалност. Така например обичта е мисловна, а не осезаема реалност, тъй като тази реалност очите не я виждат, ушите не я чуват, обонянието не я доловя, вкусът не я възприема и допирът не я чувства. Дори въздушната материя, за силите на която физиката твърди, че са топлината, светлината, електричеството и магнетизмът, представлява мисловна, а не осезаема реалност. По същия начин, и природата, по своята същност е мисловна, а не осезаема реалност; човешкият дух е мисловна, а не осезаема реалност. Като разшири тези мисловни реалности, човек е длъжен да ги изрази чрез осезаеми образи, тъй като във външното битие не съществува нищо, което да не е материално. Следователно, за да си обясни реалността на духа – неговото състояние, неговото положение, човек трябва да даде обяснения под формата на осезаеми неща, тъй като във външния свят всичко съществуващо е осезаемо. Например, меката и щастието представляват мисловни неща; когато желаете да изразите тези духовни състояния, вие казвате: “Сърцето ми се е свило; широко ми е на сърцето”, въпреки че сърцето нито се свива, нито се разширява. Това е мисловно или духовно състояние, което човек за да обясни, трябва да използва осезаеми образи. Друг пример – казвате, че “даден човек е направил голям напредък”, въпреки че той си остава на същото място; или пък “някой си се издигнал”, макар че и той като другите ходи по земята. Това издигане и този напредък представляват духовни състояния и мисловни реалности, но за да бъдат обяснени, трябва да ги претворите в осезаеми образи, тъй като във външния свят няма нищо, което да не е осезаемо.

По този начин символът на познанието е светлината, а на невежеството – мракът; но помислете, знанието осезаема светлина ли е, а невежеството осезаем мрак ли е? Не, те са просто символи. Това са само мисловни състояния, но когато се опитате да ги изразите явно, наричате

познанието светлина, а невежеството – мрак. Казвате: “Сърцето ми беше помрачено, и се просветли.” Значи, тази светлина на познанието и този мрак на невежество-то представляват мисловни, а не осезаеми реалности; но когато търсим обяснения във външния свят, ние трябва да им придадем осезаема форма.

Тогава става очевидно, че гълъбът, който кацнал на Христос не е бил материален гълъб, а това е било духовно състояние, което, за да бъде разбрано, е било изразено чрез осезаем образ. Така в Стария завет се казва, че Бог се явил като огнен стълб – това не означава материална форма; това е мисловна реалност, която е изразена чрез осезаем образ.

Христос казва: “Отецът е в Сина и Синът е в Отеца.” Бил ли е Христос в Бог или Бог в Христос? Не, за Бога! Напротив – това е едно мисловно състояние, което е изразено чрез осезаем образ.

Стигаме до обяснението на словата на Бахаулла, когато Той казва: “О, царю! Бях човек като всички останали, заспал в Своето ложе, когато, о, нежният зефир на Премилостивия повя над Мен и ми даде знанието за всичко, що е било. Това нещо не е от Мен Самия, а от Един, Който е Всемогъщ и Всезнаещ.”¹ Това е състоянието на проявление – то не е осезаемо; то е мисловна реалност, лишена и освободена от време, от минало, от настояще и от бъдеще; това е едно обяснение, поетично сравнение, метафора и не трябва да бъде приемано буквално; то не е състояние, което може да бъде схванато от човек. Спането и събуждането е преминаването от едно състояние в друго. Спането е състояние на отдиш, а будността е състояние на движение. Спането е състояние на мълчание, а будността е състояние на говор. Спането е състояние на тайнственост, а будността е състояние на проявление.

¹ Откъс от писмото до Насеред-Дин Шах.

Например, на персийски и на арабски се казва, че земята е била заспала, а после дошла пролетта и тя се събудила; или че земята е била мъртва, а после дошла пролетта и я съживила. Тези изрази са метафори, алегии, мистични обяснения в света на обозначенията.

Накратко, Светите Проявления винаги са били и ще продължат да бъдат Лъчезарни Реалности; никаква промяна или отклонение не настъпва в Тяхната същност. Преди да обявят Своето проявление, Те мълчат и са тихи като някой спящ, а след Своето проявление, говорят и са озарени като човек, който се е събудил.

ХРИСТОВОТО РОЖДЕСТВО

ВЪПРОС: Как Христос е бил роден от Светия дух?

ОТГОВОР: По този въпрос съществуват разногласия между теолози и материалисти. Теолозите вярват, че Христос е бил роден от Светия дух, а материалистите вярват, че това е невъзможно и недопустимо и че без съмнение Той е имал баща човек.

В Корана се казва: “И Ние ѝ изпратихме Нашия Дух и Той ѝ се явил в образа на съвършен човек”,¹ което означава, че Светият дух приел подобие на човешка форма, тъй както образ се отразява в огледало, и се обърнал към Мария.

Материалистите вярват, че трябва да съществува брак и казват, че живо тяло не може да бъде създадено от безжизнено тяло, и без мъж и жена не може да има оплождане. И те също си мислят, че това е невъзможно не само с човека, но и с животните и с растенията. Защото съюзът между мъжкото и женското съществува при всички живи същества и растения. Това чифтосване е изразено дори и в Корана: “Слава на Онзи, Който създаде всички чифтове – от нещата, които ражда земята и което сами

¹ Вж. Коран 19:17

са сътворили, и от онова, което не познават”¹ – тоест, Ние сътворихме всички неща чрез чифтосване.

Накратко, казват, че не можем да си представим човек без човешки баща. В отговор теолозите казват: “Това не е невъзможно и недостижимо, а не е виждано; а съществува голяма разлика между невъзможното и неизвестното. Например, преди време телеграфът, който е източник на комуникация между Изтока и Запада, е бил неизвестен, но не и невъзможен; фотографията и фонографията са били неизвестни, но не и невъзможни.”

Материалистите държат на това мнение, а теолозите отвърщат: “Тази планета вечна ли е или е възникнала?” Материалистите отговарят, че според науката и важните открития е установено, че тя е възникнала – в началото е била огнено кълбо, чиято температура постепенно е станала умерена, около нея се е образувала кора и върху тази кора са се появили растения, после животни и накрая – човекът.

Теолозите казват: “Тогава от вашите твърдения става ясно и очевидно, че човечеството е възникнало на тази планета, а не е съществувало вечно. Тогава със сигурност първият човек не е имал нито баща, нито майка, тъй като човешкото съществуване е имало свое начало. Сътворяването на човека без баща и майка, пък било то и постепенно, не е ли по-трудно отколкото ако той се беше родил просто без баща? И тъй като вие признавате, че първият човек се е появил без баща или майка – било то постепенно или изведнъж – не може да има каквото и да е съмнение, че е също възможно и допустимо и човек без човешки баща; не можете да смятате това за невъзможно – иначе сами си противоречите. Например, ако кажете, че тази лампа е била веднъж запалена без фитил и масло, а после твърдите, че е невъзможно тя да бъде запалена без

¹ Коран 36:35

фитил, това е нелогично.” Христос е имал майка; първият човек, както вярват материалистите, не е имал нито баща, нито майка.¹

¹ Беседата демонстрира безполезността от дискусиите върху подобни въпроси; ученията на Абдул Баха за Христовото рождество могат да бъдат открити в следващата глава.

ВЕЛИЧИЕТО НА ХРИСТОС СЕ ДЪЛЖИ НА НЕГОВИТЕ СЪВЪРШЕНСТВА

Великият човек е велик човек, независимо от това, дали е роден чрез човешки баща или не. Ако да бъдеш без баща е добродетел, Адам е бил по-велик и далеч превъзхождащ всички Пророци и Пратеници, тъй като не е имал нито баща, нито майка. Това, което носи чест и величие е блясъкът и благодатта на божествените съвършенства. Слънцето е родено от материя и форма, които могат да бъдат сравнени с бащата и майката и то представлява абсолютно съвършенство; докато мракът няма нито материя, нито форма, нито баща, нито майка, а е абсолютно несъвършенство. Материята на физическия живот на Адам е била пръстта, а материята на Авраам е била чистата сперма – сигурно е, че чистата и целомъдрена сперма е по-висша материя от пръстта.

Освен това, в първата глава на Евангелието по Йоана, стихове 12 и 13, се казва: “А на ония, които го приеха, даде правото да станат Божи чедра, сиреч на тия, които вярват в Неговото име;

които се родиха не от кръв, нито от плътска похот, нито от мъжка похот, но от Бога.”¹

¹ Вж. Йоана, 1:12-13

От тези стихове е очевидно, че съществото на учениците също не е сътворено от физическа сила, а от духовната реалност. Честта и величието на Христос не се дължи на факта, че Той е нямал човешки баща, а на Неговите съвършенства, благодат и божествена слава. Ако величието на Христос е това, че няма баща, тогава Адам е по-велик от Христос, тъй като е нямал нито баща, нито майка. В Стария завет се казва: “И Господ Бог създаде човека от пръст из земята и вдъхна в ноздрите му жизнено дихание; и човекът стана жива душа.”¹ Забележете, как се казва, че Адам е създаден от жизнено дихание. Освен това, изразът, който Йоан използва по отношение на учениците доказва, че те също са от Небесния Отец. Следователно, очевидно е, че светата реалност, означаваща истинската същност на всеки велик човек, идва от Бога и дължи съществуването си на Светия дух.

Смисълът на казаното е, че ако да си без баща е най-голямата човешка прослава, тогава Адам е по-велик от всички, тъй като Той не е имал нито баща, нито майка. По-добре ли е човек да бъде сътворен от жива материя или от пръст? Несъмнено по-добре е той да бъде сътворен от жива материя. Но Христос е бил роден и се е появил на този свят от Светия дух.

В заключение – великолепието и честта на светите души и на Божествените Проявления не идват от нищо друго, а от Техните небесни съвършенства, благодат и слава.

¹ Битие, 2:7

19

ХРИСТОВОТО КРЪЩЕНИЕ

ВЪПРОС: “В Евангелието по Св. Матей, глава 3, стихове 13, 14 и 15, се казва: “Тогава идва Иисус от Галилея на Йордан при Йоана, за да се кръсти от него. А Йоан Го възпираше, казвайки: Аз имам нужда да се кръстя от Тебе, и Ти ли идеш при мене? А Иисус в отговор Му рече: Остави Ме сега, защото така ни е прилично да изпълним всичко, що е право. Тогава Йоан Го остави.”

Каква е мъдростта в това – тъй като Христос е притежавал всички необходими съвършенства, защо е трябвало да бъде кръщаван?

ОТГОВОР: Принципът на кръщаването е пречистването чрез покаяние. Йоан призовавал и приканвал хората, и ги карал да се покаят; след туй ги кръщавал. Следователно, очевидно е, че това кръщаване символизира покаянието за всички грехове – неговият смисъл е изразен в следните слова: “О, Боже! Тъй както тялото ми се е пречистило и освободило от всякакви материални нечистотии, по същия начин пречисти и освободи духа ми от нечистотиите на този свят, които са недостойни за Прага на Твоето Единство!” Покаянието представлява връщане от неподчинение към подчинение. След отдалечеността и лишаването от Бога, човек се покаява и търпи пречистване, а това е един символ, означаващ: “О, Боже!

Направи сърцето ми добро и чисто, свободно и издигнато над всичко освен от обичта към Теб.”

Тъй като Христос е желаел тази практика на Йоан да бъде използвана от всички по онова време, Той Самият се съобразил с нея, за да разбуди хората и да изпълни закона на предходната религия. Въпреки че покаяващото се измиване било практика на Йоана, всъщност то било използвано и преди в Божията религия.

Христос нямал нужда от кръщение, но тъй като по онова време то било приемлива и похвална практика и знамение за добрите вести на Царството, Той я потвърдил. Впоследствие обаче Той казал, че истинското кръщение не е с материална вода, а трябва да бъде с дух и с вода. В този случай вода не означава материална вода, тъй като навсякъде се казва, че кръщението е с дух и с огън, от което става ясно, че не се говори за материален огън и материална вода, защото не е възможно кръщение с огън.

Следователно духът е Божия благодат, водата е знание и живот, а огънят е обичта към Бога. Това е така, защото материалната вода не пречиства човешкото сърце; не – тя пречиства тялото му. Но божествената вода и дух, които са знание и живот, правят човешкото сърце добро и чисто; приемайки част от благодатта на Духа, то става пречистено и свободно от нечистотиите на този свят. Тези природни нечистотии са злите качества – гневът, похотта, сладострастието, гордостта, лъжата, лицемерието, изматата, егоизмът и т.н.

Човек не може да се освободи от стихията на плътските си страсти, освен чрез помощта на Светия дух. Затова Той казва, че кръщаването е с дух, с вода и ако е нужно и с огън – животворната вода на познанието и огънят на обичта към Бога. Човек трябва да бъде кръстен с този дух, с тази вода и с този огън, за да бъде изпълнен с вечната благодат. Иначе каква е ползата от кръщаването с материалната вода? Не, това кръщаване с вода е

било символ на покаянието и търсенето на опрощение на греховете.

В цикъла на Бахаулла обаче няма повече нужда от този символ, тъй като неговата същност, която е човек да бъде кръстен с духа и обичта към Бога, вече е разбрана и установена.

НУЖДАТА ОТ КРЪЩАВАНЕ

ВЪПРОС: Полезно и необходимо ли е ритуалното измиване при кръщаването? В случай, че е полезно, защо е било отменено? А в случай, че не е, защо Йоан го е практикувал?

ОТГОВОР: Промяната на условията, видоизмененията и преобразуванията са потребности на същността на всички създания, а съществениите потребности не могат да бъдат отделени от природата на нещата. Така например е абсолютно невъзможно да бъде отделена топлината от огъня, влажността от водата или светлината от слънцето, тъй като те са съществени потребности. Тъй както промяната и видоизменението на условията са потребности за съществата, така също и законите се променят и видоизменят в съответствие с промените и видоизмененията на времената. Например, по времето на Моисей Неговият Закон бил съгласуван и приспособен към условията на времето; но по времето на Христос, тези условия се били променили и видоизменили до такава степен, че Моисеевият Закон вече не бил подходящ и съответстващ на нуждите на човечеството; следователно той бил отменен. Затова и Христос нарушил съботния ден и забранил развода. След Христос четирима от Неговите ученици, сред които били Петър и Павел, разреши-

ли употребата на животинска храна, която била забранена в Библията, освен яденето на онези животни, които били удушени, принесени в жертва на идоли, както и на кръв.¹ Те също така забранили и блудството. Тези четири заповеди били поддържани от тях. Впоследствие Павел разрешил дори яденето на удушени животни, на онези, които били принесени в жертва на идоли, както и на кръв, като запазил единствено забраната на блудството. Така в глава 14, стих 14, от неговото Послание към римляните, Павел пише: “Зная и уверен съм в Господа Исуса, че нищо не е само по себе си нечисто; с това изключение, че за този, който счита нещо за нечисто, нему е нечисто.”

Също така, в Посланието на апостол Павел към Тита, глава 1, стих 15: “За чистите всичко е чисто; а за осквернените и невярващите нищо няма чисто, но и умът им, и съвестта им са осквернени.”

Сега, тези промени, тези видоизменения и тази отмяна се дължат на невъзможността да се сравнява времето на Христос с това на Моисей. Условиата и изискванията в този по-късен период били изцяло променени и видоизменени. Съответно и старите закони били отменени.

Съществуването на света може да бъде сравнено с това на човека, а Пророците и Божиите Пратеници – на опитни лечители. Човешкото същество не може да остане в едно състояние – появяват се различни болести, всяка от които си има свой лек. Опитният лечител не дава същото лекарство, за да излекува всяка болест и страдание, а той сменя церовете и лекарствата според различните изисквания на болестите и състоянието на организма. Някой може да има тежка болест, причинена от треска и опитният лекар ще му даде лекарства за смъкване на температурата; а когато по някое време състоянието на този

¹ Вж. Деяния на Апостолите, 15:20

човек се промени и треската му се замени с простуда, без съмнение опитният лекар ще остави смъкващото температура лекарство и ще разреши употребата на загряващи медикаменти. Тази промяна и видоизменение се изисква от състоянието на пациента и е очевидно доказателство за умението на лечителя.

Помислете сега, възможно ли е Законът на Стария завет да бъде приложен в съвременната епоха и времена? Не, за Бога! Би било невъзможно и непрактично; следователно без всякакво съмнение Бог отменил законите на Стария завет по времето на Христос. Помислете също и за това, че по времето на Йоан Кръстител кръщаването било използвано, за да могат хората да бъдат разбудени и призовани да се покаят за всички грехове и да станат свидетели на появата на Христовото царство. Сега обаче, в Азия католиците и Православната църква потапят новородени деца във вода, примесена със зехтин и много от тях се разболяват от този стрес – когато ги кръщават, те се дърпат и се разреават. В други страни свещениците поръсват кръщелна вода на челото. Но нито в първия, нито във втория случай децата извличат никаква духовна полза. Тогава какъв е резултатът от този обред? Другите народи се дивят и се чудят защо потапят новороденото във водата, след като това не е нито източник на духовно събуждане за детето, нито на неговата вяра или приемане на религията, а е просто един следван обичай. По времето на Йоан Кръстител не било така; съвсем не – първо Йоан призовавал хората, напътствал ги да се покаят за своите прегрешения и ги изпълвал с желанието да очакват появата на Христос. Всеки, който получил кръщелното измиване и напълно смирено и покорно се покаявал за своите прегрешения, също пречиствал и измивал тялото си от външната нечистотия. Със свършен копнеж, денем и нощем, той постоянно очаквал

появата на Христос и влизането в Царството на Божия Дух.¹

В обобщение: това, което искаме да кажем, е че видоизменението и преобразуването на условията и промяната на изискванията през различните векове и епохи са източник на отмяната на законите. Това е така, защото идва време, когато тези закони вече не са подходящо приспособени към условията. Помислете само колко различни са били изискванията през първите столетия, през Средновековието и в наши дни. Възможно ли е в наши дни да бъдат прилагани законите от първите столетия? Очевидно е, че това би било невъзможно и непрактично. По същия начин, след изтичането на няколко столетия, изискванията на съвременното няма да бъдат същите като тези на бъдещето и несъмнено ще има промяна и видоизменение. В Европа законите постоянно се променят и преобразуват; колко много закони са съществували в европейските организации и системи, които днес са отменени! Тези промени и преобразувания се дължат на измененията и смяната в мисълта, условията и обичаите. Ако не беше така, благоденствието на човешкото общество би претърпяло крушение.

Например, в Петокнижието съществува закон, че ако някой наруши съботния ден, той трябва да бъде убит. Освен това, в Петокнижието има още десет смъртни присъди. Би ли било възможно да запазим тези закони и в наши дни? Очевидно е, че това е абсолютно невъзможно. Вследствие на това се налагат промени и видоизменения в законите и те са достатъчно доказателство за върховната Божия мъдрост.

Този въпрос заслужава дълбок размисъл. Тогава ще стане ясна и очевидна причината за тези промени.

Блажени са онези, които размишляват!

¹ Т.е. на Христос, Когото мюсюлманите често наричат с титлата “Рухолла” – Божият Дух.

СИМВОЛИКАТА НА ХЛЯБА И ВИНОТО

ВЪПРОС: Христос е казал: “Аз съм живият хляб, който е слезъл от небето, за да яде някой от него и да не умре.”¹ Какво е значението на казаното?

ОТГОВОР: Този хляб означава небесната храна и божествените съвършенства. Така, “ако някой яде от този хляб” означава, че ако някой човек придобие небесна благодат, получи божествената светлина или вкуси от Христовите съвършенства, по този начин той печели вечен живот. Кръвта също означава духа на живота и божествените съвършенства, господния блясък и вечната благодат, тъй като всички членове на тялото извличат своя живец от кръвообращението.

В Евангелието на Св. Йоана, глава 6, стих 26, е написано: “Търсите Ме, не защото видяхте знамения, а защото ядохте от хлябовете и се наситихте.”

Очевидно е, че хлябът, от който са яли и са се наситили учениците, бил небесната благодат, тъй като в стих 33 на същата глава се казва: “Защото Божият хляб е хлябът, който слиза от небето и дава живот на света.” Ясно е, че тялото на Христос не е слезло от небето, а е дошло от утробата на Мария; а това, което е слезло от Божието

¹ Вж. Йоана, 6:51, 50

небе, е бил духът на Христос. И тъй като евреите помислили, че Христос говори за тялото Си, те възразили, както е казано в 42-и стих на същата глава: “И казаха: Не е ли това Иисус, Йосифовият син, Чиито баща и майка ние познаваме? Как казва Той сега: Аз съм слязъл от небето?”

Помислете колко ясно е, че това, което Христос е имал предвид под небесен хляб, е бил Неговият дух, Неговата благодат, Неговите съвършенства и Неговите учения; защото се казва в 63-и стих: “Духът е, който дава живот; плътта нищо не ползува.”

Следователно, очевидно е, че Христовият дух е небесно милосърдие, което се спуска от небето; който получи обилна светлина от този дух – тоест небесните учения – той намира вечен живот. Затова се казва в 35-и стих: “Иисус им рече: Аз съм хлябът на живота; който дойде при Мене, никак няма да огладнее, и който вярва в Мене, никак няма да ожаднее.”

Забележете, че “идването при Него” Той изразява чрез ядене, а “вярата в Него” чрез пиене. Тогава ясно и безспорно е, че небесната храна е божествената благодат, духовният блясък, небесните учения, всеобщото значение на Христос. Да ядеш означава да се приближиш до Него, а да пиеш означава да повярваш в Него, тъй като Христос е имал материално тяло и небесен образ. Материалното тяло било разпънато, но божественият образ е жив и вечен и той е източник на вечен живот; първото било човешката природа, а второто – божествената същност. Някои си мислят, че Причастието е същността на Христос и че Божествеността и Светият дух се спускат и го обитават. Та нали веднага щом Причастието бъде взето, след няколко мига то просто се разпада и напълно се преобразява. Тогава как може да му хрумне на човек подобна мисъл? Опазил Бог! Това несъмнено е абсолютна фантазия.

В заключение, чрез появата на Христос, божествените учения, които са вечна благодат, били разпространени навред, изгряла светлината на напътствието и човекът получил животворния дух. Всеки, който открил напътствието, бил съживен; всеки, който останал в заблудата си, бил обзет от вечна смърт. Този хляб, спуснал се от небесата, бил божественото тяло на Христос, Неговите духовни елементи, от които учениците Му яли и чрез които придобили вечен живот.

Учениците получавали много пъти храна от ръката на Христос – защо последната вечеря била различна от другите? Очевидно е, че небесният хляб не означавал този материален хляб, а по-скоро божествената храна от духовното тяло на Христа, божествената благодат и небесните съвършенства, от които вкусили и с която се изпълнили Неговите ученици.

По същия начин, помислете за това, че когато Христос благословил хляба и поднасяйки го на учениците Си с думите “Това е моето тяло”,¹ им дал благодат, Той бил лично при тях, и телом, и духом. Той не се бил превърнал в хляб и вино; ако се беше превърнал в хляб и вино, Той нямаше да може да остане физически с учениците Си телом и духом.

Тогава ясно е, че хлябът и виното са били символи, които означавали: Дадох ви от Своята благодат и съвършенства и вие получихте тази благодат; придобихте вечен живот и вкусихте от своя дял и пай от небесната храна.

¹ Матей, 26:26

ЧУДОТВОРСТВАТА

ВЪПРОС: “Записано е, че Христос е вършил чудотворства. Трябва ли разказите за тези чудотворства да бъдат приемани буквално или те имат друг смисъл? Точната наука е доказала, че същността на нещата остава непроменена и че всички неща се подчиняват на един всеобщ закон и форма на организация, от които не могат да се отклоняват; и следователно всичко, противоречащо на всеобщия закон е невъзможно.

ОТГОВОР: Светите Проявления са източници на чудотворства и инициатори на чудни знамения. За Тях всяко трудно и невероятно нещо е възможно и лесно. Това е така, тъй като чудесата произлизат от Тях чрез неземна сила; и чрез тази сила, която е извън рамките на материалния свят, Те влияят на природата. Чудни неща са произлезли от всички Проявления.

Но в Светите книги се използва особена терминология и за Проявленията тези чудотворства и чудни знамения нямат никакво значение. Те дори не желаят да ги споменават. Защото макар и да смятаме чудотворствата за големи доказателства, те пак си остават доказателства и доводи единствено за онези, които са присъствали на тяхното извършване, но не и за онези, които не са били там.

Например, ако на някой търсещ, незапознат с Моисей и Христос, разкажем чудните знамения, той ще ги отрече и ще каже: “Чудни знамения непрекъснато се разправят и за лъжливи богове, според разказите на много хора и те са записани в Книгите. Брамините са написали книга за невероятните чудеса на Брахма.” Той също ще рече: “Как можем да сме сигурни, че евреите и християните казват истината, а брамините разказват лъжи? И двете неща са общоприети предания, събрани в книги и могат да бъдат приемани и за истина, и за лъжа.” Същото може да се каже и за другите религии – ако една от тях е истинска, всички са истински; ако една от тях бъде приета, всички трябва да бъдат приети. Следователно чудотворствата не представляват доказателства. Това е така, защото макар и да представляват доказателства за присъстващите, те не са достатъчни доказателства за онези, които не са били там.

Но в деня на Проявлението проницателните люде виждат, че всичко съпътстващо Го представлява чудотворство, тъй като Проявленията стоят над всички останали хора и това само по себе си е абсолютно чудотворство. Припомнете си как Христос, сам самичък, без помощник и закрилник, без войски и легиони и под най-голям гнет, издигнал Божия флаг пред всички хора по света, устоял на техните нападки и накрая надделял, макар че външно бил разпнат на кръста. Това например си е истинско чудотворство, което не може никога да бъде отречено. Няма нужда от каквото и да било друго доказателство за истинността на Христос.

Външните чудотворства нямат никакво значение за хората на Реалността. Ако например някой слепец прогледне, той в крайна сметка пак ще ослепее, тъй като ще умре и ще бъде лишен от всичките си сетива и сили. Следователно да бъде накаран слепец да прогледне, е сравнително маловажно, тъй като накрая зрението ще изчезне.

Ако бъде възкресено тялото на някой мъртвец, каква полза има от това, след като тялото отново ще умре? Важно е обаче да се даде прозрение и вечен живот – тоест духовния и божествен живот. Защото този материален живот не е безсмъртен и това съществуване е равносилно на несъществуване. Затова и Христос рекъл на един от Своите ученици: “Остави мъртвите да погребат своите мъртъвци”; защото “Роденото от плътта е плът, а роденото от Духа е дух.”¹

Обърнете внимание – тези, които на пръв поглед били физически живи, Христос смятал за мъртви; защото животът е вечният живот и съществуването е истинското съществуване. Където и в Светите книги да се говори за възкресяване на мъртвите, смисълът е, че мъртвите са били благословени с вечен живот; където се казва, че слепите са прогледнали, значението е, че те са получили истинско проникновение; където се казва, че глухите са започнали да чуват, смисълът е, че те са придобили духовен и божествен слух. Това се потвърждава от текста на Евангелието, където Христос казва: “На тях се изпълнява Исаевото пророчество, което казва: “Очи имат и не виждат, уши имат и не чуват; и аз ги изцелих.”²

Смисълът на казаното не е, че Проявленията нямат сила да извършват чудотворства, тъй като Те притежават пълната сила. Но за Тях вътрешното зрение, духовното изцеление и вечният живот са ценните и важни неща. Следователно, навсякъде в Светите книги, където е записано, че някой си бил слепец и прогледнал, смисълът е, че той е бил вътрешно сляп и е придобил духовно зрение; че е бил невеж и е помъдрял; че е бил нехаещ и е започнал

¹ Матей, 8:22; Йоана, 3:6

² Вж. Матей, 13:14 и Йоана, 12:40-41

да се вслушва или че е бил обърнат към земното, а сега се е извисил.

Защото именно вътрешното зрение, слух, живот и изцеление са вечни и имат значение. В сравнение, каква е важността, цената и стойността на този животински живот с неговите способности? След някой ден той ще отmine като мимолетна мисъл. Например, ако човек отново запали угаснала лампа, тя пак ще угасне; но светлината на слънцето винаги ще грее. Това е важното.

ВЪЗКРЕСЕНИЕТО НА ХРИСТОС

ВЪПРОС: “Какво е значението на Христовото възкресение след трите дни?”

ОТГОВОР: Възкресенията на Божествените Проявления не са телесни възкресения. Всички Техни състояния, положения, дела, нещата, които са създали, Техните учения, изрази, Техните притчи и напътствия имат духовно и божествено значение и нямат никаква връзка с материалните неща. Например съществува темата за Христовото идване от небето – на много места в Евангелието ясно се казва, че Синът човешки е слязъл от небето, че Той е на небето и че ще отиде на небето. Така например в глава 6, стих 38, от Евангелието по Йоана е написано: “Защото слязох от небето”; а също така в стих 42 откриваме: “И казаха: Не е ли този Иисус, Йосифовият син, Чийто баща и майка ние познаваме? Как казва Той сега: Аз съм слязъл от небето?” Също така, в Йоана, глава 3, стих 13: “И никой не е възлязъл на небето, освен Тоя, Който е слязъл от небето, сиреч Човешкият син, Който е на небето.”

Вижте, че се казва: “Човешкият син е на небето”, докато в същото време Христос е бил на земята. Забележете също как се казва, че Христос е слязъл от небето, въпреки че Той е дошъл от утробата на Мария и тялото Му

е било родено от Мария. Ясно е тогава, че когато се казва, че Човешкият син е слязъл от небето, това няма явно, а скрито значение; това е духовен, а не материален факт. Смисълът е, че макар и явно Христос да се е родил от утробата на Мария, всъщност Той е слязъл от небето, от центъра на Слънцето на реалността, от Божествения свят и от Духовното царство. И тъй като стана очевидно, че Христос е дошъл от духовните небеса на Божественото царство, следователно изчезването Му под земята за три дни също има скрит смисъл и не е материален факт. По същия начин, Неговото възкресение изпод земята е също символично; то представлява духовен и божествен, а не материален факт; а също и Неговото възнесение на небето представлява духовно, а не материално възнесение.

Освен тези обяснения, науката е установила и е доказала, че зримото небе е една безгранична област, кухо и празно пространство, където кръжат безброй звезди и планети.

Затова казваме, че значението на Христовото възкресение е следното: учениците били разтревожени и обезпокоени след мъченическата смърт на Христос. Реалността Христова, което означава Неговите учения, Неговата благодат, Неговите съвършенства и духовната Му сила, била скрита и потулена за два или три дни след мъченическата Му смърт и не била блестяща и изявена. Тя по-скоро била изгубена, тъй като вярващите били малцина на брой и били разтревожени и обезпокоени. Христовото Дело било като безжизнено тяло; а след три дни учениците получили увереност, вярата им укрепнала, те започнали да служат на Христовото Дело и се изпълнили с решимост да разпространяват божествените учения и да прилагат на практика Неговите съвети; а когато те се вдигнали да Му служат, Реалността Христова отново заблестяла и благодатта Му отново се появила – религията му намерила нов живот, ученията и призивите Му стана-

ли явни и очевидни. С други думи, Христовото Дело било като безжизнено тяло, докато не го обзел животът и благодатта на Светия дух.

Такова е значението на Христовото възкресение и това било истинско възкресение. Но поради това, че духовенството нито проумяло смисъла на различните евангелия, нито прозряло символиката, се е казвало, че религията противоречи на науката, а науката противостои на религията, както например въпросът за възнесението на Христос във физическото Му тяло в зримото небе противоречи на математиката. Но когато истината по въпроса излезе наяве и бъде обяснена символиката, науката не ѝ противоречи, напротив – и науката, и здравият разум я потвърждават.

СПУЩАНЕТО НА СВЕТИЯ ДУХ ПРИ АПОСТОЛИТЕ

ВЪПРОС: “Какъв е начинът и какъв е смисълът на спущането на Светия дух при апостолите, както това е описано в Евангелието?”

ОТГОВОР: Спущането на Светия дух не е като влизането на въздух в човека; то е по-скоро израз и поетично сравнение, а не точен или буквален образ. По-скоро то е като влизането на образа на слънцето в огледалото – тоест в него се проявява слънчевият блясък.

След смъртта на Христос учениците били обезпокоени и мислите и представите им били разединени и противоречиви; по-късно вярата им укрепнала, те се обединили и на празника Петдесетница те се събрали и се откъснали от земните неща. Като забравили за себе си, те се отказали от удобствата и земното щастие, жертвали се телом и духом за Възлюбения, напуснали домовете си и станали скитници и бездомници, забравяйки дори за собственото си съществуване. И тогава получили Божията помощ и силата на Светия дух се проявила; Христовата духовност възтържествувала и обичта към Бога се възцарила. И получавайки помощ, те се пръснали на всички посоки и започнали да преподават Божието дело и да излагат доказателствата и свидетелствата.

Така че спущането на Светия дух при апостолите означава тяхното привличане към Христовия Дух, чрез което те придобили увереност и непоколебимост. Чрез духа на обичта към Бога, те получили нов живот и станали свидетели на това, как Христос живее, помага им и ги закриля. Били като капки вода, превърнали се в морета; били като немощни насекоми, а станали величествени орли; били слаби, а станали могъщи. Били като огледала, обърнати към слънцето – наистина част от светлината била отразена в тях.

СВЕТИЯТ ДУХ

ВЪПРОС: “Какво е Светият дух?”

ОТГОВОР: Светият дух е Божията благодат и блестящите лъчи, които греят от Проявленията; защото средоточието на лъчите на Слънцето на реалността е бил Христос, а от това блестящо средоточие, което е Христовата Реалност, Божията благодат се отразила върху другите огледала, които били реалността на апостолите. Спускането на Светия дух при апостолите означава, че бляскавата божествена благодат е отразена и се появила в тяхната реалност. Освен това, входът и изходът, спускането и издигането, са характеристики на телата, а не на духовете, тоест осезаемите реалности влизат и излизат, но мисловните и умствените реалности, като разумът, обичта, познанието, въображението и мисълта нито влизат, нито излизат или се спускат, а по-скоро имат пряка връзка.

Например познанието, което е състояние, придобито чрез разума, представлява мисловно състояние и влизането и излизането в ума представляват въображаеми състояния; но умът е свързан с придобиването на знание, така както образите се отразяват в огледалото.

Следователно, тъй като е очевидно и ясно, че мисловните реалности не влизат и не се спускат и е абсолютно невъзможно Светият дух да се издига и да се спуща,

да влиза, излиза или прониква, единствено възможното е Светият дух да се появи в блясък, така както слънцето се появява в огледалото.

В някои откъси от Светите книги, когато се говори за Духа, се има предвид определен човек, тъй както в разговорната реч се казва, че такъв човек е възплъщение на духа или олицетворение на милосърдието и щедростта. В този случай ние гледаме светлината, а не стъклото.

В Евангелието на Йоана, когато се говори за Обещания, Който ще дойде след Христос – в глава 16, стихове 12 и 13 се казва: “Имам още много неща да ви кажа; но не можете да ги понесете сега. А когато дойде онзи, Духът на истината, ще ви упътва на всяка истина; защото няма да говори от себе си, но каквото чуе, това ще говори.”

Помислете сега внимателно как от следните слова: “защото няма да говори от себе си, но каквото чуе, това ще говори” става ясно, че Духът на истината е възплътен в Човек, Който има Своя индивидуалност, Който има уши да чува и език да говори. По същия начин наименованието “Божият дух” се използва по отношение на Христос, така както говорите за светлината, имайки предвид и светлината, и лампата.

ВТОРОТО ПРИШЕСТВИЕ НА ХРИСТОС И ДЕНЯТ НА СТРАШНИЯ СЪД

В Светите книги се казва, че Христос ще се върне отново и че Неговото връщане зависи от изпълнението на определени знамения – когато Той дойде, това ще стане с тези знамения. Например: “А веднага след скръбта на ония дни, слънцето ще потъмнее, луната няма да даде светлината си, звездите ще паднат от небето и небесните сили ще се разклатят. Тогава ще се яви на небето знаменията на Човешкия син; и тогава ще заплачат всички земни племена като видят Човешкия син, идещ на небесните облаци със сила и голяма слава.”¹ Бахаулла разяснява тези стихове в Кетаб-е-Икан.² Няма нужда да преповтаряме, погледнете там и ще разберете горните слова.

Но аз искам да кажа още нещо по този въпрос. При първото Си идване Христос също дошъл от небето, така както това е ясно заявено в Евангелието. Самият Христос казва: “И никой не е възлязъл на небето, освен Тоя, Кой-

¹ Вж. Матей, 24:29-30

² “Кетаб-е-Икан” – едно от първите произведения на Бахаулла, написано в Багдад преди обявяването на Неговото проявление.

то е слязъл от небето, сиреч Човешкият син, Който е на небето.”¹

На всички е ясно, че Христос е дошъл от небето, въпреки че очевидно бил дошъл от утробата на Мария. При първото пришествие Той дошъл от небето, макар и очевидно от утробата; по същия начин, при второто Му пришествие Той ще дойде от небето, макар и очевидно от утробата. Условиата, посочени в Евангелието за второто пришествие на Христос са същите като тези, споменати за първото пришествие, както казахме по-рано.

Книгата на Исаия обявява, че Месията ще покори Изтока и Запада и че всички народи по света ще влязат под Неговото крило, че Царството Му ще бъде установено, че ще дойде от незнайно място, че грешниците ще бъдат съдени и че справедливостта ще се възцари до такава степен, че вълкът и агнето, рисът и ярето, сукалчето и аспидът ще се съберат при един извор, на една ливада и под един покрив.² Първото пришествие било при тези условия, макар че на пръв поглед нито едно от тях не се случило. Затова и евреите отrekli Христос и – Боже опази! – нарекли Месията масих,³ сметнали Го за рушител на Божието здание, отнесли се с Него като с нарушител на Съботния ден и на Закона и Го осъдили на смърт. Въпреки това, всяко от тези условия има значение, което евреите не разбрали; следователно те се лишили от възможността да съзрат Христовата истина.

Второто пришествие на Христос ще бъде също по подобен начин – знаменията и условията, за които се го-

¹ Йоана, 3:13

² В тези беседи, както читателят вече е забелязъл, Абдул Баха се стреми по-скоро да се позове на смисъла на определени откъси от светите писания, а не да цитира точния текст.

³ “Масих” – т.е. “чудовище”. На арабски се получава игра на думи: “маси” – “месия” и “масих” – чудовище.

вори, всички си имат свой смисъл и не трябва да бъдат приемани буквално. Между другото се казва, че звездите ще паднат на земята. Звездите са безкрайни и безбройни и съвременните математици са установили и доказали научно, че слънчевото кълбо е приблизително един милион и половина пъти по-голямо от земното, а всяка от неподвижните звезди е хиляди пъти по-голяма от слънцето. Ако тези звезди трябваше да паднат върху земната повърхност, как биха намерили място там? Същото би било ако един милиард Хималайски планини трябваше да се стоварят върху синапено семенце. Според здравия разум и науката подобно нещо е невъзможно. Още по-странно е, че Христос е казал: “Сигурно ще дойда, когато още сте заспали, че пришествието на Човешкия син е като идването на крадец.”¹ Сигурно крадецът ще бъде в дома, а собственикът няма да знае това.

Ясно и очевидно е, че тези знамения имат символично значение и че не са буквални. Те са напълно обяснени в Кетаб-е-Икан. Обърнете се към нея.

¹ Вж. II Солунците, 5:2; II Петрово, 3:10

ТРИЕДИНСТВОТО

ВЪПРОС: “Какъв е смисълът на Триединството, на Трите Личности в Една?”

ОТГОВОР: Божествената Реалност, която е пречистена и издигната над разбирането на човешките същества и която и мъдрите и разумни люде никога не могат да си представят, е освободена от ограниченията на всякакви понятия. Господната Реалност не позволява деление, тъй като делението и множествеността са присъщи на творенията, които са обусловени същества, а не са явления, които се случват със себебъщото.

Божествената Реалност е издигната над всякаква единственост, да не говорим множественост. Принизването на тази Господна Реалност в състояния и нива би било равнозначно на несъвършенство и противно на съвършенството, и следователно е абсолютно невъзможно. Тя винаги се е намирала в извисеността на светостта и пречистеността. Всичко споменато от Божиите Проявления и Местоизгреви означава божествено отражение, а не принизяване до състоянията на съществуването.¹

Бог е чисто съвършенство, а създанията са просто несъвършени. Защото за да се принизи Бог до състояния-

¹ Вж. “Пантеизмът”, стр. 317.

та на съществуването би било най-голямото несъвършенство, напротив – Неговото Проявление, Неговата поява, Неговото издигане са като отразяването на слънцето в едно ясно, чисто и излъскано огледало. Всички твари представляват явни Божии знамения, като например земните създания, върху които светят слънчевите лъчи. Но върху равнините, планините, дръвчетата и плодовете грее само част от светлината, чрез която те стават зрими, израстват и достигат целта на своето съществуване, докато Съвършеният Човек¹ е състоянието на ясно огледало, в което Слънцето на реалността става видно и проявено с всичките си качества и съвършенства. По този начин Реалността Христова е била ясно и излъскано огледало с най-голяма чистота и изящество. Слънцето на реалността, Същността на Божествеността, се била отразила в това огледало и проявила светлината и топлината си в него; но поради издигнатостта на неговата святост и висината на неговата пречистеност, Слънцето не се спуснало да живее и да обитава огледалото. Не, то продължава да съществува в своята издигнатост и възвисеност, като в същото време се появява и става видно в огледалото в пълната си красота и съвършенство.

Сега, ако кажем, че сме видели Слънцето в две огледала – едното Христос, а другото Светият Дух – тоест че сме видели три Слънца, едно на небето и две други на земята, ние казваме истината. А ако кажем, че има едно Слънце, че то представлява самата единственост и няма съдружник или равен на него, ние пак казваме истината.

Накратко, смисълът на казаното е, че Реалността Христова е била чисто огледало, а Слънцето на реалността – тоест Същността на единствеността, със своите безкрайни съвършенства и присъщи качества – се е проявила в огледалото. Това не означава, че Слънцето, което е

¹ Божественото Проявление

Същността на Божествеността, се е разединило и умножило – тъй като Слънцето е едно – а че то се е появило в огледалото. Затова и Христос казал: “Отецът е в Сина”, което означава, че Слънцето е видно и проявено в това огледало.

Светият дух е Божията благодат, която става зрима и видна в Реалността Христова. Положението на Синоვნост е сърцето на Христос, а Светият дух е положението на духа на Христос. Следователно става сигурно и доказано, че Същността на Божествеността е абсолютно уникална и няма равна на себе си, няма подобие, нито тъждественост.

Това е значението на Трите Личности на Триединството. Ако беше другояче, основите на Божията религия щяха да почиват на нелогични предположения, които разумът никога не би могъл да проумее, а как би могъл да бъде накаран разумът да повярва в нещо, което не може да си представи? Нищо не може да бъде схванато от разума, освен ако не е облечено в разумна форма; иначе то си остава единствено продукт на въображението.

От това обяснение вече става ясно какъв е смисълът на Трите Личности на Триединството. Доказана е също така и Божията Единственост.

**ОБЯСНЕНИЕ НА СТИХ ПЕТИ,
ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА,
ОТ ЕВАНГЕЛИЕТО НА СВ. ЙОАНА**

“И сега, прослави Ме, Отче, у Себе Си със славата, която имах у Тебе преди създанието на света.”¹

Съществуват два вида предшествия – едните са съществени и не се предхождат от причина, а съществуването им е само по себе си, като например слънцето има светлина само по себе си, тъй като греенето му е независимо от светлината на другите звезди. Това се нарича съществена светлина. Светлината на луната обаче се получава от слънцето, тъй като луната е зависима от слънцето за своята светлина; следователно по отношение на своята светлина, слънцето е причината, а луната се явява следствието. Първото е предвечното, първоначалното, предшестващото, докато второто е предшествано и последно.

Вторият вид предсъществуване е предсъществуването на времето и то няма начало. Божието слово е издигнато над времето.² По отношение на Бога, миналото,

¹ Йоана, 17:5

² Т.е. Реалността Христова.

настоящото, бъдещето и изобщо всичко е равно. В слънцето не съществуват вчера, днес и утре.

По същия начин съществува и предшествование по отношение на славата – тоест най-славното предхожда славното. Следователно Реалността Христова, Която е Божието слово, по отношение на същността, присъщите си качества и слава несъмнено предхожда създанията. Преди да се появи в човешка форма, Божието слово се е намирало в състояние на пълна пречистеност и слава, съществувало е в съвършена красота и блясък във висотите на своето великолепие. Когато съгласно мъдростта на Бога, Всевишния, Божието слово изгряло от висотите на славата в света на тялото, чрез това тяло то било угнетено, така че попаднало в ръцете на евреите, станало пленник на тираните и невежите и накрая било разпнато на кръста. Затова Той се обърнал към Бога със следните слова: “Освободи Ме от оковите на телесния свят и пусни Ме от тази клетка, та да мога да се издигна във висините на честта и славата и да достигна предишното величие и сила, които съществуваха преди телесния свят, да се възрадвам в света на нетленното и да се възвися в първоначалната си обител – необхватния свят, незримото царство.”

Така именно, дори и в това земно царство – тоест царството на душите и страните, вие виждате, че славата и величието на Христос са се появили на тази земя след Неговото възнесение. Когато в телесния свят Той бил подложен на презрението и подигравките на най-уязвимия сред народите по света – евреите, които сметнали за подобаващо да сложат корона от тръни върху святата Му глава. След Неговото възнесение обаче отрупаните със скъпоценни камъни корони на всички царе се смирили и преклонили пред короната от тръни.

Та погледнете славата, която е постигнало Божието слово дори в този свят!

**ОБЯСНЕНИЕ НА СТИХ ДВАДЕСЕТ И ВТОРИ,
ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА,
ОТ ПЪРВОТО ПОСЛАНИЕ
НА СВ. ПАВЕЛ КЪМ КОРИНТИЯНИТЕ**

ВЪПРОС: “В стих 22 на глава 15 от I Коринт е написано: “Защото както в Адама всички умират, така и в Христа всички ще оживеят.” Какъв е смисълът на тези слова?

ОТГОВОР: Знайте, че човекът има две природи – физическа природа и духовна природа. Физическата природа е унаследена от Адам, а духовната природа е унаследена от Реалността на Божието слово, която е духовността на Христа. Физическата природа е родена от Адам, но духовната природа е родена от благодатта на Светия дух. Първата е източник на всяко несъвършенство; втората е източник на всяко съвършенство.

Христос пожертвал Себе Си, така че хората да могат да бъдат освободени от несъвършенствата на физическата природа и да бъдат обладани от добродетелите на духовната природа. Тази духовна природа, която се родила чрез благодатта на Божествената Реалност, представлява съчетанието на всички съвършенства и се появява чрез диханието на Светия дух. Тя представлява божествените съвършенства; тя е светлина, духовност, напътствие, въз-

вишеност, висши стремления, справедливост, обич, милосърдие, доброта към всички, благотворителност, същността на живота. Тя е отражение на блясъка на Слънцето на Реалността.

Христос е централната точка на Светия дух – Той е роден от Светия дух; Той е отгледан от Светия дух; Той е потомък на Светия дух – тоест Реалността Христова не произлиза от Адам; тя е родена от Светия дух. Следователно стихът от Коринт: “Тъй както всички умират в Адама, тъй и в Христа всички ще оживеят” означава според тази терминология, че Адам¹ е баща на човека – тоест Той е източник на физически живот за човечеството; Негово е било физическото бащинство. Той е жива душа, но Той не е дарителят на духовен живот, докато Христос е източникът на духовен живот за човека и по отношение на духа, Той е имал духовното бащинство. Адам е жива душа; Христос е животворен дух.

Физическият свят на хората е подвластен на силата на телесните желания, а прегрешенията са следствие от тази сила на телесните желания, тъй като те не са подвластни на законите на справедливостта и светостта. Човешкото тяло е пленник на природата; то ще действа в съответствие с онова, което му нареди природата. Затова е сигурно, че в материалния свят съществуват грехове като гнева, ревността, омразата, гордостта и насилничеството. Всички тези животински качества съществуват в природата на човека. Човек, който не е получил духовно образование е звяр. Като диваците в Африка, чиито постъпки, навици и морал са изцяло сетивни, те постъпват в съответствие с изискванията на природата до такава степен, че се разкъсват едни други. По този начин става очевидно, че матери-

¹ Абул башар, т.е. “бащата на човека” е едно от наименованията, дадени от мюсюлманите на Адам.

алният свят на хората е свят на греховете. В този материален свят човек не се отличава от животното.

Всички грехове идват от изискванията на природата, а тези изисквания, които произтичат от физическите качества, не са грехове по отношение на животните, докато за човека те са. Животното е източник на несъвършенства, като например гнева, похотливостта, ревността, алчността, жестокостта, гордостта – всички тези недостатъци могат да бъдат открити у животните, но не представляват грехове. У човека обаче те са грехове.

Адам е източникът на физически живот за човека, но Реалността Христова, тоест Божието слово, е източник на духовен живот. То е “животворният дух”, което означава, че всички несъвършенства, произтичащи от изискванията на физическия живот на човека биват превръщани в човешки съвършенства посредством ученията и възпитанието на този дух. Следователно Христос е бил животворен дух и източник на живот за цялото човечество.

Адам е бил източник на физически живот и тъй като материалният свят на човека е свят на несъвършенства, а несъвършенствата се равняват на смъртта, Павел сравнил физическите несъвършенства със смъртта.

Но огромната част от християните вярват, че Адам е ял от забраненото дърво, съгрешил е и е проявил непокорство, и че гибелните последствия от това неподчинение са се превърнали в наследство и тегнат над Неговите потомци. По този начин Адам се превърнал в източник на смърт за човечеството. Подобно обяснение е нелогично и очевидно погрешно, тъй като означава, че всички хора, дори Пророците и Божиите Пратеници, без да са извършили какъвто и да е грях или прегрешение, и просто заради това, че са потомци на Адам, безпричинно са се превърнали във виновни грешници и до деня на Христовата саможертва са били държани пленници в ада на болезне-

ните мъчения. Това няма нищо общо с Божията справедливост. Ако Адам е бил грешник, какъв е грехът на Аврам? Каква е вината на Исаак или на Йосиф? За какво е виновен Моисей?

Но Христос, Който е Божието слово, се жертвал. Това има две значения – явно и тайно. Явното значение е следното: Намерението на Христос било да представи и да разпространи едно Дело, което трябвало да образува света на хората, да съживи децата на Адам и да просвети човечеството; и тъй като да бъде представено такова велико Дело – Дело, което противостояло на всички народи, държави и царства по света – означавало Той да бъде убит и разпънат на кръста, провъзгласявайки Своята мисия, Христос жертвал живота Си. На кръста Той гледал като на престол, на раната – като на мехлем, на отровата – като на мед и захар. Вдигнал се да учи и да образува хората и затова се жертвал, за да даде животворния дух. Загинал телом, за да съживи другите духом.

Второто значение на саможертвата е следното: Христос бил като семе, а това семе жертвало своята форма, за да може да израсне и да се развие дървото. Въпреки че формата на семето била унищожена, нейната същност станала очевидна в съвършено великолепие и красота под формата на дърво.

Състоянието на Христос било състояние на абсолютно съвършенство; Той накарал Своите божествени съвършенства да заблестят като слънцето към всички вярващи души и благодатта на светлината изгряла и засияла в човешката същност. Затова и Той казва: “Аз съм хлябът, който е слязъл от небето; ако яде някой от този хляб, ще живее до века”,¹ тоест всеки, който вкуси от тази божествена храна, ще придобие вечен живот; или всеки, който вкуси от тази благодат и придобие тези съвършенства, ще

¹ Вж. Йоана, 6:41, 50, 58

намери вечен живот, ще получи предвечни благини, ще бъде освободен от мрака на заблудата и озарен от светлината на Неговото напътствие.

Формата на семето била пожертвана заради дървото, но именно поради тази саможертва неговите съвършенства станали явни и очевидни, тъй като дървото, клоните, листата и цветовете били скрити в семето. Когато формата на семето била пожертвана, неговите съвършенства се появили в съвършената форма на листата, цветовете и плодовете.

АДАМ И ЕВА

ВЪПРОС: “Каква е истината в разказа за Адам и това, че Той ял от плода на дървото?”

ОТГОВОР: В Библията е написано, че Бог оставил Адам в Райската градина, за да я обработва и да се грижи за нея, като Му казал: “От всяко дърво в градината свободно да ядеш, но от дървото за познаване доброто и злото, да не ядеш от него; защото в деня, когато ядеш от него, непременно ще умреш.”¹ После се казва, че Бог накарал Адам да заспи, взел едно от ребрата Му и създал жената, за да Му бъде другар. След това се казва, че змията подмамила жената да яде от дървото, като ѝ казала: “Бог ви забрани да ядете от дървото, за да не ви се отворят очите и да не познавате доброто и злото.”² Тогава Ева яла от дървото и дала и на Адам, Който също ял; очите им се отворили, те видели, че са голи и покрили телата си с листа. Следствие тази постъпка, те били упрекнати от Бога. Бог рекъл на Адам: “Ял ли си от забраненото дърво?” Адам отвърнал: “Ева ме изкуши и аз ядох.” Тогава Бог укорил Ева, а тя казала: “Змията ме изкуши и аз

¹ Вж. Битие, 2:16-17

² Вж. Битие, 3:5

ядох.” Затова змията била проклета и между Ева и нея била създадена ненавист, както и между техните потомци. И Бог рекъл: “След като позна доброто и злото, човекът стана като Нас и сигурно ще яде от дървото на живота и ще живее вечно.” Затова Бог заварди дървото на живота.¹

Ако вземем този разказ с явното му значение, според тълкуванията на масите, той е наистина изключителен. Разумът не може да го приеме, да го потвърди или да си го представи, тъй като подобно подреждане, подобни подробности, речи и укори далеч не могат да бъдат направени от разумен човек, да не говорим от Божествеността – онази Божественост, Която е подредила вселената в най-съвършена форма, а безбройните ѝ обитатели – в абсолютна система, сила и съвършенство.

Трябва малко да размислим – ако буквалното значение на този разказ бе приписвано на някой мъдрец, несъмнено всички логично биха отrekli, че това подреждане, този замисъл, би могъл да произлезе от разумно същество. Затова този разказ за Адам и Ева, които яли от дървото и тяхното изгонване от Рая, трябва да се разглежда просто като един символ. Той съдържа божествени тайни, има всеобхватен смисъл и предполага чудни обяснения. Единствено тези, които са посветени в тайните и тези, които са близо до Двора на Всемогъщия, са запознати с тези загадки. Затова и тези библейски стихове имат многобройни значения.

Ще обясним едно тези значения, като кажем следното: Адам означава божествения дух на Адам, а Ева – човешката Му душа. Защото в някои откъси от Светите книги, където се споменават жените, те представляват човешката душа. Дървото на доброто и злото означава човешкия свят, тъй като духовният и божествен свят е изцяло добър и абсолютно светъл, а в човешкия свят све-

¹ Вж. Битие, 3:11-15, 22

тлината и мракът, доброто и злото съществуват като противоположни състояния.

Значението на змията е привързаността към човешкия свят. Тази привързаност на духа към човешкия свят отвела душата и духа на Адам от света на свободата в света на робството и Го накарала да се обърне от Царството на единството към човешкия свят. Когато душата и духът на Адам влезли в човешкия свят, Той излязъл от рая на свободата и паднал в света на робството. От висотата на чистотата и абсолютната доброта, Той навлязъл в света на доброто и злото.

Дървото на живота е най-висшата степен на света на съществуването – състоянието на Божието слово и на върховното Проявление. Поради тази причина това състояние било съхранено и при появата на най-благородното върховно Проявление, то станало ясно и очевидно. Защото състоянието на Адам, по отношение на появата и проявлението на божествените съвършенства, било зародишно състояние; състоянието на Христос било състояние на зрелостта и на разумната възраст; а изгряването на Най-великото Светило¹ било състоянието на съвършенство на същността и на качествата. Затова във върховния Рай дървото на живота е израз за центъра на абсолютно чистата святост – тоест на върховното божествено Проявление. От дните на Адам до дните на Христос Те говорили малко за вечния живот и за всеобхватните божествени съвършенства. Дървото на живота било състоянието на Реалността Христова; чрез Неговото проявление то било посадено и украсено с вечни плодове.

Помислете сега доколко това значение съответства на реалността. Защото, когато духът и душата на Адам били привързани към човешкия свят, те преминали от света на свободата в света на робството и Неговите по-

¹ Бахаулл

томци заживели в робство. Тази привързаност на душата и духа към човешкия свят, която е грехът, била унаследена от потомците на Адам и тя е змията, която винаги се намира сред духовете и потомците на Адам и е техен враг. Тази ненавист продължава и е трайна. Защото привързаността към света се е превърнала в източник на робство за духовете, а това робство се равнява на грях, който е бил предаден от Адам на Неговото поколение. Именно поради тази привързаност хората са били лишени от присъщата им духовност и въздигнато положение.

Когато пречистващите повеи на Христос и свещената светлина на Най-великото Светило¹ се разпространили навред, човешките същности – тоест онези, които се обърнали към Божието слово и получили изобилието на Неговата благодат, били спасени от тази привързаност и греховност, получили вечен живот, били освободени от робските окови и стигнали до света на свободата. Били освободени от пороците на човешкия свят и благословени с добродетелите на Царството. Това е смисълът на Христовите слова: “Дадох Своята кръв за живота на света”,² тоест избрах всички тези несгоди, тези страдания, беди и дори най-голямо мъченичество, за постигането на тази цел – опрощението на греховете (тоест откъсването на духовете от човешкия свят и тяхното привличане към божествения свят), за да могат да се надигнат души, които ще представляват самата същност на напътствието за хората и проявления на съвършенствата на Върховното царство.

Забележете, че ако според предположенията на Хората на Книгата,³ значението бъде взето в неговия явен

¹ Бахаулла

² Вж. Йоана 6:51

³ Евреите и християните.

смисъл, то би представлявало абсолютна несправедливост и пълно предопределение. Ако Адам е съгрешил като се е доближил до забраненото дърво, какъв е бил грехът на Авраам и каква е била грешката на Моисей Събеседника? Какво е било престъплението на Ной Пророка? Какво е било прегрешението на Верния Йосиф? Каква е била несправедливостта на Божиите Пророци и каква е била простъпката на Йоан Целомъдрения? Би ли позволила Божията справедливост, поради Адамовия грях тези просветени Проявления да попаднат в мъченията на ада, докато дойде Христос и чрез саможертвата Си да ги избави от мъчителните страдания? Подобна представа излиза извън рамките на всякакъв закон и наредба и не може да бъде приета от никой разумен човек.

Не, това означава, каквото вече беше казано – Адам е духът на Адам, а Ева е Неговата душа; дървото е човешкият свят, а змията е онази привързаност към този свят, която представлява греха и която е заразила потомците на Адам. Чрез Своите свети повей Христос спасил хората от тази привързаност и ги освободил от този грях. Грехът на Адам е относителен по отношение на положението Му. Въпреки че от подобна привързаност произтичат резултати, привързаността към земния свят се смята за грях по отношение на привързаността към духовния свят. Добрите дела на праведните са греховете на Приближените. Това е установено. По този начин телесната сила е не само несъвършена по отношение на духовната сила – в сравнение с нея тя представлява слабост. По същия начин физическият живот в сравнение с вечния живот на Царството се смята за смърт. Затова и Христос нарекъл материалния живот смърт и казал: “Остави мъртвите да погребат своите мъртъвци.”¹ Въпреки че тези души

¹ Матей, 8:22

притежавали физически живот, в Неговите очи този живот представлявал смърт.

Това е едно от значенията на библейския разказ за Адам. Размишлявай, докато откриеш и другите.

Бъдете жива и здрава!

ОБЯСНЕНИЕ НА ХУЛАТА СРЕЩУ СВЕТИЯ ДУХ

ВЪПРОС: “Затова ви казвам: Всеки грях и хула ще се прости на човеците; но хулата против Духа няма да се прости. И ако някой каже дума против Човешкия син, ще му се прости; но ако някой каже дума против Светия дух, няма да му се прости, нито в тоя свят, нито в бъдещия.” (Матей 12:31-32)

ОТГОВОР: Светите реалности на Божиите Проявления имат две духовни положения. Едното е мястото на проявление, което може да бъде сравнено с положението на слънчевото тяло, а другото е сиянието на проявление-то, което е като неговата светлина и блясък; това са Божиите съвършенства – с други думи Светият дух. Защото Светият дух е божествената благодат и господните съвършенства, а тези божествени съвършенства са като лъчите и топлината на слънцето. Сияйните слънчеви лъчи представляват неговата същност и без тях то не би било слънце. Ако проявлението и отражението на божествените съвършенства не беше у Христос, Иисус не би бил Месията. Той е Проявление, тъй като отразява в Себе Си божествените съвършенства. Божиите Пророци са проявления на господните съвършенства – тоест в Тях е проявен Светият дух.

Ако човек остане далеч от проявлението, той все пак може да бъде пробуден, тъй като не е разпознал проявлението на божествените съвършенства. Но ако ненавижда самите божествени съвършенства – с други думи Светия дух – очевидно е, че той е като прилеп, който мрази светлината.

За това отвращение от светлината няма лек и то не може да бъде простено – тоест за такъв човек е невъзможно да се приближи до Бога. Тази лампа е лампа поради нейната светлина; без светлината, тя не би била лампа. Ако човек изпитва омраза към светлината на лампата, той все едно е сляп и не може да проумее светлината, а слепотата е източник на вечна отдалеченост от Бога.

Очевидно е, че душите получават милосърдие чрез благодатта на Светия дух, която се проявява в Божиите Проявления, а не от личността на Проявлението. Следователно, ако човек не получи милосърдие от благодатта на Светия дух, той остава лишен от божествения дар и самата отдалеченост поставя душата извън досега на опрощението.

Затова много хора, които били врагове на Проявленията и които не Ги признавали, след като се запознавали с Тях отблизо, се превръщали в Техни приятели. По този начин ненавистта към Проявлението не ставала източник на вечно изгнание, тъй като онези, които я изпитвали, били врагове на светилниците без да знаят, че Те са бляскавите Божии светлини. Не били врагове на светлината и щом разбирали, че светилникът е място на проявление за тази светлина, те се превръщали в негови искрени приятели.

Смисълът на казаното е следният – ако човек остане далеч от светилника, това не означава вечно изгнание, тъй като той може да се пробуди и да се осъзнае; но ненавистта към светлината е източник на вечно изгнание и за нея няма лек.

ОБЯСНЕНИЕ НА СТИХА “ЗАЩОТО МНОЗИНА СА ПОКАНЕНИ, А МАЛЦИНА ИЗБРАНИ”

ВЪПРОС: “В Евангелието Христос казва: “Мнозина са поканени, а малцина избрани”,¹ а в Корана е написано: “Ще удостои Той със специалното Си милосърдие когото пожелае.” Каква е мъдростта в това?

ОТГОВОР: Знайте, че редът и съвършенството в цялата вселена изискват съществуването да се проявява в безброй форми. Защото живите същества не могат да бъдат изпълтени в едно единствено ниво, едно положение, един род, вид или клас; несъмнено разликата в нивата и разделението на формите, както и разнообразието на родовете и видовете, са необходими – тоест степените при минералните, растителните и животинските субстанции, както и при човека, са неизбежни; защото светът не би могъл да бъде уреден, украсен, организиран и усъвършенстван единствено с човека. По същия начин, единствено с животни, растения или минерали, този свят не би могъл да прояви красивата си природа, точната си организация и изящна украса. Без съмнение именно поради многообразието на степените, положенията, видовете и класовете, съществуването заблестява в пълно съвършенство.

¹ Матей, 22:41

Например, ако това дърво беше изцяло плод, съвършенствата на растението не биха могли да бъдат постигнати; тъй като и листата, и цветовете, и плодовете са необходими, така че дървото да може да бъде облечено в пълна красота и съвършенство.

По същия начин помислете за човешкото тяло. То трябва да бъде съставено от различни органи, части и членове. Човешката красота и съвършенство изискват съществуването на ухо, око, мозък и дори на нокти и коса; ако човек бе изцяло мозък, очи и уши, това би било равносилно на несъвършенство. По същия начин липсата на коса, мигли, зъби и нокти би било абсолютен недостатък, макар че в сравнение с очите, те нямат сетивност и в това отношение наподобяват минерала и растението; но отсъствието им в тялото на човека определено представлява недостатък и е нелицеприятно.

Тъй като степените на съществуването са различни и многообразни, някои същества стоят по-високо в стълбицата от други. Затова и по Божията воля и желание някои същества са избрани за най-висшето ниво, като човека, други са поставени на средно ниво, като растенията, а трети остават на най-ниско ниво, като минералите.

Именно поради Божията благодат човекът е избран за най-висшето ниво, а различията, които съществуват между хората по отношение на духовния прогрес и божествените съвършенства също се дължат на избора на Състрадателния Бог. Защото вярата, която е вечен живот, е знак на благодатта, а не резултат от справедливостта. Пламъкът на огъня на обичта в този свят на земя и вода идва чрез силата на привличането, а не чрез усилия и стремежи. Въпреки всичко, чрез усилия и постоянство, могат да бъдат придобити познание, наука и други съвършенства; единствено светлината на Божествената Красота обаче може да понесе и да раздвижи духовете чрез си-

лата на привличането. Затова е и казано: “Мнозина са поканени, а малцина избрани”.¹

Но материалните същества не са презирани, съдени или държани отговорни за собственото им ниво или положение. Например, минералите, растенията и животните са приемани в техните собствени нива и положения; но ако в собственото си ниво те останат несъвършени, винаги е тяхна, тъй като самото ниво е изцяло съвършено.

Различията сред хората са два вида – едното е различието на положението и това различие не заслужава порицание. Другото е различие във вярата и увереността – загубата на тези качества заслужава порицание, тъй като тогава човек бива обзет от собствените си желания и страсти, които не му дават възможност да почувства привличащата сила на обичта към Бога. Въпреки че този човек е достоен за похвала и е приемлив в своето положение, тъй като е лишен от съвършенствата на това ниво, той ще се превърне в източник на несъвършенства, за които е държан отговорен.²

¹ Матей, 22:14

² Вж. “Причините за разликите в характера на хората”, стр. 233.

33

“ВРЪЩАНЕТО”, ЗА КОЕТО ГОВОРЯТ ПРОРОЦИТЕ

ВЪПРОС: “Бихте ли обяснили въпроса за Връщането?”

ОТГОВОР: Бахаулла е разяснил този въпрос напълно и разбираемо в Икан.¹ Прочетете я и истината по въпроса ще ви стане очевидна. Но тъй като питате за това, ще обясня накратко. Ще започнем разясненията от Евангелието, тъй като там ясно е казано, че когато Йоан, синът на Захария, се появил и предал на хората радостната вест за Божието царство, те го попитали: “Кой си ти? Да не си обещаният Месия?” Той отвърнал: “Не съм Месията.” Тогава го попитали: “Да не си Илия?” Той казал: “Не съм.”² Тези слова доказват и сочат, че Йоан, синът на Захария, не е бил обещаният Илия. Но в деня на преображението на планината Тавор Христос ясно казал, че Йоан, синът на Захария, е бил обещаният Илия.

В глава 9, стихове 11-13 от Евангелието по Марка се казва: “И попитаха Го, казвайки: Защо думат книжниците, че трябва първо Илия да дойде? А Той им каза: Наис-

¹ Вж. стр. 117, бел. 2.

² Вж. Йоана, 1:19-21.

тина Илия първо ще дойде и ще възстанови всичко. И как е писано за Човешкия син? – писано е, че трябва да пострада много и да бъде унижен. Но казвам ви, че Илия е вече дошъл и те постъпиха с него както си искаха, според както е писано за него.”

В глава 17, стих 13, от Матей е казано: “Тогава учениците разбраха, че им говори за Йоана Кръстителя.”

Попитали Йоан Кръстител: “Илия ли си?” Той им отвърнал: “Не, не съм”, въпреки че в Евангелието се казва, че Йоан бил обещаният Илия, а и казаното от Христос било толкова ясно.¹ Тогава, ако Йоан е бил Илия, защо е рекъл: “Не съм”? И ако не е бил Илия, защо Христос казал, че е?

Обяснението е следното – има се предвид не личността, а същността на съвършенствата, тоест същите съвършенства, които били у Илия, съществували и у Йоан Кръстител и били точно осъществени у него. Затова и Йоан Кръстител бил обещаният Илия. В този случай се има предвид не съществото,² а качествата. Например, миналата година е имало едно цвете, и тази година също има цвете; аз бих казал, че миналогодишното цвете се е върнало. Не че имам предвид, че се е върнало същото цвете в своята точна индивидуалност, но тъй като това цвете притежава същите качества като миналогодишното – тъй като притежава същия аромат, изящество, цвят и форма – аз казвам, че се е върнало миналогодишното цвете и че това цвете е предишното цвете. Когато настъпи пролетта, казваме, че е дошла отново миналогодишната пролет, тъй като всичко, което е могло да бъде открито в миналогодишната пролет, съществува и в тази пролет. Затова и Христос е казал:

¹ Вж. Йоана, 1:21

² Т.е. индивидуалността.

“Ще видите всичко, което се е случило в дните на предишните Пророци.”

Ще направим още една илюстрация. Миналогодишното семе се посява, израстват клони и листа, появяват се цветове и плодове и всичко отново се превръща в семе. Когато това второ семе се засади, от него ще израсне дърво, отново ще се върнат онези клони, листа, цветове и плодове и това дърво отново ще се появи в съвършенство. Тъй като и началото е семе, и краят е семе, казваме, че семето се е върнало. Когато погледнем субстанцията на дървото, това е друга субстанция, но когато погледнем цветовете, листата и плодовете, от тях лъха същият аромат, изящество и вкус. Следователно съвършенството на дървото се е върнало втори път.

По същия начин, ако вземем под внимание връщането на човека, това е друг човек; но ако вземем под внимание качествата и съвършенствата, те са се върнали. Затова, когато Христос казва: “Това е Илия”, Той е искал да каже: този човек е проявление на благодатта, съвършенствата, характера, качествата и добродетелите на Илия. Йоан Кръстителят казал: “Не съм Илия.” Христос имал предвид качествата, съвършенствата, характера и добродетелите на двамата, а Йоан имал предвид своята субстанция и индивидуалност. Това е като тази лампа – и вчера беше тук, и тази вечер е запалена, и утре вечер също ще свети. Казваме, че тазвечерната лампа е същата от миналата вечер и че тя се е върнала. Имаме предвид светлината, а не маслото, фитилът или стъкленицата.

Въпросът е разяснен напълно и разбираемо в Кетаб-е-Икан.

ИЗПОВЯДАНАТА ОТ ПЕТЪР ВЯРА

ВЪПРОС: “В Евангелието по Св. Матей е казано: “Ти си Петър и на тая канара ще съградя Моята църква.”¹ Какъв е смисълът на този стих?

ОТГОВОР: Изреченото от Христос е потвърждение на казаното от Петър, когато Христос попитал: “Кой вярваш, че съм Аз?”, а Петър отвърнал: “Вярвам, че “Ти си Синът на живия Бог.” Тогава Христос му рекъл: “Ти си Петър”,² а Кефас на арамейски означава канара, “и на тая канара ще съградя Моята църква”. Защото останалите, като отговаряли на Христос, казвали, че Той бил Илия, други казвали, че е Йоан Кръстител, а трети, че бил Йеремия или някой от Пророците.³

Христос пожелал като подсказже, или като загатне, да потвърди думите на Петър, затова заради непоклатимостта на неговото име – Петър, Той казал: “и на тая канара ще съградя Моята църква”, което означава “твоята

¹ Матей, 16:18

² Добре известно е, че истинското име на Петър било Симон, но Христос го нарекъл Кефас, което съответства на гръцката дума “петрас”, означаваща “канара”.

³ Вж. Матей, 16:14-18

вяра, че Христос е Син на живия Бог ще бъде основа на Божията религия и върху тази вяра ще бъде съградена Божията църква, която представлява Божият закон.

Под съмнение е съществуването на гробница на Петър в Рим; нейната автентичност не може да бъде доказана. Някои казват, че тя се намира в Антиохия.

Освен това нека сравним живота на някои от папите с религията на Христа. Христос, гладен и без подслон, се хранел с оскъдната растителност в пустинята и не искал да нарани чувствата на никого. Папата седи в карета, отрупана в злато и прекарва времето си в блясък, сред такива удобства и разкош, такива богатства и почести, каквито и царете никога не са имали.

Христос не е наранявал никого, а някои от папите са убивали невинни хора – вижте в историята. Колко много кръв са проливали папите просто, за да съхранят светската си власт! Заради прости различия в мненията, те арестували, хвърляли в затвора и убивали хиляди служители на човечеството и учени, които били открили тайните на природата. До каква степен те се възправили срещу истината!

Размислете над напътствията на Христос и проучете навиците и обичаите на папите. Помислете – има ли някакво сходство между напътствията на Христос и начина на управление на папите? Не искаме да критикуваме, но историята на Ватикана е твърде изключителна. Смисълът на нашия довод е, че напътствията на Христос са едно, а начинът на папското управление – друго нещо; те не си съответстват. Вижте колко много протестанти са били убивани по нареждане на папите, каква тирания и потисничество са били одобрявани и колко много наказания и мъчения са били причинявани! Може ли от подобни действия да се долови сладкото благоухание на Христос? Не, за Бога! Тези хора не са се подчинявали на Христос, докато света Варвара, чийто портрет е пред нас, наисти-

на се е подчинявала на Христа, следвала е стъпките Му и е прилагала Неговите заповеди. Сред папите има такива благословени души, които следвали стъпките на Христос, особено в първите векове на християнската ера, когато липсвали светските неща и Божиите изпитания били сурови. Но когато придобили управителна власт и били спечелени светските почести и благоденствие, папското управление изцяло забравило Христос и било погълнато от светската власт, великолепието, удобствата и разкоша. То убивало хора, противопоставяло се на разпространението на знания, подлагало на мъчения хората на науката, възпрепятствало светлината на познанието и издавало заповеди за изстребление и грабежи. Хиляди души, учени и образовани люде, невинни, погинали в римските затвори. След всичките тези постъпки и действия, как може да се вярва на Христовото наместничество?

Папският престол постоянно се противопоставял на знанието, дори в Европа се приема, че религията е противник на науката и че науката е унищожител на основите на религията. Докато Божията религия е разпространител на истината и основоположник на науката и познанието, тя е изпълнена с доброжелателство към учените, цивилизова човечеството, откривател е на тайните на природата и просветител на земните хоризонти. Следователно, как може за нея да се говори, че се противопоставя на знанието? Пази Боже! Не, за Бога, знанието е най-славният дар за човека и най-благородното от човешките съвършенства. Да се противопоставя човек на знанието означава невежество и всеки, който мрази знанието и науката, не е човек, а по-скоро животно без разум. Защото знанието е светлина, живот, щастие, съвършенство, красота и означава приближаване към Прага на единството. То е честта и славата на света на човечеството и най-великата Божия благодат. Знанието е равносилно на напътствие, а невежеството е истинска заблуда.

Щастливи са онези, които прекарват дните си в придобиването на знание, в откриване тайните на природата и проникване в тънкостите на чистата истина! Горко на онези, които са доволни от невежеството, чиито сърца се възраждат от безсмисленото подражание, които са паднали в най-ниските дълбини на невежеството и глупостта и които са прахосали своя живот!

ПРЕДОПРЕДЕЛЕНИЕТО

ВЪПРОС: Ако Бог знае за дадена постъпка, която някой ще извърши и тя е била записана в Скрижалите на съдбата, възможно ли е той да ѝ противостои?

ОТГОВОР: Предзнанието за нещо не е причина за неговото осъществяване, тъй като същественото Божие знание обгръща по един и същи начин същността на нещата и преди, и след тяхното съществуване и не става причина за това съществуване. То е Божие съвършенство. Но онова, което е било предречено по Божие вдъхновение чрез езика на Пророците относно появата на Обещания в Библията, не е било причина за появата на Христос.

Скритите тайни на бъдещето са били разкрити на Пророците и по този начин Те били запознати със събития от бъдещето, които обявили. Това знание и тези пророчества не били причина за случилото се. Например тази вечер всеки знае, че след седем часа слънцето ще изгрее, но това общо предзнание не причинява изгряването и появата на слънцето.

Следователно Божието знание в царството на обусловеността не определя формата на нещата. Напротив – то е пречистено и от миналото, и от настоящето, и от бъдещето. То е идентично със същността на нещата, а не е причина за това, те да се случват.

По същия начин записването или споменаването на нещо в Книгата не става причина за неговото осъществяване. Пророците са знаели какво ще стане чрез божествено вдъхновение. Те са знаели, че Христос е щял да умре като мъченик и са го обявили. Но това Тяхно знание и информация ли са били причина за мъченическата смърт на Христос? Не – това знание е съвършенство на Пророците и не е причинило смъртта.

Чрез астрономически изчисления математиците узнават, че в дадено време ще има лунно или слънчево затъмнение. Това несъмнено не е причина за настъпването на затъмнението. Разбира се, всичко това е просто една аналогия, а не точен образ.

Трета част

ЗА СПОСОБНОСТИТЕ И ПОЛОЖЕНИЕТО
НА БОЖИИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

ПЕТТЕ АСПЕКТА НА ДУХА

Знайте, че общо казано, съществуват пет деления на духа. Първото е растителният дух – това е сила, която идва от съчетанието на елементите и примесването на субстанциите по повеля на Върховния Бог, както и от влиянието, въздействието и връзката на други съществувания. Когато тези субстанции и елементи бъдат отделени един от друг, силата на растежа също престава да съществува. По същия начин, ако използваме друг образ, електричеството се появява от комбинацията на елементите и когато тези елементи бъдат разделени, електрическата сила се разсейва и изгубва. Такъв е и растителният дух.

След това се нарежда животинският дух, който също произлиза от примесването и съчетанието на елементите. Но това съчетание е по-пълно и по повелята на Всемогъщия Господ се получава съвършено примесване и се ражда животинският дух, с други думи – силата на чувствата. Този дух ще долавя същността на нещата от онова, което е зримо и видимо, може да се чуе, да се вкуси, да се докосне и да се помирише. След разединението и разпадането на съчетаните елементи, този дух естествено също ще изчезне. Същото е и с лампата, която виждате – когато маслото, фитилът и огънят се срещнат, резултатът

е светлина, но когато свърши маслото и изгори фитилът, светлината също ще изчезне и ще се загуби.

Човешкият дух може да бъде оприличен на благодатта на слънцето, греещо в огледало. Човешкото тяло, което е съставено от елементите, е съчетано и групирано в най-съвършена форма – то е най-здравата конструкция, най-благородната комбинация, най-съвършеното съществуване. То расте и се развива чрез животинския дух. Това съвършено тяло може да бъде сравнено с огледало, а човешкият дух със слънцето. Дори и огледалото да се счупи, благодатта на слънцето продължава; и ако огледалото бъде разрушено или престане да съществува, това няма никак да навреди на благодатта на слънцето, която е вечна. Духът притежава силата да открива – той обгръща всички неща. Всички тези чудни знамения, тези научни открития, велики начинания и важни исторически събития, които познавате, се дължат на него. От царството на незримото и скритото, чрез духовната сила, той ги е довел в равнината на зримото. Така че, макар човекът да е на земята, той прави открития в небесата. От знайните реалности, тоест от нещата, които са познати и зрими, той открива незнайни неща. Например, човек се намира в това полукълбо; но като Колумб, чрез силата на своя разум, той открива друго полукълбо, тоест Америка, което дотогава не било известно. Тялото на човека е тежко, но с помощта на летателни средства, които открива, той може да лети. Бавен е в движението си, но чрез превозни средства, които открива, той пътува на изток и на запад с изключителна бързина. Накратко, тази сила обгръща всички неща.

Но човешкият дух има два аспекта – единият божествен, другият сатанински, тоест способен е на пълно съвършенство, а е способен и на пълно несъвършенство. Ако придобие добродетели, той е най-благородното от

всички същества; ако пък придобие пороци, се превръща в най-пропадналата живина.

Четвъртото ниво на духа е божественият дух; това е духът на вярата и Божията благодат; той идва от дъха на Светия дух и чрез божествената сила се превръща в източник на вечен живот. Именно силата прави земния човек небесен и несъвършеният човек – съвършен. Тя прави нечистите чисти, мълчаливите – красноречиви; тя пречиства и издига онези, които са в плен на телесните си желания; тя прави невежите мъдри.

Петият дух е Светият дух. Този Свети дух е посредник между Бог и Неговите създания. Той е като огледало, обърнато към слънцето. Тъй както чистото огледало получава светлина от слънцето и предава тази благодат на други, така и Светият дух е носител на Свещената светлина от Слънцето на действителността, която дава на пресветите реалности. Той е украсен с всички божествени съвършенства. Всеки път, когато се появи, светът се обновява и започва един нов цикъл. Тялото на човешкия свят слага нова одежда. Това може да бъде сравнено с пролетта; когато и да настъпи, светът преминава от едно състояние в друго. Чрез настъпването на сезона на пролетта черната земя, полята и степите стават зелени и разцъфтели; започват да поникват всякакви цветя и благоуханни растения; дръвчетата получават нов живот, появяват се нови плодове и започва един нов цикъл. И при появата на Светия дух е така. Когато се появи, той обновява човешкия свят и дава нов дух на човешката същност – той облича света на съществуването в една достойна одежда, разпръсква мрака на невежеството и кара да заблести светлината на съвършенствата. С тази сила Христос обновил този цикъл; божествената пролет с най-голяма свежест и сладост разпънала шатрата си в света на човечеството и животворният полъх освежил с аромата си ноздрите на просветените.

По същия начин появата на Бахаулла била като нова пролет, която била съпътствана от свещения полъх, силите на вечния живот и божественото могъщество. Тя установила Престола на Божественото царство в центъра на света и чрез силата на Светия дух съживила душите и сложила началото на един нов цикъл.

**БОЖИЯТА СЪЩНОСТ
МОЖЕ ДА БЪДЕ РАЗБРАНА ЕДИНСТВЕНО
ЧРЕЗ БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ**

ВЪПРОС: Каква връзка има Божествената същност с Господните Местоизгреви и Божествените точки на залез?

ОТГОВОР: Знайте, че Божествената същност или сърцевината на Същността на единството е чиста святост и абсолютна пречистеност – тоест тя е издигната и стои над всяка възхвала. По отношение това ниво, цялата съвкупност от върховни качества на степените на съществуването е просто въображение. Това е една невидима, неведома, недостижима и пречистена същност, която не може да бъде описана, тъй като Божествената същност обгръща всички неща. И наистина – това, което обгръща е по-велико от обгърнатото и обгърнатото не може да съдържа онова, от което е обгърнато, нито пък да проумее неговата същност. Колкото и надалеч да може да проникне умът, макар и да е в състояние да достигне крайната степен на проумяването и пределите на разбирането, той съзира божествените знаци и качества в света на сътвореното, а не в Божия свят. Защото същността и качества на Господа на единството се намират във висините на светостта и за ума и съзнанието няма начин да се добли-

жат до това състояние. “Пътят е затворен и да се търси е забранено.”

Очевидно е, че човешкото разбиране е качество, присъщо на човешкото съществуване и че човекът е знак на Бога – как би могло едно качество на знака да обгърне твореца на този знак? – тоест как може разбирането, което е качество на човешкото съществуване, да проумее Бога? Следователно Божествената същност е неведома за всяко разбиране и скрита за умовете на всички хора. Абсолютно невъзможно е човек да се издигне до това ниво. Виждаме, че всичко, което е по-низше, не е в състояние да проумее същността на онова, което е по-висше. По този начин камъкът, земята, дървото, колкото и да се извисят, не могат да проумеят същността на човека и не могат да си представят силата на зрението, на слуха и другите сетива, въпреки че всички те са създадени по един и същи начин. Следователно, как може човекът – създаденият, да разбере реалността на чистата Същност на Твореца? Това ниво е недостижимо за разума; нито едно обяснение не е достатъчно то да бъде схванато и няма сила, която да го определи. Какво общо има атомът-прашинка с чистия свят и каква взаимовръзка може да съществува между ограничения разум и безпределния свят? Умовете са безсилни да проумеят Бога, а душите са объркани, когато се опитат да Го обяснят. “Очите не Го виждат, а Той вижда всички очи. Той е Всеведущият, Знаещият.”¹

Следователно, по отношение на това ниво на съществуване, всяко твърдение и разяснение е лишено от съвършенство, всяка възхвала и всяко описание са неадекватни, всяко схващане е безполезно и всяко размишление е безрезултатно. Но за тази Същност на същностите, тази Истина на истините, тази Тайна на тайните,

¹ Вж. Коран, 6:104

съществуват отражения, лъчисти излъчвания, явления и проблясъци в света на съществуването. Местоизгревът на тези блясъци, мястото на тези отражения и появата на тези проявления са Светите Местоизгреви, Всеобхватните Реалности и Божествените Създания, Които са истинските огледала на пресвятата Божия същност. Всички съвършенства, благодат и блясък, които идват от Бога, са явни и очевидни в Същността на Светите Проявления като слънцето, което сияе в чисто и излъскано огледало в цялото си съвършенство и благодат. Ако се каже, че огледалата са проявления на слънцето и местоизгреви на издигащото се светило, това не означава, че слънцето се е спуснало от висините на своята святост и е станало част от огледалото, нито че Безграничната Реалност е ограничена до това място на поява. Пази Боже! Това е веруото на привържениците на антропоморфизма. Не – всяка възхвала, описание и възнасяне се отнасят до Светите Проявления – тоест всички описания, качества, имена и характеристики, които споменаваме, са отново за Божествените Проявления, но тъй като никой не е достигал до реалността на Божествената същност, никой и не е в състояние да я опише, да я обясни, да я възхвали и да я прослави. Следователно, всичко, което човешката същност познава, открива и разбира за Божиите имена, качества и съвършенства, се отнася до тези Свети Проявления. Няма достъп до нищо друго: “пътят е затворен и да се търси е забранено”.

Въпреки това говорим за имена и качества на Божествената Реалност и Го възхваляваме, като Му приписваме зрение, слух, сила, живот и знание. Потвърждаваме тези имена и качества не за да докажем Божието съвършенство, а за да отречем, че Той може да има несъвършенства. Когато се вгледаме в съществуващия свят, виждаме, че невежеството е несъвършенство, а знанието е съвършенство; затова казваме, че пресвятата Божия Същност е

мъдрост. Слабостта е несъвършенство, а силата е съвършенство; следователно казваме, че пресвятата Божия Същност е върхът на силата. Това не означава, че ние можем да проумеем Неговото знание, Неговото зрение, Неговата сила и живот, тъй като те са извън възможностите на нашия разум; защото съществените Божии имена и качества са тъждествени на Неговата Същност, а Същността Му стои над възможностите на всеки разум. Ако качествата не са тъждествени със Същността, тогава би трябвало да съществуват и множество предсъществувания, а също така и да има различия между качествата и Същността; а тъй като Предсъществуването е необходимо, тогава и поредицата от предсъществувания би станала безкрайна. Това е очевидна заблуда.

Съответно и всички тези качества, имена, славословия и хвалебствия се отнасят до Местата на Проявление; и всичко, което си представяме и предполагаме извън тях, е просто въображение, тъй като не разполагаме с никакви средства да проумеем онова, което е незримо и недостижимо. Затова е казано: “Всичко, което си отличил чрез заблудата на своето въображение в изтънчените си мисловни образи е просто творение като теб самия и при тебе ще се върне.”¹ Ясно е, че ако желаем да си представим Божествената Същност, тази представа е обгърнатото, а ние сме обгръщащото; и е несъмнено, че този, който обгръща, е по-голям от обгърнатото. Оттук е сигурно и очевидно, че ако си представим Божествената Същност извън Светите Проявления, това би било чисто въображение, тъй като не съществува начин да се доближим до тази Божествена Същност, която е откъсната от нас и всичките ни представи са просто предположение.

Затова помислете как различни народи по света се придържат към въображения и се кланят на идолите на

¹ Из мюсюлманско предание.

мисълта и предположенията. Те и не съзнават това – смятат, че техните въображения са Реалността, която е далеч от всяка представа и е пречистена от всяко описание. Те се смятат за хора на Единството, а другите за идолопоклонници; но идолите поне имат минерално съществуване, докато идолите на мисълта и човешкото въображение са просто измислици – те нямат дори и минерално съществуване. “Извлечете си поука, о, вие, които сте надарени с прозрение.”¹

Знайте, че качествата на съвършенството, блясъкът на божествената благодат и светлините на вдъхновението са ясни и очевидни във всички Свети Проявления; но сияйното Божие Слово – Христос и Най-великото име – Бахаулла са проявления и свидетелства, които са извън всяка представа, тъй като Те притежават всички съвършенства на предишните Проявления; нещо повече – Те притежават и някои съвършенства, които правят другите Проявления зависими от Тях. По този начин всички Пророци Израилеви са били средоточия на вдъхновение; Христос също е бил средоточие на вдъхновение, но каква разлика само между вдъхновението на Словото Божие и откровенията на Исаия, Йеремиа и Илия!

Помислете за това, че светлината е израз на вибрациите на етера – нервите на окото се влияят от тези вибрации и така се получава зрението. Светлината на лампата съществува чрез вибрациите на етера, същото е и със светлината на слънцето, но каква само е разликата между светлината на слънцето и тази на звездите или лампата!

Човешкият дух се явява и се проявява в зародишното състояние, а също и в детството и в зрялата възраст, и той сияе и е очевиден в състоянието на съвършенство. Духът е един, но в зародишното състояние липсва силата на зрението и слуха. В състоянието на зрялост и съвър-

¹ Коран, 59:2

шенство той се явява в пълния си блясък и сияние. По същия начин, в началото семето се превръща в листа и е място, в което се появява растителният дух; в състоянието на плода то проявява същия този дух – тоест силата на растежа се явява в пълно съвършенство; но каква разлика само между състоянието на листата и това на плода! Защото от плода се появяват сто хиляди листа, макар че те всички израстват и се развиват чрез същия този растителен дух. Забележете разликата между добродетелите и съвършенствата на Христа, блясъка и сиянието на Бахаулла и добродетелите на Пророците Израилеви, като например Йезекиил и Самуил. Всички те са били проявления на вдъхновението, но помежду им съществува безкрайна разлика. Бъдете жива и здрава!

ТРИТЕ СЪСТОЯНИЯ НА БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

Знайте, че макар Светите Проявления да притежават степените на безкрайно съвършенство, Те все пак общо казано имат три състояния. Първото състояние е материалното; второто състояние е човешкото, което е състоянието на разумната душа и третото е състоянието на божествената поява и небесния блясък.

Материалното състояние е обстоятелствено явление – то се състои от елементи, а по необходимост всичко съставно подлежи на разграждане. Не е възможно едно съчетание да не се разпадне.

Второто е състоянието на разумната душа, което е човешката същност. То също е конкретно явление и Светите Проявления го споделят с всички хора.

Знайте, че макар човешката душа да е съществувала на земята дълго време и епохи, тя си остава обстоятелствено явление.¹ Тъй като е божествен знак, веднъж появила се на бял свят, тя е вечна. Човешкият дух има начало, но няма край; той продължава вечно. По същия начин съществуващите земни видове са обстоятелствени явления, тъй като е установено, че е имало време, когато тези ви-

¹ Т.е. при нейното раждане.

дове не са съществували по лицето на земята. Освен това земята не винаги е съществувала, но светът на битието винаги е съществувал, тъй като вселената не се ограничава до това земно кълбо. Смисълът на казаното е, че макар човешките души да са обстоятелствено явление, те въпреки това са безсмъртни, вечни и трайни, тъй като материалният свят е свят на несъвършенство сравнен със света на човека, а светът на човека е свят на съвършенство в сравнение с този на материалните неща. Когато несъвършенствата достигнат състоянието на съвършенство, те стават вечни.¹ Това е един пример, чийто смисъл трябва да разберете.

Третото състояние е състоянието на божествена поява и небесен блясък – това е Словото Божие, Вечната благодат, Светият дух. То няма нито начало, нито край, тъй като тези неща са свързани със света на обусловеността, а не с божествения свят. За Бог краят и началото са едно и също нещо. Така че броенето на дните, седмиците, месеците и годините, на вчера и утре е свързано със земното кълбо; но в слънцето няма подобно нещо – там няма ни вчера, ни днес, ни утре, няма ни месеци, ни години – всичко е едно и също. По същия начин, Словото Божие е пречистено от всички тези състояния и е освободено от границите, законите и ограниченията на обусловения свят. Следователно същността на пророческото състояние, което представлява Словото Божие и съвършеното състояние на проявление, не е имало никакво начало и няма да има никакъв край; изгревът му е различен от всички други и е като този на слънцето. Например зазоряването му в знака на Христа е било в пълен блясък и

¹ Т.е. в царството на хората, където единствено Духът проявява безсмъртие. Вж. напр. “Петте аспекта на духа”, стр. 153; “Състоянието на човека и неговият прогрес след смъртта”, стр. 258.

сияние и то е вечно и непреходно. Помислете как имало толкова много царе-завоеватели, колко много държавници и князе, могъщи организации и всички те са изчезнали, докато нежният ветрец на Христа все още появява; светлината Му все още грее; мелодията Му все още звучи; флагът Му все още се вее; войските Му все още воюват; небесният Му глас е все още благозвучен; облаците Му все още сипят скъпоценности; светкавиците Му все още проблясват; отражението Му е все още ясно и сияйно; блясъкът Му е все още лъчист и светлозарен; и също-то е и с онези души, които са под Негова закрила и светят с Неговата светлина.

Тогава очевидно е, че Проявленията притежават три състояния – физическото състояние, състоянието на разумната душа и състоянието на божествената поява или небесния блясък. Физическото състояние несъмнено ще се разпадне, но състоянието на разумната душа, макар и да има начало, няма край: напротив – надарена е с вечен живот. Но Светата Реалност, за която Христос казва: “Отецът е в Сина”¹, няма ни начало, ни край. Когато се говори за начало, това означава състоянието на проявление, както символично състоянието на мълчание се сравнява със съня. Например човек спи – когато започне да говори, той е буден – но това си е същият човек, бил той заспал или буден; не е настъпила никаква промяна в състоянието му, във възвишеността му, в славата му, в неговата същност или природа. Състоянието на мълчание се сравнява със съня, а това на проявлението – с будността. Дали човек спи или е буден, той си остава същия човек; сънят е едно състояние, а будността – друго. Времето на мълчание се сравнява със съня, а проявлението и напътствието се сравняват с будността.

¹ Вж. Йоана, 14:11; 17:21

В Евангелието се казва: “В началото бе Словото и Словото бе с Бога.”¹ Тогава става очевидно и ясно, че Христос не е достигнал състоянието на Месия и неговите съвършенства по времето на кръщаването, когато Светият дух се спуснал при Него като гълъб. Не – Словото Божие винаги е било и ще бъде във висините на пресветостта.

¹ Йоана, 1:1

ЧОВЕШКОТО СЪСТОЯНИЕ И ДУХОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

Казахме, че Проявленията имат три нива. Първо – материалната същност, която зависи от тялото; второ – индивидуалната същност, тоест разумната душа; трето – божествената поява, която е божествените съвършенства – източникът на живот за битието, на образование за душите, на напътствие за хората и на просвета за обусловения свят.

Физическото състояние е човешкото състояние, което гине, защото е съставено от елементи, а всичко съставено от елементи, непременно ще се разпадне и разпръсне.

Но индивидуалната реалност на Божиите Проявления е свята реалност и затова тя е пречистена, и в това, което засяга същността и качествата, се отличава от всички други неща. Тя е като слънцето, което по своята съществена природа ражда светлина и не може да бъде сравнявано с луната, тъй както частиците, съставляващи слънцето не могат да бъдат сравнявани с онези, съставляващи луната. Частиците и организацията на първите раждат лъчи, докато частиците, от които е съставена луната, не раждат лъчи, а трябва да заемат светлина. Тъй че другите човешки реалности са онези души, които като луна-

та, заемат светлина от слънцето, но тази Свята Реалност сама по себе си е лъчезарна.

Третото ниво на това Същество¹ е Божествената благодат – блясъкът на Предвечната красота и сиянието на светлината на Всемогъщия. Отделните реалности на Божествените Проявления не се отделят от Божията благодат и Господния блясък. По същия начин слънчевото кълбо не може да бъде отделено от светлината. Затова може да се каже, че възнесението на Светото Проявление е просто напускане на тази елементна форма. Например ако една лампа озари тази ниша, и ако светлината ѝ престане да я озарява, тъй като нишата е разрушена, благодатта на лампата не е престанала. Накратко, в Светото Проявление Предвечната благодат е като светлината, индивидуалността е представена от стъкления глобус, а човешкото тяло е като нишата – ако нишата бъде разрушена, лампата продължава да гори. Божествените Проявления са толкова различни огледала, защото Те притежават Своя индивидуалност, но това, което се отразява в огледалата, е едно и също слънце. Ясно е, че реалността на Христа е различна от тази на Моисей.

Наистина, от самото начало тази Свята Реалност¹ е запозната с тайните на битието и от ранно детство в Него се появяват и се виждат знаци на величие. Затова, как може с всичката тази благодат и съвършенства Той да няма никакво съзнание?

Споменахме, че Светите Проявления имат три нива. Физическото състояние, индивидуалната реалност и центърът на поява на съвършенство – също като слънцето, неговата топлина и светлина. Другите хора имат физическото ниво, нивото на разумната душа – духът и разумът.²

¹ Проявлението

² Вж. “Душа, дух и разум”, стр. 229.

Тъй че казаното: “Бях заспал, когато божествените повей се понесоха над Мен и Аз се събудих” е като казаното от Христа: “Тялото е тъжно, а духът е щастлив”, или пък: “Измъчван съм”, “Леко ми е на душата” или “Тегне ми на душата” – всички те се отнасят до физическото състояние и нямат никакво отношение към индивидуалната реалност, нито пък към проявлението на Божествената Същност. По този начин, помислете как хиляди превратности могат да сполетят човешкото тяло, но духът не се влияе от тях; възможно е дори някои части на тялото да бъдат напълно осакатени, но същността на разума остава и е вечна. Хиляди бели могат да се случат с една дреха, но за носещия я няма опасност. Тези слова, изречени от Бахаулла: “Бях заспал и повеят се понесе над Мен и Ме събуди”, се отнася до тялото.

В Божия свят няма минало, няма бъдеще и настояще – всичко това е едно. Тъй че, когато Христос казал: “В началото бе Словото”¹, това означава, че то е било, е и ще бъде, тъй като в Божия свят времето не съществува. Времето властва над сътвореното, но не и над Бога. Например в молитвата Той казва: “Да се свети Твоето име”,² което означава че името Ти е било, е и ще бъде пресвято. Утро, пладне и вечер се отнасят до тази земя, но при слънцето няма ни утро, ни пладне, ни вечер.

¹ Вж. Йоана, 1:1

² Матей, 6:9; Лука, 11:2

ПОЗНАНИЕТО НА БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

ВЪПРОС: Една от силите, притежавани от Божествените Проявления, е познанието. До каква степен е ограничено то?

ОТГОВОР: Познанието бива два вида. Едното е субективно, а другото е обективно познание – тоест интуитивно познание и познание, придобито чрез възприятие.

Познанието за нещата, което имат всички хора, е придобито чрез размисъл или чрез доказателства – тоест или чрез силата на разума се формира понятието за даден обект, или чрез съзирането на обекта формата се създава в огледалото на сърцето. Кръгът на това познание е твърде ограничен, тъй като зависи от усилията и от постиженията.

Но вторият вид познание, което е познанието за битието, е интуитивно – то е като осведомеността и съзнанието, което човек има за самия себе си.

Например човешкият ум и дух са осведомени за положението и състоянието на отделните членове и съставни части на тялото и познават всички физически усещания; по същия начин те познават своята сила, своите чувства, както и техните духовни състояния. Това е познанието за битието, което човек осъзнава и долавя, тъй

като духът обгръща тялото и познава неговите усещания и сили. Това познание не е резултат от положени усилия и изучаване. То е нещо съществуващо, то е абсолютен дар.

Тъй като Пресветите Реалности, върховните Божии Проявления, обгръщат същността и качествата на всички същества, превъзхождат и съдържат съществуващите реалности и разбират всички неща, следователно Тяхното познание е божествено познание, а не придобито – тоест то е свята благодат; то е божествено откровение.

Ще споменем изрично един пример с цел въпросът да бъде напълно разбран. Най-благородното създание на земята е човекът. Той обхваща животинското, растителното и минералното царство – тоест тези състояния са в него до такава степен, че той е притежател на тези състояния и положения; той познава техните тайни и неизвестността на тяхното съществуване. Това е просто пример, а не аналогия. Накратко, върховните Божии Проявления познават в същността им тайните на всички създания. Затова Те създават закони, които са подходящи и приспособени за състоянието на човешкия свят, тъй като религията е съществената връзка, произлизаща от същността на нещата. Освен ако не е запознат със същността на нещата, Проявлението, тоест Светият Законодател, няма да проумее съществената връзка, която произлиза от реалността на нещата и без съмнение няма да може да създаде религия, съответстваща на фактите и отговаряща на условията. Божии Пророци, върховните Проявления, са като умели лечители, а обусловеният свят е като човешкото тяло – божествените закони са лекарството и лечението. Следователно лекарят трябва да знае и да познава всички членове и части на тялото, както и организма и състоянието на пациента, за да може да предпише лекарство, което ще бъде полезно срещу силната отрова на болестта. Всъщност от самата болест лекарят

заклучава какво лечение е подходящо за пациента, тъй като той първо поставя диагноза на болката, а след това предписва лек за болестта. Преди да бъде открита болката, как би могло да се предпише лек и лечение? След туй лекарят трябва подробно да познава организма, членовете, органите и състоянието на пациента, както и да е запознат с всички болести и лекарства, за да предпише подходящия лек.

Затова религията е необходимата връзка, която произлиза от същността на нещата; и тъй като Божествените Проявления познават тайните на всички същества, следователно Те разбират тази съществена връзка и чрез това познание установяват Божия Закон.

ВСЕОБЩИТЕ ЦИКЛИ

ВЪПРОС: Какво е истинското обяснение на циклите, които се появяват в света на битието?

ОТГОВОР: Всяко едно от сияйните тела в тази безгранична небесна твърд има цикъл на кръговрат, всеки от които е с различна продължителност и кръжи в собствена орбита, след което започва нов цикъл. Така например земята на всеки триста шестдесет и пет дни, пет часа, четиридесет и осем минути и нещо, завършва един кръговрат, а след това започва нов цикъл – тоест първият цикъл отново е подновен. По същия начин, за цялата вселена, било за небесата или за човека, съществуват цикли на велики събития, на важни факти и случки. Когато завърши един цикъл, започва нов; и поради великите събития, които се случват, старият цикъл бива напълно забравен и от него не остава ни помен, ни следа. Както виждате, няма и помен от станалото преди двадесет хиляди години, макар че по-рано доказахме логически, че животът на земята е много древен. Не е сто хиляди или двеста хиляди, нито един милион или два милиона години; той е много древен и древните дири и следи са напълно заличени.

По същия начин всяко от Божествените Проявления има цикъл и по време на този цикъл властват и се спазват Неговите закони и заповеди. Когато Неговият цикъл за-

върши с появата на ново Проявление, започва един нов цикъл. По този начин циклите започват, свършват и се подновяват, докато в света завърши всеобщият цикъл, когато ще настъпят важни събития и велики случки, които напълно заличават всяка следа и всеки спомен за миналото; тогава в света започва един нов всеобщ цикъл, тъй като вселената няма свое начало. Вече приведохме доказателства и свидетелства по този въпрос; няма нужда да повтаряме.

Накратко, казваме, че в света на битието всемирният цикъл означава дълга продължителност от време и безбройни и неизмерими периоди и епохи. В такъв един цикъл Проявленията се появяват с блясък в царството на зримото, докато едно велико и върховно Проявление не направи света център на Своя блясък. Неговата поява кара света да достигне зрелостта и продължителността на Неговия цикъл е изключително огромна. Впоследствие, под Неговата сянка ще се възправят и други Проявления, които според нуждите на времето ще подновят определени наредби, отнасящи се до материалните въпроси и дела, оставайки в същото време под Неговата сянка.

В момента се намираме в цикъла, започнат от Адам и негово върховно Проявление е Бахаулла.

СИЛАТА И ВЛИЯНИЕТО НА БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

ВЪПРОС: Какво е нивото на силата и съвършенствата на Престолите на реалността, Божиите Проявления, и каква е границата на Тяхното влияние?

ОТГОВОР: Помислете за света на битието – тоест света на материалните неща. Слънчевата система е мрачна и непрогледна, а в нея слънцето е центърът на светлина и всички планети на системата кръжат около неговото могъщество и са получатели на неговата благодат. Слънцето е източник на живот и светлина и средство за растежа и развитието на всички същества в слънчевата система; тъй като без слънчевата благодат не би могла да съществува нито една жива твар – всичко би потънало в мрак и би погинало. Следователно, очевидно и ясно е, че слънцето е центърът на светлината и източник на живот за създанията в слънчевата система.

По същия начин Светите Божии Проявления са центрове на светлината на реалността, на източниците на скритите тайни и на благодатта на обичта. Те сияят в света на сърцата и мислите и сипят вечна благодат над света на духовете; Те даряват духовен живот и греят със светлината на реалността и смисъла. Просветлението на света на мисълта идва от тези центрове на светлината и из-

точници на скритите тайни. Без благодатта на блясъка и напътствията на тези Свети създания, светът на душите и мислите би бил непрогледна тъма. Без неоспоримите учения на онези източници на скритите тайни, човешкият свят би се превърнал в пасбище за животинските стремления и качества, съществуването на всичко не би било реално и не би имало истински живот. Затова в Евангелието се казва: “В началото бе Словото”¹, което означава, че то се е превърнало в източник на целия живот.

Помислете сега за влиянието на слънцето върху земните същества, какви знаци и резултати стават ясни и очевидни от неговата близост и отдалеченост, от неговото изгряване и залязване. Веднъж е есен, друг път е пролет; после пък е лято или зима. Когато слънцето пресече линията на екватора, животворната пролет ще се появи в своя блясък, а когато е в лятното слънцестоене, плодовете ще стигнат до върха на съвършенството, житата и растенията ще родят и земните създания ще достигнат своето най-пълно развитие и растеж.

По същия начин, когато Свято Божие Проявление, Който е слънцето на света на Неговото сътворение, изгрее над света на духовете, на мислите и на сърцата, тогава настъпва духовната пролет и новият живот, силата на чудното пролетно време се проявява и стават очевидни чудните благодеяния. Както сте забелязала, по време на появата на всяко Божие Проявление, в света на умовете, мислите и духовете се извършва изключителен напредък. Например в тази божествена епоха, вижте какво развитие е достигнато в света на умовете и мислите, а сега е още само началото на неговата зора. Не след дълго ще видите, че нова благодат и божествени учения ще озарят този мрачен свят и ще преобразят тези наскърбени страсти в Райска градина.

¹ Вж. Йоана, 1:1

Ако трябваше да разясним знаците и благодатта на всяко едно от Божествените Проявления, би ни отнело твърде дълго. Помислете и размислете сама и тогава ще стигнете до истината по този въпрос.

ДВАТА ВИДА ПРОРОЦИ

ВЪПРОС: Колко вида Пророци има?

ОТГОВОР: Общо казано, Пророците са два вида. Едните са независими Пророци, Които имат следовници; другите не са независими и самите са следовници.

Независимите Пророци са законодатели и основатели на нов цикъл. Чрез Тяхната поява светът облича нова одежда, поставят се наново основите на религията и се разкрива нова книга. Без посредник Те получават благодат от Божествената Реалност и Тяхното просветление е съществено просветление. Те са като слънцето, което е греещо само по себе си – светлината е негова съществена необходимост; то не получава светлина от никоя друга звезда. Тези Местоизгреви на утрото на Единството са източници на благодат и огледала на самата Същност на Реалността.

Другите Пророци са следовници и разпространители, тъй като те са клони, а не независими; те получават благодатта на независимите Пророци и извличат полза от светлината на Напътствието на всеобщите Пророци. Те са като луната, която не свети и не грее сама, а получава своята светлина от слънцето.

Проявленията на всеобщото Пророчество, Които са се появили независимо, са например Авраам, Моисей,

Христос, Мохамед, Баб и Бахаулла. А другите, които са следовници и разпространители, са например Соломон, Давид, Исаия, Йеремия и Йезекиил. Това е така, защото независимите Пророци са основатели; Те основават нова религия и превръщат хората в нови същества; Те променят общия морал и разпространяват нови обичаи и порядки, като подновяват цикъла и Закона. Тяхната поява е като сезона на пролетта, който облича всички земни същества с нова одежда и ги дарява с нов живот.

Що се отнася до втория вид Пророци, които са следовници, те също така разпространяват Божия закон, известяват Божията религия и провъзгласяват Неговото слово. Самите те нямат сила и могъщество, освен онези, които получават от независимите Пророци.

ВЪПРОС: Към коя категория принадлежат Буда и Конфуций?

ОТГОВОР: Буда също е основал нова религия, а Конфуций е обновил морала и древните добродетели, но създаденото от тях е било напълно унищожено. Вярванията и ритуалите на будистите и конфуцианците не са продължили в съответствие с техните фундаментални учения. Основателят на будизма е бил чудна душа. Той утвърждавал Божието единство, но по-сетне първоначалните принципи на доктрините Му постепенно изчезнали, възникнали и се разпространили безпросветни обичаи и церемонии, докато накрая те свършили в поклонничеството на статуи и образи.

Помислете сега: Христос често повтарял, че Десетте Божии заповеди в Петокнижието е трябвало да бъдат следвани и настоявал те да бъдат поддържани. Сред Десетте заповеди има една, която казва: “Не се кланяйте на картини и на образи.”¹ В момента в някои християнски църкви съществуват много картини и образи. Затова е яс-

¹ Вж. Изход, 20:4-5; Второзаконие, 5:8-9

но и очевидно, че Божията религия не запазва първоначалните си принципи сред хората, а постепенно се променя и видоизменя, докато бъде напълно унищожена и изчезне. Поради тази причина проявлението се обновява и се създава нова религия. А ако религиите не се променяха и видоизменяха, нямаше да има нужда от обновление.

В началото дървото е било в пълната си красота и цялото в цветове и плодове, но накрая остаряло и станало напълно безплодно, повяхнало и загнило. Затова Истинският градинар засажда отново една несравнима младка фиданка от същия вид и сорт, която расте и се развива с всеки изминал ден, хвърля широка сянка в божествената градина и ражда възхитителни плодове. Същото е и с религиите; с изминаването на времето те се променят от първоначалната си основа, истината на Божията религия напуска изцяло, а и нейният дух не остава; появяват се ереси и тя става тяло без душа. Затова и се обновява.

Смисълът на казаното е, че будистите и конфуцианците в момента се кланят на образи и статуи. Те изцяло нехаят за Божието единство и вярват в измислени богове като древните гърци. Но в началото не е било така; имало е различни принципи и други наредби.

Отново, помислете колко много са забравени принципите на Христовата религия и колко много ереси са се появили. Например, Христос забранил отмъщението и престъпленията; освен това Той наредил да се отвръща с благотелност и милосърдие за нанесените рани и злото. А сега помислете – колко много кървави войни са водени между християнските народи и какво потисничество, жестокост, хищничество и кръвожадност са проявявали те! Много от тези войни са били водени по заповед на папите. Тогава ясно и очевидно е, че с течение на времето религиите изцяло се променят и видоизменят. Затова и те се обновяват.

ОБЯСНЕНИЕ НА УКОРИТЕ, ОТПРАВЕНИ ОТ БОГА КЪМ ПРОРОЦИТЕ

ВЪПРОС: В Светите книги има някои слова на порицание и укор, отправени към Пророците. Към кого се обръща Бог и за кого е укорът?

ОТГОВОР: Всяка съдържаща упрек божествена реч, макар и на пръв поглед да е отправена към Пророците, всъщност е насочена към хората чрез една мъдрост, която е самото милосърдие, за да могат хората да не бъдат обезсърчени и обезверени. Затова изглежда, че те са отправени към Пророците; но макар и на пръв поглед за тях, те наистина са за хората, а не за Пророците.

Освен това могъщият и независим цар представлява своята страна – това, което той казва, е словото на всички и всяко направено от него споразумение, е споразумение за всички, тъй като волята и желанието на всички негови поданици са включени в неговата воля и желание. По същия начин всеки Пророк е израз на съвкупността от всички хора. Така че обещанията и Божията реч, отправени към Него, са отправени към всички. Общо взето изречените порицания и укори са твърде сурови за хората и биха ги наскърбили. Така че Съвършената мъдрост се възползва от този начин на обръщение, както е показано ясно в самата Библия, като например, когато Израилевите чедата се въз-

противили и рекли на Моисей: “Не можем да се бием с амаличаните, защото те са силни, могъщи и безстрашни.” Тогава Бог упрекнал Моисей и Аарон, макар Моисей напълно да се подчинявал и не се възпротивявал. Без съмнение такъв велик Човек, Който е посредник на Божествена-та благодат и създател на Закона, не може да не се подчинява на Божиите заповеди. Тези Свети души са като листата на дърво, които са разлюлени от повелия ветрец, а не по собствено желание; тъй като са привлечени от зефира на обичта към Бога и волята Им е напълно подчинена. Тяхното слово е Божието слово; Тяхната заповед е Божията заповед; Тяхната забрана е Божията забрана. Те са като стъкления глобус, който получава светлина от лампата. Въпреки че светлината изглежда сякаш извира от стъклото, всъщност тя грее от лампата. По същия начин е и при Божиите Пророци, центровете на проявление – Тяхното движение и покой идват от божественото вдъхновение, а не от човешките страсти. Ако не беше така, как биха могли Пророците да заслужат доверието и как биха били Божии Пратеници, издаващи Божиите заповеди и забрани? Всички недостатъци, споменати в Свещените книги по отнoшение на Пророците, се отнасят до въпроси от този род.

Хвала на Бога, че дойдохте тук и се срещнахте с Божиите слуги! Доловихте ли у тях нещо друго освен уха-нието на Божието благоволение? Не, наистина. Със собствените си очи видяхте, че ден и нощ те полагат усилия и се стараят, и че нямат друга цел, освен въздигането на Божието слово, образованието на хората, подобряване положението на масите, духовния напредък, провъзгласяването на световен мир, добра воля към цялото човечество и добро-намереност към всички народи. Като жертват себе си за доброто на всички хора, те са се отказали от материална изгода и се стремят да дарят добродетели на човечеството.

Но нека се върнем на темата си. Например в Стария завет се казва в Книгата на пророк Исаия, глава 48, стих

12: “Чуй Ме, Якове, и Израилю, когото Аз призовах: Аз съм същият, Аз първият и Аз последният.” Очевидно е, че това не означава Яков, който бил Израил, а народът на Израил. Също в Книгата на Исаия, глава 43, стих 1, се казва: “А сега, така казва Господ Творецът ти, Якове, и Създателят ти, Израилю: Не бой се, защото Аз те изкупих, призовах те по име; Мой си ти.”

По нататък, в Числа, глава 20, стих 23: “Тогава Господ говори на Моисея и Аарона на планината Ор, при границите на Едомската земя, казвайки: Аарон ще се прибере при людето си, защото няма да влезе в земята, която съм дал на израилтяните, понеже не се покорихте на думата Ми при водата на Мерива”,¹ и в стих 13: “Това е водата на Мерива, защото израилтяните се препираха с Господа и Той се освети сред тях.”

Обърнете внимание: възпротивили се израилтяните, но привидно укорът е отправен към Моисей и Аарон. Както се казва в Книгата Второзаконие, глава 3, стих 26: “Но Господ понеже бе се разгневил на мене поради вас, не ме послуша; и Господ ми рече: Стига ти; да Ми не продумаш вече за това.”

Казаното тук и този упрек наистина се отнасят за израилевите чедата, които заради това, че се били опълчили срещу Божията заповед, дълго били държани в плен в безводната пустиня отвъд реката Йордан, до времето на Иисус Навиев – хвала Нему. Това обръщение и упрек изглежда сякаш са за Моисей и Аарон, но всъщност били за израилтяните.

По същия начин в Корана се казва на Мохамед: “Дарихме те с явна победа, за да може Бог да Ти прости предишните и бъдещите грехове.”² Това обръщение, макар и

¹ Числа, 20:23-24

² Вж. Коран 48:1-2

привидно отправено към Мохамед, било всъщност към всички хора. Този начин на обръщение, както бе казано преди, било използвано от съвършената Божия мъдрост, та сърцата на хората да не бъдат разтревожени, обезпокоени и угнетени.

Колко често в Своите молитви Божиите Пророци и върховните Му Проявления признават Своите прегрешения и грешки! Това е единствено, за да се поучат останалите хора, да бъдат насърчени и приучени на смирение и покорство и да бъдат накарани да признаят своите прегрешения и грешки. Защото тези Свети души са пречистени от всякакво прегрешение и освободени от грешки. В Евангелието е казано, че един човек отишъл при Христос и Го нарекъл “Добрия господар”. Христос отвърнал: “Защо Мене наричаш добър? Един има, Който е добър – това е Бог.”¹ Това не означава – пази Боже! – че Христос бил грешник; но целта Му била да даде на човека, на когото говорел, пример за подчинение, смирение, покорство и скромност. Тези Свети Същества са светлини, а светлината не се съчетава с мрака. Те са живот, а животът и смъртта не съжителстват в едно. Те са тук за напътствие, а напътствието и заблудата не могат да бъдат заедно. Те са самата същност на подчинението, а подчинението не може да съществува с непокорството.

В заключение, обръщенията под формата на укори, които се срещат в Свещените книги, макар и привидно да са отправени към Пророците – тоест към Божиите Проявления – всъщност са за хората. Това ще ви стане ясно и очевидно, когато прилежно проучите Свещените книги.

Бъдете жива и здрава.

¹ Матей, 19:16, 17

**ОБЯСНЕНИЕ НА СТИХА ОТ КЕТАБ-Е-АКДАС:
“ТОЗИ, КОЙТО Е МЕСТОИЗГРЕВЪТ
НА БОЖИЕТО ДЕЛО, НЯМА РАВНОПОДОБЕН
В НАЙ-ГОЛЯМАТА НЕПОГРЕШИМОСТ.”**

В свещения стих се казва: “Този, Който е Местоизгревът на Божието Дело,¹ няма равноподобен в Най-голямата непогрешимост. Той е Този, Който в царството на сътворението е Проявлението на “Той върши туй, що благоволи”. Бог е запазил това отличие за Самия Себе Си и никому не е отредил дял от това върховно и неземно положение.”²

Знайте, че непогрешимостта е два вида – съществена непогрешимост и придобита непогрешимост. По същия начин има и съществено познание и придобито познание; а така е и с останалите имена и качества. Съществената непогрешимост е присъща на върховното Проявление, тъй като е Негово съществено изискване, а едно съществено изискване не може да бъде отделено от

¹ Божието Проявление

² Кетаб-е-Акдас, т.е. “Най-святата книга” – основното произведение на Бахаулла, съдържащо по-голямата част от наредбите. Книгата представлява основа на принципите на бахайската Вярa.

самото нещо. Лъчите са съществена необходимост на слънцето и са неразделни от него. Знанието е съществена необходимост на Бога и е неразделно от Него. Ако можеше да бъде разделено от Него, Той не би бил Бог. Ако лъчите можеха да бъдат разделени от слънцето, то не би било слънце. Затова, ако някой си представи раздялата на Най-великата непогрешимост от върховното Проявление, това не би било върховно Проявление и то би било лишено от съществените съвършенства.

Но придобитата непогрешимост не е естествена необходимост; напротив, тя представлява лъч от благодатта на непогрешимостта, която грее от Слънцето на Реалността върху сърцата и дарява дял и част от себе си на душите. Въпреки че тези души не притежават съществена непогрешимост, те все пак се намират под Божията закрила – тоест Бог ги предпазва от грешки. По този начин много от светите създания, които не са били местоизгреви на Най-великата непогрешимост, са били при все това защитени и предпазени от грешки под сянката на Божията закрила и пазителство, тъй като са били посредниците на милостта между Бога и хората. Ако Бог не ги беше предпазил от грешки, тези грешки биха накарали вярващите души да изпаднат в заблуда и по този начин да бъде катурната основата на Божията религия, което не би било нито подобаващо, нито пристойно за Бога.

Да обобщим: съществената непогрешимост принадлежи специално на върховните Проявления, а придобитата непогрешимост се дава на всяка свята душа. Например Световният дом на справедливостта,¹ ако бъде създаден

¹ Домът на справедливостта (Бейтул Адл) е институция, създадена от Бахаулла. Той говори за две нива на тази институция – местните домове на справедливостта, отговорни за всеки град или село и Световния дом на справедливостта. В Своеото “Завещание” Абдул Баха прибавя междинно ниво –

съгласно необходимите условия – с членове, избрани от всички хора – този Дом на справедливостта ще бъде под закрилата и непогрешимото Божие ръководство. Ако такъв Дом на справедливостта решава единодушно или чрез гласа на мнозинството по всеки въпрос, който не е споменат в Книгата, това решение и заповед ще бъдат предпазени от грешка. В този случай взети поотделно членовете на Дома на справедливостта нямат съществена непогрешимост, но тялото на Дома на справедливостта се намира под закрилата и непогрешимото Божие ръководство – това се нарича дадена непогрешимост.

Накратко, казва се, че “Местоизгревът на Божието Дело” е проявление на следните слова: “Той върши туй, що благоволи”; това състояние е присъщо на онова Свято Създание и никой друг няма дял от туй съществено съвършенство. Тоест, тъй като върховните Проявления несъмнено притежават съществена непогрешимост, следователно всичко, излязло от Тях, е равнозначно на истината и съответства на действителността. Те не се намират в сянката на предишните закони. Каквото кажат Те, е Божието слово и каквото вършат Те, е праведна постъпка. Никой вярващ няма право да критикува; състоянието му трябва да бъде на абсолютно покорство, тъй като Проявлението изгроява със съвършена мъдрост – така че всичко, което каже и върши върховното Проявление, е абсолютната мъдрост и съответства на действителността.

Ако някои хора не разбират скритата тайна на Някоя от Неговите заповеди и постъпки, те не трябва да ѝ се противопоставят, защото върховното Проявление върши

вторичните домове на справедливостта. Единствено Световният дом на справедливостта е удостоен с непогрешимост. Засега, за да се подчертаят техните изцяло духовни функции, местните и вторичните домове на справедливостта се наричат местни и национални духовни съвети.

туй, що пожелае. Колко често е ставало така, че когато дадена постъпка е била извършвана от някой мъдър, съвършен и интелигентен човек, останалите, които не били в състояние да проумеят мъдростта в нея, възразявали и не могли да се начудят, че този мъдър човек може да каже или да извърши подобно нещо. Противопоставянето идва от тяхното невежество, а благоразумието на мъдреца е чисто и освободено от всяка грешка. По същия начин, когато лекува пациента, уменият лекар върши, каквото пожелае, а пациентът няма право да възразява; каквото и да каже лекарят, е вярно и всички трябва да го смятат за проявление на следните слова: “Той върши туй, що благоволи и нарежда туй, що пожелае.” Сигурно е, че лекарят ще използва някое лекарство, което е противно на разбирането на други хора, но противопоставянето не е разрешено за онези, които не могат да се възползват от науката и медицинското изкуство. Не, за Бога! Напротив – всички трябва да се подчиняват и да вършат онова, което казва уменият лекар. Затова уменият лекар върши туй, що пожелае, а пациентите нямат дял в това право. Уменията на лекаря трябва първо да бъдат преценени; но когато веднъж тези умения бъдат установени, той върши туй, що пожелае.

По същия начин, когато военачалникът няма равен във военното изкуство, във всичко, което той казва или заповядва, той върши туй, що пожелае. Когато капитанът на кораб владее в съвършенство навигационното изкуство, във всичко, което той казва или заповядва, той върши туй, що пожелае. И тъй като истинският Възпитател е Съвършеният човек, във всичко, което той казва или заповядва, той върши туй, що пожелае.

Накратко, смисълът на “Той върши туй, що благоволи”, е, че ако Проявлението каже нещо, издаде заповед или извърши дадена постъпка и вярващите не разбират мъдростта в това, те въпреки всичко не трябва да се про-

тивопоставят без да се замислят и да се чудят защо Той е казал така или защо е извършил това. Другите хора, които са под крилото на върховното Проявление, трябва да се подчиняват на наредбите на Божия закон и не трябва да се отклоняват и на косъм от него; те трябва да съгласуват постъпките и словата си с Божия закон. Ако те все пак се отклонят от него, ще им бъде потърсена отговорност и ще бъдат порицани пред Бога. Сигурно е, че те нямат никакъв дял в позволенieto: “Той върши туй, що благоволи”, тъй като това състояние е присъщо на върховните Проявления.

По този начин Христос – нека духът ми бъде пожертван за Него! – е бил проявление на словата: “Той върши туй, що благоволи”, но учениците не са имали дял от това състояние; тъй като поради това, че се намирали в сянката на Христос, те не могли да се отклонят от Неговата заповед и воля.

Четвърта част

ЗА ПРОИЗХОДА, СПОСОБНОСТИТЕ
И ПОЛОЖЕНИЕТО НА ЧОВЕКА

ИЗМЕНЕНИЕТО НА ВИДОВЕТЕ

Сега стигнахме до въпроса за изменението на видовете и за органичното развитие – тоест, до проучването на това, дали произходът на човека е от животното.

Тази теория се възприе в умовете на редица европейски философи и сега е много трудно да бъде разбрана нейната погрешност, но в бъдеще това ще стане ясно и очевидно и самите европейски философи ще осъзнаят нейната неистинност, тъй като това е явна заблуда. Когато човек разгледа проникновено съществата и внимателно проучи условията в природата, когато види състоянието, организацията и съвършенството на света, той ще се убеди, че във възможния свят не съществува нищо по-чудесно от това, което вече съществува. Това е така, защото всички същества, земни и неземни, както и това необятно пространство и всичко, което е в него, е било създадено и организирано, съставено, подредено и усъвършенствано тъй както трябва; вселената няма никакви несъвършенства, така че дори всички същества да се преобразят в чист разум и да умуват во веки веков, не би било възможно те да си представят нещо по-добро от това, което вече съществува.

Ако обаче в миналото сътворението не е било украсено в пълно съвършенство, тогава битието би било несъ-

вършено и безсмислено, и в този случай сътворението би било непълно. На този въпрос трябва да бъде отделено най-голямо внимание и размисъл. Например, представете си, че светът на сътвореното в общи линии наподобява човешкото тяло. Ако това съчетание, организация, съвършенство, красота и завършеност, които сега съществуват в човешкото тяло бяха други, то би било абсолютно несъвършенство. Ако си представим сега време, когато човекът е принадлежал към света на животните или е бил просто животно, ще видим, че сътворението е било несъвършено, тоест, че човекът няма да е съществувал и че този основен орган, който в тялото на света е като мозъка и ума на човека, ще е липсвал. И тогава светът ще е бил съвсем несъвършен. По този начин се доказва, че ако е съществувало време, когато човек е принадлежал към царството на животните, съвършенството на битието би било унищожено, тъй като човекът е най-важният орган на този свят, а ако тялото е било без своя главен орган, то несъмнено би било несъвършено. Разглеждаме човека като най-важния орган, тъй като сред всички твари той представлява съвкупността от всички съществуващи съвършенства. Когато говорим за човека, имаме предвид съвършения човек, най-напредничавия индивид в света, който представлява съвкупността от духовни и явни съвършенства и който е като слънцето сред всички същества. Представете си тогава, че е имало време, когато слънцето не е съществувало, а е било планета; несъмнено в такова едно време взаимовръзките в битието биха били безпорядъчни. Как можем да си представим подобно нещо? За човек, който проучва света на съществуването, казаното от нас е достатъчно.

Има и едно по-фино доказателство – всички тези безкрайни същества, които населяват света, било то човекът, животното, растението, минералът – каквито и да са, със сигурност всяко от тях е съставено от елементи.

Няма никакво съмнение, че това съвършенство, което е у всички същества, е резултат на Божието сътворение от съставните елементи – чрез подходящото им смесване и съразмерни количества, начина на тяхното съчетаване и влиянието на други същества. Защото всички същества са свързани като верига и взаимната помощ, подкрепа и взаимодействие, принадлежащи на свойствата на нещата, представляват първопричина за съществуването, развитието и растежа на сътворените същества. Чрез свидетелства и доказателства е потвърдено, че всяко същество въздейства всестранно върху другите същества, било то пряко или чрез тяхното взаимодействие. Най-сетне, съвършенството на всяко отделно същество, тоест съвършенството, което сега виждате у човека или отделно от него, по отношение техните съставни части, органи и способности, се дължи на състава на елементите, на тяхната мярка, на тяхната съразмерност, на начина на тяхното съчетаване и на взаимното им влияние. Когато всички тези неща бъдат събрани в едно, тогава съществува човекът.

Тъй като съвършенството на човека се дължи изцяло на атомния състав на тези елементи, на тяхната мярка, на метода на тяхното съчетаване, както и на взаимното влияние и действията на различните същества, и тъй като човекът е създаден преди десет или сто хиляди години от тези земни елементи със същата мярка и съразмерност, същия метод на съчетаване и смесване, както и същото влияние на другите същества, то и тогава е съществувал абсолютно същият човек като сега. Това е очевидно и не си заслужава да се дискутира. Ако след един милиард години тези елементи на човека бъдат събрани и подредени в тази специална съразмерност, и ако елементите бъдат съчетани по същия метод и бъдат подложени на същото влияние от страна на други същества, то тогава ще съществува абсолютно същият човек. Например ако след сто хиляди години съществува масло, огън, фитил, лампа

и нейната запалка – накратко, ако има всички необходими части, които съществуват сега, ще се получи абсолютно същата лампа.

Това са убедителни и очевидни факти. А доводите, използвани от тези европейски философи, повдигат съмнителни доказателства и не са убедителни.

ВСЕЛЕНАТА НЯМА НАЧАЛО. ПРОИЗХОДЪТ НА ЧОВЕКА

Знайте, че една от най-непонятните духовни истини е, че светът на съществуването, тоест безкрайната вселена, няма начало.

Вече обяснихме, че самите имена и присъщи качества на Божественото изискват съществуването на създания. Въпреки че тази тема бе разяснена подробно, ще поговорим отново накратко върху нея. Знайте, че не можем да си представим възпитател без възпитаници; не може да съществува монарх без поданици; не може да се назначи учител без ученици; не е възможен творец без творение; не може да се говори за поддръжник без онези, които получават поддръжка; тъй като всички божествени имена и присъщи качества изискват съществуването на създания. Ако можем да си представим време, когато не са съществували създания, то подобна представа би била отрицание на Божествената същност на Бога. Освен това, абсолютното несъществуване не може да се превърне в съществуване. Ако създанията бяха абсолютно несъществуващи, не би настъпило съществуване. Следователно, тъй като Същността на единството (тоест Божието съществуване) е вечно и непреходно, тоест то няма ни начало, ни край, сигурно е, че и този свят на съществува-

нието, тази необятна вселена няма ни начало, ни край. Да, възможно е една от частите на вселената, едно от небесните тела например, да се създаде или да се разпадне, но останалите вековечни светили все още съществуват – вселената няма да изгуби своя порядък, нито пък ще бъде унищожена. Напротив – съществуването е вечно и безкрайно. Тъй като всяко небесно тяло има свое начало, то непременно има и свой край, защото всяко съчетание, като цяло или в отделните му части, по необходимост трябва да се разпадне. Единствената разлика е, че някои се разпадат бързо, а други – по-бавно, но е невъзможно нещо съставно в крайна сметка да не се разпадне.

Следователно необходимо е да знаем какво е било в началото всяко от важните съществувания, тъй като няма никакво съмнение, че в началото произходът е бил един – произходът на всички числа е единицата, а не двойката. Тогава става очевидно, че в началото материята е била едно цяло и че една и съща материя се е появявала с различните си аспекти във всеки елемент. По този начин са били създадени различни форми, със създаването си тези различни аспекти са се проявили и са се обособили различните елементи. Но тази установеност не била постоянна и не достигнала реализация и съвършено съществуване преди да мине много дълго време. Тогава тези елементи били съставени, организирани и съчетани в безкрайни форми или по-скоро от съставянето и съчетаването на тези елементи се появили безброй създания.

Чрез Божията мъдрост и предвечната Му сила, това съставяне и подредба се получили от една естествена организация, която била образувана и съчетана с най-голяма сила, съобразена с мъдростта и според един всеобщ закон. Оттук става очевидно, че това е Божие творение, а не случайно съчетаване и подредба. Затова от всяко естествено съчетание може да се роди създание, но от случайно съчетание не може да се роди никакво създание.

Например, ако човек според собствения си разум и интелект събере дадени елементи и ги съчетае, не може да се роди живо създание, тъй като системата е неестествена. Това е отговорът на предполагаемия въпрос, че след като създанията са направени чрез съставянето и съчетаването на елементи, защо да не е възможно за нас да съберем елементи и да ги съчетаем, като по този начин създадем живо същество. Това е грешно предположение, тъй като произходът на подобно съчетаване е от Бога – Бог е Този, Който прави съчетаването, и тъй като то става според една естествена система, се ражда живо същество. Съчетаване, направено от човека не ражда нищо, защото човекът не може да твори.

Накратко, казахме, че от съставянето и съчетаването на елементи, от тяхното разграждане, от тяхната мярка и от въздействието на други създания върху тях, са се появили форми, безкрайни същности и безброй създания. Ясно е обаче, че това земно кълбо в сегашната му форма не се е появило на този свят изведнъж, а че това всемирно съществуване постепенно е преминало през различни фази, докато е било украсено в сегашното му съвършенство. Всемирните създания наподобяват и могат да бъдат сравнени с отделните създания, тъй като и двата вида са подложени на една естествена система, един всемирен закон и божествена организация. Така ще откриете, че и най-малките атоми във всемирната система са подобни на най-големите създания във вселената. Ясно е, че те се раждат от една и съща лаборатория на силата при една и съща естествена система и един и същи всемирен закон; следователно те могат да бъдат сравнявани помежду си. Така например човешкият ембрион в утробата на майката постепенно расте и се развива, преминава през различни форми и състояния, докато на етапа на съвършената красота достигне своята зрялост и с пълно изящество се появи в съвършена форма. По същия начин и семето на то-

ва цвете, което виждате, в началото е било нещо незначително и твърде малко; после е расло и се е развивало в земната утроба и след като е преминало през различни форми, се е родило в това състояние в съвършена свежест и изящество. Така също очевидно е, че това земно кълбо, след като веднъж е било създадено, е расло и се е развивало в утробата на вселената, преминало е през различни форми и състояния, докато постепенно е достигнало сегашното си съвършенство, било е украсено с безброй създания и се е появило като завършена организация.

Ясно е тогава, че първоначалната материя, която е в зародишно състояние, и смесените и съставни елементи, които са били нейни най-ранни форми, постепенно са израснали и са се развивали през многото епохи и цикли, преминавайки от една форма и състояние в друго, докато чрез върховната Божия мъдрост са се появили в това съвършенство, тази система, тази организация и това образование.

Нека се върнем на нашата тема за това, че в началото на своето съществуване и в земната утроба, човекът, подобно на зародиша в утробата на майката, постепенно е расъл и се е развивал, преминавал е от една форма в друга, от едно състояние в друго, докато се е появил в тази красота и съвършенство, с тази сила и могъщество. Сигурно е, че в началото той не е имал този прекрасен вид, изящество и елегантност и че е постигнал тази форма, състояние, красота и изящество на отделни етапи. Няма никакво съмнение, че човешкият зародиш не се е появил отведнъж в тази си форма; нито пък тогава е станал проявление на думите: “Благословен да е затова Бог, най-прекрасният от всички Творци.”¹ Постепенно той е преминал през всякакви състояния и различни форми, докато е достигнал днешния си облик и красота, това съвър-

¹ Коран, 23:14

шенство, изящество и хубост. Така е очевидно и потвърдено, че развитието и растежът на човека на тази земя, до достигането на сегашното му съвършенство, е наподобявало растежа и развитието на зародиша в утробата на майката – на различни етапи той е преминавал от едно състояние в друго, от една форма в друга, от един образ в друг, защото това е според изискванията на всемирната система и Божествения закон.

Тоест ембрионът преминава през различни състояния и прекосява многобройни етапи, докато достигне формата, в която става проявление на словата: “Хвала на Бога, най-добрия Създател” и докато се появят признаците на разума и зрелостта. По същия начин е и човешкото съществуване на тази земя – от началото, докато достигне това положение, форма и състояние, е необходимо да мине дълго време и той преминава през много етапи, докато достигне това състояние. Но от самото начало на човешкото съществуване, той представлява отделен вид. По същия начин, човешкият зародиш в утробата на майката в началото е бил в странна форма; после това тяло преминава от една форма в друга, от едно състояние в друго, от един образ в друг, докато се появи в пълна красота и съвършенство. Но дори и намиращ се в утробата на майката и в тази странна форма, напълно различна от сегашната му форма и облик, той си остава зародиш на най-висшия вид, а не на животно; неговите характерни качества и същност не търпят никаква промяна. Признавайки, че следите от органи, които са изчезнали, всъщност съществуват, не представлява доказателство за преходния характер и неавтентичността на видовете. В най-добрия случай, това доказва, че формата, образът и органите на човека са претърпели развитие. Човекът винаги е бил отделен вид – човек, а не животно. Така че, ако човешкият зародиш в утробата на майката преминава от една форма в друга, по такъв начин че втората форма

въобще да не прилича на първата, доказателство ли е това, че видът се е изменил, че първо е бил животно, а после органите му са прогресирали и са се развили, доказателството за автентичността на човешкия вид и неизменния характер на човешката природа, е ясно и очевидно.

СЪЩЕСТВУВАЩАТА РАЗЛИКА МЕЖДУ ЧОВЕКА И ЖИВОТНОТО

Вече говорихме един или два пъти по въпроса за духа, но думите ни не бяха записани.

Знайте, че хората се делят на две категории – тоест съставляват две противоположни страни. Едната страна отрича духа и казва, че човекът също представлява животински вид с думите: Не е ли очевидно, че животните и човекът споделят същите способности и чувства? Тези прости, единични елементи, които изпълват пространството, са съчетани в безброй комбинации и от всяка от тези комбинации произлиза живо същество. Сред тези създания е притежателят на духа,¹ на способностите и чувствата. Комбинацията от елементи в човешкото тяло е по-съвършена от това на всяко друго същество; то е съчетано в абсолютно равновесие, следователно то е по-благородно и по-съвършено. “Не че той има специална сила и дух – казват те – които липсват у другите животни: и животните притежават чувствителни тела, но в някои от своите способности, човек притежава по-голяма чувствителност, макар че що се отнася до външните чувства, като например слуха, зрението, вкуса, обонянието, допира

¹ Човекът

и дори някои скрити способности като паметта, животното е по-богато надарено от човека.” “Животните – казват те – също притежават интелект и възприятия.” Единственото, което признават е, че човешкият интелект е по-голям.

Това заявяват днешните философи; това са техните приказки, това са техните предположения и така постановява тяхното въображение. И със силни аргументи и доказателства те извеждат произхода на човека от животното и казват, че е имало време, когато човек е бил животно, че после видът се е променял и се е развивал малко по малко, докато е достигнал сегашното човешко състояние.

Теолозите обаче казват: “Не, не е така. Макар човекът да притежава общи с тези на животните способности и външни чувства, в него при все това съществува една изключителна сила, от която животните са лишени. Науките, изкуствата, изобретенията, търговията и откритията на различните същности са резултати от тази духовна сила. Това е сила, която обхваща всички неща, проумява тяхната същност, открива всички скрити тайнства на съществата и чрез това познание ги контролира. Тя дори долавя неща, които не съществуват на пръв поглед – тоест интелектуални същности, които не могат да бъдат доловени от чувствата и които нямат материално съществуване, тъй като са незрими, и по този начин тя разбира човешкия ум, дух, качества, характер, обич и скръб, които са интелектуални същности. Освен това, тези съществуващи човешки науки, изкуства, закони и безброй изобретения някога са били незрими, непонятни и скрити тайни – единствено всеобхватната човешка способност ги е открила и ги довела от света на незримото в света на зримото. Така например телеграфията, фотографията, фонографията и всички такива изобретения и чудесни изкуства са били скрити тайни. Човешката същност ги е открила и ги е довела от света на незримото в

света на зримото. Имало е дори време, когато свойствата на това желязо, които вие виждате – а и на всички минерали – са били скрити тайни; хората са открили този минерал и са го обработили в тази промишлена форма. Така е и с всички други човешки открития и изобретения, които са безброй.

Това не можем да отречем. Ако кажем, че тези неща са резултат от силите, които животните също притежават, както и на силите на телесните осезания, виждаме ясно и очевидно, че животните по отношение на тези сили, стоят над човека. Например, зрението на животните е много по-остро от човешкото зрение; също така и тяхното обоняние и вкус. Накратко, по отношение на силите, които са общи за животните и човека, животните често са по-надарени. Нека вземем за пример паметта. Ако отнесете един гълъб отгук в далечна страна и там го пуснете, той ще се върне, тъй като помни пътя. Вземете едно куче отгук до сърцето на Азия, пуснете го и то ще се върне тук без за миг да обърка пътя. Така е и с други способности, като например слуха, обонянието, вкуса и допира.

Така става ясно, че ако у човека не съществуваше сила, различна от всяка една сила у животните, последните биха го превъзхождали в изобретенията и разбирането на действителността. Следователно, ясно е, че човек има един дар, който животните не притежават. Животните долавят осезаемите неща, но не долавят интелектуалните същности. Например, животното вижда това, което се намира в неговия кръгозор, но онова, което не се вижда, животното не е в състояние да разбере и не може да си го представи. Така не е възможно за животното да разбере, че земята има формата на кълбо. Но човекът от известно то доказва неизвестното и открива незнайни истини. Например човекът вижда дъгата на хоризонта и от това заключава, че земята е кръгла. Полярната звезда над Акка например е на 33 градуса – тоест на 33 градуса над хори-

зонта. Когато човек върви към Северния полюс, Полярната звезда ще бъде на 34 градуса, после на 40, после на 50, после на 60, после на 70. Ако той стигне до Северния полюс, Полярната звезда ще бъде на 90 градуса или в зенита – тоест тя ще се намира точно над главата му. Тази Полярна звезда и нейният възход са осезаеми неща. Колкото повече човек отива към полюса, толкова по-високо се издига Полярната звезда – от тези две известни истини, е било открито нещо неизвестно – тоест, че хоризонтът е дъгообразен, което означава, че хоризонтът на всеки земен градус е различен от хоризонта на друг градус. Човекът съзира това и от него доказва нещо незримо, което е, че земята е кръгла. За животното това е невъзможно да се долови. По същия начин животното не може да разбере, че слънцето представлява център, а земята кръжи около него. Животното е пленник на осезанията и е ограничено от тях; всичко, което се намира извън осезанията – онова, което то не може да контролира, животното не може да разбере, въпреки че по отношение външните осезания то превъзхожда човека. По този начин се доказва и установява, че у човека има една сила на изнамерване, чрез която той се отличава от животните, и тази сила е духът на човека.

Хвала на Бога! Човек винаги е обърнал поглед към висините и има високи стремежи; той винаги желае да достигне един по-висш свят от този, в който се намира и да се издигне на едно по-високо ниво от това, на което е. Обичта към извисяване е едно от характерните качества на човека. Аз съм учуден, че някои американски и европейски философи се задоволяват постепенно да се принизят до животинския свят и по този начин да вървят назад, защото тенденцията в съществуването трябва да бъде към възход. При все това, ако кажете на някой от тях: “Ти си животното”, той много ще се обиди и ядоса.

Каква разлика между света на хората и света на животните, между възхода на човека и падението на животното, между съвършенствата на човека и невежеството на животното, между светлината на човека и мрака на животните, между славата на човека и унижението на животното! Едно десетгодишно дете на арабин може да се справи с двеста или триста камили в пустинята и с гласа си да ги води напред или да ги връща назад. Един слаботелесен индиец може да управлява огромен слон, тъй че слонът се превръща в най-покорен слуга. Всичко се покорява на човешката десница – той може да се възпротиви на природата, а в същото време всички други същества са нейни пленници и никое от тях не може да избегне нейните изисквания. Единствено човекът може да се възпротиви на природата. Природата привлича телата към центъра на земята – човекът чрез механични средства се отдалечава от него и се рее във въздуха. Природата пречи на човека да прекосява моретата – човекът си построява кораб и пътува и пътешества през огромния океан, и т.н. – списъкът няма край. Например човек кара машини през планини и през пустини и събира наедно вестите за събития от Изтока и от Запада. Всичко това противоречи на природата. Морето с цялото си величие не може да се отклони и на един атом от законите на природата; слънцето с цялото си великолепие не може да се отклони и на косъм от законите на природата и няма никога да проумее условията, състоянието, качествата, движенията и природата на човека.

Каква тогава е силата в това дребно човешко тяло, която обхваща всичко това? Каква е тази властна сила, чрез която той покорява всички неща?

Остава още един момент. Съвременните философи казват: “Никога не сме виждали духа на човека и въпреки всичките ни проучвания на тайните на човешкото тяло, не виждаме никаква духовна сила. Как можем да си пред-

ставим сила, която е неосезаема?” Теолозите отвръщат: “Духът на животното е също неосезаем и не може да бъде доловен чрез телесните му способности. С какво доказвате съществуването на дух у животното? Няма съмнение, че чрез неговите въздействия вие доказвате, че у животното съществува сила, която я няма у растението и това е силата на осезанията – тоест зрението, слухът и другите способности; от тях вие заключавате, че съществува животински дух. По същия начин, от доказателствата и признаците, които споменахме, ние твърдим, че съществува и човешки дух. Тъй като у животното съществуват признаци, които ги няма у растението, вие казвате, че тази сила на осезанието принадлежи на животинския дух; у човека също виждате признаци, способности и съвършенства, които не съществуват у животното; следователно, вие заключавате, че у него съществува сила, която животните нямат.”

Ако искаме да отречем всичко, което не е осезаемо, тогава трябва да отречем действителни неща, които несъмнено съществуват. Например, етерът е недоловим, макар че съществуването му е несъмнено. Силата на притеглянето не е осезаема, въпреки че определено съществува. Чрез какво потвърждаваме съществуването на тези действителни неща? Чрез техните признаци. Така например тази светлина представлява вибрацията на етера и от тази вибрация ние съдим за неговото съществуване.

РАСТЕЖЪТ И РАЗВИТИЕТО НА ЧОВЕШКИЯ РОД

ВЪПРОС: Какво ще кажете по отношение на теориите, поддържани от някои европейски философи за растежа и развитието на съществата?

ОТГОВОР: По тази тема се говори онзи ден, но отново ще поговорим за това. Накратко, този въпрос ще бъде решен, като се определи дали видът е първообраз или не – тоест утвърден ли е бил човекът като вид от самото начало на своя произход или е произлязъл впоследствие от животните?

Някои европейски философи твърдят, че отделните видове израстват и се развиват и че дори е възможна промяна и видоизменение. Едно от доказателствата, което те привеждат в защита на тази теория е, че чрез внимателното проучване и установяване на фактите от страна на науката геология, е станало ясно, че появата на растенията е предшествовала появата на животните, а появата на животните е предшествовала появата на човека. Те признават, че и растенията, и животните са претърпели изменения, тъй като в някои земни слоеве са открили растения, съществували в миналото, а сега изчезнали – те са се развили, станали са по-силни, тяхната форма и образ са се променили, така че се е изменил самият вид. По същия начин, в земните слоеве се намират някои животински видове,

които са се изменили и преобразили. Един от тези видове е змията. Съществуват признаци, говорещи за това, че някога змията е имала крайници, но с течение на времето тези членове са закърнели. По същия начин в гръбначния стълб на човека съществува признак, равняващ се на доказателство, че като останалите животни, и той някога е имал опашка. Някога този член на тялото е бил полезен, но когато човекът се е развил, той вече не бил от полза и следователно постепенно изчезнал. Когато змията заживяла под земята и се превърнала в пълзяща твар, тя нямала повече нужда от крака, така че те изчезнали, макар следите им да остават. Главният довод е следният – наличието на следи от телесни членове доказва, че те някога са съществували и тъй като сега вече не служат за нищо, те постепенно са изчезнали. Следователно, докато съвършените и необходими членове са останали, онези, които не са били необходими, постепенно са изчезнали чрез изменението на видовете, но техните следи остават.

Първият отговор на този довод е фактът, че съществуването на животните преди човека не представлява доказателство за еволюцията, промяната и изменението на видовете, нито че човекът се е издигнал от света на животните в света на хората. Това е така, защото макар и личният облик на тези различни същества да е уставен със сигурност, възможно е човекът да се е зародил след животното. Така например, когато погледнем растителния свят, виждаме, че плодовете на различните дървчета не узряват по едно и също време, а напротив – някои стават по-рано, а други – по-късно. Това предшествование не доказва, че по-късният плод на едно дърво е произлязъл от по-ранния плод на друго дърво.

Второ, тези незначителни прояви и следи от членове може би имат голямо основание, което разумът още не съзнава. Колко много неща съществуват, чието предназначение още не знаем! Така например физиологията –

тоест науката за строежа на телесните органи – казва, че причината и източникът на различие в цвета на животните, както и на човешката коса, червенията на устните, а и многообразието от цветове при животните, са все още неизвестни – това представлява една скрита тайна. Известно е обаче, че зеницата на окото е черна, за да може да привлича слънчевите лъчи. Следователно, тъй като причината за нещата, които споменахме, е неизвестна, възможно е разумът и мъдростта в следите от тези органи, били те при животните или при човека, да са също толкова неизвестни. Несъмнено съществува причина, дори и тя да ни е неизвестна.

Трето, нека предположим, че е имало време, когато някои животни или дори човекът са притежавали дадени органи, които днес са изчезнали – това не представлява достатъчно доказателство за промяната и еволюцията на съответния вид. Защото човекът например от началото на зародишния период, докато достигне етапа на зрелостта преминава през различни форми и облик. Неговият образ, неговата форма, видът и цветът му се променят – той преминава от една форма в друга и от един образ в друг. Въпреки това, от началото на зародишния период той си остава от човешкия вид – тоест човешки, а не животински зародиш; в началото това не е безспорно, но после става ясно и очевидно. Да предположим например, че някога човекът е наподобявал животното и че сега се е развил и променил. Дори и да допуснем, че това е истина, то все пак не представлява доказателство за изменението на видовете. Не, както бе споменато преди, това е просто като промяната и изменението на човешкия зародиш, докато той достигне етапа на разум и съвършенство. Ще го кажем и по-ясно. Да предположим, че някога човекът е ходил на четири крака или че е имал опашка – тази промяна и изменение е като при плода в утробата на майката. Въпреки че се променя по всевъзможен начин, рас-

те и се развива, докато достигне съвършена форма, от самото начало той си е обособен вид. Също така, виждаме в растителния свят, че първоначалните видове от рода не се променят и не се изменят; променят се и се изменят, или дори прогресират, формата, цветът и размерите.

Да обобщим – тъй както човекът в утробата на майката преминава от една форма в друга, от един образ в друг, променя се и се развива, но при все това си остава човешки вид от самото начало на зародишния период – по същия начин човекът, от самото начало на съществуването в утробата на света, също така представлява обособен вид, тоест човек, и постепенно се развива от една форма в друга. Следователно тази промяна в облика, тази еволюция на органите, това развитие и растеж,¹ макар и да приемаме реалността на растежа и прогреса, не пречи на отделните видове да представляват първообрази. От самото начало човекът е бил в тази съвършена форма и строеж и е притежавал дарбата и способността да придобива физически и духовни съвършенства, както и да бъде проявление на словата: “Ще направим човека по Свой образ и подобие.”² Той само е станал по-приятен, по-красив и по-изящен. Цивилизацията го е извадила от дивото му състояние, тъй както дивите плодове, култивирани от градинаря, стават по-хубави, по-сладки и придобиват повече сочност и приятен вкус.

Градинарите на света на човечеството са Божиите Пророци.

¹ Т.е. макар и да приемаме например, че някога човекът е бил четириноги или е имал опашка.

² Вж. Битие, 1:26

ДУХОВНИ ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ПРОИЗХОДА НА ЧОВЕКА

Доказателствата, които приведохме по отношение на произхода на човешкия вид, бяха логически доказателства. Сега ще дадем духовните доказателства, които са от съществена важност. Това е така, защото както доказахме Божественото чрез логически доводи и също логически доказахме, че човекът съществува чрез произхода и основата си на човек, и че видът му е съществувал вечно, сега ние ще установим духовните доказателства, че човешкото съществуване, тоест човешкият вид, представлява необходимо съществуване и че без човека не биха се проявили съвършенствата на Божественото. Това обаче са духовни, а не логически доказателства.

Много пъти сме показвали и установявали, че човекът е най-благородното от всички същества – съвкупност от всички съвършенства, и че всички същества и всичко съществуващо представляват центрове, от които се отразява Божията слава – тоест, че знаците на Божията същност се виждат в същността на нещата и съществата. Тъй както земното кълбо представлява място, където се отразяват слънчевите лъчи – тъй като неговата светлина, топлина и влияние се виждат и различават във всички земни атоми – по същия начин и атомите на съществата в това

безкрайно пространство провъзгласяват и доказват едно от божествените съвършенства. Нищо не е лишено от тази благодат – то е или знак за Божията милост, или знак за Неговата сила, Неговото величие, справедливостта Му, грижовното Му провидение; или пък е знак за Божията щедрост, Неговото зрение, Неговия слух, знанието Му, милосърдието Му и така нататък.

Без съмнение всяко същество представлява център на сиянието на Божията слава – тоест Божиите съвършенства се проявяват и греят в него. Това е като слънцето, което грее в пустинята, над морето, върху дърветата, плодовете и цветовете и върху всички земни неща. Светът, и наистина всяко отделно същество, ни провъзгласява по едно от Божиите имена, докато човешката същност представлява съвкупната същност, общата същност и тя е центърът, от който бликат всички Божии съвършенства – тоест за всяко име, всяко качество, всяко съвършенство, което приписваме на Бога, съществува знак у човека. Ако не беше така, човек не би могъл да си представи тези съвършенства и не би могъл да ги проумее. Тъй че казваме, че Бог е виждащият и окото е знак за Неговото зрение; ако това зрение не беше у човека, как бихме могли да си представим Божието зрение? Защото слепият (тоест роденият сляп) не може да си представи зрението, глухият (тоест роденият глух) не може да си представи слуха, а мъртвият не може да осъзнае живота. Следователно Божията същност, която представлява съвкупност от всички съвършенства, се отразява в същността на човека – тоест Същността на единството представлява сборът от всички съвършенства и от това единство Той хвърля отражение върху човешката същност. В такъв случай човекът представлява съвършеното огледало, обърнато към Слънцето на истината и е центърът на излъчване – Слънцето на истината грее в това огледало. Отражението на божествените съвършенства се проявява в човешката същност,

тъй че той е Божият представител, Божият пратеник. Ако не съществуваше човекът, вселената не би имала своя плод, тъй като целта на съществуването е появата на Божиите съвършенства.

Следователно не може да се каже, че е имало време, когато човекът не е съществувал. Единственото, което можем да кажем е, че някога това земно кълбо не е съществувало и че в началото му човекът не се е появил на него. Но от началото, което няма начало, до края, който няма край, винаги съществува Съвършено Проявление. Този Човек, за Когото говорим, не е всеки човек – имаме предвид Съвършения човек. Това е така, тъй като най-благородната част от дървото е плодът, който е причина за съществуването на дървото. Ако нямаше никакви плодове, дървото не би имало смисъл. Следователно не можем да си представим, че съществуващите светове, било то звездите или тази земя, някога са били населени от магарето, кравата, мишката и котката, а не е имало човек! Подобно предположение е погрешно и безсмислено. Божието слово е ясно като слънцето. Това е духовно доказателство, но такова, което не можем да изтъкнем в самото начало, за да повлияем на материалистите. Първо трябва да говорим за логическите, а после за духовните доказателства.

ЧОВЕШКИЯТ ДУХ И РАЗУМ СА СЪЩЕСТВУВАЛИ ОТ САМОТО НАЧАЛО

ВЪПРОС: Притежавал ли е човек в началото разум и дух или те представляват резултат от неговата еволюция?

ОТГОВОР: Началото на човешкото съществуване на земното кълбо наподобява оформянето му в утробата на майката. Зародишът в майчината утроба расте и се развива постепенно до раждането, след което продължава да расте и да се развива, докато достигне възрастта на самостоятелност и зрялост. Въпреки че в най-ранна възраст признаците на разума и духа се проявяват у човека, те не достигат степента на съвършенство, а са несъвършени. Едва когато човек достигне зрелостта, разумът и духът се проявяват и се виждат в пълното им съвършенство.

Създаването на човека в утробата на света в началото е било също като при зародиша, после той е напреднал в своето съвършенство, израствал е и се е развивал, докато е достигнал етапа на съвършенство, когато разумът и духът са се проявили с най-голяма сила. В началото на неговото създаване, разумът и духът също са съществували, но са били скрити, а по-късно са се проявили. Така например дървото съществува в семенцето, но е скрито и незримо – когато то се развие и израсне, се появява цялото дърво. По същия начин растежът и развитието на всич-

ки същества е постепенен – това представлява всемирната божествена организация и природната система. Семенцето не се превръща веднага в дърво; зародишът не се превръща веднага в човек; минералът не се превръща внезапно в камък. Напротив, те растат и се развиват постепенно и достигат границата на съвършенство.

Всички същества – и малки, и големи са създадени съвършени и завършени от самото начало, но техните съвършенства се появяват у тях на етапи. Божията организация е една, еволюцията на съществуването е една, божествената система е една. Независимо от това, дали са малки или големи, всички същества се подчиняват на един закон и на една система. Всяко семе има у себе си от самото начало всички съвършенства на растението. Например, в семето съществуват от самото начало всички съвършенства на растението, но те не се виждат – впоследствие малко по малко те се проявяват. Така от семето първо се появява стъблото, после клоните, листата, цветовете и плодовете, но от самото начало на неговото съществуване, всички тези неща потенциално се намират в семето, макар и да не са видни.

По същия начин зародишът притежава от самото начало всички съвършенства, като духа, разума, зрението, обонянието и вкуса – с една дума всички способности, но те не са видни и се проявяват единствено на различни етапи.

Също така, в началото земното кълбо е било създадено от всички негови елементи, вещества, минерали, атоми и организми, но те са се разкрили на отделни етапи – първо минералът, после растението, после животното и накрая човекът. От самото начало тези видове и групи са съществували, но не са били развити в земното кълбо, а са се появили постепенно. Така е, защото върховната Божия организация и всемирната природна система обгръщат всички същества и всички се подчиняват

на това правило. Когато вземете тази всемирна система, ще видите, че няма и едничко същество, което при своята поява да е достигнало границата на съвършенство. Напротив, всички те растат и се развиват постепенно и чак тогава достигат етапа на съвършенство.

ПОЯВАТА НА ДУХА В ТЯЛОТО

ВЪПРОС: Каква е мъдростта на появата на духа в тялото?

ОТГОВОР: Мъдростта на появата на духа в тялото е следната – човешкият дух е под Божествената опека и той трябва да премине всички състояния, тъй като прекосяването и преминаването му през състоянията на съществуването представляват средства за това, той да придобие съвършенства. Така например, когато човек пътува и прекосява със система и метод различни места и безброй страни, това несъмнено представлява средство той да придобие съвършенство, тъй като ще види различни места, събития и страни, от които ще научи за положението на други народи. Така той ще опознае географията на страните, с техните чудеса и изкуства, ще изучи навиците, обичаите и нравите на народите, ще види цивилизоването и прогреса на епохата, ще се запознае с политиката на правителствата и със силата и възможностите на всяка страна. Същото е и когато човешкият дух преминава през състоянията на съществуването – той ще стане притежател на всеки етап и състояние. Дори в състоянието на тялото той несъмнено ще придобие съвършенства.

Освен това, необходимо е знаците на съвършенството на духа да се проявят в света, така че светът на сътво-

рението да може да роди безброй резултати и туй тяло да получи живот и да проявява божествената благодат. Така например слънчевите лъчи трябва да греят върху земята и слънчевата топлина да развие земните същества; ако лъчите и топлината на слънцето не грееха върху нея, земята би била необитаема, без смисъл и развитието ѝ би се забавило. По същия начин, ако съвършенствата на духа не се бяха появили на този свят, той би останал безпросветен и абсолютно див. Чрез появата на духа в материална форма, светът се просвещава. Тъй както човешкият дух е първопричина за живота на тялото, така и светът е в състоянието на тялото, а човекът е в състоянието на духа. Ако не съществуваше човекът, съвършенствата на духа нямаше да се проявят и светлината на разума нямаше да грее на този свят. И тогава светът щеше да бъде като тяло без душа.

Този свят е също така в състоянието на плодово дръвче, а човек е като плода – без плода, дървото би било безполезно.

Освен това, тези членове, тези елементи, този строен, които се виждат в организма на човека, привличат като магнит духа – сигурно е, че духът ще се появи у него. Така например огледало, което е чисто, несъмнено ще привлече слънчевите лъчи. То ще се озари и в него ще се появят чудни образи – тоест, когато тези съществуват елементи бъдат събрани в едно според естествения порядък и със съвършена сила, те се превръщат в магнит за духа и духът ще се прояви в тях с всичките си съвършенства.

При тези обстоятелства не може да се каже: “Каква е нуждата за лъчите на слънцето да се спускат над огледалото?”, тъй като връзката, която съществува между същността на нещата, било духовни или материали, изисква когато огледалото е чисто и е обърнато към слънцето, слънчевата светлина да се проявява в него. По същия на-

чин, когато елементите бъдат подредени и съчетани в най-славната система, организация и начин, човешкият дух ще се разкрие и ще се прояви в тях. Това е повелята на Могъщия, Мъдрия.

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ БОГА И ТВОРЕНИЕТО

ВЪПРОС: Каква е природата на връзката между Бога и творението – тоест между Независимия, Всевишния и другите създания?

ОТГОВОР: Връзката между Бога и всички твари е връзка между творец и творение; тя е като връзката между слънцето и тъмните тела на обусловените създания и като връзката между създателя и нещата, които той е създал. Слънцето по своята собствена същност е независимо от телата, които огрява, тъй като самата му светлина е свободна и независима от земното кълбо – тъй че земята се намира под влиянието на слънцето и получава неговата светлина, докато слънцето и неговите лъчи са изцяло независими от земята. Ако обаче нямаше слънце, земята и всички земни създания не биха съществували.

Зависимостта на съществата от Бога представлява зависимост на произлизане, тоест съществата произлизат от Бога, те не Го проявяват.¹ Връзката е връзка на произлизане, а не връзка на проявление. Светлината на слънцето произлиза от слънцето, тя не го проявява. Появата чрез произлизане е като появата на лъчите от светилото на

¹ Въпросът за произлизането и проявлението е обяснен по-пълно в следващата глава.

земния небосклон, тоест святата същност на Слънцето на истината не е раздвоена и тя не се спуща до състоянието на съществата. По същия начин слънчевото кълбо не се раздвоява и не се спуща над земята. Напротив – слънчевите лъчи, които представляват неговата благодат, произлизат от него и огряват тъмните тела.

Появата чрез проявление обаче е проявлението на клоните, листата, цветовете и плодовете от семето, тъй като семето само по себе си се превръща в клони и плодове и неговата същност влиза в клоните, листата и плодовете. За Бога, Всемогъщия, тази поява чрез проявление би била просто несъвършенство и тя е напълно невъзможна, тъй като това би означавало, че Абсолютно Предвечният се характеризира с материални качества. Ако обаче това беше така, чистата независимост би се превърнала в проста бедност и истинското съществуване би се превърнало в несъществуване, а това е невъзможно.

Следователно, всички същества произлизат от Бога, тоест именно чрез Бога се раждат всички неща и чрез Него всички същества са се появили на този свят. Първото нещо, произлязло от Бога е онази всемирна същност, която древните философи са нарекли “Първичния разум” и който хората на Баха наричат “Първичната воля”. Това произлизане, по отношение на онова, което касае действието му в Божия свят, не е ограничено от времето или пространството, то няма начало или край – началото и краят по отношение на Бога са едно. Предсъществуването на Бога е предсъществуване на същността, а също и предсъществуване на времето и преходността на материалното е абсолютна, а не вечна, както вече разяснихме един ден край масата.¹

Въпреки че “Първичният разум” няма свое начало, той няма дял в Божието предсъществуване, тъй като

¹ Вж. “Истинското предсъществуване”, стр. 306.

съществуването на всемирната същност по отношение на съществуването на Бога е абсолютно нищо и то няма силата да се приравни с Бога и да стане като Него в предсъществуването. Този въпрос беше обяснен по-рано.

Съществуването на живи неща означава строеж, както и тяхната смърт и разлагане. Всемирната материя и елементи обаче не могат напълно да се заличат и унищожат. Напротив, тяхното несъществуване е просто преобразуване. Например когато човек бъде заличен, той се превръща в прах, но той не става абсолютно несъществуващ. Той все още съществува под формата на прах, но е настъпило преобразяване и този строеж е бил случайно разграден. Зачиването на другите същества е същото, тъй като съществуването не се превръща в абсолютно несъществуване и абсолютното несъществуване не се превръща в съществуване.

ЗА НАЧАЛОТО НА ЧОВЕШКИЯ ДУХ ОТ БОГА

ВЪПРОС: В Библията се казва, че Бог е вдъхнал дух в човешкото тяло. Какъв е смисълът на този стих?

ОТГОВОР: Знайте, че всяко начало е два вида – начало и поява чрез произлизане и начало и поява чрез проявление. Началото чрез произлизане е като раждането на действието от актьора или на книгата от писателя. Значи, книгата произлиза от писателя, а речта произлиза от оратора – по същия начин и човешкият дух произлиза от Бога. Това не означава, че той проявява Бога, тоест от Божествената същност не е била отделена някаква част, която да е влязла в човешкото тяло. Напротив, тъй както речта произлиза от оратора, тъй и духът се появява в човешкото тяло.

Докато началото чрез проявление представлява проявлението на същността на дадено нещо в друга форма, например като раждането на това дърво от семето на дървото или раждането на цветето от семето на цветето, тъй като самото семе се проявява във формата на клони, листа и цветове. Това се нарича начало чрез проявление. По отношение на Бога, човешките духове са зависими чрез произлизане, тъй както речта води началото си от оратора, а книгата от писателя, тоест самият оратор не се превръща в реч, нито пък самият писател се превръща в кни-

га; не – тези неща водят началото си от произлизане. Ораторът притежава съвършени способности и сили, а речта произлиза от него, както и действието от актьора. Истинският Оратор, Същността на единството, винаги е бил в едно и също състояние, което нито се мени, нито се променя, при него няма преобразуване или промяна. Той е Вечният, Безсмъртният. Следователно началото на човешкия дух от Бога е чрез произлизане. Когато в Библията се говори, че Бог е вдъхнал Своя дух у човека, този дух е онова, което като речта произлиза от Истинския оратор и се задейства в човешката същност.

А началото чрез проявление (ако чрез това се има предвид божествената поява, а не делението на части), вече казахме, представлява началото и появата на Светия дух и Словото, което е от Бога. Както се казва в Евангелието по Йоана: “В началото бе Словото и Словото бе с Бога”;¹ тогава Светият дух и Словото представляват Божията поява. Духът и Словото означават божествените съвършенства, които са се появили в Христовата същност и тези съвършенства са били с Бога, тъй че слънцето проявява целия си блясък в огледалото. Защото Словото не означава тялото на Христос – не, а по-скоро божествените съвършенства, проявени у Него. Защото Христос е бил като чисто огледало, което е било обърнато към Слънцето на действителността, а съвършенствата на Слънцето на действителността, тоест неговата светлина и топлина са се виждали и са били проявени в това огледало. Ако погледнем в огледалото, ние виждаме слънцето и казваме: “Това е слънцето.” Следователно, Словото и Светият дух, които означават Божиите съвършенства, представляват божествената поява. Това е смисълът на стиха от Евангелието, в който се казва: “Словото бе с Бога и Словото бе Бог”;¹ тъй като божествените съвършенства не са

¹ Йоана, 1:1

нещо различно от Същността на единството. Христовите съвършенства са наречени “Словото”, тъй като всички същества са в положението на букви, а една буква няма цяло значение, докато Христовите съвършенства имат силата на слово, тъй като от едно слово може да се направи заключение за цялото значение. Тъй като Христовата същност е била проявление на божествените съвършенства, следователно тя е била като словото. Защо? – тъй като Той е съвкупността от съвършени значения. Ето затова Той се нарича Словото.

Знайте също, че началото на Словото и на Светия дух от Бога, което е начало и поява на проявление, не трябва да се разбира в смисъл, че Божествената същност е била разделена на части, била е умножена или пък се е принизила от висотите на светостта и пречистеността. Пази Боже! Ако едно чисто, изящно огледало се обърне към слънцето, светлината и топлината, формата и образът на слънцето ще грейнат в него проявени по такъв начин, че ако някой, зърнал слънцето, което блести сияйно и се вижда в огледалото, рече: “Това е слънцето”, казаното би било вярно. При все това, огледалото си е огледало и слънцето си е слънце. Едничкото Слънце, дори и да се появява в много огледала, си остава едно. Това състояние не означава вселяване или влизане, нито сливане или спусчане, тъй като влизането, вселяването, спусчането, раждането и сливането представляват необходимост и характеристики на телата, а не на духовете – тогава колко по-малко дори те принадлежат на святата и пречистена Божия същност. Бог е освободен от всичко онова, което не е в съответствие с Неговата пречистеност и Неговата въздигната и възвишена святост.

Слънцето на действителността, както казахме, винаги е било в едно и също състояние; то не се мени и не се изменя, няма преобразуване или промяна. То е вечно и непреходно. Но Святата същност на Божието слово

е в състоянието на пречистено, изящно и блестящо огледало – в него се проявяват топлината, светлината, образът и подобие, тоест съвършенствата на Слънцето на действителността. Затова и Христос казва в Евангелието: “Отецът е в Сина”, тоест Слънцето на действителността се проявява в огледалото.¹ Хвала на Този, Който огря тази Свята същност и Който е пречистен сред всички същества!

¹ Вж. Йоана, 14:11; 17:21

ДУША, ДУХ И РАЗУМ

ВЪПРОС: Каква е разликата между разума, духа и душата?

ОТГОВОР: По-рано бе обяснено, че духът като цяло се дели на пет категории: растителен дух, животински дух, човешки дух, духът на вярата и Светият дух.

Растителният дух е силата на растеж, която се ражда в семето под влиянието на други съществуващи неща.

Животинският дух е силата на осезанията, която се осъществява от съчетаването и смесването на елементите; когато тази структура се разпадне, силата също загива и изчезва. Може да се направи сравнение с лампата – когато маслото, фитилът и огънят се съчетаят, тя започва да гори, а когато това съчетание изчезне, тоест, когато съчетаните части бъдат разделени една от друга, лампата също престава да гори.

Човешкият дух, който различава човека от животно, представлява разумната душа и тези две наименования – човешкият дух и разумната душа, означават едно и също нещо. Духът, който в терминологията на философите представлява разумната душа, обхваща всички неща и доколкото позволява човешката способност, открива същността на нещата и се запознава с техните особености и въздействие, както и с качествата и характеристики-

те на съществата. Човешкият дух обаче, освен ако не бъде подпомогнат от духа на вярата, не може да се запознае с божествените тайни и небесните реалности. Той е като огледало, което макар и чисто, излъскано и блестящо, все пак има нужда от светлина. Докато в него не бъде отразен слънчев лъч, той не може да открие божествените тайни.

Разумът от своя страна представлява силата на човешкия дух. Духът е лампата, а разумът е светлината, която грее от лампата. Духът е дървото, а разумът е плодът. Разумът е съвършенството на духа и негово съществено качество, тъй както слънчевите лъчи представляват съществена необходимост на слънцето.

Това разяснение, макар и кратко, е пълно, затова размислете върху него и ако е рекъл Бог, ще ви станат ясни всички подробности.

ФИЗИЧЕСКИТЕ И ИНТЕЛЕКТУАЛНИТЕ СИЛИ

У човека съществуват пет външни сили, които представляват средства за възприятие – тоест чрез тези пет сили човек възприема материалните създания. Това са зрението, което възприема видимите форми; слухът, който възприема доловимите звуци; обонянието, което възприема мириса; вкусът, който възприема храните, и чувството, което е във всички части на тялото и възприема осезаемите неща. Тези пет сили възприемат видимите съществуващи неща.

Човекът притежава също и духовни сили – въображение, което възприема различни неща; мисъл, която разсъждава върху същността на нещата; разум, който схваща същността на нещата; памет, която съхранява онова, което човек си представя, мисли или проумява. Посредникът между петте външни и вътрешните сили е чувството, което те заедно притежават – тоест чувството, което действа между тези външни и вътрешни сили и което предава на вътрешните сили онова, което различават външните сили. То се нарича обща способност, тъй като свързва външните и вътрешните сили и по този начин е обща за тях.

Например зрението е една от външните сили; то вижда и възприема това цвете и предава това възприятие

на вътрешната сила – общата способност, която предава това възприятие на силата на представата, която на свой ред възприема и създава този образ и го предава на силата на паметта; силата на мисълта го отразява и след като схваща неговата същност, го предава на силата на разума; разумът, след като е проумял този образ на предмета, го дава на паметта, а паметта го пази в своето хранилище.

Външните сили са пет – силата на зрението, на слуха, на вкуса, на обонянieto и на чувството.

Вътрешните сили са също пет – общата способност, а също така силата на представата, мисълта, разумът и паметта.

ПРИЧИНИТЕ ЗА РАЗЛИКИТЕ В ХАРАКТЕРА НА ХОРАТА

ВЪПРОС: Колко вида характери има човекът и каква е причината за разликите и разнообразието при хората?

ОТГОВОР: Човекът има вроден характер, унаследен характер и придобит характер, който се получава чрез възпитанието.

По отношение на вродения характер, макар че божественото творение е изцяло добро, все пак разнообразието в същностните качества при човека идват от разликата в нивата; всички са прекрасни, но те са такива в по-голяма или в по-малка степен, в зависимост от нивото. По този начин всички хора притежават интелект и способности, но човешкият интелект, способности и достойнства се различават. Това е очевидно.

Например, вземете няколко деца от едно семейство, от едно място, от едно училище, обучавани от един и същ учител, отглеждани с една и съща храна, при един и същи климат, с едно и също облекло и изучаващи едни и същи уроци – сигурно е, че сред тези деца някои ще бъдат добри в науките, други ще имат средни възможности, а някои ще бъдат бавно схващащи. Оттук става ясно, че в първоначалния характер съществува разлика в нивата и разнообразие в достойнствата и способностите. Тази разлика

не говори за добро или зло, а е просто разлика в нивата. Един е на най-високо ниво, друг е на средно ниво, а трети – на най-ниско ниво. Така например човекът съществува, животното, растението и минералът също съществуват – но нивата на тези четири съществувания се различават. Каква разлика между съществуването на човека и на животното! При все това и двете са съществувания. Очевидно е, че в съществуването има разлики в нивата.

Разнообразието в унаследените качества идва от силата и слабостта на съчетанието – тоест, когато двамата родители са слаби и детето ще бъде слабо; ако те са силни, детето също ще бъде крепко. По същия начин, чистотата на кръвта е от голямо значение, защото чистото семе е като висшата порода, която съществува при растенията и животните. Например, виждате, че децата, родени от слаби и крехки баща и майка имат крехък организъм и слаби нерви; те ще страдат и няма да имат нито търпение, нито издръжливост, нито решимост, нито упоритост и ще са припрени, тъй като децата наследяват слабостта и немощта на своите родители.

Освен това, някои семейства и поколения са надарени с особена благодат. Така например особена благодат е това, че всички пророци на Израилевите чедра са потомци на Авраам. Това е благодат, която Бог е дал на това родословие – на Моисей от майка Му и баща Му, на Христос по майчина линия, а също и на Мохамед и на Баб, както и на всички Пророци и Свети проявления на Израил. Благословената красота¹ също е пряк потомък на Авраам, тъй като Авраам е имал и други синове освен Исмаил и Исаак, които в онези дни се преселили в земите на Персия и Афганистан и Благословената красота е един от техните потомци.

¹ Бахаулла

Оттук се вижда, че съществува също така и унаследен характер и то в такава степен, че ако характерите не съответстват на техния произход, макар и да принадлежат физически към това родословие, духовно те не се смятат за членове на семейството, като Ханаан,¹ който не се смята, че принадлежи към Ноевия род.

Но разликата в качествата по отношение на културата е изключително голяма, тъй като възпитанието оказва огромно въздействие. Чрез възпитанието невежите стават учени, боязливите стават храбри. Чрез внимателно отглеждане кривият клон се изправя; киселият, горчив плод от планините и горите става сладък и с приятен вкус и цветето с пет венчелистчета ги умножава на сто. Чрез възпитанието и образованието народите се цивилизоват и дори животните се опитомяват. Възпитанието трябва да се смята за най-важно, защото както болестите в света на телата са заразни, така и качествата на духа и сърцето са изключително заразни. Възпитанието има всеобщо въздействие и разликите, породени от него, са огромни.

Вероятно някой ще каже, че тъй като способностите и достойнствата на човека се различават, следователно разликата в способностите несъмнено води до разлика в характерите.²

Това обаче не е така, тъй като способностите са два вида – естествени способности и придобити способности. Първите, които са Божие творение, са изцяло добри – в Божието творение не съществува зло; но придобитите способности са станали причина за появата на зло. Например, Бог е създал всички хора по такъв начин и им е дал такъв организъм, че за тях са полезни захарта и меда, а отровата ги унищожава. Тази природа и организъм са

¹ Вж. Битие, 9:25

² Т.е., че следователно хората не могат да бъдат винени за техния характер.

вродени и Бог ги е дал по равно за цялото човечество. Човек обаче започва малко по малко да привиква към отровата, като поема малки количества всеки ден и постепенно ги увеличава, докато достигне такъв момент, когато не може да живее без грам опиум всеки ден. По този начин естествените способности напълно се извращават. Вижте колко много естествените способности и организъм могат да се изменят, докато чрез различни навици и привычки станат напълно извратени. Човек не съди диваците заради вродените им, а по-скоро заради придобитите им способности и природа.

В творението няма зло – всичко е добро. Определени качества и природа, вродени в някои хора и очевидно заслужаващи укор, всъщност не са такива. Например, от началото на живота на едно кърмаче, у него можете да забележите признаци на ненаситност, на гняв и яд. Тогава може да се каже, че доброто и злото са вродени в човешката същност, а това противоречи на чистата доброта на природата и сътворението. Отговорът на това е, че ненаситността, която означава да желаш още, представлява похвално качество при условие, че се употребява по подходящ начин. Така например, ако човек е ненаситен в стремежа си да усвои науката и познанието или да стане състрадателен, щедър и справедлив, това е достойно за най-голяма похвала. Ако той упражни гнева и яростта си срещу кръвожадните тирани, които са като свирепи зверове, това е доста похвално; но пък ако не използва тези качества по правилен начин, те са достойни за порицание.

Тогава става очевидно, че в сътворението и природата злото въобще не съществува, но когато естествените човешки качества бъдат използвани по незаконен начин, те са достойни за порицание. Така например, ако един богат и щедър човек даде определена сума пари на някой бедняк за собствените му нужди и ако този бедняк пръсне парите за незаконни неща, това ще бъде достойно за

порицание. Същото е и с естествените качества на човека, които представляват богатството на неговия живот – ако те бъдат използвани и проявявани по незаконен начин, те заслужават порицание. Затова е ясно, че сътворението е изцяло добро. Помислете за това, че най-лошото качество и най-отвратителната характеристика, която стои в основата на всяко зло, е лъжата. Не можем да си представим по-лошо или заслужаващо по-силно порицание качество от това – то руши всички човешки съвършенства и е източник на безброй пороци. Няма по-лоша характеристика от тази – тя е основата на всички злини. Въпреки всичко това, ако един лекар утеши болния, като му рече: “Да благодарим на Бога – по-добре си и има надежда да се оправиш”, макар и тези думи да са противоположни на истината, те могат да се окажат утеха за пациента и повратен момент в болестта. Това не заслужава порицание.

Въпросът вече е ясно разяснен. Бъдете жива и здрава!

НИВО НА ПРИТЕЖАВАНИТЕ ЗНАНИЯ ОТ ЧОВЕКА И БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

ВЪПРОС: Какво е нивото на възприятието в света на хората и какви са неговите ограничения?

ОТГОВОР: Знайте, че възприятието е променливо. Най-ниското ниво на възприятие е това на животните – тоест естественото чувство, което се проявява чрез силата на осезанията и която се нарича осезаемост. То е общо за хората и животните; нещо повече – по отношение на осезанията, някои животни са по-силни от човека. При хората обаче възприятието се различава и варира в съответствие с различаващите се състояния на човека.

Първото състояние на възприятие в света на природата е възприятието на разумната душа. Това възприятие и тази сила е обща за всички хора, независимо дали те нехаят или са зорки, дали са вярващи или безбожници. Разумната човешка душа е Божие творение – тя надвишава и превъзхожда всички други същества; тъй като е по-благородна и изтъкната, тя стои над останалите неща. Силата на разумната душа може да открие същността на нещата, да проумее особеностите на създанията и да вникне в тайните на битието. Всички науки, знания, изкуства, чудеса, институции, открития и начинания идват от упражнението на интелект на разумната душа. Имало е вре-

ме, когато са съществували непонятни, съхранени тайни и скрити загадки; постепенно разумната душа ги е разкрила и ги е извела от равнината на незримото и тайното в зримото царство. Това е най-великата сила на възприятие в света на природата, която в най-високия си полет и летеж проумява същината на нещата, качествата и въздействието на обусловените създания.

Всемирният божествен разум обаче, който стои над природата, представлява благодатта на Предвечната сила. Този всемирнен разум е божествен – той стои над съществуващите реалности и получава светлината на Божиите тайни. Това е сила на съзнанието, а не сила на проучването и изследването. Интелектуалната сила на света на природата е сила на проучването и чрез своите изследвания тя открива същината на създанията и свойствата на всичко съществуващо; докато божествената интелектуална сила, която стои над природата, обгръща всичко, съзнава всичко, разбира го, проумява тайните, същината и божествените знаци и е откривателят на скритите истини на Царството. Тази божествена интелектуална сила представлява специална характеристика на Светите Проявления и Местоизреви на пророчеството; един лъч от тази светлина пада върху огледалата на сърцата на вярващите и частица и дял от тази сила им се предава чрез Светите Проявления.

Светите Проявления имат три състояния – веднъж физическото състояние; веднъж състоянието на разумната душа; и веднъж състоянието на проявление на съвършенство и господен блясък. Тялото проумява нещата според нивото на своите способности в материалния свят, следователно в определени случаи то проявява физическа слабост. Например: “Бях заспал и загубил съзнание; Божият полъх мина над Мен, разбуди Ме и Ми нареди да провъзглася Словото”; или когато на тридесет години Христос бил кръстен и над Него се спуснал Светият дух

– преди това Светият дух не се проявявал у Него. Всички тези неща се отнасят до телесното състояние на Проявленията; Тяхното духовно състояние обаче обгръща всички неща, познава всички тайни, открива всички знаци и господства над всичко; и преди, и след Тяхната мисия, те си остават същите. Затова Христос е казал: “Аз съм Алфа и Омега, първият и последният”,¹ тоест никога не е имало и никога не ще има каквато и да е промяна или изменение у Мен.

¹ Вж. Откровение, 22:13

ЧОВЕШКОТО ПОЗНАНИЕ ЗА БОГА

ВЪПРОС: До каква степен може човешкият ум да проумее Бога?

ОТГОВОР: Този въпрос изисква доста време и да се разясни тъй на маса не е лесно; въпреки това ще поговорим по него накратко.

Знайте, че има два вида познание – познанието за същността на нещо и познание за неговите качества. Същността на нещо се познава чрез неговите качества, иначе то е непознато и непонятно.

Тъй като нашето познание за нещата, дори и за сътворените и ограничени неща, представлява познание за техните качества, а не за тяхната същност, как тогава е възможно да се проумее същината на Божествената реалност, която е неограничена? Защото скритата същност на всяко нещо не може да се проумее, а се разбират единствено неговите качества. Например скритата същност на слънцето е неизвестна, но то се разбира чрез неговите качества, които са топлината и светлината. Скритата същност на човека е незнайна и не е очевидна, но тя се характеризира и се познава чрез нейните качества. По този начин всяко нещо се познава чрез неговите качества, а не чрез същността му. Въпреки че умът обхваща всичко и чрез него се проумяват видимите създания, по отношение

на тяхната същност тези създания са неизвестни – те са познати по отношение на техните качества.

Тогава как би могъл вечният, непреходен Господ, Който стои над всяко разбиране и представа, да се познае чрез Неговата същност? Тоест, след като нещата могат да се познаят единствено чрез техните качества, а не чрез същността им, сигурно е, че Божествената реалност е незнйна по отношение на нейната същност, а се познава по отношение на нейните качества. Освен това, как би могла мимолетната същност да обхване Предвечната реалност? Та проумяването е резултат на обхващане – за да има проумяване, трябва да има обгръщане – а Същността на единството обхваща всичко и не може да бъде обхваната.

Също така разликата между състоянията в света на създанията представлява пречка за проумяването. Например този минерал принадлежи към царството на минералите; колкото и да се издигне, той не може никога да проумее силата на растежа. Растенията, дърветата, колкото и да прогресират, не могат да си представят силата на зрението или силите на другите възприятия; а животното не може да си представи положението на човека – тоест неговите духовни сили. Разликата в състоянията представлява пречка към познанието; по-низшето ниво не може да проумее по-висшето ниво. Как тогава би могла мимолетната същност да проумее Предвечната реалност? Следователно да се познае Бог означава проумяването и познанието за Неговите качества, а не за Неговата Същност. Това познание за качества е също така пропорционално на възможностите и силата на човека – то не е абсолютно. Философията се състои в проумяването на същината на нещата, такива каквито съществуват, според възможностите и силата на човека. Защото мимолетната същност може да проумее Предвечните качества единствено до степента на човешките възможности. Тайната на

Божественото е пресвята и пречистена от проумяването на създанията, тъй като единственото, което достига до въображението, е онова, което човек разбира, а силата на разбирането у човека не обхваща Реалността на Божествената същност. Единственото, което човек може да проумее, са качествата на Божественото, блясъкът на който се проявява и се вижда в света и в душите на хората.

Когато погледнем в света и в душите на хората, виждаме чудните знаци на божествените съвършенства, които са ясни и очевидни, тъй като същността на нещата доказва Всемирната реалност. Божествената реалност може да бъде сравнена със слънцето, което от висотата на своето великолепие грее над всички хоризонти и всеки хоризонт и всяка душа получава дял от неговия блясък. Ако не съществуваше тази светлина и тези лъчи, не биха съществували и създанията; всички те изразяват по нещо и черпят по някой лъч и част от тази светлина. Блясъкът на Божиите съвършенства, благодат и качества греят и се излъчват от същността на Съвършения човек – тоест от Неповторимия, от върховното Божие Проявление. Другите създания получават само един лъч, докато върховното Проявление представлява огледало за Слънцето, което се проявява и се изявява в него с всичките си съвършенства, качества, знаци и чудеса.

Познанието за Божествената реалност е невъзможно и недостижимо, докато познанието за Божиите Проявления е познание за Бога, тъй като в Тях се виждат благодатта, блясъкът и божествените качества. Следователно, ако човек достигне до познанието за Божиите Проявления, той ще достигне до познанието за Бога, а ако нехае за познанието за Божествените Проявления, той ще бъде лишен от познанието за Бога. По този начин е потвърдено и доказано, че Светите Проявления са центърът на Божията благодат, знаци и съвършенства. Благословени

са онези, които получават светлината на божествената благодат от просветените Местоизгреви!

Надяваме се, че Божиите приятели като сила на привличане ще черпят тази благодат от самия извор и ще се надигнат с такова просветление и знаци, че те самите да бъдат ясни доказателства за Слънцето на действителността.

БЕЗСМЪРТИЕТО НА ДУХА (1)

След като показаме, че човешкият дух съществува,¹ трябва да докажем неговото безсмъртие.

Безсмъртието на духа се споменава във всички Свещени книги – то представлява съществената основа на божествените религии. Казват, че наказанията и възнагражденията биват два вида: първо – възнагражденията и наказанията на този свят, и второ – тези в другия свят. Раят и адът на съществуването обаче ги има във всички Божии светове, било то в този свят или в духовните божествени светове. Придобиването на тези възнаграждения е придобиване на вечен живот. Затова и Христос казва: “Постъпвайте така, че да намерите вечен живот и да се родите от водата и духа, за да можете да влезете в Царството.”²

Възнагражденията на този живот са добродетелите и съвършенствата, които красят човешката същност. Например, човек е бил мрачен и става лъчезарен; бил е невеж и става мъдър; нехаел е и започва да обръща внимание; бил е заспал и се е разбудил; бил е мъртъв и става

¹ Вж. “Съществуващата разлика между човека и животното”, стр. 203.

² Вж. Йоана, 3:5

жив; бил е сляп и проглежда; бил е глух и започва да чува; бил е земен и става свят, бил е материален и става духовен. Чрез тези възнаграждения той придобива духовно рождение и става ново създание. Превръща се в проявление на стиха от Евангелието, където за учениците се казва, че са “били родени, не от кръв, не от плътска похот, нито от мъжка похот, но от Бога”,¹ тоест че са били освободени от животинските характеристики и качества, които са характеристики на човешката природа и са придобили божествените характеристики, които представляват Божия благодат. Това е значението на прераждането. За такива хора няма по-голямо мъчение от това, да бъдат откъснати от Бога и по-сурово наказание от сладострастните пороци, тъмните качества, низшата природа, отдаването на плътските желания. Когато бъдат освободени чрез светлината на вярата от мрака на тези пороци, бъдат озарени от блясъка на слънцето на действителността и облагородени с всички добродетели, те смятат това за най-голяма награда и знаят, че това е истинският рай. По същия начин те смятат, че духовното наказание, тоест мъчението и наказанието на съществуването, представлява човек да бъде подчинен на света на природата, да бъде откъснат от Бога, да е груб и невеж, да се поддава на плътски страсти, да е погълнат от животински слабости, да се характеризира с тъмни качества, като лъжовността, тиранията, жестокостта, привързаността към земните дела и да е обзет от сатанински помисли. За тях това са най-големите наказания и мъчения.

По същия начин, възнагражденията на другия свят са вечният живот, който се споменава ясно във всички Свещени книги, божествените съвършенства, вечната благодат и непреходното блаженство. Възнагражденията на другия свят са съвършенствата и мирът, придобивани

¹ Йоана, 1:13

в духовните светове след напускането на този свят, докато възнагражденията на този свят са истински лъчезарните съвършенства, които се осъществяват в този свят и които са източник на вечен живот, тъй като те представляват самия прогрес на съществуването. Това е като човекът, който преминава от света на зародиша в състоянието на зрялост и се превръща в проявление на следните слова: “Затова благословен да е Бог, най-прекрасният от всички Сътворители.”¹ Възнагражденията на другия свят са покой, духовната благодат, различните духовни дарове в Божието царство, постигането на желанията на сърцето и душата и срещата с Бога в света на вечността. По същия начин наказанията на другия свят, тоест мъченията на другия свят, се състоят в лишаването от специалните божествени благословии и абсолютна благодат и падението на най-ниските нива на съществуването. Онзи, който бъде лишен от тази божествена благосклонност, макар и да продължи след смъртта, се смята за мъртъв от хората на истината.

Логическото доказателство за безсмъртието на духа е това, че от несъществуващо нещо не може да дойде знание, тоест не е възможно да се появят знамения от абсолютното небитие, тъй като знаменията са следствие от съществуването, а следствието зависи от съществуването на даден принцип. Така например от несъществуващо слънце не може да грее светлина, от несъществуващо море не могат да се появят вълни, от несъществуващ облак не може да завали дъжд, несъществуващото дърво не ражда плод, несъществуващият човек нито проявява, нито създава каквото и да било. Следователно, след като се появяват знамения на съществуването, те представляват доказателство, че притежателят на това знамение съществува.

¹ Коран 23:14

Представете си, че днес съществува Христовото царство. Как от несъществуващ цар би могло да се прояви такова велико царство? Как от несъществуващо море могат да се надигнат такива високи вълни? Как от несъществуваща градина биха могли да се понесат такива ароматни повеи? Помислете, че никакво въздействие, никаква следа, никакво влияние не остава от което и да е същество след като съставните му части се разпръснат и елементите му се разпаднат, било то минерал, растение или животно. Единствено човешката същност и човешкият дух са тези, които след разпадането на съставните части, разпръсването на частиците и унищожаването на състава, не изчезват, а продължават да действат и да имат своята сила.

Въпросът е изключително деликатен – помислете внимателно върху него. Това, което привеждаме, представлява логическо доказателство, та мъдрите да могат да го претеглят на везните на разума и справедливостта. Но ако духът на човек се възрадва и бъде привлечен към Божието царство, ако вътрешният взор се отвори, ако духовният слух укрепне и духовните чувства надделеят, той ще съзре безсмъртието на духа ясно като слънцето и радостните Божии вести и знамения ще го обгърнат от всички страни.

Утре ще дадем и други доказателства.

БЕЗСМЪРТИЕТО НА ДУХА (2)

Вчера бяхме заети да дискутираме безсмъртието на духа. Знайте, че силата и разумът на човешкия дух са два вида, тоест те възприемат и действат по два различни начина. Единият начин е чрез средствата и органите – по този начин с това око той вижда; с това ухо – чува; с този език – говори. Така действа духът и възприятието на човешката същност – посредством органите, тоест духът е чуващият – чрез ушите; духът е виждащият – чрез очите; духът е говорещият – чрез езика.

Другата проява на силите и действията на духа е без средства и органи. Например, в състояние на сън, без очи – той вижда; без уши – чува; без език – говори; без нозе – тича. Накратко, тези действия са извън възможностите на средства и органи. Колко често се случва той да види сън в заспало състояние и значението на този сън да стане очевидно две години по-късно в съответстващи събития. По същия начин, колко пъти се случва въпрос, който човек да не може да реши в будно състояние, да се реши в света на сънищата. В будно състояние окото вижда само на близко разстояние, но в съня онзи, който е на Изток, вижда Запада. Когато е буден, той вижда настоящето; в съня – той вижда бъдещето. В будно състояние, чрез бърз транспорт, той може да пътува най-много с двадесет

фарсаха¹ в час; в съня, за едно мигване на окото, той прекосява Изтока и Запада. Защото духът пътува по два различни начина – без средства, което е духовно пътуване; и чрез различни средства, което е материално пътуване – като птиците, които летят и онези, които са носени.

По време на съня това тяло сякаш е мъртво; то нито вижда, нито чува; то не съзнава, нито има възприятие, тоест човешките сили са спрели да действат, но духът живее и продължава да съществува. Нещо повече – проникновението се засилва, полетът му се извисява и интелектът нараства. Да си мислим, че след смъртта на тялото духът загива, е все едно да си представяме, че птицата в клетката ще бъде унищожена, ако клетката се счупи, когато птицата няма защо да се бои от разрушаването на клетката. Нашето тяло е като клетката, а духът е като птицата. Виждаме, че без клетката, в света на съня, тази птица полита – следователно, ако клетката се счупи, птицата няма да умре и ще продължи да съществува. Нейните чувства ще бъдат дори още по-силни, възприятията ѝ – по-големи и щастието ѝ ще се увеличи. Наистина, от ада тя достига рая на насадата, тъй като за благодарните птици няма по-голям рай от свободата извън клетката. Затова с огромна радост и щастие мъчениците се завтичат към равнината на саможертвата.

В будно състояние човешкото око вижда най-много на един час разстояние², тъй като по този начин посредством тялото се определя силата на духа, но с вътрешното зрение и умственото око той вижда Америка и може да долови онова, което е там, да открие състоянието на нещата и да ръководи дела. Тогава, ако духът беше същото нещо като тялото, щеше да е необходимо силата на вът-

¹ Един фарсах се равнява на около шест километра.

² Персийски обичай е разстоянието да се измерва с време.

решния взор да бъде в същото съотношение. Следователно, става очевидно, че духът е различен от тялото, че птицата е различна от клетката и че силата на проникновение на духа е по-голяма без посредничеството на тялото. После, ако се остави инструмента, притежателят на инструмента продължава своето действие. Например, ако перото се остави или се счупи, писателят продължава да живее и си е тук; ако се разруши къщата, нейният собственик си е жив и съществува. Това е едно от логическите свидетелства за безсмъртието на душата.

Има и друго доказателство – това тяло се омаломощава, натежава, разболява се или пък оздравява; то се уморява или отпочива; понякога ръката или кракът се ампутират или физическата им сила е осакатена; то ослепява, оглушава или онемява; крайниците му могат да се парализират; накратко, тялото може да има всякакви несъвършенства. Въпреки всичко това, в първоначалното си състояние, със собственото си духовно възприятие, духът ще бъде вечен и постоянен; него не го сполитат несъвършенства, нито пък ще осакатее. Но когато тялото е изцяло подложено на болести и несгоди, то се лишава от благодатта на духа подобно на огледало, което когато се счупи, замърси или напраши, не може да отразява слънчевите лъчи, нито повече да показва неговата благодат.

Вече обяснихме, че човешкият дух не се намира в тялото, тъй като е свободен и пречистен от вход и изход, които са телесни състояния. Връзката на духа с тялото е като връзката на слънцето с огледалото. Накратко, човешкият дух се намира в едно състояние. Той нито се разболява от болестите на тялото, нито се излекува чрез неговото здраве; той не става неразположен, слаб, нещастен, беден, лек или малък, тоест няма да бъде наранен поради немощта на тялото, у него няма да се забележи никакво въздействие, ако тялото отслабне, ако ръцете, краката или езикът бъдат отрязани или пък ако загуби силата на слу-

ха и зрението. Следователно, очевидно и сигурно е, че духът е различен от тялото и че времетраенето му не зависи от времетраенето на тялото; напротив – в най-голямо величие духът господства в света на тялото и неговата сила и влияние се виждат и забелязват подобно на слънчевата благодат в огледалото. Но когато огледалото се напращи или се счупи, то ще престане да отразява слънчевите лъчи.

СЪВЪРШЕНСТВАТА СА БЕЗ КРАЙ

Знайте, че съвършенствата на съществуването са ограничени до състоянието на служба, на пророчество и на Божественост, но божествените и обусловените съвършенства са неограничени. Когато размислите дълбоко, ще откриете, че на пръв поглед и съвършенствата на съществуването са безгранични, тъй като няма да откриете толкова съвършено създание, та да не можете да си представите друго, стоящо над него. Например, не можете да откриете рубин в минералното царство, роза в растителното царство или славей в животинското царство, без да си представите, че може би съществуват и по-добри екземпляри. Тъй както божествената благодат е безгранична, така и човешките съвършенства нямат край. Ако беше възможно да се достигне границата на съвършенство, тогава една от същностите на създанията би могла да достигне до състоянието на независимост от Бога и обусловеното би могло да постигне състоянието на абсолютното. За всяко създание обаче си има точка, която то не може да премине, тоест онзи, който е в състоянието на служба, колкото и да напредва в придобиването на безкрайни съвършенства, никога няма да достигне състоянието на Божественост. Същото се отнася и до другите създания. Минералът, колкото и да напредва в минералното

царство, не може да придобие силата на растението. Също и в цветето – колкото и далеч да прогресира в растителното царство, няма да се появи силата на възприятията. Тъй че този сребърен минерал не може да се сдобие със слух или зрение; той може единствено да се подобрява в собственото си състояние и да стане свършен минерал, но той не ще придобие силата на растежа или силата на осезанието, нито пък ще получи живот – той може да напредва единствено в собственото си състояние.

Например, Петър не може да стане Христос. Единственото, което може да направи в състоянието на служба, е да достигне безкрай свършенства, тъй като всяка съществуваща реалност е в състояние да извършва прогрес. Тъй както човешкият дух, който след като свали тази материална форма, има вечен живот, несъмнено и всяко същество е в състояние да извършва прогрес; следователно позволено е да се търси напредък, прошка, милост, благотворителност и благодат за човек след неговата смърт, тъй като всяко съществуване е в състояние да прогресира. Затова и в молитвите на Бахаулла се търси прошка и опрощаване греховете на онези, които са починали. Освен това, тъй като хората на този свят се нуждаят от Бога, те ще се нуждаят от Него също така и в следващия свят. Създанията винаги изпитват нужда, докато Бог е абсолютно независим, било то в този или в бъдния свят.

Богатството на другия свят е близостта до Бога. Следователно, сигурно е, че на онези, които са близо до Божествения двор, е позволено да се застъпват и това застъпничество има Божието одобрение. Но застъпничеството в другия свят не е като застъпничеството в този свят. То е нещо друго, една друга реалност, която не може да бъде изразена с думи.

Ако някой богат човек при смъртта си завещае дарение на бедните и окаяните и даде част от богатството му да бъде изразходено за тях, може би това действие ще се

окаже причина за това, той да бъде извинен и простен, както и за неговия напредък в Божественото царство.

Също така бащата и майката търпят най-големи неприятности и трудности заради своите деца и често, когато децата достигнат зряла възраст, родителите си отиват на онзи свят. Рядко се случва на този свят баща и майка да видят отплатата за грижите и неприятностите, които са изтърпели заради своите деца. Следователно децата, в замяна на грижите и неприятностите, трябва да проявят благотворителност и благодеяния и трябва да молят извинение и прошка за своите родители. Така че вие трябва, в замяна на обичта и добротата, оказана ви от баща ви, да давате на бедните заради него, с най-голямо покорство и смирение да молите за извинение и опрощаване на греховете и да поискате висшето милосърдие.

Възможно е дори състоянието на онези, които са умрели в грях и неверие да бъде променено, тоест те могат да станат предмет на извинение чрез Божиата благодат, а не чрез Неговата справедливост, тъй като благодатта означава даване без заслуга, а справедливостта е отдаване на заслуженото. Тъй както ние имаме сила да се молим за тези души тук, така и ще продължим да имаме същата тази сила и в другия свят, който е Божието царство. Не са ли всички хора в онзи свят Божии твари? Следователно, и в онзи свят те могат да извършват прогрес. Така както тук те могат да получават светлина чрез своите молитви, тъй и там те могат да молят за прошка и да получават светлина чрез прошения и молитви. Тъй както с помощта на призивите, прошенията и молитвите на светите люде, техните души в този свят могат да постигат развитие, по същия начин ще бъде и след смъртта. Чрез собствените им молитви и призови те също могат да постигат прогрес, особено когато те са предмет на застъпничество от страна на Светите Проявления.

ЧОВЕШКИЯТ ПРОГРЕС В ДРУГИЯ СВЯТ

Знайте, че нищо, което съществува, не остава в състояние на покой, тоест всичко се намира в движение. Всичко или расте, или запада; всички неща или идват от небитието на този свят или си отиват от този свят в небитието. Така например това цвете, този зюмбюл, през определен период е идвал от небитието към този свят, а сега от този свят се е отправил към небитието. Казва се, че това състояние на движение е съществено необходимо, тоест естествено; то не може да бъде откъснато от създавания, тъй като представлява тяхно съществено изискване, тъй като за огъня съществено изискване е да гори.

По този начин се установява, че движението е необходимо за съществуването, което или расте, или запада. Значи, тъй като духът продължава да съществува след смъртта, той по необходимост прогресиращ или запада, без обаче никога да напуска собственото си състояние, в което продължава да се развива. Например същността на духа на Петър, колкото и далеч да прогресиращ, няма да достигне състоянието на Христовата същност – той прогресиращ единствено в собствената си среда.

Погледнете този минерал. Колкото и далеч да еволюира, той еволюира единствено в собственото си състояние; не можете да приведете кристала в състояние, къде-

то той да придобие зрение. Това е невъзможно. Така също луната, която е в небесата, колкото и да може да еволюира, тя не може да се превърне в сияйно слънце, но в собственото си състояние тя има свой апогей и перигей. Колкото и далеч да прогресират учениците, те никога не биха се превърнали в Христос. Истина е, че въгленът се превръща в диамант, но те и двата се намират в минерално състояние и съставните им елементи са едни и същи.

СЪСТОЯНИЕТО НА ЧОВЕКА И НЕГОВИЯТ ПРОГРЕС СЛЕД СМЪРТТА

Когато погледнем на създанията с виждащи очи, забелязваме, че те се свеждат до три рода, тоест като цяло те са или минерали, или растения, или животни, като всеки от тези три класа съдържа отделни видове. Човекът е най-висшият вид, тъй като е притежател на съвършенствата на всички класове, тоест той има тяло, което расте и което чувства. Освен че притежава съвършенствата на минерала, на растенията и на животните, той също притежава една специална отлика, която липсва на другите създания – това са интелектуалните съвършенства. Следователно човекът е най-благородното от всички създания.

Човекът се намира на най-високото ниво на материалното и в началото на духовното, тоест той е край на несъвършенството и началото на съвършенството. Той е на последното ниво на тъмнината и в началото на светлината; ето защо се казва, че човешкото положение е край на нощта и началото на деня, което означава, че той представлява съвкупност от всички нива на несъвършенство и притежава нивата на съвършенство. У него се намира и животинската, и ангелската страна и целта на възпитателя е така да обучи човешките души, че ангелските им характеристики да надделеят над животинската им стра-

на. Тогава, ако божествената сила у човека, която е негово съществено съвършенство, надделее над сатанинската сила, която е абсолютното несъвършенство, той се превръща в най-прекрасното сред всички създания; но ако сатанинската сила надделее над божествената сила, той се превръща в най-низшето от всички твари. Затова той е краят на несъвършенството и началото на съвършенството. У никой друг вид в света на съществуването няма такава разлика, контраст, противоречие и противопоставяне както у човека. Така например, в човек е било отражението на Божествената светлина, като у Христа, и вижте колко обичан и почитан е Той! В същото време виждаме човек да се кланя на камък, на буца пръст или на дърво. Колко низък е той, че предмет на неговото преклонение да бъде най-ниското съществуване, тоест камъкът и глината без дух; планината, гората или дървото. Какъв по-голям срам за човека от това, да се прекланя пред най-ниските нива на съществуването? По същия начин, знанието е човешко качество, както е и невежеството; правдивостта е човешко качество, както е и лъжовността; благонадеждността и предателството, справедливостта и несправедливостта са все човешки качества и така нататък. Накратко, всички съвършенства и добродетели, както и всички пороци са все човешки качества.

Помислете също така за различията между отделните хора. Христос е бил в тялото на човек и Каиафа е бил в тялото на човек; Моисей и Фараонът, Авел и Каин, Бахаулла и Яхия¹ са били хора.

Казва се, че човекът е най-великият Божи представител и че той представлява Книгата на сътворението, тъй като всички тайни на битието съществуват в него. Ако се прислони под сянката на Истинския възпитател и

¹ Мирза Яхия Собх-е-Азал – природеният брат на Бахаулла и Негов непримирим враг.

бъде правилно обучен, той се превръща в същина на същините, светлина на светлините, дух на духовете; става център на божествените проявления, източник на духовни качества, местоизгрев на божествени светлини и получател на божествено вдъхновение. Ако бъде лишен от това възпитание, той става проявление на сатанински качества, съвкупност от животински пороци и източник на всички тъмни състояния.

Причината за мисията на Пророците е да образуват хората, та този къс въглен да може да се превърне в диамант и това безплодно дърво да бъде ашладисано и да роди най-сладките, най-прекрасните плодове. Когато човек достигне най-благородното ниво в света на човечеството, тогава той може да продължи своя прогрес в състоянията на съвършенството, но не и в нивата, тъй като тези нива са ограничени, докато божествените съвършенства са безкрай.

И преди, и след свалянето на тази материална обвивка, съществува напредък в съвършенствата, но не и в нивата. Така създанията намират своя връх в съвършения човек. Няма по-велико създание от съвършения човек. Когато човек достигне това състояние, той все още може да напредва в съвършенствата, но не и в нивата, тъй като не може да премине в по-висше ниво от това на съвършения човек. Той напредва единствено в нивото на човечеството, тъй като човешките съвършенства са безкрайни. По този начин, колкото и учен да е даден човек, можем да си представим и по-учен от него.

Следователно, тъй като човешките съвършенства са безкрайни, човек може също да прогресира в съвършенства и след напускането на този свят.

РАЗЯСНЕНИЕ НА ЕДИН ОТ СТИХОВЕТЕ В “КЕТАБ-Е-АКДАС”

ВЪПРОС: В “Кетаб-е-Акдас” се казва: “... който се е лишил от него, се е отклонил от правия път дори и да е извършил всяко добро дело.” Какво е значението на този стих?

ОТГОВОР: Този благословен стих означава, че основата на успеха и спасението е познанието за Бога и че резултатите от познанието за Бога са добрите постъпки, които са плодовете на вярата.

Ако човек не притежава това познание, той ще бъде откъснат от Бога и когато съществува това откъсване, добрите постъпки нямат пълно въздействие. Този стих не означава, че откъснатите от Бога души са равни, независимо от това дали извършват добри или лоши постъпки. Той означава само, че основата е да се познава Бога и че добрите постъпки са резултат от това познание. Независимо от това, сигурно е, че съществува разлика между добрите, грешниците и нечестивците, които са откъснати от Бога. Защото откъснатият, който има добри принципи и добър характер заслужава Божията прошка, докато онзи, който е грешник и има лоши качества и характер, е лишен от Божията благодат и благословии. В това се състои разликата.

Следователно, благословеният стих означава, че добрите постъпки, сами по себе си, без познанието за Бога, не могат да бъдат причина за вечно спасение, траен успех, благоденствие и влизане в Божието царство.

СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА РАЗУМНАТА ДУША СЛЕД СМЪРТТА НА ТЯЛОТО

ВЪПРОС: По какъв начин ще съществува разумната душа след като бъде изоставено тялото и духът получи свобода? Да предположим, че душите, които са подпомогани от благодатта на Светия дух достигат истинско съществуване и вечен живот. Но какво става с разумните души, тоест с откъснатите духове?¹

ОТГОВОР: Някои хора смятат, че тялото е същината и че то съществува само по себе си, а духът е нещо допълнително и зависи от същината на тялото, макар че напротив – разумната душа представлява същината, а тялото зависи от нея. Ако зависимото, тоест тялото, бъде разрушено, същината – духът, продължава да съществува.

Второ, разумната душа, което означава човешкият дух, не се спуща в тялото, тоест не влиза в него, тъй като спущането и влизането са характеристики на телата, а разумната душа е освободена от това. Духът никога не е влизал в това тяло, така че когато то скъса с него, той няма да се нуждае от друга обител, не – духът е свързан

¹ “Откъснатите духове” тук означава разумните души – душите, които не притежават духа на вярата. Вж. “Душа, дух и разум”, стр. 229.

с тялото така, както светлината е свързана с това огледало. Когато огледалото е ясно и съвършено, светлината на лампата ще се вижда в него, а когато огледалото се покрие с прах или се счупи, светлината ще изчезне.

Разумната душа, тоест човешкият дух, нито е влизал в това тяло, нито е съществувал благодарение на него, така че след разлагане състава на тялото, как той ще се нуждае от същина, чрез която да съществува? Напротив, разумната душа е същината, чрез която тялото съществува. Индивидуалността на разумната душа е от самото начало, тя не се дължи на посредничеството на тялото, макар състоянието и индивидуалността на разумната душа да могат да укрепват в този свят – тя може да прогресира и да достига степените на съвършенство или да остава в преизподнята на невежеството, откъсната и лишена от гледката на Божиите знамения.

ВЪПРОС: Какви са средствата, чрез които човешкият дух, тоест разумната душа, извършва прогрес след напускането на този смъртен свят?

ОТГОВОР: Прогресът на човешкия дух в божествения свят, след разкъсването на неговата връзка с тялото от прах, се осъществява единствено чрез Божията благодат и милосърдие, чрез застъпничеството и искрените молитви на други човешки души или чрез благотворителността и важните добри дела, извършени в негово име.

БЕЗСМЪРТИЕТО НА ДЕЦАТА

ВЪПРОС: Какво е състоянието на децата, които умират преди достигането на съзнателна възраст или преди определеното за раждане време?

ОТГОВОР: Тези невръстни деца се намират под Божието крило и благосклонност и тъй като не са извършили никакъв грях и не са изцапани с нечистотата на света на природата, те са средоточия на проявленията на благодатта и Окоето на състраданието ще бъде обърнато към тях.

ВЕЧНИЯТ ЖИВОТ И ВЛИЗАНЕТО В БОЖИЕТО ЦАРСТВО

Питате за вечния живот и влизането в Божието царство. Външният израз, използван за Царството, е небето, но това представлява едно сравнение и уподобяване, а не действителност или факт, тъй като Царството не е материално място – то е пречистено от времето и пространството. Това е един духовен, божествен свят и център на Божието господство; то е освободено от тялото и всичко телесно и е пречистено и осветено от представите на човешкия свят. Да бъдат ограничени в пространството, е характерно за телата, а не за духовете. Времето и пространството ограничават тялото, но не и разума и духа. Вижте как тялото на човека е ограничено в едно малко пространство – то покрива едва две педи земя. Човешкият ум и разум обаче пътуват из всички страни и посоки – дори и през необятните небесни простори, обгръщат всичко съществуващо и правят открития във високи сфери и безкрайни разстояния. Това е така, защото духът няма ограничено пространство – той е безпространствен, и за него земята и небесата са едно, тъй като прави открития и в двете. Тялото обаче е ограничено до едно пространство и няма представа за онова, което е извън него.

Защото животът е два вида – животът на тялото и животът на духа. Животът на тялото е материален свят, докато животът на духа изразява съществуването на Царството, което се състои в това, човек да получи от Божия дух и да бъде съживен чрез дъха на Светия дух. Въпреки че материалният свят съществува, за светците той представлява чисто небитие и абсолютна смърт. Тъй че и човек съществува, и този камък също съществува, но каква разлика между човешкото съществуване и съществуването на камъка! Въпреки че камъкът съществува, в сравнение с човешкото съществуване, той се намира в небитието.

Значението на вечния живот е дарът на Светия дух, тъй както цветето получава дара на сезона – въздухът и повеите на пролетта. Помислете – това цвете в началото е имало живот като този на минерала, но чрез настъпването на сезона на пролетта, на богатата на пролетните облаци и топлината на греещото слънце, то е достигнало един друг живот на съвършена свежест, изящество и аромат. Първият живот на цветето, в сравнение с втория, представлява смърт.

Смисълът на казаното е, че животът на Царството е живот на духа – вечният живот и че той е пречистен от пространството, както човешкия дух, който не е ограничен в дадено място. Защото ако изследвате човешкото тяло, няма да откриете специално място или област за духа, тъй като той никога не е имал място – той е нематериален. Духът има връзка с тялото като тази на слънцето с огледалото.

По същия начин, светът на Царството е пречистен от всичко, което може да бъде доловено от окото или от другите възприятия – слуха, обонянието, вкуса или допира. Разумът, който е у човека и чието съществуване се разпознава – къде се намира той у него? Ако изследвате тялото с очи, уши и другите възприятия, няма да го откриете;

при все това той съществува. Следователно разумът няма определено място, но е свързан с мозъка. Подобно на него е и Царството. По същия начин както обичта няма определено място, но е свързана със сърцето, така и Царството няма определено място, но е свързано с човека.

Влизането в Царството става чрез обичта към Бога, чрез откъсване, чрез святост и целомъдрие, чрез правдивост, чистота, непоколебимост, вяност и жертване на живота.

Тези обяснения показват, че човекът е безсмъртен и живее вечно. За онези, които вярват в Бога, които обичат Бога и имат вяра, животът е прекрасен – тоест той е вечен, но за онези души, които са откъснати от Бога, въпреки че притежават живот, той е мрачен и в сравнение с живота на вярващите представлява небитие.

Например, окото и нокътят са живи, но животът на ноктя в сравнение с живота на окото не съществува. И този камък, и този човек съществуват, но по отношение на човешкото съществуване, камъкът не съществува – той няма битие, тъй като когато човекът умре и тялото му бъде разрушено и унищожено, той се превръща в камък и пръст. Следователно ясно е, че въпреки че минералът съществува, по отношение на човека, той е несъществуващ.

По същия начин, душите, които са откъснати от Бога, въпреки че съществуват в този свят и в света след смъртта, в сравнение със святото съществуване на децата на Божието царство са несъществуващи и разделени от Бога.

СЪДБАТА

ВЪПРОС: Предопределението, което се споменава в Светите книги – нещо предначертано ли е? Ако това е така, не са ли безсмислени усилията то да бъде избегнато?

ОТГОВОР: Съдбата е два вида – едната е предначертана, а другата е условна или предстояща. Предначертаната съдба е онази, която не може да бъде променена или изменена, а условната съдба е онази, която може да се случи. Така например, за тази лампа предопределената съдба е, че маслото ѝ ще изгори и ще свърши; следователно това, че накрая тя ще угасне, е предначертание, което е невъзможно да се измени или промени, тъй като то е предначертана съдба. По същия начин, в тялото на човека е била създадена една сила на живота и щом тя бъде унищожена и свърши, тялото със сигурност ще се разпадне, тъй че когато маслото в тази лампа изгори и свърши, лампата несъмнено ще угасне.

Условната съдба обаче може да бъде сравнена със следното – докато все още има масло, върху лампата задухва яростен вятър, който я гаси. Това представлява условната съдба. Разумно е тя да бъде избегната, човек да се пази от нея, да бъде внимателен и предпазлив. Предначертаната съдба обаче, която е като свършването на мас-

лото в лампата, не може да бъде изменена, променена или забавена. Тя трябва да се случи – неизбежно е това, че лампата ще угасне.

ВЛИЯНИЕТО НА ЗВЕЗДИТЕ

ВЪПРОС: Имат ли звездите в небесата някакво въздействие върху човешката душа или не?

ОТГОВОР: Някои от небесните звезди имат ясно и очевидно физическо въздействие върху земното кълбо и земните същества, което не се нуждае от обяснение. Вижте слънцето, което чрез Божията помощ и провидение спомага за развитието на земята и на всички земни същества. Без слънчевата светлина и топлина, всички земни твари биха изчезнали напълно.

По отношение на духовното влияние на звездите, макар това влияние на звездите в света на хората да изглежда странно, ако помислите задълбочено по въпроса, няма вече толкова да се чудите. Не искам да кажа обаче, че предначертанията, за които астролозите от миналото са заключавали по движението на звездите, съответстват на действителните събития, тъй като предначертанията на тези предишни астролози са били форми на въображение, които идват от египетските, асирийските и халдейските свещеници, та дори са се дължали на фантазиите на индусите, на митовите на гърци, римляни и други звездопоклонници. Това, което искам да кажа, е че тази необятна вселена е като човешкото тяло, всички органи на което са свързани и зависими един от друг с най-голяма

сила. Колко много органите, членовете и другите части на човешкото тяло са преплетени и свързани във взаимопомощ и сътрудничество и колко много си влияят един на друг! Същото е и с частите на необятната вселена – техните части и елементи са свързани един с друг и си влияят един друг духовно и материално.

Например, окото вижда, а това въздейства на цялото тяло; ухото чува, а се разчувстват всички телесни членове. За това няма съмнение, а вселената е като живия човек. Освен това връзката, която съществува между членовете на създанията, непременно трябва да има въздействие и отпечатък, било то материално или духовно.

За тези, които отричат духовното въздействие върху материалните неща, ще споменем накратко следния пример – чудните звуци и тонове, мелодии и очарователни гласове, са събития, които въздействат на въздуха, тъй като звукът е понятие за вибрациите на въздуха и чрез тези вибрации се въздейства на нервите на тъпанчето, което поражда слуха. Помислете сега, че вибрацията на въздуха, която е абсолютно маловажно събитие, привлича и ободрява човешкия дух и има огромно въздействие върху него – кара го да лее сълзи или да се смее; може да му повлияе до такава степен, че той да се хвърли в опасност. Следователно вижте връзката, която съществува между човешкия дух и атмосферните вибрации, така че движението на въздуха се превръща в причина за издигането му от едно състояние в друго, за пълното му завладяване – то ще го изкара от търпение и спокойствие. Помислете колко странно е това, защото от певица не излиза нищо, което да влиза у слушателя – въпреки това се създава огромно духовно въздействие. Следователно няма съмнение, че такава огромна връзка между създанията трябва да има духовно въздействие и влияние.

Спомена се, че членовете и частите на човешкото тяло си въздействат и влияят едни на други. Например

окото вижда, а въздействието е върху сърцето. Ушите чуват, а се влияе духът. Сърцето се намира в покой, мислите стават ведри и за всички членове на човешкото тяло се създава приятно състояние. Каква връзка и какво съзвучие е това! Тъй като тази връзка, това духовно въздействие и влияние съществуват между членовете на тялото на човека, който е само едно от многото ограничени създания, несъмнено между тези всемирни и безгранични създания също ще съществува духовна и материална връзка. Въпреки че тези връзки не могат да бъдат открити чрез съществуващи правила и материална наука, тяхното съществуване между всички създания е сигурно и абсолютно.

В заключение: създанията, били те големи или малки, са свързани едно с друго чрез съвършената Божия мъдрост и те си въздействат и влияят едно на друго. Ако това не беше така, във всемирната система и общата уредба на съществуването би царял безпорядък и несъвършенство. Но тъй като създанията са свързани едно с друго с най-голяма сила, те са подредени на своите места и са съвършени.

Въпросът заслужава да се разучи.

СВОБОДНАТА ВОЛЯ

ВЪПРОС: Във всички свои действия, съгласно собствената си воля ли постъпва човек или е принуждаван и ограничаван?

ОТГОВОР: Този въпрос е сред най-важните и трудни за разбиране божествени проблеми. Ако е рекъл Бог, някой друг ден преди вечеря ще се опитаме да дадем подробно разяснение на тази тема; сега ще я разясним накратко, с няколко думи, по следния начин. Някои неща са обект на свободната воля на човека, като например справедливостта, непредубедеността, потисничеството и несправедливостта, с други думи добрите и лошите постъпки – ясно и очевидно е, че тези действия в голямата си част са оставени на волята на човека. Съществуват обаче и определени неща, към които човек е заставен и принуден, като например съня, смъртта, болестите, загубата на сили, телесните повреди и неблагоприятия – всички те не са обект на човешката воля и той не е отговорен за тях, тъй като е принуден да ги търпи. В избора на добри и лоши постъпки обаче той е свободен и ги извършва според своята собствена воля.

Например, ако пожелае, той може да прекара времето си във възхвала на Бога или да е зает с други мисли. Може да бъде светлина, запалена от огъня на обичта към

Бога и филантроп, обичащ света или пък да мрази човечеството и да е потънал в материалното. Може да бъде справедлив или жесток. Тези постъпки и дела са обект, подвластен на волята на самия човек, следователно той е отговорен за тях.

Тогава възниква друг въпрос. Човек е абсолютно безпомощен и зависим, тъй като могъществото и силата принадлежат единствено на Бога. И въздигането и унижението зависят от благоразположението и волята на Всевишния.

В Новия завет се казва, че Бог е като грънчаря, който прави “съд за почит и съд за непочтена употреба”.¹ Съдът за непочтена употреба няма право да обвинява грънчаря, като казва: “Защо не ме направи ценна чаша, която да се предава от ръка на ръка?” Значението на този стих е, че състоянията на нещата са различни. Онова, което е на най-ниската степен на съществуването, като минерала, няма право да се оплаква с думите: “О, Боже, защо не си ми дал съвършенствата на растението?” По същия начин, растението няма право да се оплаква, че е било лишено от съвършенствата на света на животните. Също така, не подобава на животното да се оплаква от липсата на човешки съвършенства. Не – всички тези неща са съвършени на собственото им ниво и трябва да се стремят към съвършенствата на своето си ниво. Както казахме, по-низшите създания нямат нито правото, нито са годни за състоянията на по-висшите съвършенства. Не – техният напредък трябва да бъде на собственото им ниво.

Инертността или движението на човека също зависят от Божията помощ. Ако не му се помогне, човек не е в състояние да извърши нито добро, нито зло. Но когато дойде помощта от Щедрия Господ, той е в състояние да извършва както добро, така и зло; ако обаче помощта

¹ Римляните, 9:21

бъде прекратена, човекът остава абсолютно безпомощен. Затова в Светите книги се говори за Божията помощ и подкрепа. Това състояние е като състоянието на кораба, който се задвижва от силата на вятъра или парата – ако тази сила престане, корабът не може да се помръдне. Въпреки това, рулят на кораба го обръща на двете страни, а силата на парата го придвижва в желаната посока. Ако бъде насочен на изток, той тръгва на изток; ако пък бъде насочен на запад, той тръгва на запад. Това движение не идва от кораба, не – то идва от вятъра или от парата.

По същия начин, във всяко свое действие или бездействие, човек получава сила от Божията помощ, но изборът на добро или зло принадлежи на самия човек. Така например, ако един цар назначи някого за градоначалник, даде му правомощията на властта и му покаже пътя на справедливостта и несправедливостта според законите – ако впоследствие този градоначалник извърши несправедливост, въпреки че действа чрез властта и правомощията на царя, последният не носи отговорност за несправедливостта. Ако обаче действа справедливо, той върши това също чрез властта на царя, който ще бъде щастлив и доволен.

Тоест, въпреки че изборът на добро и зло принадлежи на човека, при всички обстоятелства той е зависим от крепящата помощ на живота, която идва от Всемогъщия. Божието царство е огромно и всички са пленници на десницата на Неговата Сила. Слугата не може да направи нищо по своя воля; Бог е всемогъщ и Помощник на всички създания.

Въпросът вече е понятно разяснен. Бъдете жива и здрава!

ВИДЕНИЯ И ОБЩУВАНЕ С ДУШИТЕ НА ПОКОЙНИТЕ

ВЪПРОС: Някои хора вярват, че могат да достигат духовни откровения, тоест, че могат да разговарят с душите на покойните. Какво общуване е това?

ОТГОВОР: Духовните откровения са два вида – единият вид идва от въображението и представлява просто твърдения на някои хора; другият вид наподобява вдъхновението и е нещо реално – подобни са откровенията на Исаия, на Йеремиа или на Св. Йоана, които са истински.

Помислете над това, че силата на мисълта у човека е два вида. Единият вид е правдив, когато мисълта е в съзвучие с установената истина. Подобни идеи намират реализация във външния свят – това са точни мнения, правилни теории, научни открития и изобретения.

Другият вид схващания се състоят в празни мисли и безполезни идеи, които не раждат плодове и резултати и нямат нищо общо с действителността. Не – те се надигат като вълните на морето на въображението и отминават като празни сънища.

По същия начин, съществуват два вида духовни открития. Едните са откровенията на Пророците и духовните открития на богоизбраните. Виденията на Пророците

не представляват сънища; не – това са духовни открития и те са действителни. Например, те казват: “Видях човек с даден образ и му казах дадено нещо и той ми отговори.” Това видение е в света на будността, а не на съня. Нещо повече – това е духовно откритие, което е изразено тъй сякаш е било появата на видение.

Другият вид духовни открития се състоят от чист вид въображение, но това въображение се възплъщава по такъв начин, че много простосърдечни хора вярват, че те са действителност. Това, което го доказва ясно е, че туй владее на душите на покойните, никога не е имало резултат и не е раждало плод. Не, това са просто приказки и разкази.

Знайте, че човешката същност обгръща същността на всички неща и открива истините, характерните особености и тайните на всяко нещо. Тъй че всички тези изкуства, чудеса, науки и познание са били открити от човешката същност. Някога тези науки, познание, чудеса и изкуства са били скрити и неведоми тайни; после постепенно човешката същност ги е открила и ги е пренесла от царството на незримото в равнината на зримото. Следователно, очевидно е, че човешката същност обгръща всички неща. Така например човек е в Европа, а открива Америка; намира се на земята, а прави открития в небесата. Човешката същност е разкривателят на тайните на всички неща и познавачът на същността на всичко, що съществува. Тези съответстващи на действителността открития са подобни на откровението, което представлява духовно проникновение, божествено вдъхновение и общение на човешките души. Например, Пророкът казва: “Видях, казах, чух такова нещо.” Следователно, очевидно е, че духът притежава огромно възприятие без посредничеството на което и да е от петте сетива, като например очите и ушите. Сред духовните души съществува духовно прозрение, открития и общуване, което е пречистено

от въображението и фантазиите – връзка, която стои над време и пространство. Така в Евангелието пише, че на планината Тавор Моисей и Илия отишли при Христос, а е очевидно, че това не е била физическа среща. Било е духовно състояние, което е изразено като физическа среща.

Другият вид беседване, присъствие и общуване с душите на покойните не представлява нищо друго освен въображение и фантазия, които просто изглеждат реални.

Човешкият ум и мисъл понякога откриват истини и от тази мисъл и откритие се раждат знамения и резултати. Тази мисъл има своя основа. Но в човешкия ум се появяват и много неща, които са като вълните на морето на въображението – те не раждат плод и от тях няма резултат. По същия начин, в света на съня човек получава видение, което се осъществява буквално, а друг път има сън, който няма абсолютно никакви последици.

Това, което искаме да кажем е, че това състояние, което наричаме беседване и общуване между душите, е два вида – единият е просто въображаем, а другият е като виденията, които са споменати в Святата книга, като например откровенията на Св. Йоана и Исаия и като срещата на Христос с Моисей и Илия. Те са реални, оказват чудно въздействие върху умовете и мислите на хората и заплениват техните сърца.

ЛЕЧЕНИЕ С ДУХОВНИ СРЕДСТВА

ВЪПРОС: Някои хора лекуват болните чрез духовни средства – тоест без лекарства. Как става това?

ОТГОВОР: Знайте, че съществуват четири вида изцеление и лечение без лекарства. Два от тях се основават на материални, а другите два – на духовни причини.

От двата вида материално лечение, едното се дължи на факта, че у човека както здравето, така и болестта са заразни. Заразата на болестта е силна и бърза, докато заразата на здравето е слаба и бавна. Ако две тела бъдат приведени в контакт едно с друго, сигурно е, че частици микроби ще преминат от едното в другото. По същия начин, както болестта се предава от едно тяло на друго чрез бърза и силна зараза, възможно е и крепкото здраве на здрав човек да облекчи лекото заболяване у болен човек. Тоест заразата на болестта е силна и има бързо въздействие, докато заразата на здравето е много бавна и има слабо въздействие, и дори това слабо въздействие се оказва единствено при много леки заболявания. Крепката сила на едно здраво тяло може да надделее над леката слабост на болното тяло, като по този начин настъпи здраве. Това е единият вид лечение.

Другият вид лечение без лекарства е чрез магнетичната сила, която действа от едно тяло на друго и става

причина за изцеление. Тази сила също има само слабо въздействие. Понякога човек може да помогне на някой болен като постави ръката си върху главата или сърцето му. Защо? Поради влиянието на магнетизма и психическото въздействие, оказани върху болния, които карат болестта да изчезне. Това въздействие обаче е също много леко и слабо.

От другите два вида лечение, които са духовни – тоест, когато целителното средство е духовната сила – единият е резултат от пълната концентрация на ума на силния човек върху болния, когато последният очаква с всичката си съсредоточена вяра, че ще настъпи изцеление чрез духовната сила на силния човек, до такава степен, че да бъде установена сърдечна връзка между силния човек и болника. Силният човек полага всички усилия да излекува болния пациент, а болният пациент тогава е уверен в получаването на изцеление. От въздействието на тези психически впечатления се получава възбуждане на нервите и това впечатление и възбуждане на нервите ще стане причина за възстановяването на болния човек. Тъй че когато болният човек има силно желание и твърда надежда за нещо и внезапно чуе вестта за нейното осъществяване, настъпва нервно възбуждение, което ще накара заболяването да изчезне напълно. По същия начин, ако внезапно се появи основание за силна тревога, вероятно е възможно да настъпи възбуда в нервите на здрав човек, която незабавно да доведе до заболяване. Причината за заболяването няма да бъде нещо материално, тъй като човекът не е ял нищо и нищо вредно не го е докоснало; тогава нервната възбуда е единствената причина за болестта. По същия начин внезапното осъществяване на основно желание ще донесе такава радост, че от нея ще бъдат възбудени нервите и тази възбуда може да донесе здраве.

В заключение, пълната и съвършена връзка между духовния лекар и болния човек, тоест такава връзка, при

която духовният лекар се концентрира напълно, а цялото внимание на болния е насочено към лекаря, от който той очаква да получи здраве, води до възбуда на нервите и поражда здраве. Всичко това обаче има въздействие до определена степен и то не винаги. Защото ако някой е обхванат от много жестока болест или пък е ранен, тези средства няма да премахнат болестта, нито пък да затворят и изцелят раната, тоест тези средства нямат власт над остри заболявания, освен ако не помогне самият организъм, тъй като силният организъм често сам преодолява болестта. Това е третият вид лечение.

Четвъртият вид лечение обаче се ражда чрез силата на Светия дух. То не зависи ни от физически, ни от зрителен контакт, нито от присъствие – то е независимо от всякакви състояния. Независимо дали болестта е лека или жестока, дали ще има контакт между телата или не, дали ще бъде осъществена лична връзка между болния и лекувания или не, това лечение се осъществява чрез силата на Светия дух.

ЛЕЧЕНИЕ С МАТЕРИАЛНИ СРЕДСТВА

Вчера край масата говорихме за лечителни способности и духовно изцеление, което се състои в лекуването на болестите чрез духовни сили.

Сега нека поговорим за материалното лечение. Медицинската наука се намира все още в състояние на невръстност – тя не е достигнала своята зрялост. Но когато достигне този момент, лечението ще бъде осъществявано чрез неща, които не са противни на човешкия вкус и мирис, тоест чрез храни, плодове и зеленчуци, които съответстват на вкуса и имат приятен мирис. Тъй като причината, предизвикваща болести, тоест причината за влизането на болест в човешкото тяло, е или физическа, или е резултат от възбудата на нервите.

Но основните причини за болестите са физически, тъй като човешкото тяло се състои от многобройни елементи, които обаче се намират в съответното специално равновесие. Докато бъде поддържано това равновесие, човек е предпазен от болести, но ако този съществен баланс, който е основата на организма, бъде нарушен, организмът се разстройва и ще последва болест.

Например една от съставните части на човешкото тяло намалява, а друга част се увеличава; тъй че пропорцията на равновесието се нарушава и настъпва

болест. Да речем, че една съставка трябва да тежи хиляда грама, а друга – пет грама, за да бъде поддържано равновесието. Частта, която е хиляда грама намалява до седемстотин грама, а онази, която е пет грама, се натрупва, докато бъде нарушено равновесието – тогава настъпва болест. Когато чрез лекарства и процедури равновесието се възстанови, болестта бива прогонена. Тъй че ако се увеличи захарната съставка, здравето се уврежда, а когато лекарят забрани сладки и нишестени храни, захарната съставка намалява, равновесието се възстановява и болестта бива пропъдена. Значи, пренастройването на тези съставки на човешкото тяло става по два начина – или чрез лекарства, или чрез храни; и когато организмът възстанови своето равновесие, болестта бива прогонена. Всички елементи, които са съчетани у човека, съществуват също и у растенията – следователно, ако някоя от съставките, изграждащи човешкото тяло, намалее и този човек употреби храни, в които има много от намалялата съставка, тогава равновесието ще бъде възстановено и ще настъпи изцеление. Доколкото целта е пренастройването на съставките на тялото, тя може да бъде постигната или чрез лекарства, или чрез храна.

Повечето от болестите, които сполитат човека, сполитат също и животните, но животните не се церят чрез лекарства. И в планините, и в дивата пустош, лекар на животното е силата на вкуса и обонянието. Болното животно помирисва растенията, които виреят в пущинака, яде от онези, които са сладки и благоуханни за вкуса и обонянието му и по този начин се изцелява. Причината за изцелението му е следната. Когато захарната съставка намалее в организма му, животното започва да жадува за нещо сладко; затова то яде от растение със сладък вкус, тъй като природата го кара и го напътства; вкусът и мирисът на растението му харесват и то яде от него. Захарна-

та съставка в организма му ще се увеличи и здравето ще бъде възстановено.

Следователно очевидно е, че е възможно да се лекува чрез храни, хранителни съставки и плодове, но тъй като днес медицинската наука е несъвършена, този факт не е още напълно осъзнат. Когато медицинската наука достигне съвършенство, лечението ще се осъществява чрез храни, хранителни съставки, ароматни плодове и зеленчуци, както и чрез различни води – топли и студени по своята температура.

Тази беседа е кратка, но ако е рекъл Бог, някой друг път, когато се удаде удобен случай, въпросът ще бъде по-подробно разяснен.

Пета част

РАЗЛИЧНИ ВЪПРОСИ

НЕСЪЩЕСТВУВАНЕТО НА ЗЛОТО

Истинското обяснение на този въпрос е твърде трудно. Знайте, че създанията биват два вида – материални и духовни; едните са доловими за осезанията, а другите – за интелекта.

Осезаемите неща са онези, които се възприемат от петте външни сетива; по този начин онези външни реалности, които се виждат с очи, се наричат осезаеми. Интелектуалните неща са онези, които привидно не съществуват, а представляват умствени възприятия. Например самият ум е нещо интелектуално, което привидно не съществува. Всички човешки характеристики и качества съставляват интелектуална реалност и не са осезаеми.

Накратко, интелектуалните реалности, като например всички качества и похвални човешки съвършенства, са изцяло добри и съществуват. Злото представлява простото тяхното несъществуване. По този начин невежеството е липсата на познание; заблудата е липсата на напътствие; забравянето е липсата на памет; глупостта е липсата на добро чувство. Всички тези неща нямат истинско съществуване.

По същия начин, осезаемите реалности са абсолютно добри, а злото се дължи на тяхното несъществуване, тоест слепотата е липсата на зрение, глухотата е липсата

на слух, бедността е липсата на богатство, болестта е липсата на здраве, смъртта е липсата на живот, а слабостта е липсата на сила.

При все това в ума се пораждат съмнения – та нали скорпионите и змиите са отровни. Добри ли са те или зли, след като са реални същества? Да, скорпионът е нещо зло по отношение на човека, и змията е нещо зло по отношение на човека, но по отношение на тях самите, те не са нещо зло, тъй като отровата е тяхното оръжие и чрез ужилванията си те се защитават. Но тъй като елементите на тяхната отрова не съответстват на нашите елементи, тоест тъй като съществува антагонизъм между тези различни елементи, следователно този антагонизъм е нещо зло; но в действителност по отношение на тях самите, те са нещо добро.

Умозаклучението от тази беседа е, че е възможно едно нещо да е зло по отношение на друго, като в същото време в рамките на собственото си същество то да не е зло. Тогава е доказано, че не съществува зло – всичко създадено от Бога, е създадено добро. Това зло е недействителност; така смъртта представлява липсата на живот. Когато човек не получава повече живот, той умира. Мракът е липсата на светлина – когато не съществува светлина, съществува мрак. Светлината е нещо съществуващо, докато мракът не съществува. Богатството е нещо съществуващо, докато бедността не съществува.

Тогава очевидно е, че всяко зло се превръща в недействителност. Доброто съществува; злото не съществува.

ДВАТА ВИДА МЪЧЕНИЕ

Знайте, че съществуват два вида мъчение – недоловимо и явно. Например, самото невежество представлява мъчение, но то е недоловимо мъчение; самото безразличие към Бога представлява мъчение, а така е и с лъжата, жестокостта и коварството. Всички несъвършенства са мъчения, но те са недоловими мъчения. Несъмнено за интелигентния човек смъртта е по-добра от греха и отрязаният език е по-добър от лъжата и клеветата.

Другият вид мъчение е явно, като например наказанията, затвора, боя, изгнанието и заточението. За Божиите хора обаче откъсването от Бога представлява най-голямото от всички мъчения.

БОЖИЯТА СПРАВЕДЛИВОСТ И МИЛОСЪРДИЕ

Знайте, че извършването на справедливост означава да се даде всекиму според заслугите. Например, когато един работник се труди от сутрин до вечер, справедливостта изисква на него да му се плати надница, но когато не е свършил никаква работа и не се е потрудил, му се дава подарък – това е щедрост. Ако дадете милостиня и дарите някой бедняк, въпреки че той не си е направил труда за вас, нито пък е свършил нещо, с което да го заслужи, това е щедрост. По този начин Христос е потърсил прошка за своите убийци – това се нарича щедрост.

Тъй – въпросът за доброто и злото на всяко нещо се определя съгласно разума или закона. Някои вярват, че то се определя от закона – такива са евреите, които тъй като вярват, че всички заповеди в Петокнижието са абсолютно задължителни, ги смятат за въпроси на закона, а не на разума. Така например, казват те, една от заповедите на Петокнижието е, че е незаконно да се яде едновременно месо и масло, тъй като това е “тареф”, а “тареф” на иврит означава “нечисто”, тъй както “кошер” означава “чисто”. Това, казват те, е въпрос на закона, а не на разума.

Теолозите обаче смятат, че доброто и злото на нещата зависи и от закона, и от разума. Главната основа за забраната на убийството, кражбата, коварството, лъжата,

лицемерието и жестокостта, е разумът. Всеки разумен човек може да проумее, че убийството, кражбата, коварството, лъжата, лицемерието и жестокостта са нещо зло и осъдително; тъй както е ясно, че ако убодете някого с трън, той ще извика, ще започне да се оплаква и да стене, тъй е очевидно и че той ще проумее, че според разума убийството е нещо зло и осъдително. Ако извърши убийство, той ще бъде отговорен, независимо дали е известен като Пророк или не, тъй като разумът определя осъдителния характер на деянието. Когато човек извърши подобна лоша постъпка, той несъмнено ще бъде отговорен.

Но там, където заповедите на Пророка не са известни и където хората не действат в съгласие с божествените напътствия, като например Христовата заповед да се отвърща на злото с добро, а постъпват според продиктуваното от природата – тоест, ако те измъчват онези, които измъчват тях – от религиозна гледна точка на тях им е простено, тъй като божествената заповед не им е била дадена. Макар и да не заслужават милост и благодеяние, Бог въпреки това се отнася с тях милосърдно и им прощава.

Съгласно разума, отмъщението е също достойно за порицание, тъй като чрез него отмъстителят не получава нищо добро. Така например, ако някой човек удари другиги и удареният си отмъсти като отвърне на удара, каква полза ще има той от това? Ще бъде ли това балсам за раната му или лек за болката му? Не, пази Боже! Наистина и двете постъпки са едни и същи – и двете нараняват, единствената разлика е, че едната се е случила първа, а другата впоследствие. Следователно, ако удареният прости, нещо повече – ако постъпи по начин, противоположен на използвания срещу него, това заслужава похвала. Законът на обществото ще накаже нападателя, но няма да отмъщава. Това наказание има за цел да предупреди, да защити и да се противопостави на жестокостта

и престъпността, тъй че други хора да не проявяват насилничество.

Ако обаче удареният извини и прости, той проявява най-голямо милосърдие. Това е достойно за възхищение.

ПРАВИЛНИЯТ МЕТОД ЗА ПОСТЪПВАНЕ С ПРЕСТЪПНИЦИТЕ

ВЪПРОС: Трябва ли престъпниците да бъдат наказвани или да им се прощава и да не се обръща внимание на техните престъпления?

ОТГОВОР: Има два вида възмездяващи наказания. Едното е отмъщението, а другото – превъзпитателната мярка. Човек няма право да отмъщава, но обществото има правото да накаже престъпника; и това наказание цели да предупреди и да предотврати, тъй че никой друг да не се осмели да извърши подобно престъпление. Наказанието цели защитата на човешките права, но то не представлява отмъщение; отмъщението смекчава гнева на сърцето като противопоставя едно зло на друго. Това е недопустимо, тъй като човек няма право на отмъщение. Ако обаче престъпниците бъдат напълно опростени, редът в света ще се наруши. Така че наказанието е една от съществените нужди за безопасността на обществото, но онзи, който бъде угнетен от престъпник, няма право да търси отмъщение. Напротив, той трябва да прости и да извини, тъй като това е достойно за човека.

Обществото трябва да накаже потисника, убиеца, злодея, тъй че да отправи предупреждение и да възпре други от извършването на подобни престъпления. Но

най-същественото нещо е, че хората трябва да бъдат образовани по такъв начин, че да не бъдат извършвани никакви престъпления; защото е възможно повечето хора да бъдат образовани тъй ефикасно, че да избягват и да се въздържат от въвличането в престъпления, така че самото престъпление да им се струва най-голямото наказание, най-пълно осъждане и мъчение. По този начин няма да бъдат извършвани никакви престъпления, които да изискват наказание.

Трябва да говорим за неща, които са възможни да се осъществят в този свят. Съществуват множество теории и висши идеали по въпроса, но те не са практически осъществими; затова трябва да говорим за нещата, които са възможни.

Например, ако някой тормози, нарани или се отнесе несправедливо с друго и този човек отвърне със същото, това представлява отмъщение и заслужава порицание. Ако синът на Амар убие сина на Зейд, Зейд няма правото да убие сина на Амар – ако той стори това, то би било отмъщение. Ако Амар опозори Зейд, последният няма право да позори Амар – ако той стори това, то би било отмъщение и е много осъдително. Напротив – той трябва да отвърне на злото с добро и не само да прости, но и ако е възможно, да послужи на своя потисник. Такова поведение е достойно за човека, тъй като каква полза има той от отмъщението? Двете постъпки са равностойни – ако едната постъпка заслужава осъждане, и двете заслужават осъждане. Единствената разлика е, че едната е била извършена първа, а другата впоследствие.

Обществото обаче има правото на закрила и самозащита; нещо повече – обществото не изпитва никаква омраза или враждебност към убиеца, то го вкарва в затвора или го наказва просто за предпазване и за сигурността на околните. Това не става с цел да се отмъсти на убиеца, а с цел прилагането на наказание, чрез което обществото

ще бъде защитено. Ако и обществото, и наследниците на убития трябваше да простят и да отвърнат на злото с добро, жестокостта би постоянно грозяла околните и убийствата щяха да се случват постоянно. Предразположените към злото, както вълците, биха унищожили Божиите овци. Обществото не е злонамерено или озлобено в прилагането на наказание и то не желае да смекчава гнева на сърцето – негова цел е чрез наказанието да бъдат защитени околните, тъй че да не бъдат извършвани ужасни деяния.

Когато Христос е казал: “Ако те плесне някой по дясната буза, обърни му и другата”¹, това е било, за да бъдат научени хората да не търсят лично отмъщение. Той не е имал предвид това, че ако вълк се нахвърли върху стадо овци и желае да го унищожи, вълкът трябва да бъде насърчен да извърши това. Не, ако Христос би знаел, че има вълк сред стадото и е на път да унищожи овците, без всякакво съмнение Той щеше да предотврати това.

Тъй както опрощението е едно от присъщите качества на Милосърдния, тъй и справедливостта е едно от присъщите качества на Господа. Шатратата на съществуването се крепи на стълба на справедливостта, а не на опрощението. Продължението на човечеството зависи от справедливостта, а не от опрощението. Така например, ако днес законът за опрощението се прилагаше във всички страни, за кратко време светът би изпаднал в безпорядък и основите на човешкия живот биха се срутили. Например, ако европейските правителства не бяха устояли на небезизвестния Атила, той нямаше да остави ни един жив човек.

Някои хора са като кръвожадни вълци – ако видят, че не ще има наказание, те биха убивали хора за удоволствие и разнообразие. Един насилник в Персия убил учителя си, за да си устрои веселба, за просто удоволствие и

¹ Вж. Матей, 5:39

забава. Прочутият Мотавекил от Абесидите, след като извикал при себе си своите министри, съветници и чиновници, отворил кутия със скорпиони сред насъбралите се и забранил на всички да се помръдват. След като скорпионите изпожилили всички присъстващи, той избухнал в бурен смях.

Да обобщим – устройството на обществото зависи от справедливостта, а не от опрощението. Затова под прошка и извинение Христос не е имал предвид, че когато друг народ ви нападне, подпали домовете ви, заграби стоките ви, нахвърли се върху вашите жени, деца и роднини и посегне на честта ви, вие трябва да стоите покорно пред тези вражески насилници и да им позволявате да извършват своите жестокости и насилия. Не, Христовите слова се отнасят за поведението на двама отделни хора един към друг – ако един човек нападне друг, нараненият трябва да му прости. Обществото обаче трябва да защитава човешките права. Така че ако някой ме нападне, увреди, насили или ме нарани, аз няма да се противя и ще му простя. Но ако някой иска да нападне Сейед Маншади,¹ несъмнено аз ще му попреча. Въпреки че за злодея ненамесата очевидно е доброта, тя би представлявала насилие за Маншади. Ако в този миг тук влезе някой див арабин с извадена сабя и с намерение да ви нападне, нарани и убие, аз със сигурност ще му попреча. Ако ви оставя на арабина, това не би било справедливост, а несправедливост. Но ако той нарани мен самия, аз ще му простя.

Остава да бъде казано още едно нещо – именно, че обществото е заето ден и нощ със създаването на наказателни закони и с изготвянето и организирането на инструменти и средства за наказания. То изгражда затвори, прави вериги и окови, създава места за изгнание и заточение, както и различни видове неудобства и мъчения и си

¹ Един бахай, който беше с нас край масата.

мисли чрез тези средства да дисциплинира престъпниците, докато всъщност те водят до разрушаване на нравствеността и покварата на характера. Напротив – обществото би трябвало ден и нощ да се стреми и да полага усилия с най-голямо усърдие и старание да постигне образоването на хората, да ги кара ден след ден да прогресират и да се издигат в науката и познанието, да придобиват добродетели, да градят добра нравственост и да избягват пороците, тъй че да не се случват престъпления. В днешно време властва противното – обществото постоянно мисли как да налага наказателни закони, да подготвя средства за наказание, инструменти за смъртни и сурови наказания, места за затвор и заточение, като очаква извършването на престъпления. Това има деморализиращо въздействие.

Ако обаче обществото се старае да образова масите, ден след ден познанието и науките ще се увеличават, разбиранията ще се разширят, ще се развие чувствителността, начинът на поведение ще стане добър и нравствеността нормална; с една дума – при всички тези класове съвършенства ще има прогрес и ще има по-малко престъпления.

Установено е, че сред цивилизованите народи престъпленията са по-редки, отколкото при нецивилизованите – става въпрос за онези, които са постигнали истинската цивилизация, която е божествената цивилизация – цивилизацията на онези, които съчетават всички духовни и материални съвършенства. Тъй както невежеството е причина за престъпления, колкото повече нараства знанието и науката, толкова повече ще намаляват престъпленията. Помислете колко често се случват убийства сред варварите в Африка – те се избиват един друг, за да ядат от своята плът и кръв! Защо не се случват подобни диващини в Швейцария? Причината е очевидна – това е защото образованието и добродетелите го предотвратяват.

Следователно обществото трябва да мисли за предотвратяването на престъпленията, а не за това, да ги наказва енергично.

СТАЧКИТЕ

Питате ме за стачките. Този въпрос е и дълго ще остане труден за разискване. Стачките се дължат на две причини. Едната е прекомерната алчност и хищност на фабрикантите и индустриалците; другата – крайностите, ненаситността и непреклонността на работниците и занаятчиите. Затова е необходимо да се отстранят тези две причини.

Основната причина за тези трудности обаче е заложена в законите на съвременната цивилизация, тъй като те водят до това, малък брой хора да натрупват несравнимо състояние, надхвърлящо техните нужди, докато по-големият брой хора остават лишени, ограбвани и в голяма мизерия. Това противоречи на справедливостта, на човешчината, на правдината – то е връх на несправедливостта, противно на това, което носи божествено удовлетворение.

Този контраст е своеобразен за света на хората – при другите същества, тоест при почти всички животни, съществува някаква справедливост и равнопоставеност. Така например равнопоставеност съществува в стадото на овчаря и в дивото стадо елени. Същото е и при птиците в полето, в долината, по хълмовете или в овощните градини и сред всички видове животни господства някаква равнопоставеност. При тях няма да откриете подобна

разлика в средствата за съществуване, тъй че всички те живеят в пълен мир и радост.

Съвсем по друг начин стоят нещата при хората, които упорстват в най-голямата заблуда и в пълна неправда. Вземете за пример някой човек, който е натрупал богатства като е колонизирал някоя страна за собствена изгода – той е придобил несравнимо състояние и си е осигурил печалба и доходи, които текат като река, докато в същото време сто хиляди човека, бедни и изнурени, се нуждаят от късче хляб. Няма нито равнопоставеност, нито благодетелност. По този начин виждате как се рушат общия мир и радост и благоденствието на човечеството се отрича до такава степен, че се прави безполезен живота на много хора. Защото благосъстоянието, почестите, търговията и промишлеността се намират в ръцете на някои индустриалци, докато в същото време други хора са подложени на редица трудности и безброй неприятности – за тях няма ни изгода, ни печалба, ни утеха, ни покой.

Затова трябва да бъдат създадени правила и закони, които да регулират прекомерното благосъстояние на някои отделни хора и да посрещнат нуждите на милионите бедни по света; по този начин ще се получи някаква умереност. Абсолютното равенство обаче е също толкова невъзможно, тъй като абсолютното равенство в благосъстоянието, почестите, търговията, земеделието и промишлеността биха довели до безпорядък, до хаос и дезорганизация в средствата за съществуване и до всеобщо разочарование – с това съвсем би се унищожил редът в обществото. Тъй че трудности ще възникнат и когато бъде наложено неоправдано равенство. Следователно, за предпочитане е да бъде установена една умереност посредством закони и разпоредби, които да затрудняват натрупването на прекомерно състояние от определени хора и да защитават съществените потребности на масите. Например, фабрикантите и индустриалците трупат бога-

тства всеки ден, а бедните занаятчии не могат да си изкарват прехраната – това е върхът на несправедливостта и никой почтен човек не би го приел. Затова трябва да бъдат създадени закони и разпоредби, които да позволяват на работниците да получават от собственика на фабриката своите надници, както и една четвърт или една пета от печалбата, според възможностите на фабриката; или пък по някакъв друг начин работническото тяло и фабрикантите трябва да си поделят справедливо печалбата и изгодата. Наистина, капиталът и управлението идват от собственика на фабриката, а работата и трудът – от работническото тяло. Или работниците трябва да получават надница, която да им осигурява съответстваща издръжка, и когато спрат да работят и станат немощни и безсилни, да им се изплаща достатъчно от приходите на фабриката; или пък надницата трябва да е достатъчно висока, за да задоволява работниците с получаваната от тях сума, тъй че те самите да са в състояние да отделят по малко настрана за дни на нужда и безсилие.

Когато нещата бъдат уредени по този начин, собственикът на фабриката няма повече ежедневно да трупва настрана богатства, от които няма абсолютно никаква нужда (тъй като ако състоянието е несъразмерно, капиталът попада под страхотно натоварване и си навлича огромни трудности и неприятности – управлението на прекомерното състояние е твърде трудно и изчерпва естествените сили на човека). Работниците и занаятчиите също няма повече да тънат в огромна мизерия и оскъдица; те няма повече да бъдат подложени на най-жестоки лишения в края на своя живот.

Затова става ясно и очевидно, че разпределението на прекомерно богатство между малък брой хора, докато масите тънат в нужда, е неправда и несправедливост. По същия начин, абсолютното равенство би било спънка за живота, за благоденствието, за реда и мира на човечест-

вото. По този въпрос за предпочитане е умереността. Тя се крие в това, капиталистът да проявява умереност в добиването на своята печалба и да проявява грижа за благополучието на бедните и нуждаещите се, тоест работниците и занаятчиите да получават твърдо установена и постоянна дневна надница, както и да имат дял от общата печалба на предприятието.

Би било добре, по отношение общите права на фабриканти, работници и занаятчии, да бъдат създадени закони, които да осигуряват умерена печалба за фабрикантите, а на работниците – необходимите средства за съществуване и осигуряване на тяхното бъдеще. По този начин, когато те загубят своите сили и спрат да работят, остарееят и станат безпомощни или оставят след себе си невръстни деца, те и децата им няма да бъдат унищожени от прекомерна бедност. И именно от доходите на самото предприятие, на които имат право, те трябва да получават макар и малък дял за своето съществуване.

По същия начин работниците не трябва повече да предявяват излишни претенции и да се бунтуват, нито пък да настояват за повече от това, което им се полага; те не трябва повече да стачкуват, трябва да се подчиняват и да са покорни, а не да искат неимоверни заплати. Взаимните и разумни права на двете засегнати страни обаче ще бъдат законово установени и определени според местната практика от едни справедливи и безпристрастни закони. Ако една от страните наруши условията, съдът трябва да осъди нарушителя и изпълнителната власт трябва да наложи изпълнението на присъдата; по този начин ще бъде възстановен редът и ще бъдат уредени трудностите. Намесата на съдилищата и на правителствата в настъпили трудности между фабриканти и работници е правомерна, поради това, че настоящите взаимоотношения между работници и фабриканти не могат да бъдат сравнени с обикновените взаимоотношения между частни лица,

които не засягат обществото и с които правителството не трябва да се занимава. Всъщност, макар и на пръв поглед да изглеждат частен въпрос, тези трудности между двете страни носят вреда на обществото; защото търговията, промишлеността, земеделието и общите дела на всяка страна са тясно свързани помежду си. Ако някое от тези дела понесе злоупотреба, вредата оказва влияние върху широките маси. По този начин трудностите между работници и фабриканти стават причина за общо злополучие.

Поради тази причина съдът и правителството имат право на намеса. Когато възникне трудност между две частни лица по отношение на личните им права, въпросът трябва да бъде уреден от трета страна. Това е ролята на правителството. Тогава въпросът за стачките, които причиняват неприятности в страната и които често са свързани със създаването от работниците излишни неприятности, както и с алчността на фабрикантите – как може този въпрос да остава пренебрегван?

Добри ми Боже! Възможно ли е човек, когато вижда себеподобно същество да гладува и да е лишено от всичко, той да си почива и живее удобно в луксозната си резиденция? Може ли онзи, който вижда друго да тъне в най-голяма мизерия, да се радва на своето благосъстояние? Затова в Божията религия е предписано и постановено всяка година богатият да дава определена част от своето състояние за издръжката на бедните и нещастните. Това представлява основата на Божията религия и тя е задължителна за всички.

И тъй като по този начин човек не е принуден или задължен от правителството, а поради естествения подтик на доброто си сърце доброволно и лъчезарно показва благодарителност към бедните, подобно дело е изключително похвално, одобрявано и радващо.

Такъв е смисълът на добрите постъпки в Божествените книги и Послания.

РЕАЛНОСТТА НА ВЪНШНИЯ СВЯТ

Някои софисти смятат, че съществуването е една илюзия, че всяко създание е абсолютна илюзия, която изобщо не съществува – с други думи, че съществуването на създанията е като миража или като отражението на образ във вода или в огледало, който образ е само една поява, не носеща в себе си никакъв принцип, основа или реалност.

Тази теория е погрешна, защото макар че съществуването на живите същества по отношение на съществуването на Бога да е илюзия, при все това в света на битието те имат реално и определено съществуване. Безполезно е да се отрича това. Например съществуването на минерала в сравнение със съществуването на човека представлява несъществуване, тъй като когато човек бъде привидно унищожен, тялото му се превръща в минерал; докато минералът съществува в минералното царство. Следователно става очевидно, че по отношение на съществуването на човека, земята е несъществуваща и нейното съществуване е илюзорно, но по отношение на минерала, тя съществува.

По същия начин съществуването на живите същества в сравнение със съществуването на Бога представлява просто една илюзия и нищожност; тя е нещо привид-

но като образа, отразен в огледалото. Но въпреки че образът, който се вижда в огледалото, представлява една илюзия, източникът и същността на този илюзорен образ е отразеният човек, чието лице се отразява в огледалото. Накратко, отражението по отношение на отразения човек представлява илюзия.

Тогава става очевидно, че въпреки по отношение на Бога живите същества да нямат съществуване и са като миража или отраженията в огледалото, те все пак съществуват на своето собствено ниво.

Затова онези, които не обръщали внимание и отричали Бога, били наричани от Христос “мъртви”, макар че привидно да били живи – по отношение на хората с вяра, те били мъртви, слепи, глухи и неми. Това е имал предвид Христос, когато е рекъл: “Остави мъртвите да погребат своите мъртъвци.”¹

¹ Матей 8:22

ИСТИНСКОТО ПРЕДСЪЩЕСТВУВАНЕ

ВЪПРОС: Колко вида предсъществувания и явления има на този свят?

ОТГОВОР: Някои мъдrecи и философи вярват, че има два вида предсъществувания – съществено предсъществуване и предсъществуване на времето. Явленията също са два вида – съществени явления и явления във времето.

Същественото предсъществуване е съществуване, което не се предхожда от причина, докато съществените явления се предхождат от причини. Предсъществуването във времето няма начало, докато явленията във времето имат свое начало и край; тъй като съществуването на всичко зависи от четири причини – резултатната причина, същността, формата и крайната причина. Например, този стол има своя създател, който е дърводелец; субстанцията, която е дърво; форма, която е стол и цел, която е той да бъде използван за сядане. Следователно този стол по своята същност е съществено явление, тъй като е предхождан от причина и самото му съществуване зависи от причини. Това се нарича съществено и истинско явление.

Значи този свят по отношение на своя създател представлява истинско явление. Тъй като тялото се поддържа от духа, по отношение на този дух то представлява съ-

ществено явление. Духът е независим от тялото и по отношение на това тяло той представлява съществено съществуване. Макар лъчите винаги да са неразделни от слънцето, въпреки това слънцето е предсъществуващо, а лъчите са явление, тъй като съществуването на лъчите зависи от съществуването на слънцето. Съществуването на слънцето обаче не зависи от съществуването на лъчите, тъй като слънцето е дарителят, а лъчите са дарът.

Второто предположение е, че и съществуването, и предсъществуването са нещо относително. Ако за дадено нещо се каже, че се е появило от несъществуването, то не става въпрос за абсолютното несъществуване, а означава, че предишното му състояние по отношение на действителното му състояние представлява недействителност. Това е така, защото абсолютната недействителност не може да намери съществуване, поради това, че няма способността да съществува. Човекът, подобно на минерала, съществува; но съществуването на минерала по отношение на съществуването на човека, представлява недействителност, тъй като когато човешкото тяло бъде унищожено, то се превръща в прах и минерал. Когато обаче прахът се издигне в света на хората и това мъртво тяло оживее, човекът започва да съществува. Макар че прахът, тоест минералът, има съществуване в своето собствено състояние, по отношение на човека, то е недействителност. И двамата съществуват, но съществуването на праха и минерала, по отношение на човека, представлява несъществуване и недействителност; защото когато човек престане да съществува, той се превръща отново в прах и минерал.

Следователно, въпреки че обусловеният свят съществува, по отношение на Божието съществуване той е несъществуващ и недействителен. И човекът, и прахът съществуват, но каква огромна разлика между съществуването на минерала и на човека! Едното по отношение

на другото представлява несъществуване. По същия начин, съществуването на творението по отношение съществуването на Бога представлява несъществуване. Така става ясно и очевидно че въпреки че създанията съществуват, по отношение на Бога и на Божието слово, те са несъщестествувачи. Това е началото и край на Словото на Бога, Който казва: “Аз съм Алфа и Омега”; тъй като Той е началото и край на Благодатта. Творецът винаги е имал творение; лъчите винаги са греели и блеснали от същността на слънцето, тъй като без лъчите слънцето би било непроницаем мрак. Божиите имена и присъщи качества изискват съществуването на създания и Вечната благодат не престава. Ако тя престанеше, това би противоречало на Божиите съвършенства.

ПРЕРАЖДАНЕТО

ВЪПРОС: Каква е истината по въпроса за прераждането, в което вярват някои хора?

ОТГОВОР: Целта на това, което ще кажем, е да разясним действителността, а не да осмиваме вярванията на други хора; просто да разясним фактите – това е всичко. Не се противопоставяме на ничии възгледи, нито пък одобряваме критиката.

Знайте тогава, че тези, които вярват в прераждането са от две категории – едните не вярват в духовното възмездие и награда в следващия свят и предполагат, че чрез прераждането и връщането на този свят човек получава възнаграждение и отплата; те също така смятат, че раят и адът се ограничават до този свят и не говорят за съществуването на друг свят. Сред тях съществува и още едно разделение. Една част смятат, че понякога човек се връща на този свят във формата на животно, за да получи жестоко възмездие и че след изтърпяването на това болезнено мъчение, той ще бъде освободен от света на животните и ще се върне отново в света на хората – това се нарича трансмиграция. Другата половина смята, че от света на хората човек се връща отново в света на хората и с това връщане се получава награда и възмездие за предишния

живот – това се нарича прераждане. Някоя от тези две категории не говори за друг свят освен този.

Вторият вид вярващи в прераждането потвърждават съществуването на отвъдния свят и за тях прераждането е средство за постигане на съвършенство, тоест те смятат, че като си отива и идва на този свят, човек постепенно придобива съвършени качества, докато постигне пълно съвършенство. С други думи, че хората са съставени от материя и сила, като в началото е материята – тоест в първия цикъл тя е несъвършена, но като многократно се връща на този свят, тя се развива и придобива пречистена и изящна форма, докато стане като излъскано огледало; а силата – която не е нищо друго, а духът – се осъществява в нея в цялото си съвършенство.

Ето така се представя въпросът от онези, които вярват в прераждането и трансмиграцията. Изложихме го накратко, тъй като ако навлезем в подробности, би ни отнело много време. Това обобщение е достатъчно. По въпроса не се привеждат никакви логични доводи и доказателства; това са просто предположения и заключения от хипотези, а не убедителни доводи. От вярващите в прераждането трябва да се търсят доказателства, а не хипотези, предположения и въображения.

Но вие искате доводи за невъзможността от прераждане. Това трябва сега да разясним. Първият довод за неговата невъзможност е това, че външното е израз на вътрешното – земята е огледален образ на Царството, материалният свят съответства на духовния. Помислете сега как в материалния свят явленията не се повтарят, тъй като в никое отношение едно същество не е идентично, нито пък същото като друго същество. Признаците за единствеността са явни и очевидни във всички неща. Ако всички хамбари по света бяха пълни с жито, пак нямаше да откриете две абсолютно подобни, същи и идентични зърна без каквато и да разлика помежду им. Сигурно е, че

между тях ще съществуват отлики и различия. Тъй като доказателството за уникалността съществува във всички неща, а Божията Цялост и Единство са видни в същността на всички неща, повтарянето на същото явление е абсолютно невъзможно. Следователно прераждането, което е повторното явление на същия дух в предишната му същност и състояние в същия свят, е невъзможно и нереализуемо. Тъй както повторението на същото явление е невъзможно и недопустимо за всяко материално създание, така и за духовните създания е недопустимо и невъзможно завръщането в същото състояние, било то по низходяща или възходяща дъга, защото материалното съответства на духовното.

Въпреки това, връщането на материалните създания по отношение на видовете, е очевидно – така че дърветата, които в предходните години са родили листа, цветове и плодове, в идните години ще родят съвсем същите листа, цветове и плодове. Това се нарича повторение на видовете. Ако някой възрази, като каже, че листът, цветът и плодът са се разложили и са преминали от растителния в минералния свят, а после отново са се върнали от минералния в растителния свят и следователно има повторение – отговорът е, че миналогодишният цвят, лист и плод са се разложили и съчетанието от елементи се е разпаднало и пръснало в пространството, и че след разлагането частиците на миналогодишния лист и плод не са се свързали отново и не са се върнали. Напротив, чрез съчетаването на нови елементи, се е върнал видът. Същото е и с човешкото тяло, което след разлагането се разпада, а съставляващите го елементи се пръскат. Ако по същия начин това тяло трябва отново да се върне от минералния или растителния свят, то няма да има съвсем същото съчетание от елементи както при предишния човек. Тези елементи са се разпаднали и са се пръснали – те са се разтворили в това необятно пространство.

След това са били съчетани други частици от елементи и се е образувало ново тяло – възможно е някоя частица от предишния човек да е влязла в състава на следващия, но тези частици не са били запазени и съхранени точно и пълно, без добавяне или намаляване, така че те да могат да се свържат отново и от това съчетание и смесение да се роди друг индивид. Така че не може да се докаже, че това тяло, с всичките си частици, се е върнало; че предишният човек е преминал в следващия и следователно има повторение; че духът също като тялото се е върнал и че след смъртта неговата същност се е появила отново на този свят.

Ако казваме, че това прераждане е за придобиване на съвършенства, така че материята да може да развие пречистена и изящна форма и светлината на духа да може да се прояви в нея с по-голямо съвършенство, това също е просто въображение. Защото дори да приемем, че вярваме в този довод, промяната на природата чрез обновяване и връщане пак е невъзможна. Като се връща, същността на несъвършенството не става същност на съвършенството; като се връща, пълният мрак не става източник на светлина; като се връща, същността на безпомощността не се превръща в сила и могъщество и земната природа не става божествена същност. Дървото на Закум,¹ колкото и често да се връща, няма да роди сладки плодове, а доброто дръвче, колкото и често да се връща, няма да роди горчиви плодове. Следователно очевидно е, че връщането и повторната поява в материалния свят не става източник на съвършенство. Тази теория няма никакви доказателства, нито свидетелства – тя просто е една идея. Не, в действителност източник за придобиване на съвършенства е Божията благодат.

¹ Адското дърво, за което се говори в Корана.

Теософите вярват, че по възходящата дъга¹ човек ще се връща многократно, докато достигне Висшия център – в това състояние материята става чисто огледало, светлината на духа ще я огрее с пълната си сила и ще бъде придобито необходимото съвършенство. Добре, доказано и задълбочено теологично предположение е, че материалните светове свършват в края на низходящата дъга, както и в началото на възходящата дъга, която е противоположното на Висшия център. Също така, от началото до края на възходящата дъга съществуват многобройни духовни нива. Низходящата дъга се нарича начало,² а възходящата – прогрес.³ Низходящата дъга завършва в материалните неща, а възходящата дъга свършва в духовните. Когато описва кръг, стрелката на компаса не извършва възвратно движение, тъй като това би било противно на естествения ход и божествен порядък; иначе симетрията на кръга би се нарушила.

Освен това, този материален свят няма такава стойност или отличие, че след като се е освободил от тази клетка, човек да желае втори път да попадне в нейната примка. Не, чрез Вечната благодат, достоинства и истинските способности на човека стават явни и очевидни когато той прекосява нивата на битието, а не когато се връща. Когато мидата бъде веднъж отворена, ще стане явно и очевидно дали тя съдържа бисер или безполезно вещество. Веднъж като порасне, растението ще роди или тръни, или цветя – няма нужда то отново да израства. Пък и напредъкът и придвижването в световите по прав ред според естествените закони е източник на битието, а движението противно на системата и законите на природата

¹ Т.е. Кръговратът на съществуването.

² Букв. “раждане”.

³ Букв. “водещо до нещо ново”.

е източник на небитието. Връщането на душата след смъртта е противно на естествения ход и противоречи на божествената система.

Следователно, чрез връщане е абсолютно невъзможно да се придобие съществуване – това е същото, сякаш след като е бил освободен от утробата на майка си, човек да се върне повторно в нея. Помислете каква детинска представа предполага вярата в прераждането и трансмиграцията. Вярващите в тях разглеждат тялото като съд, в който се съдържа духът, така както водата се съдържа в чаша и тази вода се прелива от чаша в чаша. Това са детинщини. Те не съзнават, че духът е нетленно създание и не се вселява и напуска тялото, а е свързан с него тъй както слънцето е свързано с огледалото. Ако беше така, и ако чрез връщането си в този материален свят духът можеше да преминава през различни етапи и да придобива необходимото съвършенство, то би било по-добре, ако Бог беше удължил живота на духа в материалния свят, докато той придобие съвършенства и добродетели – тогава нямаше да е необходимо той да изпива чашата на смъртта или да придобива втори живот.

Идеята, че битието е ограничено до този мимолетен свят и отричането на съществуването на божествени светове произлиза от въображението на някои вярващи в прераждането, но божествените светове нямат край. Ако този материален свят беше върхът на божествените светове, то сътворението би било безсмислено, даже нещо повече – битието би било детинска игра. Резултатът от тези безкрайни създания, който е благородното битие на човека, би се появил и изчезнал за няколко дни в тази тленна обител и след като получи възмездие и награда, най-сетне би станал съвършен. Божественото творение и безкрайно съществуващите създания биха станали съвършени и завършени и след това Божествеността на Господа, както и Божиите имена и качества, изявени в тези ду-

ховни създания, по своето въздействие биха довели до мързел и безделие! “Слава на твоя Господ, Господа, Който е издигнат далеч над всички техни описания.”¹

Толкова ограничени бяха умовете на философите от миналото, като Птолемей и други, които вярваха и си въобразяваха, че светът, животът и битието са ограничени до тази земна планета, че това безгранично пространство е ограничено от девет небесни сфери и че всички те са празни и пусти. Помисли колко ограничени са били мислите им и слаб разумът им. Тези, които вярват в прераждането си мислят, че духовните светове се ограничават до световите на човешкото въображение. Освен това, някои от тях, като друзите и носейрийците, смятат, че битието е ограничено до този материален свят. Какво невежо предположение! Та в тази Божия вселена, която изглежда в най-пълно съвършенство, красота и величие, ярките звезди на материалната вселена са неизброими! Тогава следва да се замислим колко безкрайни и безгранични са духовните светове, които представляват съществената основа. “Извлечете си поука, о, вие, които сте надарени с прозрение.”²

Но нека се върнем на темата. В Божествените писания и Свещените книги се говори за “връщане”, но невежите не са разбрали неговото значение, а онези, които вярват в прераждането, градят хипотези по въпроса. Защото това, което божествените Пророци имат предвид под “връщане”, не е връщането на същността, а връщане на качествата – това не е връщане на Проявлението, а връщане на съвършенствата. В Евангелието се казва, че Йоан, синът на Захария, е Илия. Тези думи не означават връщането на разумната душа и личност на Илия в тяло-

¹ Вж. Коран 37:180

² Коран 59:2

то на Йоан, а по-скоро, че в Йоан са се изявили и показали съвършенствата и качествата на Илия.

Вчера вечерта в тази стая гореше лампа и когато тази вечер свети друга лампа, казваме, че снощната светлина грее отново. Вода тече от извор, после престава; а когато потече отново, казваме, че е потекла същата вода; или пък казваме, че тази светлина е същата като предишната светлина. Същото е и с миналогодишната пролет, когато цъфтяха дръвчета, цветя и благоуханни билки и се родиха вкусни плодове; на другата година казваме, че пак са дошли същите вкусни плодове и са се върнали и са дошли отново същите цъфнали дръвчета, цветя и храсти. Това не означава, че точно същите частици, съставляващи миналогодишните цветя, след като са се разложили, са били отново съчетани и са се върнали и появили наново. Напротив – смисълът е, че красотата, свежестта, сладкият аромат и чудните багри на миналогодишните цветя са явни и очевидни по съвсем същия начин в тазгодишните цветя. Това е “връщането”, което се споменава в Свещените писания – то е напълно разяснено от Всевишното перо¹ в Кетаб-е-Икан. Обърнете се към нея, за да узнаете истината на божествените тайни.

Поздрави и хвала вас.

¹ Бахаулла

ПАНТЕИЗМЪТ

ВЪПРОС: Как теософите и суфитите разбират въпроса за пантеизма?¹ Какво означава той и доколко се доближава до истината?

ОТГОВОР: Знайте, че въпросът за пантеизма е древен. Това е верую, което не е ограничено до теософите и суфитите; напротив – в него са вярвали и някои от древногръцките мъдреци като Аристотел, който казва: “Простата истина са всички неща, но тя не е нито едно от тях.” В този случай “проста” е противоположното на “съставна”; това е изолираната Реалност, която е пречистена и стои над съставяне и разделяне и която се свежда до безброй форми.

Накратко, вярващите в пантеизма смятат, че Истинското съществуване може да бъде оприличено на морето, а отделните създания са като вълните на това море. Тези вълни, които означават живите същества, са неизброими форми на това Истинско съществуване; следователно Святата реалност е Морето на предсъществуването,² а безбройните форми от живи твари са вълните, които се появяват.

¹ Букв. “единството на съществуването”.

² Бог

По същия начин, те оприличават тази теория с истинското единство и безкрайността на числата; истинското единство се отразява в нивата на безкрайните числа, тъй като числата са повторение на истинското единство. Така например числото две е повторение на едно, а същото е и с другите числа.

Едно от техните доказателства е следното – всички създания са неща, познати на Бога, а познание без познати неща не съществува, тъй като познанието е свързано с онова, което съществува, а не с недействителността. Числата недействителност не може да има каквато и да е специфичност или индивидуалност в нивата на познанието. Следователно, същността на създанията, които са знайни за Бога, Всевишния, имат същото съществуване като познанието,¹ тъй като те имат формата на Божественото познание и са предсъществуващи, тъй както Божественото познание е предсъществуващо. Тъй като познанието е предсъществуващо, това се отнася в равна степен и за знайните неща, а индивидуалността и специфичността на нещата, които са предсъществуващите познания на Същността на единството, представляват самото Познание. Това е така, защото естеството на Същността на единството, познанието и знайните неща се намират в абсолютно единство, което е реално и установено. Иначе Същността на единството би се превърнало в място на множествени явления и множествеността на предсъществуванията² би станала необходимост, което е нещо абсурдно.

По този начин е доказано, че знайните неща съставляват самото познание, а познанието – самата Същност, тоест че Знаещият, познанието и знайните неща представляват една единствена реалност. И ако някой си пред-

¹ Т.е. интелектуално съществуване.

² Богове

стави нещо друго извън това, тогава по необходимост стигаме отново до множествеността на предсъществуваанията и непрекъснатата верига,¹ а предсъществуваанията намират своя край, превръщайки се в безбройни. Тъй като индивидуализацията и спецификацията на създанията в Божието познание са представлявали самата Същност на единството и между тях не е съществувала никаква разлика, значи е имало само едно истинско Единство, а всички знайни неща са били пръснати и включени в съдържанието на една Същност, тоест според това дали се намират в просто състояние или в единство, те съставляват познанието на Бога, Всевишния, и Същността на действителността. Когато Бог проявил своя блясък, тази индивидуализация и тази спецификация на живите същества, която фактически съществувала, тоест която била форма на Божественото познание, намерила физическо въплъщение в материалния свят; и това Действително съществуване се svelo до безброй форми. Това е основата на тяхното съждение.

Теософите и суфитите се делят на две течения – едното, съставлява повечето от тях и те просто в духа на подражанието вярват в пантеизма без да проумяват смисъла на казаното от техните изтъкнати мъдреци; защото повечето суфити вярват, че значимостта на Битието е общото съществуване, взето самостоятелно, което се разбира чрез логиката и разума, тоест, че то може да бъде схванато от човека. Наместо това, общото съществуване е едно от случайните явления, които проникват в естеството на всички живи същества, а качествата на тези същества представляват истинската същност. Това случайно съществуване, което зависи от живите същества, е като другите характеристики на нещата, които зависят от тях. То е просто едно случайно явление сред многото такива, а несъмнено това,

¹ Т.е. безкрайната непрекъснатост на причини и следствия.

което представлява същността, стои над онова, което е случайно. Защото същността е първоизточникът, а случайността е следствието; същността е зависима от самата себе си, докато случайността зависи от нещо друго, тоест тя се нуждае от същност, от която да зависи. В този случай Бог би се явил следствие на творението. Той би имал нужда от това творение, а то би било независимо от Него.

Например всеки път, когато отделните елементи се съчетаят в съответствие с всемирната божествена система, сред съществата по света се появява ново същество. Тоест, когато определени елементи се съчетаят, се получава растително съществуване; когато се съчетаят други – резултатът е животно; и пак ако се съчетаят други, те ще доведат до различни същества. В този случай, съществуването на нещата представлява следствие на тяхното естество – как би могло това съществуване, което е най-голямата случайност от всички случайности и изисква друга същност, от която да зависи, да представлява Предвечната същност, Съзателят на всички неща?

Но просветените мъдреци на теософите и суфитите, които са изучавали този въпрос, смятат, че съществуват две категории съществуване. Едното е общото съществуване, което се разбира от човешкия ум – то представлява едно явление, случайност сред другите случайности, а естеството на нещата представлява истинската същност. Пантеизмът обаче не се отнася до това общо и въображаемо съществуване, а единствено до Истинското съществуване, освободено и пречистено от всяко друго тълкувание; чрез Него съществуват всички неща и То представлява Единството, чрез което всички неща са се появили на този свят, като например материята, енергията и това общо съществуване, което се разбира от човешкия ум. Такава е истината по този въпрос според теософите и суфитите.

Накратко, по отношение на тази теория, че всички неща съществуват чрез Единството, цари всеобщо съгла-

сие, тоест сред философите и Пророците. Но между тях съществуват и различия. Пророците казват, че Божието Познание не се нуждае от съществуването на знайните същества; ако Божието Познание се нуждеше от каквото и да е друго нещо, тогава то би било познанието на създаването, а не на Бога. Това е така, защото Предвечното е различно от преходното явление, а преходното явление се противопоставя на Предвечното; това, което приписваме на създаването, тоест нуждите на обусловените същества, ние отричаме за Бога; тъй като пречистеността или издигнатостта над всякакви несъвършенства представляват едни от Неговите съществено необходими характеристики. Така в преходните явления виждаме невежество, докато в Предвечното съзираме познание. В преходните явления виждаме слабост, докато в Предвечното съзираме сила. В преходните явления виждаме бедност, докато в Предвечното съзираме богатство. Така че преходните явления са източникът на несъвършенства, докато Предвечното представлява съвкупността от съвършенства. Преходното познание се нуждае от знайни неща; Предвечното познание не зависи от тяхното съществуване. Така че предсъществуването на спецификацията и индивидуализацията на живите същества, които са неща, знайни за Бога, Всевишния, не съществуват; и тези божествени и съвършени характеристики не могат да бъдат разбрани от разума по такъв начин, че да можем да решим дали Божественото познание има нужда от знайни неща или не.

Накратко, това е основният довод на суфитите, а ако искахме да споменем всички техни доказателства и да разясним техния отговор, би ни отнело много дълго време. Това е тяхното решително доказателство и ясен довод – поне за мъдреците на суфитите и теософите.

Но въпросът за Истинското съществуване, чрез което съществуват всички неща, тоест естеството на Същността на единството, чрез която всички създания са се

появили на този свят, се приема от всички. Различията идват от онова, което казват суфитите: “Естеството на нещата е проявление на Истинското единство.” Пророците обаче казват, че “то произлиза от Истинското единство”, а разликата между проявление и произход е огромна. Появата чрез проявление означава, че едно и също нещо се появява в различни форми. Например, семето, което е нещо цяло и притежава растителните съвършенства, проявявани от него в безброй форми, се претворява в кло-ни, листа, цветя и плодове – това се нарича поява чрез проявление; докато при появата чрез произход, това Истинско единство остава и продължава да съществува в извисеността на Своята пречистеност, докато съществуването на съданията произлиза от Него, а не се проявява чрез Него. Може да бъде направено сравнение със слънцето, от което произлиза светлината, изливаща се над всички съдания, докато самото слънце остава във висотата на своята пречистеност. То не се принизява, нито се претворява в светлинни форми; не се появява в материята на нещата чрез тяхната спецификация и индивидуализация; Предвечното не става преходно; независимото богатство не се превръща в закрепостена бедност; чистото съвършенство не се превръща в абсолютно несъвършенство.

Да обобщим: суфитите приемат Бога и творението и казват, че Бог се претворява в безбройните форми на съществата, проявява се като морето, което е видно в безбройните форми на вълните. Тези преходни и несъвършени вълни са същото нещо като Предвечното море, което представлява съвкупност от всички божествени съвършенства. Пророците, напротив, вярват че съществува светът на Бога, светът на Царството и светът на Творението – три неща. Първото произлязло от Бога е благодатта на Царството, която произлиза от слънцето и грее във всички същества; и тази благодат, която е светлината, се отразява в безброй форми в естеството на всички неща и се

специфицира и индивидуализира според възможностите, достойнствата и присъщата стойност на нещата. Докато твърдението на суфитите изисква Независимото богатство да се принизи до нивото на бедността, Предвечното да се сведе до преходни форми и Чистата сила да се ограничи до състоянието на слабост, съответстващи на ограниченията на обусловените създания. А това е очевидна заблуда. Вижте как естеството на човека, който е най-благородното сред всички създания, не се принизява до естеството на животното; естеството на животното, което е надарено със силата на сетивата, не се унижава до нивото на растението и естеството на растението, което представлява силата на растежа, не се спуска до естеството на минерала.

Накратко, по-висшето естество не се спуска, нито се принизява до по-низши състояния – тогава как може Всемирното Божие естество, което е освободено от всякакво описание и квалификации, въпреки своята абсолютна святост и пречистеност, да се въплъщава във формите на естествата на създанията, които представляват източник на несъвършенства? Това е чисто въображение, което човек не може да проумее.

Напротив, тази Свята същност представлява съвкупност от божествените съвършенства и всички създания са облагодетелствани от благодатта на блясъка чрез произхода – те получават светлините, съвършенството и красотата на Нейното царство по същия начин както всички земни твари се сдобиват с благодатта от светлината на слънчевите лъчи, без слънцето да се спуска и да се принизява до облагодетелстваното естество на земните създания.

След вечеря и като имаме предвид късния час, няма време за по-нататъшни обяснения.

Бъдете жива и здрава.

ЧЕТИРИТЕ МЕТОДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПОЗНАНИЯ

Съществуват само четири общоприети метода на познание, тоест естеството на нещата може да бъде разбрано чрез тези четири метода.

Първият метод са сетивата, тоест чрез този метод се разбира всичко, което долавят очите, ушите, вкусът, обонянieto и допирът. Днес всички европейски философи смятат този метод за най-съвършения – те казват, че основният метод за придобиване на познание е чрез сетивата, смятат го за най-висш, въпреки че е несъвършен, тъй като допуска грешки. Например, най-великото от всички сетива е силата на зрението. Зрението вижда миража като вода и за него образите, отразени в огледалото са реални и съществуващи; далечните предмети изглеждат малки, а кръжащата точка изглежда окръжност. Зрението убеждава, че земята е неподвижна и вижда слънцето да се движи, а и в много други подобни случаи то прави грешки. Следователно не можем да му се доверим.

Вторият метод е методът на умозаклучението, който е метод на древните философи – стълбовете на мъдростта; той представлява методът на разбирането. Тези философи са доказвали нещата чрез умозаклучение и строго са се придържали към логически доказателства – всички

техни доводи представляват доводи чрез умозаклучение. При все това, сред тях са съществували огромни разногласия и мненията им са били противоречиви. Те дори променяли своя светоглед, тоест двадесет години доказвали съществуването на нещо чрез логически доказателства, а след това го отричали отново чрез логически доказателства – до такава степен, че Платон първо доказал логически неподвижността на земята и движението на слънцето, а по-късно пак чрез логически доказателства самият той доказал, че слънцето представлява неподвижен център и че земята се движи. По-късно широко разпространение получила Птолемеевата теория и идеята на Платон била напълно забравена, докато накрая един нов наблюдател и вдъхнал живот. Така и математиците не били в съгласие, макар да разчитали на умозаклучения. По същия начин те веднъж доказвали даден проблем, а после чрез доводи от същото естество, го отричали. Така известно време някой философ твърдо издигал дадена теория и я подкрепял със силни доводи и доказателства, които по-късно сам оттеглял и им се противопоставял чрез други умозаклучения. Следователно очевидно е, че методът на умозаклучението не е съвършен, тъй като това се доказва от противоречията на древните философи, от липсата на постоянство и от промените в техните мнения.

Третият метод е разбирането по предание, тоест чрез текста на Светите писания, тъй като хората казват: “Тъй е рекъл Бог в Стария и в Новия завет.” Този метод също не е съвършен, тъй като преданията се разбират чрез разума. Тъй като самият разум може да сгреша, как да се каже, че той няма да сбърка, когато тълкува преданията, след като е възможно да прави грешки и не може да се постигне безпогрешност. Това е методът на религиозните водачи – всичко, което разбират и проумяват от текста на книгите, е онова, което разбира от текста техният разум и което не е необходимо да е реалната истина,

тъй като разумът е като теглилките, а значенията, съдържащи се в текста на Светите книги, са като нещата, които се претеглят. Ако теглилките не са верни, как да бъде установено теглото?

Затова знайте – всичко, което е в ръцете на хората; всичко, в което те вярват, подлежи на заблуда. Защото, когато се доказва или опровергава нещо, ако приведеното доказателство е извлечено от свидетелствата на сетивата, такъв метод, както стана очевидно, не е съвършен; ако доказателствата представляват умозаклучения, същото отново е вярно; а пък ако са предания, тези доказателства също не са съвършени. Следователно, в ръцете на хората няма критерий, на който те да разчитат.

Но благодатта на Светия дух дава истинския метод за разбиране, който е непогрешим и несъмнен. Това става с помощта на Светия дух, който идва при човека и това е състоянието, в което единствено може да бъде постигната несъмнената истина.

НЕОБХОДИМОСТТА ОТ СЛЕДВАНЕ УЧЕНИЯТА НА БОЖЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

ВЪПРОС: Онези, които са благословени с благотелност и повсеместна щедрост, които притежават похвални характеристики, които се отнасят с обич и доброта към всички същества, които се грижат за бедните и които се стремят да установят световен мир – каква нужда имат те от божествените учения, от които наистина смятат, че са независими? Какво е положението на тези хора?

ОТГОВОР: Знайте, че подобни дела, подобни усилия и подобни слова заслужават похвала и одобрение и те представляват човешката прослава. Но тези дела сами по себе си не са достатъчни – те представляват едно изключително прелестно тяло, но без дух. Не – онова, което е източникът на вечен живот, на вечна почит, всеобщо просвещение, истинско спасение и благоденствие, е преди всичко познанието за Бога. Известно е, че Познанието за Бога стои над всяко друго познание и то е най-великата прослава за света на хората. Това е така, защото в съществуващото познание за естеството на нещата се крие материална полза и чрез него прогресира материалната цивилизация, но познанието за Бога води до духовен прогрес и привлекателност и чрез него се постига възприемането на истината, издигането на чове-

чеството, божествената цивилизация, правдивия морал и просвещение.

На второ място идва обичта към Бога – светлината, която грее в сърдечната лампа на онези, които познават Бога; сияйните ѝ лъчи огряват небосклона и дават на човека живота на Царството. Наистина, плодът на човешкото съществуване е обичта към Бога, тъй като тази обич представлява духът на живота и вечната благодат. Ако не съществуваше обичта към Бога, обусловеният свят би се намирал в мрак; ако не съществуваше обичта към Бога, човешките сърца биха били мъртви и лишени от сетивността на съществуването; ако не съществуваше обичта към Бога, би се изгубило духовното единение; ако не съществуваше обичта към Бога, светлината на единството не би озарила човечеството; ако не съществуваше обичта към Бога, Изтокът и Западът нямаше да се прегърнат като влюбени; ако не съществуваше обичта към Бога, разделението и разединението не биха се променили в братство; ако не съществуваше обичта към Бога, безразличието нямаше да стане привързаност; ако не съществуваше обичта към Бога, непознатият нямаше да се превърне в приятел. Обичта към хората изгря от обичта към Бога и се появи чрез Божията благодат и милосърдие.

Ясно е, че по своята същност човечеството е многообразно, че има различни мнения и разни чувства; и тази разлика в мненията, в мислите, в разума, в чувствата сред човешките същества възниква от една съществена необходимост; тъй като различията в нивата на съществуване на отделните създания представлява необходимост на съществуването, която се разгръща в безброй форми. Следователно, имаме нужда от обща сила, която да господства над страстите, мненията и мислите на всички, благодарение на която това разделение няма повече да оказва своето въздействие и всички хора ще бъдат въведени под влиянието на човешкото единство. Ясно и оче-

видно е, че тази най-велика сила в света на хората е обичта към Бога. Тя води различни народи под сянката на шатрата на привързаността; тя дава на противостоящите един на друг и враждебно настроени народи и родове най-голямата обич и единение.

Вижте след времето на Христос, колко много народи, раси, родове и племена се събраха чрез силата на обичта към Бога под сянката на Божието слово. Хилядолетното разделение и различия бяха напълно унищожени и премахнати. Мислите за раса и отечество напълно изчезнаха. Настъпи единение на душите и съществата и всички станаха истински духовни християни.

Третата човешка добродетел е добрата воля, която е основа на всички добри дела. Някои философи смятат, че намеренията стоят над делата, тъй като добрата воля представлява абсолютна светлина – тя е пречистена и освободена от нечистотата на себичността, на враждебността и измамата. Да, но човек може да извърши едно дело, което на пръв поглед да е праведно, но да е продиктувано от користолюбие. Например, касапинът отглежда овца и се грижи за нея, но това праведно дело на касапина е продиктувано от желание да бъде извлечена печалба и резултатът от грижите е заколението на бедната овца. Колко много праведни дела са продиктувани от користолюбие! Докато добрата воля е освободена от подобна нечистотия.

Накратко, ако към познанието за Бога бъде прибавена обичта към Бога, както и привлекателността, възторгът и добрата воля, тогава праведното дело е свършено и пълно. Иначе, макар доброто дело да заслужава похвала, ако то не бъде подплатено от познанието за Бога, от обичта за Бога и от искрено намерение, то е несвършено. Например, за да бъде свършено, съществото на човека трябва да обединява всички свършенства. Зрението е изключително скъпо и ценно, но то трябва да бъде подпо-

могнато от слуха; слухът е много ценен, но той трябва да бъде подпомогнат от силата на говора; говорните способности са много полезни, но те трябва да бъдат подпомогнати чрез силата на разума и тъй нататък. Същото се отнася и за другите способности, органи и части на човешкото тяло – когато всички тези способности, тези сетива, тези органи и части съществуват заедно, човек е съвършен.

Днес ние срещаме хора по света, които наистина желаят всеобщото добро и които според способностите си са се заели да защитават потиснатите и да помагат на бедните – те са ентусиазирани за мир и всеобщо благоденствие. Въпреки че от тази гледна точка те могат да бъдат съвършени, ако бъдат лишени от познанието за Бога и от обичта към Него, те са несъвършени.

В своята книга, в която коментира трактата на Платон върху изкуството на управлението,¹ лекарят Гален казва, че основните принципи на религията оказват огромно въздействие върху съвършената цивилизация, защото “тълпите не могат да проумеят връзката между обясненията – затова тя се нуждае от символика, която да обяви наградите и наказанията на отвъдния свят и онова, което потвърждава истината на това твърдение – казва той – е, че днес виждаме хора, наречени християни, вярващи в наградите и наказанията; и тази секта демонстрира прекрасни дела като тези, които извършва един истински философ. Всички ясно виждаме, че те не се боят от смъртта, че не очакват и не желаят нищо от тълпата, освен справедливост и безпристрастие, и това се казват истински философи.”

Вижете сега какво ще да е било нивото на искреност, религиозен плам, духовно чувство, приятелски дълг и добри дела при вярващия в Христос, та Гален – лекарят-философ, въпреки че не бил приел християнската религия,

¹ Вж. Ibn Abi Usaybi'a, 'Uyun al-anba fi tabaqat al-atibba (Cairo: 1882) tom. i., pp. 76-77.

все пак свидетелствал за добрия морал и съвършенства на тези хора, до такава степен, че ги нарича истински философи. Тези добродетели и този морал не били придобити единствено чрез добри дела, тъй като ако добродетелта беше единствено въпрос на получаване и показване на добро, сега когато тази лампа е запалена и осветява този дом, а без съмнение има полза от осветяването, защо не прославяме лампата? Слънцето кара всички земни създания да се множат и чрез неговата топлина и светлина осигурява растеж и развитие – нима има по-голяма полза от тази? Въпреки всичко, тъй като това добро не произлиза от добрата воля, от обичта към Бога и познанието за Него, то е несъвършено.

Когато напротив, човек даде на някой друг чаша вода, последният е признателен и му благодари. Ако не помисли, човек би казал: “Туй слънце, дето дава светлина на света, таз върховна благодат, която се проявява у него, трябва да бъде боготворена и възхвалявана. Защо да не бъдем признателни и благодарни на слънцето за неговата благодат, щом възхваляваме човек, извършил просто едно добро дело?” Но ако потърсим истината, виждаме, че тази незначителна доброта на човека се дължи на съзнателни чувства, които съществуват – следователно това е достойно за възхвала, докато светлината и топлината на слънцето не се дължат на чувствата и на съзнанието – затова те не са достойни за хвалебствия и възхвала и не заслужават признателност и благодарност.

По същия начин, когато човек извърши добро дело, въпреки че то е достойно за похвала, ако не е продиктувано от обичта към Бога и знанието за Него, то е несъвършено. Освен това, ако разсъдите справедливо, ще видите, че тези добри дела на други хора, които не познават Бога, също в основата си са резултат от Божиите учения, тоест предишните Пророци са карали хората да извършват подобни дела, обяснявали са им тяхната красота и са обявя-

вали великолепно то им въздействие; след туй тези учения са се разпространили сред хората и постепенно един по един са достигнали до всеки от тях, насочвайки сърцата им към тези съвършенства. Когато хората осъзнали, че тези дела се смятат за красиви и са се превърнали в източник на радост и щастие за човечеството, те започнали да ги извършват.

Затова и тези дела също идват от Божиите учения. Но за да се види това, е нужно безпристрастие, а не прекословие и дискусия. Хвала на Бога, вие сте била в Персия и сте видяла как чрез светите повеи на Бахаулла персийците са се превърнали в благожелатели на човечеството. По-рано, ако срещнали човек от друга народност, те го измъчвали и изпълвали се с най-голяма враждебност, омраза и зложелателство – стигали дотам, че хвърляли по него мръсотия. Изгаряли Евангелието и Стария завет, а ако ръцете им се измърсели от допира до тези книги, те ги измивали. Днес огромната част от тях четат и напаяват, когато подобава, съдържанието на тези две книги по време на своите празници и събирания и разясняват скритите им учения. Те показват гостоприемство на своите неприатели. Отнасят се към кръвожадните вълци с благост, като газели в равнините на обичта към Бога. Вие сте видяла техните навици и обичаи и сте чула за поведението на предишните персийци. Това преобразяване на морала, това подобряване на поведението и думите – възможно ли са те освен чрез обичта към Бога? Не, за Бога! Ако с помощта на науката и познанието пожелаехме да разпространим този морал и този начин на поведение, това наистина би ни отнело хиляда години, а и тогава те не биха били разпространени сред огромната маса от хора.

Днес, благодарение на обичта към Бога, те са постигнати съвсем лесно.

Обърнете внимание, о, вие, които притежавате разум!

НАЦИОНАЛЕН БАХАЙСКИ ЦЕНТЪР

София, ул. “Боянски възход” № 8^а

Пощенски адрес: п. к. 48, София 1618

Тел./факс: (02) 55 20 33

<http://www.bahai-bulgaria.org>

ISBN 954-9542-06-8